

Uzupełnienie Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006

(tekst jednolity uwzględniający zmiany
przyjęte przez Komitet Monitorujący ZPORR
w dniu 17 marca 2005 r., 12 maja 2005 r.
oraz 15 czerwca 2005 r.)

SPIS TREŚCI

OBJAŚNIENIE POJĘĆ	4
WYKAZ SKRÓTÓW	20
ROZDZIAŁ I. CEL PROGRAMU I STRATEGIA JEGO OSIĄGNIĘCIA	21
ROZDZIAŁ II. WPŁYW REALIZACJI ZPORR NA KWESTIE HORYZONTALNE.....	23
ROZDZIAŁ III. SYNTEZA Z OCENY EX-ANTE	26
PRIORYTET 1: ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMACNIANIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW	26
PRIORYTET 2: WZMOCNIENIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH W REGIONACH	28
PRIORYTET 3: ROZWÓJ LOKALNY	29
PRIORYTET 4: POMOC TECHNICZNA.....	30
ROZDZIAŁ IV. OPIS PRIORYTETÓW I DZIAŁAŃ	32
PRIORYTET 1: ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMACNIANIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW	32
<i>DZIAŁANIE 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego .....</i>	<i>34</i>
PODDZIAŁANIE 1.1.1. Infrastruktura drogowa.....	37
PODDZIAŁANIE 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego	39
<i>DZIAŁANIE 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska.....</i>	<i>43</i>
<i>DZIAŁANIE 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna .....</i>	<i>51</i>
PODDZIAŁANIE 1.3.1 - Regionalna infrastruktura edukacyjna.....	53
PODDZIAŁANIE 1.3.2 - Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia	55
<i>DZIAŁANIE 1.4. Rozwój turystyki i kultury .....</i>	<i>60</i>
<i>DZIAŁANIE 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego .....</i>	<i>68</i>
<i>DZIAŁANIE 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach .....</i>	<i>77</i>
PRIORYTET 2. WZMOCNIENIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH W REGIONACH.....	84
<i>DZIAŁANIE 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie .....</i>	<i>88</i>
<i>DZIAŁANIE 2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne .....</i>	<i>100</i>
<i>DZIAŁANIE 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa .....</i>	<i>112</i>
<i>DZIAŁANIE 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi .....</i>	<i>120</i>
<i>DZIAŁANIE 2.5 Promocja przedsiębiorczości .....</i>	<i>130</i>
<i>DZIAŁANIE 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy.....</i>	<i>138</i>
PRIORYTET 3. ROZWÓJ LOKALNY	146
<i>DZIAŁANIE 3.1. Obszary wiejskie .....</i>	<i>149</i>
<i>DZIAŁANIE 3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji .....</i>	<i>158</i>
<i>DZIAŁANIE 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne .....</i>	<i>166</i>
PODDZIAŁANIE 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich	170
PODDZIAŁANIE 3.3.2 Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojennych.....	174
<i>DZIAŁANIE 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa .....</i>	<i>181</i>
<i>DZIAŁANIE 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna .....</i>	<i>187</i>
PODDZIAŁANIE 3.5.1 - Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa.....	188
PODDZIAŁANIE 3.5.2 - Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia	190
PRIORYTET 4: POMOC TECHNICZNA.....	195

DZIAŁANIE 4.1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane.....	197
DZIAŁANIE 4.2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007- 2013- wydatki nielimitowane.....	202
DZIAŁANIE 4.3. Działania informacyjne i promocyjne.....	208
ROZDZIAŁ VI. ZARZĄDZANIE FINANSOWE	219
ROZDZIAŁ VII. AUDYT I KONTROLA.....	222
ROZDZIAŁ VIII. PLAN PROMOCJI.....	231
ROZDZIAŁ IX. SYSTEM WYMIANY DANYCH I INFORMACJI	241
ROZDZIAŁ X. EWALUACJA	242
ANEKS I KLASYFIKACJA KATEGORII INTERWENCJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH.....	244
ANEKS II MAPA OBSZARÓW WSPARCIA DO DZIAŁANIA 3.2 „OBSZARY PODLEGAJĄCE RESTRUKTURYZACJI”.	248
ANEKS III ZASADY KWALIFIKACJI WYDATKÓW W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ ZPORR.....	254
ANEKS IV ZASADY WYBORU PROJEKTÓW W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ ZPORR.....	289

OBJAŚNIENIE POJĘĆ

Pojęcie	Objaśnienie
Akademia medyczna	Szkoła wyższa lub wydział szkoły wyższej prowadzący działalność dydaktyczną i badawczą w zakresie ochrony zdrowia
Analiza kosztów i korzyści [Cost-Benefit Analysis CBA]	Procedura oceny celowości realizacji projektu poprzez porównywanie korzyści i kosztów.
Analiza SWOT [SWOT analysis]	Metoda pozwalająca przeanalizować atuty i słabości regionu wobec szans i zagrożeń stwarzanych przez otoczenie. Skrót SWOT pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: <i>strenghts</i> (mocne strony), <i>weaknesses</i> (słabe strony), <i>opportunities</i> (szansę) i <i>threats</i> (zagrożenia).
Anulowanie zobowiązań [Decommitments]	Wycofanie przez Komisję Europejską (KE) tej części zobowiązania, która nie została uregulowana przez płatność zaliczkową lub dla której KE nie otrzymała wniosku o płatność do końca drugiego roku po roku zaciągnięcia zobowiązania. Efektem anulowania zobowiązań jest zmniejszenie finansowego wkładu Wspólnoty o stosowne kwoty.
Audyt	Ogół działań, poprzez które uzyskuje się niezależną ocenę funkcjonowania instytucji, legalności, gospodarności, celowości, rzetelności; audyt jest zazwyczaj wykonywany przez odrębną komórkę, podporządkowaną bezpośrednio kierownikowi instytucji lub przez podmiot zewnętrzny.
Beneficjent końcowy [Final Beneficiary]	Podmioty określone w art. 9 (1) rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 161 z 26.06.1999). Dla Priorytetu 2 i Działania 3.4 Beneficjenci końcowi pełnią rolę Instytucji Wdrażających w rozumieniu ustawy o NPR.
Beneficjent ostateczny [Ultimate Beneficiary]	Osoba, instytucja lub środowisko (grupa społeczna) bezpośrednio korzystająca z wdrażanej pomocy. Beneficjentem ostatecznym jest Grupa docelowa o której mowa w załączniku do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (Dz.U. Nr 166, poz. 1745). Beneficjenci ostateczni konsumują katalog Grup Docelowych o których mowa w załączniku do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 1 lipca 2004 r. w sprawie przyjęcia Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 (Dz.U. Nr 166, poz. 1745).
Cel generalny [General objective]	Cel określający perspektywę, w której pomoc ma zostać udzielona, w tym ogólną strategię pomocy, a także niektóre cele szczegółowe.
Cel horyzontalny [Horizontal objective]	Jest wyznaczony dla wszystkich projektów realizowanych w ramach jednego programu.
Cel operacyjny [Operational objective]	Precyzyjnie oszacowany cel w konkretnym obszarze działań, który służy osiągnięciu celu szczegółowego. Cele te są przedstawiane w przeliczeniu na produkt (np. dostarczenie szkoleń dla długotrwale bezrobotnych).
Cel strategiczny [Strategic goal]	Cel określony w szerszej perspektywie sektorowej, regionalnej lub krajowej, do której ma się przyczynić realizacja projektu. Cele strategiczne są przedstawione w przeliczeniu na oddziaływanie (np. spadek stopy bezrobocia w grupie długotrwale bezrobotnych).
Cele [Objectives]	Określenie w fazie wstępnej przygotowania projektu, planowanych efektów, jakie ma przynieść dane działanie o charakterze publicznym.

Pojęcie	Objaśnienie
Cele polityki strukturalnej UE [EU structural policy objectives]	Cele służące osiągnięciu spójności społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej. W latach 2000-2006 są to: - Cel 1 - promowanie rozwoju i strukturalnego dostosowania regionów opóźnionych w rozwoju, - Cel 2 - wspieranie gospodarczej i społecznej restrukturyzacji obszarów, w których występują problemy strukturalne, - Cel 3 - rozwój polityki i systemów kształcenia, szkolenia i zatrudnienia.
Certyfikacja wydatków [Certification of expenditure]	Weryfikacja formalna, merytoryczna i finansowa wniosków o płatność przeprowadzana przez instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu, która kończy się poświadczeniem, że deklaracje wydatków przedstawianych KE są właściwe. Certyfikacja jest potwierdzeniem sprawdzenia wydatków pod względem zgodności z umową, zasadami Programu i Uzupełnieniem Programu, przepisami prawa wspólnotowego i krajowego oraz kwalifikowalności poniesionych wydatków ujętych we wniosku.
Dobro publiczne	Poprzez dobro publiczne rozumie się dobro powszechnie dostępne, dostarczane w takiej samej ilości i takiej samej jakości wszystkim konsumentom znajdującym się w strefie jego oddziaływania np. infrastruktura edukacyjna, infrastruktura służby zdrowia, czyste powietrze, publiczna telewizja.
Dokumenty programowe (operacyjne) [Programming (operational) documents]	Dokumenty w postaci programów lub planów rozwoju, opracowywane dla potrzeb wydatkowania środków wstępnie przyznanych (alokowanych) danemu obszarowi lub sektorowi przez Komisję Europejską w ramach Funduszy Strukturalnych. Określają w szczególności cele i główne kierunki wydatkowania środków na podstawie analizy aktualnej sytuacji i trendów rozwojowych danego obszaru lub sektora, kryteria i sposoby realizacji konkretnych projektów, osoby i instytucje odpowiedzialne za wykonanie określonych zadań oraz szacowaną wielkość i rozbieżność środków z uwzględnieniem współfinansowania ze wszystkich osiągalnych źródeł budżetowych. Do dokumentów takich zalicza się sektorowe i regionalne programy operacyjne oraz Narodowy Plan Rozwoju.
Dodatki do praktyk zawodowych	Kwota wypłacana przez ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) uczestnikom praktyk z tytułu udziału w programie praktyk zawodowych w wysokości nie wyższej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę.
Działanie [Measure]	Grupa projektów realizujących ten sam cel. Działanie stanowi etap pośredni między priorytetem a projektem.
Dziecko	Dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, dziecko znajdujące się pod opieką prawną lub dziecko przebywające w rodzinie zastępczej.
Dziecko niepełnosprawne	Dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
Effekt dźwigni [Leverage effect]	Effekt, który zachodzi wówczas, gdy wraz z uruchomieniem środków publicznych na realizację pewnych działań wzrasta również zaangażowanie sektora prywatnego w ich finansowanie. Effekt pożądany z punktu widzenia interwencji Funduszy Strukturalnych.
Effekt makroekonomiczny	Effekt, jaki wywiera realizacja programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych na podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.

Pojęcie	Objaśnienie
Efektywność (wykorzystania środków) <i>[Efficiency]</i>	Kryterium ewaluacyjne porównujące wielkość nakładów na rzecz realizacji programu (np. finansowych, administracyjnych, ludzkich) z rzeczywistymi osiągnięciami programu na poziomie produktu, rezultatu lub oddziaływania.
EQUAL	Jedna z Inicjatyw Wspólnotowych, w ramach której wsparcie kierowane jest dla projektów mających na celu współpracę transnarodową służącą promowaniu nowych sposobów zwalczania wszelkich form dyskryminacji i nierówności na rynku pracy. Inicjatywa ta finansowana jest z EFS.
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) <i>[European Regional Development Fund (ERDF)]</i>	Jeden z Funduszy Strukturalnych, którego zadaniem jest zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju regionów należących do Unii. EFRR współfinansuje realizację Celów 1 i 2 Polityki Strukturalnej UE. W szczególności fundusz ten udziela wsparcia inwestycjom produkcyjnym, rozwojowi infrastruktury, lokalnym inicjatywom rozwojowym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.
Europejski Fundusz Społeczny (EFS) <i>[European Social Fund (ESF)]</i>	Jeden z Funduszy Strukturalnych, który współfinansuje realizację Celu 3 na całym obszarze Unii Europejskiej, wspiera również Cele 1 i 2. Ze środków funduszu finansowane są głównie działania poprawiające jakość zasobów ludzkich oraz instytucji rynku pracy. Zadania Funduszu realizowane są w ramach pięciu obszarów wsparcia.
Ewaluacja (programu)	Oszacowanie oddziaływania pomocy strukturalnej Wspólnoty w odniesieniu do celów oraz analiza jej wpływu na specyficzne problemy strukturalne.
Ewaluacja całościowa (globalna)	Podstawowe narzędzie stosowane w polityce strukturalnej Unii Europejskiej. Przedmiotem ewaluacji globalnej jest cały program wspierany ze środków pomocowych.
Ewaluacja końcowa <i>[Ex-post evaluation]</i>	Ewaluacja dokonywana po zakończeniu realizacji programu, której głównym celem jest określenie jego długotrwałych efektów, w tym wielkości zaangażowanych środków, skuteczności i efektywności pomocy. Głównym celem ewaluacji końcowej jest przede wszystkim dostarczenie informacji na temat długotrwałych efektów, powstałych w wyniku wdrażania danego programu, wraz ze sformułowaniem wniosków dotyczących kierunku polityki strukturalnej.
Ewaluacja okresowa <i>[Mid-term evaluation]</i>	Ewaluacja dokonywana w trakcie realizowania programu. W przypadku programów strukturalnych przeprowadzana jest w połowie okresu programowania, a jej celem jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów w świetle wcześniej przeprowadzonej ewaluacji wstępnej (ex-ante), zwłaszcza pod względem dostarczonych produktów i osiągniętych rezultatów oraz określenie trafności zamierzeń w stosunku do aktualnych trendów społeczno-gospodarczych. Wyniki ewaluacji okresowej służą ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych. Dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu na następny okres programowania.

Pojęcie	Objaśnienie
Ewaluacja wstępna [<i>Ex-ante evaluation</i>]	Ewaluacja przeprowadzana przed rozpoczęciem realizacji programu. Jej podstawowym zadaniem jest zweryfikowanie długoterminowych efektów wsparcia, zawartych w przygotowanych dokumentach programowych. Zasadniczym celem ewaluacji wstępnej jest zwiększenie jakości dokumentów programowych poprzez udział w procesie programowania podmiotu niezależnego od instytucji programującej. Ewaluacja wstępna ma zapewnić, iż środki przeznaczone na realizację polityki zmniejszania różnic w poziomie rozwoju pomiędzy poszczególnymi regionami Unii Europejskiej zostaną wykorzystane w sposób gwarantujący osiągnięcie najlepszych efektów.
Fundusz Spójności (Kohezji) [<i>Cohesion Fund</i>]	Instrument ekonomiczno-polityczny Komisji Europejskiej, nie należący do Funduszy Strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę wielkich sieci transportowych oraz obiektów infrastruktury ochrony środowiska o dużym obszarze oddziaływania.
Fundusze Strukturalne [<i>Structural Funds</i>]	Zasób finansowy UE umożliwiający pomoc w restrukturyzacji i modernizacji gospodarki krajów członkowskich drogą interwencji w kluczowych sektorach i regionach (poprawa struktury). Na fundusze strukturalne składają się: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejski Fundusz Społeczny (EFS), Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR) oraz Finansowy Instrument Wsparcia Rybołówstwa (FIWR).
Informacja zawodowa	Udzielanie informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia, z wykorzystaniem zasobów informacji w formie ustnej, drukowanej, audiowizualnej i innych nowoczesnych technik przekazu informacji opartych na technologii komputerowej. Zasady realizacji usług doradczych powinny wynikać również z właściwych regulacji krajowych dotyczących kwestii zatrudnienia.
Inicjatywy Wspólnoty [<i>Community Initiatives</i>]	Programy finansowane z Funduszy Strukturalnych, mające na celu rozwiązanie problemów występujących na terenie całej Unii Europejskiej. Liczba i charakter Inicjatyw Wspólnotowych ulegają zmianom w zależności od zidentyfikowanych problemów mających wpływ na funkcjonowanie Unii Europejskiej. W latach 2000-2006 są to: EQUAL, INTERREG, LEADER, URBAN. W tym okresie programowania w Polsce wdrażane będą tylko Inicjatywy EQUAL i INTERREG.
Inne wydatki obligatoryjnie wymagane przez szkołę	Wydatki, które na podstawie decyzji dyrektora szkoły, rady pedagogicznej, organu prowadzącego szkołę (tj. zwłaszcza powiatu) zobowiązany jest wносить uczeń, aby w pełni korzystać z zajęć wynikających z planu nauczania oraz programu wychowawczego szkoły/oddziału oraz te, których ponoszenie wynika z odrębnych przepisów np. ubezpieczenie wypadkowe. Wydatki te muszą zostać uwzględnione w Regulaminie przyznawania stypendiów.
Innowacyjność	Zdolność przedsiębiorstw do tworzenia i wdrażania innowacji oraz faktyczna umiejętność wprowadzania nowych i zmodernizowanych wyrobów, nowych lub zmienionych procesów technologicznych lub organizacyjno - technicznych.

Pojęcie	Objaśnienie
Instytucje rynku pracy	Instytucje rynku pracy to: 1) publiczne służby zatrudnienia, 2) Ochotnicze Hufce Pracy, 3) agencje zatrudnienia, 4) instytucje szkoleniowe, 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).
Instytucje zajmujące się monitorowaniem rynku pracy	Instytucje mające w swojej działalności określone stosownymi dokumentami, zadania związane z prowadzeniem badań naukowych, analiz lub posiadają doświadczenie w prowadzeniu badań, analiz.
INTERREG	Inicjatywa Wspólnotowa finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, której celem jest wspieranie współpracy przygranicznej, międzynarodowej i międzyregionalnej zarówno na zewnętrznych, jak i wewnętrznych granicach Unii.
Jednolity Dokument Programowy [Single Programming Dokument]	Zgodnie z rozporządzeniem nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. - jednolity dokument przyjęty przez Komisję i zawierający tę samą informację, która jest zawarta w Podstawach Wsparcia Wspólnoty i Programie Operacyjnym.
Jednostka monitorująco-kontrolna	Jednostka współdziałająca z Instytucją Płatniczą odpowiedzialna za kontrolę i monitorowanie wydatków w przekroju Funduszy Strukturalnych oraz systemu dostarczania pomocy.
Jednostki naukowe	Jednostki naukowe to: <ul style="list-style-type: none"> - placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk, - Polska Akademia Umiejętności, - podstawowe, jednostki organizacyjne szkół wyższych prowadzące badania naukowe oraz prace rozwojowe w określonych dyscyplinach naukowych oraz jednostki organizacyjne określone w statutach wyższych szkół zawodowych, - szkoły wyższe w zakresie prowadzonych w nich badań własnych, rozumianych jako badania naukowe i prace rozwojowe służące rozwojowi kadry naukowej, - jednostki badawczo rozwojowe w rozumieniu ustawy z dnia 25 lipca 1985 r. jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.¹), - inne jednostki organizacyjne, prowadzące badania naukowe lub prace rozwojowe posiadające osobowość prawną.
Kategoria interwencji [Category of intervention]	Zagadnienie tematyczne w ramach kategoryzacji interwencji Funduszy Strukturalnych, wchodzące w skład dziedziny działalności społeczno-gospodarczej. Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych pomocna przy identyfikacji, badaniu i monitorowaniu działań. Kategorie interwencji są wykorzystywane do wykonywania rocznych sprawozdań dotyczących Funduszy Strukturalnych i ich obciążenia w celu ułatwienia przekazu informacji dotyczących różnych polityk.
Komisja Oceny Projektów	Podmiot powoływany przez Beneficjenta końcowego (Instytucję Wdrażającą) . Ocena Komisji stanowić będzie podstawę do ułożenia listy rankingowej projektów i rekomendacji projektów.
Komitety monitorujący [Monitoring Committee]	Podmiot powoływany dla celów oceny i nadzorowania danego programu. Jego zadaniem jest zapobieżenie jednostronnym ocenom, wypracowanie kryteriów i sposobu oceny programu, częstotliwości i zakresu analiz częściowych i końcowych.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052.

Pojęcie	Objaśnienie
Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPPZK)	Dokument planistyczny określający przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz cele polityki przestrzennej Polski. Dokument, stanowi podstawę dla programowania ponadlokalnych przedsięwzięć publicznych, wpływających na przestrzenne zagospodarowanie kraju.
Konserwacja zabytków	Cały proces mający na celu utrzymanie kondycji substancji zabytkowej (w szczególności budynków i ich zespołów, obiektów archeologicznych, zabytków ruchomych) w niezmienionym stanie i ich zabezpieczenie przed szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi. Konserwacja polega przede wszystkim na stosowaniu odpowiednich środków chemicznych, zabezpieczających materiał, z którego zabytek jest wykonany, bądź niewielkie wymiany tych fragmentów, które uległy zniszczeniu bądź zużyciu.
Końcowa data kwalifikowania wydatków [Final date for the eligibility of expenditure]	Data określona w decyzji przyznającej środki z funduszy i odnosząca się do płatności dokonanych przez Beneficjentów końcowych .
Kontrakt wojewódzki	Instrument wspierania rozwoju regionalnego, w ramach którego jednostki samorządu terytorialnego otrzymują z budżetu państwa dotacje na wsparcie realizacji zadań własnych, wynikających z wojewódzkich strategii i programów rozwoju wpisujących się w cel i priorytety strategicznych dokumentów rządowych.
Kontrola finansowa	Mechanizmy i środki zapewniające prawidłowe funkcjonowanie procesu gromadzenia i dysponowania środkami publicznymi oraz gospodarowania mieniem.
Kontrola na miejscu [Check on site]	Kontrola prowadzona w zakresie operacji finansowanych przez fundusze strukturalne, w miejscu realizacji projektu.
Kontrola wrywkowa [Sample check]	Kontrola obejmująca co najmniej 5% wszystkich kwalifikowalnych wydatków, dokonywana na reprezentatywnej próbie projektów.
Korekta finansowa	Korekta finansowa jest przeprowadzana po wykryciu indywidualnych bądź systemowych nieprawidłowości i polega na anulowaniu całości lub części wkładu Wspólnoty, który może być ponownie wykorzystany, po konsultacjach z KE, w ramach innego projektu.
Wydatki kwalifikowalne ogółem	Ogół kosztów, które kwalifikują się do refundacji ze środków Funduszy Strukturalnych, poniesionych w trakcie realizacji projektów oraz w trakcie wdrażania, zarządzania, monitorowania programów, w ramach których powyższe projekty są realizowane.
Koszty ogółem [Total cost]	Łączny koszt planowanych działań lub operacji, obejmujący zarówno koszty kwalifikowalne jak i niekwalifikowane.
Kryteria wyboru projektów [Project selection criteria]	Określony zestaw wymogów formalnych i merytorycznych, zawartych w Uzupełnieniu Programu, które muszą spełnić projekty, aby uzyskać dofinansowanie ze środków pomocowych.
Kwalifikowalność wydatków [Eligibility (of expenditure)]	Kryteria dotyczące wydatków ponoszonych w trakcie realizacji projektu oraz wdrażania, monitorowania programu, których spełnienie warunkuje otrzymanie refundacji ich części ze środków Funduszy Strukturalnych.
Kwantyfikacja	Przedstawianie efektów realizacji programów finansowanych z Funduszy Strukturalnych na poziomie produktu, rezultatu oraz oddziaływania.
LEADER	Inicjatywa Wspólnoty polegająca na wsparciu dla projektów rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności lokalnych przedsięwzięć pilotażowych. Inicjatywa ta jest w całości finansowana przez EFOiGR.

Pojęcie	Objaśnienie
Memorandum Finansowe	Umowa pomiędzy Komisją Europejską i krajem, będącym adresatem pomocy, w ramach funduszy przedakcesyjnych i Funduszu Spójności wyznaczająca cele oraz zasięg danego programu pomocowego. Podpisanie memorandum kończy fazę programowania i rozpoczyna fazę wdrażania.
Model HERMIN	Makroekonomiczny instrument modelowania wpływu Funduszy Strukturalnych, który kładzie nacisk na długofalowe bodźce wzrostu, jakie wynikają z wpływających środków WE, głównie poprzez inwestycje w kapitał ludzki (edukacja i systemy szkoleń) oraz poprawę warunków produkcji (infrastruktura), co przyczynia się do zwiększenia wydajności i konkurencyjności. Główne założenia tego modelu odnoszą się do pozytywnych efektów podażowych - jako rzeczywistych źródeł wzrostu poprawy wydajności i konkurencyjności gospodarki, których efekty ujawniają się w dłuższym horyzoncie czasowym.
Modernizacja obiektu budowlanego	Rozbudowa lub nadbudowa obiektu budowlanego podnosząca standard obiektu, która nie polega wyłącznie na odtworzeniu stanu pierwotnego.
Modernizacja sprzętu	Działania mające na celu poprawę parametrów technicznych istniejącego sprzętu.
Monitorowanie finansowe	Monitorowanie zarządzania środkami z Funduszy Strukturalnych przyznanymi na realizację programów i projektów. Jest podstawą oceny sprawności ich wydatkowania.
Monitorowanie rzeczowe	Monitorowanie postępu realizacji programów i projektów poprzez system wskaźników określonych w dokumentach programowych.
Najlepsza dostępna technologia [<i>Best Available Technology (BAT)</i>]	Najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych, mających na celu eliminowanie emisji, lub jeżeli nie jest to praktycznie możliwe, ograniczenie emisji i wpływu na środowisko jako całość.
Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000-2006	Strategia przyjęta przez Komitet Rady Ministrów do spraw Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju w dniu 27 lipca 2000 r. Zawiera główne cele związane z wdrażaniem trwałego i zrównoważonego rozwoju w jego wymiarze ekologicznym.
Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego (NSRR) [<i>National Strategy for Regional Development (NSRD)</i>]	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001-2006, dokument przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą Nr 105 z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie przyjęcia Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2001-2006 (M.P. Nr 43, poz. 851), określający uwarunkowania, cele i kierunki wspierania rozwoju regionalnego przez państwo.
Narodowa strategia rozwoju transportu na lata 2000-2006	Strategia, która określa dążenie do osiągnięcia równomiernego rozwoju transportu pod względem technicznym, przestrzennym, gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
Narodowa Strategia Wzrostu Zatrudnienia i Rozwój Zasobów Ludzkich na lata 2000-2006	Strategia przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 4 stycznia 2000 r. Jest to strategia, która stanowi rozwinięcie istniejących już dokumentów rządowych, zakładających konieczność rozwoju gospodarczo-społecznego Polski w najbliższych latach. Jej treścią jest opis kierunków działań, jakie należy podjąć aby sprostać wyzwaniom rynku pracy. Idee zawarte w Strategii są zgodne z aktualnymi rezolucjami, zaleceniami i wytycznymi OECD i Unii Europejskiej w dziedzinie polityki zatrudnienia.

Pojęcie	Objaśnienie
Narodowy Plan Rozwoju (NPR) [<i>National Development Plan (NDP)</i>]	Dokument programowy stanowiący podstawę planowania poszczególnych dziedzin interwencji strukturalnych, jak i zintegrowanych wieloletnich programów operacyjnych o charakterze horyzontalnym i regionalnym. Zawiera propozycje celów, działań oraz wielkości interwencji Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności ukierunkowanych na zmniejszanie dysproporcji w rozwoju społeczno-gospodarczym pomiędzy krajem akcesyjnym a Unią Europejską. Na podstawie tego dokumentu kraj akcesyjny prowadzi uzgodnienia z Komisją Europejską w zakresie Podstaw Wsparcia Wspólnoty.
Nieprawidłowości	Wszelkie naruszenia przepisów prawa wspólnotowego lub krajowego wynikające z działania lub zaniedbania ze strony podmiotu zaangażowanego w realizację projektu, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Wspólnot lub w budżetach, które są zarządzane przez Wspólnoty, albo też w związku z nieuzasadnionym wydatkiem.
Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) [<i>The Nomenclature of Territorial Units for Statistics (NUTS)</i>]	Jednolity schemat podziału terytorialnego krajów Unii Europejskiej. NUTS jest pięciostopniową klasyfikacją hierarchiczną, w której wyróżnia się trzy poziomy regionalne (NUTS 1-3) oraz dwa poziomy lokalne (NUTS 4 - 5). Ze względów praktycznych nomenklatura NUTS oparta jest przede wszystkim na podziałach administracyjnych istniejących w krajach członkowskich. Klasyfikacja NUTS jest podstawą prowadzenia regionalnych rachunków ekonomicznych i statystyki regionalnej w wymiarze społeczno-gospodarczym. W Polsce przystąpienia do UE funkcjonuje klasyfikacja NTS, w której do poziomu pierwszego zalicza się cały kraj, do poziomu NTS 2 16 nowych województw, do NTS 3-44 podregiony, do NTS 4-380 powiatów i miast na prawach powiat oraz do NTS 5 poziomu zakwalifikowano 2 489 gmin.
Notyfikacja	Poinformowanie Komisji Europejskiej według uzgodnionej procedury o udzielanej pomocy. Notyfikacja ma na celu stwierdzenie czy udzielana pomoc nie narusza warunków konkurencji między przedsiębiorstwami na wolnym rynku europejskim. Notyfikacja umożliwia otrzymanie zgody na udzielenie pomocy publicznej dla przedsiębiorstw po spełnieniu określonych kryteriów. Notyfikacja jest dokonywana przez Instytucję Zarządzającą Programem w porozumieniu z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.
Obszar wsparcia EFS [<i>ESF policy fields</i>]	Rozporządzenie nr 1784/1999/WE z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (Dz. Urz. WE L 213 z 13.08.1999) określa priorytety EFS w ramach tzw. pięciu obszarów wsparcia. Określają one cele szczegółowe Funduszu - zakres działań mogących otrzymać wsparcie ze środków Funduszu. Obejmują one: - aktywną politykę rynku pracy, - przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego, - kształcenie ustawiczne, - doskonalenie kadr gospodarki (promocja potencjału adaptacyjnego) oraz rozwój przedsiębiorczości, - równość szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy.
Ocena oddziaływania na środowisko (OOS) [<i>Environmental Impact Assessment (EIA)</i>]	Badanie polegające na określeniu, opisie i ocenie bezpośrednich i pośrednich skutków danego przedsięwzięcia dla: człowieka oraz komponentów środowiska przyrodniczego (fauny, flory, wód, gleb, powietrza, klimatu, krajobrazu), oddziaływania między tymi elementami; dóbr materialnych i dziedzictwa kultury; ocena wpływu na środowisko powinna być wykonana zgodnie z prawem polskim i odpowiednimi dyrektywami UE, dotyczącymi ochrony środowiska naturalnego.

Pojęcie	Objaśnienie
Oddziaływanie [<i>Impact</i>]	Konsekwencje dla bezpośrednich adresatów po zakończeniu ich udziału w projekcie lub po ukończeniu danej inwestycji, a także pośrednie konsekwencje dla innych adresatów, którzy skorzystali lub stracili w wyniku realizacji projektu.
Operacje	Projekt lub czynność podejmowana lub zlecana przez beneficjentów pomocy (synonim projektu).
Ostateczny odbiorca (beneficjent)	W rozumieniu przepisów rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach Funduszy Strukturalnych (Dz. Urz. WE L 063 z 03.03.2001 r.). W Priorytecie II i Działaniu 3.4 ZPORR ostateczny odbiorca pełni rolę beneficjenta w rozumieniu Ustawy o NPR.
Oś rozwojowa [<i>Development axis</i>]	Grupa programów krajowych i programów realizowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności realizująca główny cel Narodowego Planu Rozwoju.
Panel Ekspertów [<i>Panel of Experts</i>]	Zespół niezależnych ekspertów specjalizujących się w dziedzinie będącej przedmiotem oceny, którzy w oparciu o przedłożone dokumenty i dane oceniają efekty programu lub projektu w kontekście określonych kryteriów ewaluacyjnych.
Phare - Program Spójność Gospodarcza i Społeczna (Phare SSG) [Phare Economic and Social Cohesion (Phare ESC)]	Program rozwoju regionalnego finansowany przez UE, będący jedną z części Phare, który ma na celu zmniejszanie opóźnień i różnicowań pomiędzy regionami poprzez promowanie aktywności sektora produkcyjnego, rozwój zasobów ludzkich oraz infrastruktury.
PHARE-CBC [<i>Cross Border Cooperation</i>]	Program współpracy przygranicznej, służący finansowaniu projektów, głównie inwestycyjnych, sytuowanych na granicach krajów Phare z państwami członkowskimi Unii Europejskiej.
Płatność [<i>Payment</i>]	Określona kwota w ramach pomocy, wypłacana przez Komisję Europejską na konto Instytucji Płatniczej na podstawie wniosku o płatność.
Płatność okresowa [<i>Interim payment</i>]	Płatność dokonywana przez Komisję Europejską w trakcie realizacji programu, w celu refundacji wydatków faktycznie poniesionych, potwierdzonych za pomocą faktur lub dokumentów księgowych o analogicznej wartości dowodowej i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą.
Płatność salda końcowego	Końcowa płatność dokonywana przez Komisję Europejską po zakończeniu programu, w celu refundacji wydatków faktycznie poniesionych, potwierdzonych za pomocą faktur lub dokumentów księgowych o takiej samej wartości dowodowej i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą, pod warunkiem przedstawienia przez Instytucję Płatniczą sprawozdania końcowego z wdrażania programu.
Płatność zaliczkowa [<i>Payment on account</i>]	Płatność dokonywana przez Komisję Europejską po podjęciu zobowiązania finansowego na rzecz Instytucji Płatniczej w celu jak najszybszej refundacji wydatków poniesionych przez Beneficjentów końcowych .
Początek okresu kwalifikowalności [<i>Starting point for the eligibility of expenditure</i>]	Data stanowiąca punkt wyjścia do kwalifikowania wydatków do współfinansowania z funduszy pomocowych. Data ta odnosi się do płatności dokonywanych przez Beneficjentów końcowych .

Pojęcie	Objaśnienie
Podstawy Wsparcia Wspólnoty (PWW) [Community Support Framework (CSF)]	Dokument przyjęty przez Komisję Europejską, w uzgodnieniu z danym państwem członkowskim, po dokonaniu oceny przedłożonego Narodowego Planu Rozwoju przez państwo członkowskie. Zawiera strategię i priorytety działań państwa członkowskiego, ich cele szczegółowe, wielkość wkładu Funduszy i innych środków finansowych. Dokument ten powinien być podzielony na priorytety i wdrażany za pomocą jednego lub kilku programów operacyjnych.
Polityka ochrony środowiska Wspólnoty Europejskiej	Polityka, której celem jest zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska, przyczynianie się do ochrony zdrowia ludzkiego, a także zapewnienie racjonalnego korzystania z zasobów naturalnych.
Pomoc publiczna [State aid]	Środki publiczne przeznaczane na wspieranie podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, w szczególności w formie: dotacji, ulg podatkowych, dokapitalizowania, pożyczek, kredytów oraz poręczeń lub gwarancji, na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku. Pomoc jest udzielana ze środków podmiotów publicznych (np. jednostek samorządów terytorialnych) przez te podmioty lub za pośrednictwem innych podmiotów publicznych lub prywatnych wskazanych przez państwo. W rozumieniu art. 87-89 TWE pomoc publiczna stwarza przewagę ekonomiczną przedsiębiorstwa, która przy równych warunkach działalności gospodarczej nie byłaby możliwa do osiągnięcia.
Pomoc strukturalna	Forma współfinansowania projektów ze środków Funduszy Strukturalnych.
Pomoc zwrotna	Forma udzielonego w ramach pomocy wkładu finansowego Wspólnoty we wdrażanie programów lub projektów. Dotyczy głównie działań nastawionych na wsparcie przedsiębiorczości, w tym sektora małych i średnich przedsiębiorstw, i ma na celu pobudzenie inwestycji sektora prywatnego (efekt dźwigni).
Poświadczenie zamknięcia (zakończenia) pomocy	Dokument sporządzany przez niezależną jednostkę w ramach Instytucji Płatniczej zawierający podsumowanie wniosków pokontrolnych z poprzednich lat, jak również ocenę rzetelności wniosku o płatność końcową oraz legalności i prawidłowości transakcji dokonanych w okresie objętym pomocą.
Pośrednictwo pracy	Zasady realizacji pośrednictwa pracy powinny wynikać z właściwych regulacji krajowych dotyczących kwestii zatrudnienia.
Publiczne Punkty Dostępu do Internetu [Public Internet Access Points]	W ramach ZPORR Publiczne Punkty Dostępu do Internetu (PIAP) charakteryzują się następującymi cechami: - łatwa dostępność, - powszechność świadczenia usług („otwartość” dla wszystkich), - możliwość bezpłatnego lub po niezbyt wygórowanej cenie skorzystania z nowoczesnych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT).
Pracujące osoby dorosłe	Osoby wykonujące pracę na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego oraz umowy o pracę nakładczą.
Projekty z zakresu dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa	Projekty z zakresu dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa to projekty, których zakres merytoryczny umożliwi uczestnikom projektu przygotowanie się do działalności inwestycyjnej zdefiniowanej w ramach Działania 2.4 „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów” SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich.

Pojęcie	Objaśnienie
Priorytet [<i>Priority</i>]	Zgodnie z rozporządzeniem nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. jeden z priorytetów strategii, przyjętych w PWW (CSF) lub w pomocy; priorytetowi jest podporządkowany wkład finansowy z Funduszy, innych instrumentów finansowych oraz odpowiednich środków finansowych państwa członkowskiego, jak również zestaw sprecyzowanych celów.
Produkt Krajowy Brutto (PKB) [<i>Gross Domestic Product (GDP)</i>]	Miernik produkcji wytworzonej na obszarze danego kraju, który jest sumą wydatków gospodarstw domowych na zakup dóbr i usług konsumpcyjnych, wydatków sektora prywatnego na zakup dóbr i usług inwestycyjnych, wydatków państwa na zakup dóbr i usług oraz salda bilansu handlu zagranicznego.
Program operacyjny [<i>Operational programme</i>]	Zgodnie z art. 9 (f) rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. dokument zatwierdzony przez Komisję Europejską, w celu wykonania Podstaw Wsparcia Wspólnoty i składający się z jednolitego zestawienia priorytetów, zawierającego środki wieloletnie, które mogą być wykonywane poprzez jeden lub kilka funduszy, jeden lub kilka innych istniejących instrumentów finansowych oraz EBI. Zintegrowany program operacyjny oznacza program operacyjny finansowany przez więcej niż jeden fundusz.
Program operacyjny pomocy technicznej [<i>Technical assistance operational programme</i>]	Szczególny program operacyjny finansujący działania przygotowawcze, oceniające i kontrolne, niezbędne do wdrażania PWW (CSF).
Programowanie [<i>Programming</i>]	Zgodnie z art. 9 (a) rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. proces organizowania, podejmowania decyzji i finansowania, prowadzony w kilku etapach w celu wdrażania, na bazie wieloletniej współpracy, wspólnych działań Wspólnoty i państw członkowskich dla osiągnięcia określonych celów.
Projekt bliźniaczy [<i>Twinning Project</i>]	Współpraca dwustronna w danej dziedzinie, będącej przedmiotem projektu, pomiędzy administracją kraju kandydującego a wybraną w drodze konkursu instytucją kraju członkowskiego UE.
Przebudowa	Zmiana układu funkcjonalnego istniejącego obiektu budowlanego mogąca dotyczyć zarówno elementów konstrukcyjnych, jak i wypełniających.
Ramy Odniesienia Polityki Zatrudnienia	Dokument wyznaczający kontekst dla pomocy dotyczącej zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich, określający związek z priorytetami wyznaczonymi przez Wspólną Ocenę Założeń Polityki Zatrudnienia (JAP) oraz przez inne strategiczne dokumenty z obszaru polityki społecznej i rynku pracy. Dokument ten wykazuje spójność planowanych działań, które będą podejmowane w sektorze rozwoju zasobów ludzkich z polityką Rządu, Europejską Strategią Zatrudnienia i rozporządzeniem nr 1784/1999 z dnia 12 lipca 1999 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego.
Remont	Zgodnie z art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2003 r. Nr 207, poz. 2016 oraz z 2004 r. Nr 6, poz. 41, Nr 92, poz. 881, Nr 93, poz. 888 i Nr 96, poz. 959) należy przez to rozumieć wykonywanie w istniejącym obiekcie budowlanym robót budowlanych polegających na odtworzeniu stanu pierwotnego, a niestanowiących bieżącej konserwacji, przy czym dopuszcza się stosowanie wyrobów budowlanych innych niż użyto w stanie pierwotnym.
Refundacja wydatków [<i>Reimbursement of expenditure</i>]	Zrekompensowanie przez Komisję Europejską wydatków realizowanych w ramach pomocy - po ich poświadczeniu przez instytucję płatniczą. Refundacja wydatków dokonywana jest w postaci płatności okresowych oraz płatności salda końcowego.

Pojęcie	Objaśnienie
Region [<i>Region</i>]	Podporządkowana bezpośrednio szczeblowi centralnemu jednostka terytorialna, posiadająca reprezentację polityczną. W Polsce obecnie rolę regionów pełnią województwa.
Rewaloryzacja zabytków	Rewaloryzacja polega przede wszystkim na poprawie wizualnych walorów zabytków, jak np. odnowienie fasad, pojedynczych elementów i detali, wprowadzenie stosownego oświetlenia podkreślającego walory estetyczne. W przypadku obszarów zabytkowych lub zespołu zabytków pojęcie to oznacza także uporządkowanie i harmonizację przestrzeni zabytkowej. W przypadku zabytków archeologicznych rewaloryzacja może polegać między innymi na porządkowaniu roślinności na stanowiskach o własnej formie krajobrazowej. Pojęcie rewaloryzacji może odnosić się także do wzmacniania innych wartości zabytków, np. informacyjnych. Wówczas pojęcie to może odnosić się w szczególności do stosownego oznakowania zabytków, ustawiania tablic informacyjnych.
Rezerwa wykonania	Środki w wysokości 4% ogólnej sumy przyznanej danemu krajowi członkowskiemu (regionowi) z Funduszy Strukturalnych na początku okresu programowania w ramach celów polityki strukturalnej UE. Służą do finansowego wspierania tych dokumentów programowych, które w oparciu o standardowy zestaw wskaźników, uzgodnionych wcześniej pomiędzy Komisją Europejską a danym krajem członkowskim (regionem), wykazują najlepsze wyniki jeśli chodzi o stopień osiągnięcia zakładanych celów, jakość zarządzania oraz postępy w finansowym wdrażaniu.
Rezultaty	Bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.
Roboty budowlane	Zgodnie z art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane należy przez to rozumieć budowę a także prace polegające na przebudowie, montażu, remoncie lub rozbiórce obiektu budowlanego.
Rodzina	Przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie ucznia, w składzie rodziny uwzględnia się: rodziców, opiekunów prawnych, opiekunów faktycznych oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 lat lub bez względu na wiek, jeżeli dziecko jest niepełnosprawne. Przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie studenta, w składzie rodziny uwzględnia się: - studenta, - współmałżonka studenta, a także pozostające na jego utrzymaniu dzieci do ukończenia 25 lat lub bez względu na wiek, jeżeli dziecko jest niepełnosprawne, - rodziców studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci do ukończenia 25 lat lub bez względu na wiek, jeżeli dziecko jest niepełnosprawne. Dochodów tych nie uwzględnia się, jeżeli student jest samodzielny finansowo lub jest osobą uczącą się lub posiada własną rodzinę.
Rozwój regionalny	Wzrost potencjału gospodarczego regionów oraz trwała poprawa ich konkurencyjności i poziomu życia mieszkańców, co przyczynia się do rozwoju społeczno-gospodarczego kraju.
Rozwój zrównoważony [<i>Sustainable Development</i>]	Rozwój społeczno - ekonomiczny, zachowujący cechy trwałości w długim okresie oraz nie działający destrukcyjnie na środowisko w którym zachodzi.
Sektorowe programy operacyjne [<i>Sectoral operational programmes</i>]	Programy operacyjne przygotowywane i zarządzane przez właściwe organy administracji publicznej, realizujące zadania horyzontalne w odniesieniu do całych sektorów ekonomiczno-społecznych.

Pojęcie	Objaśnienie
Sieci TEN [<i>Trans European Networks</i>]	Sieć infrastruktury transportowej obejmujące połączenia transportowe, telekomunikacyjne i energetyczne w ramach Unii.
SIMIK	System Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności. SIMIK jest instrumentem wspierającym monitorowanie i zarządzanie zarówno PWW i programami operacyjnymi, jak i poszczególnymi projektami.
Skuteczność [<i>Effectiveness</i>]	Przez skuteczność należy rozumieć skuteczność realizacji celów przez program, ocenia się ją na przykład przez porównanie tego, co zostało zrobione, z tym co było pierwotnie zaplanowane.
Sprawozdanie końcowe [<i>Final report</i>]	Sprawozdanie dotyczące wdrażanej pomocy, które powinno być przedłożone KE w ciągu sześciu miesięcy od ostatniej płatności dokonanej przez instytucję płatniczą, zawierające informacje na temat postępu osiągniętego w odniesieniu do spójności gospodarczej i społecznej oraz wkładu Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności, EIB i innych instrumentów finansowych w tym zakresie.
Sprawozdanie roczne [<i>Annual report</i>]	Sprawozdanie z realizacji programu lub projektów przedkładać instytucji płatniczej przez instytucję zarządzającą środkami w ramach pomocy wieloletniej. Sprawozdanie roczne składane jest KE w ciągu sześciu miesięcy od zakończenia każdego roku kalendarzowego.
Sprawozdawczość [<i>Reporting</i>]	Sprawozdawanie przez instytucję zarządzającą postępu z wdrażania programu lub projektów współfinansowanych z funduszy pomocowych.
Studium wykonalności [<i>Feasibility study</i>]	Studium przeprowadzone w fazie przygotowania projektu, weryfikujące, czy dany projekt ma dobre podstawy do realizacji i czy odpowiada potrzebom przewidywanych beneficjentów; studium powinno stanowić plan projektu; muszą w nim zostać określone i krytycznie przeanalizowane wszystkie szczegóły operacyjne jego wdrażania, a więc uwarunkowania handlowe, techniczne, finansowe, ekonomiczne, instytucjonalne, społeczno-kulturowe oraz związane ze środowiskiem naturalnym; studium wykonalności pozwala na określenie rentowności finansowej i ekonomicznej, a w rezultacie jasne uzasadnienie celu realizacji projektu.
Student samodzielny finansowo	Osoba spełniająca łącznie następujące warunki: - posiadała stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym; - posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym; - jej miesięczny dochód w wymienionych okresach nie jest mniejszy od minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ogłaszanego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w ostatnim miesiącu ostatniego roku podatkowego w przypadku dochodu studenta z ostatniego roku podatkowego i obowiązującego w miesiącu złożenia wniosku o udzielenie stypendium w przypadku dochodu studenta z roku bieżącego.
Stypendium na wyrównywanie szans edukacyjnych	Świadczenie pomocy materialnej na wyrównywanie szans edukacyjnych dla uczniów z terenów wiejskich, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i studentów z terenów zmarginalizowanych, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
Subsydiowane zatrudnienie	Refundowanie części kosztów poniesionych na wynagrodzenia i składki ubezpieczeniowe przez przedsiębiorców zatrudniających rolników i domowników chcących podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej lub osoby zagrożone utratą zatrudnienia w wyniku procesów restrukturyzacyjnych.

Pojęcie	Objaśnienie
Szacunkowy rozkład asygnowanych zobowiązań [Indicative breakdown of the commitment appropriations]	Rodzaj planu finansowego, wyszczególniającego dla każdego Priorytetu i roku finansowy wkład każdego Funduszu w dane działania lub operacje. Plan ten tworzy się na etapie przygotowywania dokumentów programowych.
Szkolenia	Pozaszkolne zajęcia edukacyjne mające na celu uzyskanie lub uzupełnienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz ogólnych, w tym umiejętności poszukiwania pracy.
Szkoła wyższa	Jednostka działająca na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385, z późn. zm. ² oraz jednostka działająca na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590, z późn. zm. ³).
Środki „pokrewne” do środków publicznych	Środki znajdujące się w dyspozycji podmiotów realizujących projekty przyczyniające się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy istniejącego dobra publicznego. W sprawozdawczości środki te będą traktowane jako element kategorii „inne środki publiczne”.
Umowa bliźniacza [Twinning covenant]	Umowa pomiędzy partnerami dotycząca współpracy w ramach projektu bliźniaczego.
URBAN	Inicjatywa Wspólnoty polegająca na udzielaniu wsparcia dla projektów mających na celu gospodarczą i społeczną regenerację miast i obszarów miejskich znajdujących się w kryzysie w celu promowania zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich. Inicjatywa Wspólnoty w całości finansowana jest przez EFRR.
Usługi doradcze	Udzielanie porad ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podwyższenie kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia oraz podjęcie działalności gospodarczej, w których wykorzystywane są standaryzowane metody dotyczące w szczególności badania zainteresowań i uzdolnień zawodowych. Zasady realizacji usług doradczych powinny wynikać również z właściwych regulacji krajowych dotyczących kwestii zatrudnienia.
Weryfikacja [Verification]	Działania podejmowane przez instytucje uczestniczące we wdrażaniu Programu w celu sprawdzenia wniosku o płatność pod względem formalnym, merytorycznym i finansowym. Kolejne instytucje zaangażowane we wdrażanie Programu dokonują sprawdzenia wydatków ujętych we wniosku pod względem zgodności z umową o dofinansowanie, zasadami Programu i Uzupełnieniem Programu, przepisami prawa wspólnotowego i krajowego oraz kryteriami kwalifikowalności kosztów.

² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1992 r. Nr 54, poz. 254 i Nr 63, poz. 314, z 1994 r. Nr 1, poz. 3, Nr 43, poz. 163, Nr 105, poz. 509 i Nr 121, poz. 591, z 1996 r. Nr 5, poz. 34 i Nr 24, poz. 110, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 96, poz. 590, Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 50, poz. 310, Nr 106, poz. 668 i Nr 162, poz. 1115 i 1118, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314, z 2001 r. Nr 85, poz. 924, Nr 103, poz. 1129, Nr 111, poz. 1193 i 1194 i Nr 126, poz. 1383, z 2002 r. Nr 4, poz. 33 i 34, Nr 150, poz. 1239, Nr 153, poz. 1271 i Nr 200, poz. 1683, z 2003 r. Nr 65, poz. 595, Nr 128, poz. 1176, Nr 137, poz. 1304 i Nr 213, poz. 2081 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1206, Nr 152, poz. 1598 i Nr 179, poz. 1845.

³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1314, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 111, poz. 1194, z 2002 r. Nr 4, poz. 33 i Nr 150, poz. 1239, z 2003 r. Nr 65, poz. 595, Nr 137, poz. 1304 i Nr 213, poz. 2081 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1206, Nr 152, poz. 1598 i Nr 179, poz. 1845.

Pojęcie	Objaśnienie
Wniosek/aplikacja	Standardowy formularz składany przez beneficjenta w celu uzyskania wsparcia ze środków pomocowych. Zakres informacji zawartych we wniosku obejmuje: informacje o instytucji zgłaszającej wniosek, informacje na temat projektu, charakterystykę działań podejmowanych podczas realizacji projektu, planowane rezultaty i wydatki, wymagane dokumenty w formie załączników.
Wniosek o płatność	Wniosek o refundację wydatków/o rozliczenie projektu składany w celu refundacji/rozliczenia wydatków faktycznie poniesionych, potwierdzonych za pomocą faktur lub dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą.
Wykonywanie robót remontowych drogi	Przywracanie pierwotnego stanu drogie zmierzające do zwiększenia bezpieczeństwa i wygody ruchu.
Wskaźniki <i>[Indicators]</i>	Miara celów, jakie mają zostać osiągnięte, zaangażowanych zasobów, uzyskanych produktów, efektów oraz innych zmiennych (w szczególności ekonomicznych, społecznych, dotyczących ochrony środowiska).
Wskaźniki bazowe <i>[Baseline indicators]</i>	Wskaźniki opisujące sytuację społeczno-gospodarczą na obszarze realizacji projektu, mierzone przed rozpoczęciem oraz w trakcie jego wdrażania, w celu oszacowania zachodzących zmian, nie wynikających jednakże z realizacji inwestycji.
Wskaźniki wpływu, oddziaływania <i>[Impact indicators]</i>	Wskaźniki odnoszące się do skutków danego programu wykraczających poza natychmiastowe efekty dla beneficjentów (np. wpływ projektu na sytuację społeczno-gospodarczą w pewnym okresie od zakończenia jego realizacji). Oddziaływanie szczegółowe to te efekty, które pojawiają się po pewnym okresie czasu, niemniej jednak są bezpośrednio powiązane z podjętym działaniem. Oddziaływanie globalne obejmuje efekty długookresowe dotyczące szerszej populacji.
Wskaźniki podstawowe <i>[Core indicators]</i>	Zestaw wskaźników bazujących na standardach unijnych, zalecanych do stosowania beneficjentom środków uruchamianych w ramach Funduszy Strukturalnych.
Wskaźniki produktu <i>[Output indicators]</i>	Wskaźniki odnoszące się do działalności. Liczone są w jednostkach materialnych lub monetarnych (np. długość zbudowanej drogi, ilość firm, które uzyskały pomoc).
Wskaźniki programu <i>[Programme indicators]</i>	Wskaźniki ustalone przed, lub we wczesnej fazie wdrażania projektu, w celu monitorowania wdrażania programu oraz oceny jego wykonania w odniesieniu do wcześniejszych celów. Do wskaźników tych zaliczamy wskaźniki wkładu, wskaźniki produktu, wskaźniki rezultatu oraz wskaźniki oddziaływania.
Wskaźniki rezultatu <i>[Result indicators]</i>	Wskaźniki odpowiadające bezpośrednim z natychmiastowych efektów wynikających z programu. Dostarczają one informacji o zmianach np. zachowania, pojemności lub wykonania, dotyczących beneficjentów. Takie wskaźniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, liczba skutecznie przeszkolonych, liczba wypadków drogowych, itp.) lub finansowych (zwiększenie się środków finansowych sektora prywatnego, zmniejszenie kosztów transportu).
Wskaźniki wkładu <i>[Input indicators]</i>	Wskaźniki odnoszące się do budżetu przydzielonego dla kolejnych poziomów wsparcia. Wskaźniki te są wykorzystywane przy monitorowaniu postępu w odniesieniu do (rocznych) zobowiązań i płatności z funduszy dostępnych dla każdej operacji, działania lub programu w odniesieniu do jego kosztów.

Pojęcie	Objaśnienie
Wspólna Ocena Założeń Polskiej Polityki Zatrudnienia (WOZPPZ) [Joint Assessment of Employment Priorities in Poland (JAP)]	Dokument skupiający się na podstawowych wyzwaniach w dziedzinie zatrudnienia. Te wyzwania polegają, po pierwsze, na uznaniu, że rynek pracy powinien odzwierciedlać potrzeby dynamicznej gospodarki rynkowej, stanowiącej część Jednolitego Rynku, w szczególności potrzebę posiadania mobilnych, łatwo przystosowujących się i wykwalifikowanych pracowników. Drugim wyzwaniem jest kreowanie polityki i posiadanie odpowiednich instytucji, wspierających rozwój elastycznego rynku. Do priorytetów oceny należą: - dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, - restrukturyzacja rynku pracy, - aktywna polityka rynku pracy i jej wdrożenie, - przygotowanie do wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego.
Współczynnik urbanizacji [Urban rate]	Udział ludności miejskiej w ogólnej liczbie ludności kraju.
Współfinansowanie ze źródeł krajowych	Wkład środków krajowych do programów lub projektów realizowanych przy udziale środków pomocowych.
Wstępne studium wykonalności	Studium, przeprowadzone podczas fazy identyfikowania projektu, w którym definiuje się wszystkie potencjalne problemy, ocenia się alternatywne rozwiązania, po czym wybiera się preferowane rozwiązanie w oparciu o kryterium trwałości projektu.
Zamówienia publiczne [Public procurement]	Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - <i>Prawo zamówień publicznych</i> (Dz. U. Nr 19, poz. 177, z późn. zm. ⁴) należy przez to rozumieć umowy odpłatne zawierane między zamawiającym a wykonawcą, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane.
Zasada de minimis	Zgodnie z zasadą de minimis, o której mowa w rozporządzeniu 69/2001/ WE z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady <i>de minimis</i> (Dz.Urz. WE L 10 z 13.01.2001), pomoc może być udzielana w ograniczonej wysokości (do 100 tys. euro) dla jednego przedsiębiorcy w ciągu trzech lat poprzedzających dzień złożenia wniosku. Pomoc de minimis nie może być udzielana w rolnictwie, rybołówstwie, i nie może być przeznaczona na subsydia eksportowe lub mieć na celu uprzywilejowania produktów krajowych wobec zagranicznych. W przypadku nadużycia pomocy (przekroczenie wielkości 100 tys. Euro w ciągu trzech lat) i o ile nie można 'nadwyżki' zakwalifikować do żadnego istniejącego programu pomocowego lub wyłączenia grupowego, przewidziane są procedury zwrotu. Pomoc udzielana w ramach zasady de minimis sumuje się tylko z inną pomocą de minimis, udzieloną jako pomoc indywidualna oraz w ramach programu pomocowego.

⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 116, poz. 1207 i Nr 145, poz. 1537.

WYKAZ SKRÓTÓW

B+R	Badania i Rozwój
Biuro MS	Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych
EDN	Ekwiwalent Dotacji Netto
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
GIKS	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej
GIS	Systemy Informacji Przestrzennej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ICT	Technologie Informacyjne i Komunikacyjne
IZ	Instytucja Zarządzająca
KE	Komisja Europejska
KM	Komitety Monitorujące
KOP	Komisja Oceny Projektów
KSU	Krajowy System Usług
MENiS	Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu
MF	Ministerstwo Finansów
MGiP	Ministerstwo Gospodarki i Pracy
MGPiPS	Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej
MSP	Sektor małych i średnich przedsiębiorstw
NBP	Narodowy Bank Polski
NIS	Narodowy System Innowacji
NPR	Narodowy Plan Rozwoju
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OHP	Ochotnicze Hufce Pracy
PIAP	Publiczny Punkt Dostępu do Internetu
PKB	Produkt Krajowy Brutto
PKD	Punkt Konsultacyjno-Doradczy
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
PWW	Podstawy Wsparcia Wspólnoty
RKS	Regionalny Komitet Sterujący
RP	Rzeczpospolita Polska
RPO	Regionalne Programy Operacyjne
RSI	Regionalne Strategie Innowacyjne
SIMIK	System Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności
SPO	Sektorowy Program Operacyjny
UE	Unia Europejska
UKS	Urząd Kontroli Skarbowej
WE	Wspólnota Europejska
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZPORR	Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004 - 2006

ROZDZIAŁ I. CEL PROGRAMU I STRATEGIA JEGO OSIĄGNIĘCIA

Celem Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską (UE).

Wzrost konkurencyjności należy rozumieć jako oddziaływanie na zmiany struktury gospodarczej i poprawę sytuacji wszystkich regionów w Polsce względem regionów europejskich, w zakresie produktywności gospodarki, wydajności pracy, tworzenia i absorpcji innowacji, wykształcenia mieszkańców, dochodów ludności oraz ilości i jakości infrastruktury technicznej, a więc tych czynników, które decydują obecnie o sile gospodarek państw i regionów.

Przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów należy rozumieć jako podjęcie działań interwencyjnych w ograniczonej liczbie i przestrzennie grupie obszarów wiejskich, podlegających restrukturyzacji oraz degradacji społeczno-ekonomicznej, przestrzeni miejskiej, przemysłowej i powojkowej, o najmniejszych możliwościach rozwojowych oraz najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Realizacja strategicznego celu sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionów, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych.

Osiągnięcie wyżej wymienionego celu odbywać się będzie poprzez realizację poszczególnych priorytetów i działań programu.

Priorytet 1 i 2 oraz realizowane w ich ramach działania (z wyjątkiem działania 1.6 *Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach*, realizowanego na terenie aglomeracji powyżej 500 tys. mieszkańców) są ustalone dla całego kraju.

Natomiast działania realizowane w ramach **Priorytetu 3** *Rozwój lokalny* będą adresowane do centrów na obszarach wiejskich, obszarów podlegających restrukturyzacji oraz zdegradowanych miast i dzielnic miast, terenów przemysłowych i powojkowych, w zgodzie z przygotowanymi dla tych obszarów planami rozwoju lokalnego i programami rewitalizacji komplementarnie do działań budujących podstawy konkurencyjności gospodarek regionalnych w Priorytecie 1 *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów* oraz w Priorytecie 2 *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach*.

Projekty realizowane w ramach wszystkich działań i priorytetów będą wybierane na poziomie regionalnym poza Działaniem 1.6. "Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach", zgodnie z przyjętymi indykatywnymi alokacjami i systemem wdrażania.

Uzupełnienie Programu zawiera informacje dotyczące opisu kryteriów wyboru projektów, typu beneficjentów, wielkości i form pomocy, wskaźników monitorowania oraz wysokości współfinansowania poszczególnych projektów realizowanych w ramach poszczególnych działań, ujętych w Priorytetach.

Wyposażenie i poziom usług oferowanych za pomocą infrastruktury regionalnej stanowi podstawę do oceny szans rozwojowych regionów. Polskie regiony w odróżnieniu od regionów UE oferują niski poziom zagospodarowania infrastrukturalnego oraz niedostateczną jakość usług. Wpływa to na postrzeganie ich jako miejsc mało atrakcyjnych dla lokalizacji inwestycji oraz wskazuje na niski potencjał adaptacyjny do konkurowania w warunkach jednolitego rynku europejskiego.

Zróżnicowanie przestrzenne wyposażenia infrastrukturalnego pomiędzy poszczególnymi województwami oraz w układzie miasto-wieś zdecydowało o przeznaczeniu największego

odsetka środków na rozwój i modernizację infrastruktury o znaczeniu regionalnym mającej podstawowe znaczenie dla likwidacji barier infrastrukturalnych i perspektyw rozwojowych regionów.

ROZDZIAŁ II. WPŁYW REALIZACJI ZPORR NA KWESTIE HORYZONTALNE

ZPORR, jak i realizowane w jego ramach działania, są zgodne z podstawowymi kierunkami rozwoju wynikającymi z polityk Wspólnotowych, w szczególności z polityką ochrony i poprawy stanu środowiska, polityką równych szans oraz społeczeństwa informacyjnego.

Ochrona Środowiska

Z przeprowadzonej na etapie programowania rozwoju regionalnego analizy możliwości rozwojowych polskich regionów wynika, iż na obszarze Polski występują zasoby naturalne mogące stanowić istotny czynnik wzrostu konkurencyjności regionów. Istotna jest także możliwość wykorzystania zróżnicowanych, szczególnie cennych w skali europejskiej walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki.

Słaby stan infrastruktury ochrony środowiska, w szczególności w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, a także infrastruktury ochrony powietrza i ochrony przed hałasem może stanowić istotną barierę dalszego rozwoju polskich regionów. Niezbędne jest więc przeprowadzenie intensywnych działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego. Potrzeba ta została uwzględniona w Narodowym Planie Rozwoju (NPR), który zidentyfikował jako słabe strony polskiej gospodarki wysoki stopień zagrożenia jakości środowiska przyrodniczego na niektórych obszarach i ograniczone możliwości sfinansowania kosztów dostosowań do standardów UE w zakresie ochrony środowiska.

W tym kontekście szczególna uwaga została zwrócona na takie programowanie działań, aby służyły one zachowaniu równowagi środowiskowej, ekonomicznej i społecznej. Głównym założeniem ZPORR w odniesieniu do kwestii ochrony środowiska jest przekonanie, że walory środowiska naturalnego są istotnym czynnikiem warunkującym szansę rozwoju regionalnego, a także poprawę poziomu życia mieszkańców. W związku z tym, wszystkie podejmowane działania, powinny przyczyniać się do polepszenia stanu środowiska naturalnego.

Bezpośrednie odniesienie do tych kwestii związane jest z realizacją działania 1.2. - *Infrastruktura ochrony środowiska*, w ramach Priorytetu pierwszego ZPORR - *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów*. Uwzględnienie w ramach tego Priorytetu działania związanego bezpośrednio z ochroną środowiska wynika z faktu, iż istniejąca infrastruktura ochrony środowiska nie jest przystosowana do potrzeb nowoczesnej gospodarki, a jej poprawa jest niezbędnym elementem wzmocnienia konkurencyjności polskich regionów. W ramach tego działania wsparcie przewidziano między innymi dla inwestycji w zakresie ochrony wód powierzchniowych, ochrony powietrza, gospodarki odpadami, a także wsparcia dla zarządzania ochroną środowiska naturalnego.

Wyraźne odniesienie do kwestii ochrony środowiska mają również dwa kolejne działania w ramach Priorytetu 1 - Działanie 1.1. - *Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego* oraz 1.6. - *Rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach*. Realizacja projektów w ramach tych działań ma się bowiem przyczynić, między innymi, do zmniejszania negatywnych skutków oddziaływania transportu na środowisko i poprawy warunków życia mieszkańców.

Bezpośredni wpływ na aktywne działania zmierzające do poprawy środowiska mieć będzie także realizacja działań w ramach Priorytetu 3 - *Rozwój lokalny*. Cele częściowe tego Priorytetu - wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego, a także zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów

lokalnych i zewnętrznych odwołują się do konieczności realizacji projektów zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego.

Z tego względu przewidziano finansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) projektów dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Wszystkie pozostałe działania ZPORR będą także realizowane z uwzględnieniem zasad dotyczących ochrony środowiska. Beneficjenci projektów infrastrukturalnych, określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.⁵), wraz ze zgłaszaniem projektem zobowiązani będą do przedstawienia prognozy oddziaływania na środowisko, przygotowanej zgodnie ze stosownymi regulacjami prawnymi. Ponadto, uwzględnienie zasady ochrony środowiska jest kryterium zakwalifikowania zgłaszanych projektów do realizacji w ramach ZPORR, co zostało uwzględnione w aneksie IV do załącznika do U ZPORR.

Polityka Równych Szans

Projekty realizowane w ramach ZPORR uwzględniały będą zasady polityki równych szans.

Każdy wnioskodawca, w składanym przez siebie wniosku o dofinansowanie projektu z funduszy strukturalnych w ramach ZPORR, będzie musiał wykazać zgodność zgłaszanego projektu z polityką równych szans.

Wzmacnianie polityki równych szans w ramach ZPORR należy rozumieć jako uwzględnianie w procesie realizacji poszczególnych projektów interesów grup społecznych znajdujących się w trudniejszej sytuacji: osób niepełnosprawnych, kobiet, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, np. długotrwale bezrobotnych i innych.

Społeczeństwo Informacyjne

Działania służące rozwojowi społeczeństwa informacyjnego oraz powiązane z tym wspomaganie rozwoju regionalnych systemów badawczo-rozwojowych i innowacyjnych, uznano za jeden z głównych kierunków tworzenia warunków dla wzrostu konkurencyjności regionów. Rezultatem takich działań ma być upowszechnienie dostępu do Internetu i zapewnienie wszystkim mieszkańcom równego dostępu do informacji. Realizacji tego zamierzenia służyć ma w szczególności finansowanie projektów w ramach działania 1.5 - *Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego* w ramach Priorytetu 1 - *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmacnianiu konkurencyjności regionów*. Realizowane projekty służyć mają wspieraniu rozwoju województw poprzez rozbudowę regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz innych technik informatycznych pomiędzy regionami w Polsce i UE. Realizacja takich projektów służyć ma przygotowaniu społeczeństwa do szybkich przemian technologicznych i cywilizacyjnych. W szczególności projekty mogą dotyczyć tworzenia i rozbudowy sieci infrastruktury informacyjnej, upowszechniania stosowania technik społeczeństwa informacyjnego do działań administracji publicznej, tworzenia publicznych punktów dostępu do Internetu. Ważnym elementem tworzenia infrastruktury społeczeństwa informacyjnego jest powszechne wykorzystanie projektów inwestycyjnych realizowanych w ramach działań 1.1 - *Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego* i 1.2 - *Infrastruktura ochrony środowiska* do rozbudowy

⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 115, poz. 1229, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 233, poz. 1957, z 2003 r. Nr 46, poz. 392, Nr 80, poz. 717 i 721, Nr 162, poz. 1568, Nr 175, poz. 1693, Nr 190, poz. 1865 i Nr 217, poz. 2124 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 49, poz. 464, Nr 70, poz. 631 Nr 91, poz. 875, Nr 92, poz. 880, Nr 96, poz. 959 i Nr 121, poz. 1263.

systemów kanalizacji teletechnicznej umożliwiającej szybką i taną rozbudowę nowoczesnych sieci informatycznych na poziomie regionalnym i lokalnym.

Z upowszechnianiem instrumentów społeczeństwa informacyjnego związane jest również działanie 1.3. - *Regionalna infrastruktura społeczna*, w ramach Priorytetu 1- *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów*.

Upowszechnianiu instrumentów społeczeństwa informacyjnego służą również działania w ramach Priorytetu 2 - *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach*, które doprowadzić mają do wzrostu współpracy w zakresie tworzenia i transferu innowacji pomiędzy regionalnymi instytucjami naukowo-badawczymi oraz lokalnymi przedsiębiorcami. Do zagadnień związanych z wykorzystaniem nowych technologii i upowszechnianiem informacji odwołuje się między innymi działanie 2.6. - *Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy*.

ROZDZIAŁ III. SYNTEZA Z OCENY EX-ANTE

Ocena ex-ante została przeprowadzona zgodnie z art. 40 i art. 41 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 161 z 26.06.1999), a jej przedmiotem było Uzupełnienie ZPORR (wersja z lutego 2004). Ocena została przeprowadzona przez niezależnego eksperta Marie-Claude Teyssier w ramach umowy bliźniaczej PL 2001/IB/OT-04 na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (MGPiPS) w lutym 2004.

Najważniejsze rekomendacje ww. oceny zostały opisane poniżej.

PRIORYTET 1: ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMACNIANIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW

Działanie 1.1: Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego:

Celem działania jest poprawa dostępności regionów poprzez rozbudowę i modernizację sieci drogowej oraz wzmocnienie atrakcyjności miast dzięki modernizacji transportu publicznego, w perspektywie zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego.

W odniesieniu do poddziałania „Infrastruktura drogowa” oczywistym jest, iż z uwagi na znaczne potrzeby polskich regionów w zakresie infrastruktury drogowej, działanie powinno być traktowane jako pierwszy etap dłuższego procesu poprawy dostępności regionów, który trzeba będzie kontynuować w ramach kolejnych programów i wyposażyć w znaczące środki finansowe.

Skuteczność realizacji działania uzależniona jest od aktywności samorządów w pozyskiwaniu środków oraz szerokiej wiedzy dotyczącej zasad wdrażania Funduszy Strukturalnych.

W przypadku dużych projektów koniecznym będzie zachęcenie samorządów do podzielenia projektów na transze funkcjonalne oraz przyjęcie do realizacji projektów o największym znaczeniu strategicznym.

Podziałanie „Infrastruktura transportu publicznego” wydaje się jak najbardziej trafne zważywszy na potrzeby miast w objętej nim dziedzinie. Potencjalni beneficjenci, którzy mogą oprzeć się na istniejącym zintegrowanym programie rozwoju transportu, będą w stanie natychmiast przystąpić do realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Rozszerzenie listy kosztów kwalifikowalnych o wydatki związane z opracowaniem zintegrowanych programów rozwoju transportu należy uznać za bardzo dobrą inicjatywę ze względu na fakt, iż przygotowanie tego typu dokumentów, wymagających niejednokrotnie szerokich i czasochłonnych konsultacji, może okazać się długim i trudnym procesem. Dzięki takiej możliwości przynajmniej niektóre samorzady zdecydują się podjąć prace nad programem, nawet jeżeli realizacja przewidzianych w nim przedsięwzięć będzie musiała zostać przesunięta na kolejny okres programowy.

Działanie 1.2: Infrastruktura ochrony środowiska:

Inwestycje w zakresie ochrony środowiska stanowią jeden z zasadniczych czynników zrównoważonego rozwoju, przyczyniając się do poprawy warunków życia mieszkańców i podnoszenia atrakcyjności regionów.

Podstawowe dziedziny działania zostały określone w sposób wyczerpujący i zgodny z istniejącymi potrzebami. Warunkiem efektywności projektów może być istnienie i stosowanie regionalnych i lokalnych strategii zarządzania (takich jak, na przykład, plany gospodarki odpadami).

Działanie 1.3: Regionalna infrastruktura społeczna:

Poddziałanie „Regionalna infrastruktura edukacyjna”

Poprawa atrakcyjności i wyników szkół wyższych wymaga stworzenia warunków współdziałania wewnątrz i pomiędzy placówkami dydaktycznymi i naukowo-badawczymi, wymiany kompetencji i środków, a także podnoszenia spójności i operacyjności istniejących struktur organizacyjnych.

Skuteczność działania niewątpliwie okaże się wyższa w regionach, które opracują strategię rozwoju infrastruktury dydaktycznej.

Jakość planowanych działań zależeć będzie w dużej mierze od ścisłej współpracy pomiędzy beneficjentami końcowymi a resortem odpowiedzialnym za szkolnictwo wyższe.

Poddziałanie „Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia”

Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie spójności pomiędzy operacjami realizowanymi w ramach omawianego działania oraz operacjami priorytetu 3.

Użyteczne byłoby opracowanie programów rozwoju infrastruktury opieki zdrowotnej obejmujących plany wyposażenia placówek opieki zdrowotnej w niezbędny sprzęt medyczny

Działanie 1.4: Rozwój turystyki i kultury:

Działanie obejmuje dwie istotne dziedziny, plan finansowania nie zawiera jednak rozróżnienia środków przeznaczonych na realizację każdego z nich. Z uwagi na potencjalny wysoki koszt odnowy infrastruktury kulturalnej (w szczególności zabytków) środki dostępne dla projektów turystycznych mogą okazać się niewystarczające.

W połowie lub pod koniec okresu programowego należy zatem przewidzieć podjęcie niezbędnych decyzji strategicznych.

- rozwój kultury

Odrestaurowanie zabytków kultury jest niezaprzeczalnie konieczne. Jak wskazano poprzednio, koszty zgłaszanych projektów mogą okazać się wysokie. Trzeba będzie zatem dokonać wyborów strategicznych, uwzględniających między innymi okres realizacji robót, dość długi w przypadku projektów tego typu. Zaleca się podzielenie projektów na transze funkcjonalne.

- rozwój turystyki

Przyjęcie zasady przyjmowania do dofinansowania rozproszonych projektów w kolejności ich zgłaszania może zaszkodzić skuteczności działania.

Dlatego też należy zalecić preferowanie zintegrowanych projektów rozwoju turystyki wpisujących się w szerszy, ogólny plan rozwoju danego obszaru.

Opracowanie planów rozwoju turystyki na poziomie regionu lub na szczeblu międzygminnym mogłoby poprawić spójność przedsięwzięć realizowanych w ramach działania.

Inwestycje w sektorze turystyki mają znaczący wpływ na rozwój gospodarczy regionów i generują nowe miejsca pracy.

Działanie 1.5: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego:

Szczególną uwagę należy zwrócić na zapewnienie komplementarności działania (i uniknięcie nakładania się na siebie pojedynczych przedsięwzięć), w szczególności względem projektów przewidzianych do realizacji w ramach działania 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO) Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006.

Skuteczność działania będzie zależeć z jednej strony od powiązania z działaniami 1.1 i 1.2 w zakresie inwestycji infrastrukturalnych (infrastruktura podziemna umożliwiająca położenie

sieci światłowodowych), a także od jakości działań informacyjnych adresowanych do mieszkańców, przyszłych użytkowników nowotworzonych obiektów i instalacji.

Działanie 1.6: Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach:

Za bardzo trafne rozwiązanie należy uznać planowane poddanie projektów ocenie Instytucji Zarządzającej. Umożliwi ono dokonywanie niezbędnych wyborów strategicznych na szczeblu ogólnokrajowym.

W przypadku dużych projektów koniecznym będzie zachęcenie samorządów do podzielenia projektów na transze funkcjonalne.

PRIORYTET 2: WZMOCNIENIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH W REGIONACH

Działanie 2.1: Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie:

Działanie obejmuje dwie znaczące dziedziny:

- wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych

Szkolenie zawodowe będzie odgrywać zasadniczą rolę w dostosowaniu pracowników i absolwentów do przemian gospodarczych, w tym w szczególności wynikających z przystąpienia Polski do UE.

Warunkiem skuteczności systemu szkolenia zawodowego jest dostosowanie treści szkolenia do specyficznych potrzeb związanych ze ewolucją działalności gospodarczej na szczeblu lokalnym i regionalnym. Szybkie wdrożenie drugiej dziedziny działania (badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy) nabiera w tym kontekście zasadniczego znaczenia.

- badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy

Osiągnięcie celów działania zależeć będzie w dużej mierze od koordynacji pracy instytucji zaangażowanych.

Powołanie regionalnych ośrodków „praca-zatrudnienie-szkolenie” mogłoby w znacznym stopniu spełnić potrzeby w zakresie koordynacji.

Działanie 2.2: Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne:

Jednym z podstawowych warunków powodzenia działania jest szerokie poinformowanie adresatów oraz właściwe wsparcie beneficjentów ostatecznych, zarówno w czasie trwania pomocy jak i po jej zakończeniu.

Działanie 2.3: Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa:

Wykorzystanie danych pochodzących z badań i analiz potrzeb regionalnego rynku pracy, które zostaną przeprowadzone w ramach działania 2.1, może ułatwić wdrażanie działania 2.3. Powodzenie działania zależeć będzie także od szerokiej akcji informacyjnej skierowanej do potencjalnych beneficjentów ostatecznych. Przewidzieć należy indywidualny monitoring beneficjentów ostatecznych.

Działanie 2.4: Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi:

Działanie, realizujące cele w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, powinno być wdrażane w sposób w pełni skoordynowany z działaniami 2.1. oraz 2.5.

Jednym z czynników rozstrzygających o powodzeniu w realizacji celów będzie jakość informacji uzyskanych dzięki badaniom i analizom potrzeb rynku pracy, podobnie jak bilans kompetencji i indywidualny monitoring beneficjentów ostatecznych.

Działanie 2.5: Promocja przedsiębiorczości:

Celowość działania jest niezaprzeczalna.

Dla ułatwienia oceny oddziaływania udzielanej pomocy zaleca się powołanie na szczeblu regionalnym grupy roboczej, która będzie odpowiadać za indywidualny monitoring przedsiębiorstw objętych pomocą.

Zasadnym wydaje się także położenie nacisku, w ramach szkoleń, na zagadnienia z zakresu zarządzania środowiskiem, innowacji, działalności zagranicznej.

Powodzenie działania można będzie mierzyć odnosząc się do efektu dźwigni, jaki środki Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i krajowe będą wywierać na zaangażowanie środków prywatnych.

Jeśli chodzi o pomoc służącą sfinansowaniu wyposażenia niezbędnego do rozpoczęcia działalności, należy pamiętać o ograniczeniach w zakresie zakupu sprzętu ze środków EFS (drobny sprzęt biurowy, komputery).

Działanie 2.6: Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy:

Opracowanie regionalnych założeń niezbędnych dla stworzenia spójnej strategii innowacyjnej może okazać się czasochłonne, a regiony mające najmniejsze doświadczenia w tworzeniu tego typu dokumentów będą najprawdopodobniej potrzebować więcej czasu.

Z tego względu należałoby w pierwszym okresie skoncentrować się na analizie, identyfikacji i rozpowszechnieniu narzędzi niezbędnych do wdrożenia strategii, a także na podnoszeniu kompetencji partnerów zaangażowanych w proces wdrażania.

PRIORYTET 3: ROZWÓJ LOKALNY

Działanie 3.1: Obszary wiejskie:

Zdefiniowanie lokalnych centrów rozwoju w powiązaniu z potrzebami i perspektywami rozwoju opisanymi w Planach Rozwoju Lokalnego wpłynęłoby pozytywnie na skuteczność realizacji działania.

Warunkiem powodzenia działania w odniesieniu do projektów dotyczących gospodarki odpadami jest skoordynowane wdrażanie projektów na szczeblu lokalnym. Przedsięwzięcia o zasięgu międzygminnym powinny pozwolić na uniknięcie „dublowania” projektów dotyczących tworzenia niezbędnej infrastruktury.

Działanie 3.2: Obszary podlegające restrukturyzacji:

Działanie powinno obejmować obszary spełniające kryteria Celu 2, które stosują się do obszarów podlegających przemianom społeczno-gospodarczym (wysoka stopa bezrobocia, duży udział zatrudnionych w przemyśle i duży spadek zatrudnienia w przemyśle).

Działanie 3.3: Zdegradowane obszary miejskie, poprzemysłowe i powojkowe:

Poddziałanie 3.3.1: Rewitalizacja obszarów miejskich

Celowość działania jest niepodważalna. Obszary miejskie obciążone przeszłością przemysłową, a także degradacją niektórych dzielnic szkodzą jakości i atrakcyjności miast. Negatywny wizerunek tych obszarów prowadzi do odpływu najbardziej aktywnych mieszkańców, wywołuje trudności w utrzymaniu przedsiębiorstw, punktów handlowych i usługowych oraz zniechęca przedsiębiorców z zewnątrz do podejmowania działalności w ich obrębie. Skuteczność działania zależeć będzie od opracowania Lokalnych Programów Rewitalizacji uwzględniających wszystkie aspekty polityki miasta i restrukturyzacji obszarów realizacji projektów.

Poddziałanie 3.3.2: Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych

Rewitalizacja zdegradowanych obszarów poprzemysłowych i powojkowych stanowi istotne wyzwanie i przyczynia się do realizacji celów w zakresie zagospodarowywania miast i

terenów inwestycyjnych. Wymóg opracowania wieloletnich Lokalnych Programów Rewitalizacji powinien stworzyć warunki do skoordynowanego, planowego wdrażania całości poddziałania. Działania promocyjne, służące zachęceniu przedsiębiorstw do podejmowania działalności na rewitalizowanych obszarach, będą istotnym czynnikiem skuteczności poddziałania

Działanie 3.4: Mikroprzedsiębiorstwa:

Zaleca się wdrażanie projektów w ścisłym powiązaniu z dwoma poprzednimi działaniami; uwaga ta dotyczy w szczególności projektów rozwijania przedsiębiorstw oraz zachęcania przedsiębiorców, za każdym razem, gdy istnieje taka możliwość, do lokalizowania działalności na rewitalizowanych obszarach.

Działanie 3.5: Lokalna infrastruktura społeczna:

Poddziałanie 3.5.1: Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa

Potrzeby istniejące w dziedzinie objętej poddziałaniem są niezaprzeczalne; niemniej jednak, w trosce o trwałość projektów, priorytetowo potraktować należy placówki o zasięgu ponadgminnym.

Poddziałanie 3.5.2: Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia

Opracowanie lokalnych programów wyposażenia placówek opieki zdrowotnej mogłoby przyczynić się do wzmocnienia oddziaływania i podniesienia skuteczności poddziałania. Dla uniknięcia rozproszenia środków na dużą liczbę małych projektów, należy preferencyjnie traktować projekty o zasięgu międzygminnym.

PRIORYTET 4: POMOC TECHNICZNA

Działania przewidziane do realizacji w ramach priorytetu są pragmatyczne i powinny okazać się skuteczne.

Działanie 4.1: Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane:

Działanie 4.1, które będzie służyć finansowaniu kosztów osobowych pracowników odpowiedzialnych za monitoring programu zostało słusznie wyposażone w najwyższy budżet. Koszty te pochłoną zdecydowaną większość alokowanych środków. Należy pamiętać o konieczności opłacania pracowników do co najmniej 31 grudnia 2008 roku.

Po upływie tego terminu, operacje związane z ostatnimi płatnościami realizowane w chwili wystąpienia z wnioskiem o płatność końcową - to znaczy w chwili zakończenia programu - będą musiały zostać przeprowadzone przez osoby wynagradzane ze środków innych niż środki pomocy technicznej, chyba że dla zachowania ciągłości programów część środków zostanie przesunięta na kolejny okres programowania.

Pokrycie wkładu krajowego stanowić mogą koszty wynagrodzeń pracowników administracji państwowej i samorządów terytorialnych uczestniczących we wdrażaniu Funduszy Strukturalnych. Działanie przewiduje wspieranie paneli ekspertów. Nie należy zapominać, iż eksperci zostaną zaangażowani w prace przez cały okres programowy w znaczącym wymiarze czasu. Z tego względu, zaleca się oszacowanie w najkrótszym możliwym czasie kosztów świadczeń ekspertów tym bardziej, że ci ostatni zastanawiają się obecnie nad swoim przyszłym statusem.

Działanie 4.2: Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki nielimitowane:

Działanie 4.2. służyć ma finansowaniu kosztów zakupu sprzętu i wyposażenia biurowego dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie programu. Celowe wydaje się również sfinansowanie szkoleń, które zapewnią wysokie kwalifikacje personelu zaangażowanego we

wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach ZPORR. Ważne jest także dostarczenie wsparcia eksperckiego i wsparcia procesu ewaluacji.

Warunkiem niezbędnym dla efektywnego wdrażania programu jest zapewnienie wykwalifikowanej kadry jak również odpowiedniego wyposażenia biurowego i sprzętu komputerowego, dlatego też zasadne jest iż dla działania tego przeznaczono dosyć wysoki budżet.

Działanie 4.3: Działania informacyjne i promocyjne:

Działanie w sposób szczegółowy i wyczerpujący opisuje zaplanowane działania i wydaje się, że powinno być skuteczne.

Działania informacyjne skierowane do beneficjentów ostatecznych i partnerów lokalnych stanowią jeden z warunków powodzenia programu. Dostarczenie wszystkim zainteresowanym informacji na temat możliwości uzyskania pomocy musi być postrzegane jako działanie o zasadniczym znaczeniu. Bardzo pozytywne skutki mogłyby przynieść również działania informacyjne ukierunkowane na wybrane grupy (środowiska uniwersyteckie, studenci, licealiści), przybierające postać seminariów tematycznych poświęconych wkładowi UE w polską politykę regionalną.

ROZDZIAŁ IV. OPIS PRIORYTETÓW I DZIAŁAŃ

PRIORYTET 1: ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SŁUŻĄCEJ WZMACNIANIU KONKURENCYJNOŚCI REGIONÓW

Realizacja działań w ramach tego Priorytetu współfinansowana jest z EFRR. Ukierunkowana jest na wsparcie regionalnej infrastruktury technicznej (w tym infrastruktury społeczeństwa informacyjnego) oraz społecznej, mającej decydujące znaczenie dla perspektyw rozwojowych polskich regionów w UE.

Celem realizacji Priorytetu 1 jest wzrost atrakcyjności wszystkich regionów przez oddziaływanie na obecne mocne strony regionów głównie za pomocą inwestycji w infrastrukturę. Priorytetowo będą traktowane modernizacja i rozwój infrastruktury technicznej i społecznej wpływającej na rozwój potencjału regionu jako całości, w tym ze znajdującymi się na jego obszarze najbardziej dynamicznymi centrami wzrostu.

W ramach Priorytetu 1 definiuje się 6 celów częściowych, których realizacja determinuje konkurencyjność regionów:

1. Wzrost znaczenia centrów regionalnych jako miejsca inwestycji i koncentracji działalności gospodarczej, społecznej, turystycznej i kulturalnej.
2. Poprawa powiązań infrastrukturalnych szczególnie pomiędzy ośrodkami regionalnymi i pozostałymi obszarami województw dla zwiększenia możliwości równomiernego rozwoju gospodarczego, dostępu do zatrudnienia, nauki, kultury i wypoczynku.
3. Uzupełnienie powiązań z krajowym i międzynarodowym układem transportowym, a tym samym zwiększenie zasięgu oddziaływania programów rozbudowy i modernizacji sieci infrastrukturalnych planowanych w ramach innych programów operacyjnych, służących wdrożeniu Podstaw Wsparcia Wspólnoty (PWW) tj. Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO) „Transport na lata 2004-2006” oraz projektów realizowanych w ramach Funduszu Spójności.
4. Ochrona środowiska i zachowanie zasobów naturalnych.
5. Poprawa dostępu mieszkańców do infrastruktury technicznej i społecznej decydującej możliwościach rozwojowych regionów.
6. Poprawa funkcjonowania transportu publicznego w miastach i aglomeracjach.

Rozwój infrastruktury realizowany w ramach Priorytetu 1 przyczyniać się powinien przede wszystkim do:

1. Zdynamizowania rozwoju krajowych i regionalnych ośrodków wzrostu.
2. Zwiększenia atrakcyjności lokalizacji działalności gospodarczej, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych.
3. Zwiększenia atrakcyjności województw jako miejsca pracy i zamieszkania.
4. Wzmocnienia powiązań krajowych i regionalnych ośrodków wzrostu z obszarami biedniejszymi.
5. Rozbudowy, modernizacji oraz zwiększenia bezpieczeństwa infrastruktury drogowej zwiększającej dostępność komunikacyjną regionu, jej powiązania z krajowym i międzynarodowym układem transportu oraz wzmacniającą powiązania pomiędzy regionalnymi ośrodkami wzrostu a ich zapleczem.
6. Poprawy jakości oraz bezpieczeństwa ruchu miejskich systemów komunikacyjnych, w tym dróg i publicznej komunikacji miejskiej.
7. Poprawy jakości środowiska, w tym wód powierzchniowych.

8. Zwiększenia roli szkół wyższych i infrastruktury ochrony zdrowia w regionalnych procesach rozwojowych i restrukturyzacyjnych.
9. Zwiększenia roli turystyki, kultury i dziedzictwa kulturowego jako czynników rozwoju województw i kraju.
10. Upowszechnienia dostępu do Internetu i zapewnienia mieszkańcom łatwiejszego dostępu do informacji.

W dłuższej perspektywie rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej oraz poprawa połączeń pomiędzy ośrodkami regionalnymi przyczyni się do zwiększenia mobilności zawodowej i przestrzennej mieszkańców, a tym samym wzrostu dostępu do zatrudnienia i nauki.

Środki przeznaczone na realizację działań i projektów w ramach Priorytetu 1 będą pochodzić z EFRR oraz między innymi środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa i podmiotów prywatnych.

W ramach tego Priorytetu realizowanych będzie sześć działań.

Tabela 1 Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach Priorytetu Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów (w euro w cenach bieżących)

Działanie	Ogółem wkład publiczny	Ogółem fundusze strukturalne	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	1=2+3	2	3	4
Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	1 024 792 877	768 594 658	256 198 219	1 000 000
Infrastruktura ochrony środowiska	401 392 878	301 044 658	100 348 220	4 000 000
Regionalna infrastruktura społeczna	311 939 544	233 954 658	77 984 886	20 955 163
Rozwój turystyki i kultury	263 846 210	197 884 658	65 961 552	13 192 311
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	124 259 544	93 194 658	31 064 886	9 150 000
Rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach	335 789 316	167 894 658	167 894 658	2 000 000
Razem	2 462 020 369	1 762 567 948	699 452 421	50 297 474

DZIAŁANIE 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.1

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR	
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	
Nazwa działania	Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	
Nazwa poddziałania	Infrastruktura drogowa	Infrastruktura transportu publicznego
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	312	317, 319
Numer działania	1.1	
Numer poddziałania	1.1.1	1.1.2
Czas trwania działania	2004-2006	
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego	
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda	
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina, miasto na prawach powiatu. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu. 4. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu lokalnego transportu publicznego.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej	
Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne	

Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	1 006 469 953	
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	754 857 682	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	251 612 271	
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	1 000 000	
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%	
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%	

CEL DZIAŁANIA

Realizacja Działania 1.1. przyczyni się do poprawy dostępności komunikacyjnej regionów. Oznacza to szybsze i bezpieczniejsze powiązania między ośrodkami centralnymi, a pozostałymi obszarami województw, lepszy dostęp do sieci dróg krajowych i międzynarodowych oraz korytarzy trans-europejskich, jak również poprawę miejskich systemów transportowych, w tym systemów transportu publicznego, w celu zwiększenia atrakcyjności miast jako miejsca rozwoju działalności gospodarczej.

Działanie 1.1. dotyczy rozbudowy i modernizacji sieci transportowych koniecznych do poprawy warunków sprzyjających:

1. Rozwojowi gospodarczemu i społecznemu między innymi poprzez:
  - zredukowanie czasu podróży,
  - zwiększenie atrakcyjności nowych i istniejących terenów inwestycyjnych przez usprawnienie dostępu do nich,
  - polepszenie jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego, tak aby zredukować zatłoczenie i poprawić jakość środowiska,

- poprawę bezpieczeństwa ruchu.
2. Poprawie stanu środowiska naturalnego między innymi poprzez:
- zmniejszenie tempa wzrostu zanieczyszczeń spowodowanych ruchem drogowym, poprawę estetyki krajobrazu.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Spójna i dobrze rozwinięta sieć drogowa jest podstawowym wymogiem dla rozwoju regionalnego kraju stanowiąc jeden z głównych systemów gospodarki zwłaszcza na terenach, gdzie występują duże różnice w poziomie dochodu Produktu Krajowego Brutto (PKB) na mieszkańca oraz w liczbie mieszkańców. Dlatego też kluczowym zadaniem władz centralnych, regionalnych i lokalnych jest wzmocnienie procesu rozwoju regionalnego poprzez zwiększenie dostępności regionów, zwłaszcza tych wyposażonych w słabą sieć transportową.

Jedną z poważnych barier rozwoju i czynnikiem utrudniającym integrację społeczno-gospodarczą Polski z UE jest istniejąca luka w zakresie infrastruktury transportowej. Dzięki transformacji ustrojowej i „otwarcu granic” od początku lat 90-tych zanotowano w Polsce znaczny wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach. Istniejący układ sieci transportowej nie zapewnia jednakże właściwej jakości obsługi ruchu przewozów pasażerskich i towarowych. Ten stan hamuje wymianę międzynarodową, wpływa negatywnie na zainteresowanie lokowaniem nowych inwestycji w poszczególnych regionach, paraliżuje rozwój aglomeracji oraz innych obszarów miejskich, mogących odgrywać rolę ośrodków wzrostu. Stanowi także istotną barierę zwiększania mobilności mieszkańców, co utrudnia proces aktywizacji i restrukturyzacji obszarów zmarginalizowanych, tj. obszarów wiejskich i małych miasteczek.

Inną poważną kwestią są problemy miejskiego transportu publicznego, wynikające z pogarszania się stanu majątku trwałego, ograniczonych środków na modernizację i budowę nowych połączeń oraz rosnącego w znaczącym tempie transportu indywidualnego.

Powyższe problemy obniżają możliwości regionów do przyciągania inwestycji i odgrywania roli krajowych i europejskich biegunów wzrostu, a w konsekwencji mają negatywny wpływ na konkurencyjność całej gospodarki i poziom życia mieszkańców.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest jednym z instrumentów realizacji polskiej „Strategii Rozwoju Infrastruktury Transportu na lata 2004-2006 i lata dalsze”. Dlatego też projekty realizowane w ramach tego działania powinny być spójne z działaniami transportowymi podejmowanymi w ramach SPO „Transport na lata 2004-2006” oraz inwestycjami z Funduszu Spójności pod względem ich wpływu na usprawnienie dostępu do sieci dróg o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Działanie jest komplementarne z:

- Działaniem 1.6 ZPORR: „Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach”,
- Działaniem 3.1 ZPORR: „Obszary wiejskie” - projekty o charakterze lokalnym dotyczące: dróg gminnych i powiatowych, dróg w miejscowościach i miastach do 20 tys. mieszkańców oraz dróg wewnętrznych w ramach uzbrojenia terenu pod inwestycje - realizowane przez **beneficjentów końcowych** spełniających kryterium demograficzne,
- Działaniem 3.2 ZPORR: „Obszary podlegające restrukturyzacji” - projekty o charakterze lokalnym dotyczące: dróg gminnych i powiatowych, dróg w miejscowościach i miastach do 20 tys. mieszkańców oraz dróg wewnętrznych w ramach uzbrojenia terenu pod inwestycje - realizowane przez **beneficjentów końcowych** spełniających kryterium geograficzne,
- Działaniem 3.3 ZPORR: „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i

- powojaskowe" - projekty dotyczące dróg lokalnych znajdujących się na terenie rewitalizowanym,
- SPO Transport na lata 2004-2006 - projekty dotyczące dróg krajowych, w tym w miastach na prawach powiatu odcinki dróg znajdujących się w ciągu dróg krajowych, Funduszem Spójności - inwestycje dotyczące części transportowej.

OPIS DZIAŁANIA

Realizacja celów wymienionych w PWW oraz interwencji określonych w ZPORR wymaga stworzenia spójnej i wysokiej jakości sieci dróg oraz systemu transportu publicznego przyczyniających się do rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez umożliwienie szybszego, bezpieczniejszego, sprawniejszego transportu przy spełnieniu wymogów ograniczenia uciążliwości środowiska. Jednocześnie rozwój regionalnego układu transportowego powinien przyczynić się do zachowania ładu przestrzennego i atrakcyjności inwestycyjnej terenów oraz zmniejszenia zróżnicowania jakości życia w poszczególnych regionach.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego.

W ramach Działania 1.1 realizowane będą dwa Poddziałania:

- 1.1.1. Infrastruktura drogowa;
- 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego.

PODDZIAŁANIE 1.1.1. Infrastruktura drogowa

Wspierane będą projekty stanowiące ważny element regionalnego systemu transportowego (drogi wojewódzkie, powiatowe, gminne) poprawiające dostęp do:

- sieci dróg krajowych lub międzynarodowych,
- regionalnych centrów gospodarczych ważnych z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego regionu,
- istniejących lub planowanych obiektów przemysłowych i usługowych (np. parki przemysłowe),
- portów morskich, portów rybackich, portów rzecznych wykorzystywanych do celów gospodarczych, lotnisk, stacji kolejowych i innych obiektów transportu publicznego,

a także projekty odciążające układy komunikacyjne miast, w tym w szczególności centra gospodarcze i zabytkowe.

W ramach Poddziałania 1.1.1. wspierane będą również projekty dotyczące: budowy, przebudowy, remontów lub rozbudowy dróg w granicach administracyjnych miast powyżej 20 tys. mieszkańców⁶ (z wyłączeniem autostrad, dróg ekspresowych, dróg krajowych i dróg wewnętrznych).

W ramach Poddziałania 1.1.1 wyłączone z finansowania są projekty obejmujące drogi gminne i powiatowe o charakterze lokalnym, kwalifikujące się do wsparcia w ramach Priorytetu 3 - „Rozwój lokalny” ZPORR, a także drogi krajowe⁷ i międzynarodowe kwalifikujące się do wsparcia w ramach SPO „Transport na lata 2004-2006” oraz inwestycje z części

⁶ Według : „Rocznika statystycznego GUS zawierającego dane za rok 2002”.

⁷ W wyniku negocjacji z Komisją Europejską (KE) NPR/PWW uzgodniono, że ulice w miastach na prawach powiatu znajdujące się w ciągu dróg krajowych nie mogą uzyskać dofinansowania w ramach ZPORR. Drogi krajowe będą wspierane ze środków Funduszu Spójności i SPO Transport na lata 2004-2006.

transportowej Funduszu Spójności.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

1. Budowa, przebudowa, remont lub rozbudowa dróg, węzłów, skrzyżowań, skrzyżowań z ruchem okrężnym wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową celem, między innymi osiągnięcia standardów UE w zakresie dopuszczalnego nacisku na oś, bezpieczeństwa i ochrony środowiska.
2. Budowa, przebudowa, remont lub rozbudowa obiektów mostowych, wiaduktów, estakad, tuneli drogowych i innych obiektów inżynierskich, obwodnic, obejść miast i miejscowości, w tym ich połączeń z sieciami dróg wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową, celem, między innymi osiągnięcia standardów UE w ww. zakresie.
3. Infrastruktura towarzysząca w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego, ochrony środowiska lub przyczyniająca się do realizacji polityki horyzontalnej w zakresie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego wyłącznie w przypadku: budowy, przebudowy, remontów lub modernizacji rodzajów projektów realizowanych w pkt 1 i 2 w ramach tego poddziałania, w tym:
  - budowa, przebudowa, rozbudowa lub remont dróg lub nawierzchni dróg oraz wyposażenie obiektów inżynierskich w: zjazdy, zatoki autobusowe i inne niezbędne urządzenia drogowe,
  - budowa, przebudowa, modernizacja lub remont urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego w tym: sygnalizacji świetlnej, barier ochronnych lub ogrodzeń,
  - budowa lub remont osłon przeciwoślusienowych lub ekranów akustycznych,
  - budowa lub remont chodników,
  - budowa lub remont przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne pozwalające zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów czy zwierząt,
  - budowa, remont lub modernizacja ciągów, ścieżek rowerowych,
  - budowa, przebudowa lub remont infrastruktury służącej obsłudze pasażerów (np. miejsca postoju podróżnych),
  - budowa lub modernizacja oświetlenia,
  - budowa lub remont miejsc do wypoczynku dla kierowców, w tym zakup wyposażenia dotyczące wkomponowania ww. rodzaju projektów w krajobraz,
  - budowa, rozbudowa lub remont infrastruktury drogowej przyczyniającej się do ochrony środowiska (np. urządzenia odwadniające w tym kanalizacja deszczowa, zbiorniki retencyjne, przepusty, sączki, zbiorniki odparowujące, separatory dla wód opadowych),
  - budowa kanalizacji teletechnicznej.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA 1.1.1.

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 1.1.1.

Dofinansowanie z EFRR dla projektów w ramach poddziałania 1.1.1:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

PODDZIAŁANIE 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego

Wspierane będą projekty dotyczące: budowy, rozbudowy lub odnowienia systemów transportu publicznego miast liczących w granicach administracyjnych powyżej 50 000 mieszkańców⁸ wraz z obszarami funkcjonalnie z nimi powiązanymi⁹.

W ramach poddziałania kluczowym kryterium wyboru projektów będzie istnienie aktualnego, Zintegrowanego Planu Transportu Publicznego, który powinien dotyczyć wszystkich form (środków) transportu znajdujących się na obszarze miejskim włączając w to kolej podmiejską. Inwestycje realizowane w ramach poddziałania powinny wynikać z przedstawionego, aktualnego¹⁰ Zintegrowanego Planu Rozwoju Transportu Publicznego (np. Miejskiej Strategii Rozwoju Transportu lub Miejskiej Polityki Rozwoju Transportu) - dokumentów, które wykażą długofalową trwałość proponowanych rozwiązań i mogą dotyczyć rodzajów projektów poniżej opisanych.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

1. Budowa, przebudowa, rozbudowa, wykonywanie robót remontowych lub modernizacja infrastruktury transportu publicznego połączona z zakupem sprzętu (włączając w to zakup taboru) w celu:
  - a) stworzenia nowych sieci systemów transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą transportu publicznego,
  - b) przedłużenia linii transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą transportu publicznego,
  - c) odnowienia istniejących linii transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą transportu publicznego, w tym:
    - budowa, adaptacja, remont, przebudowa lub rozbudowa linii tramwajowych, trolejbusowych, autobusowej, (np. wymiana torowisk, uzupełnianie dotychczas istniejącego układu wydzielonych pasów dla autobusów),
    - uzupełnienie brakujących relacji skrajnych dla tramwajów na skrzyżowaniach,
    - budowa, adaptacja, remont, rozbudowa lub przebudowa układu torowego na trasach, jak i pętlach oraz zajezdniach,
    - budowa sieci tramwaju szybkiego, adaptacja sieci do potrzeb tramwaju szybkiego,
    - adaptacja linii kolejowych dla wprowadzenia tramwaju dwusystemowego,- przebudowa, rozbudowa sieci i podstacji trakcyjnych tramwajowych lub trolejbusowych,
    - budowa kanalizacji teletechnicznej,
    - zakup taboru w ramach miejskiego systemu transportu publicznego wyłącznie

⁸ Według „Rocznika statystycznego GUS zawierającego dane za rok 2002”.

⁹ W ramach Uzupełnienia ZPORR za obszar funkcjonalnie powiązany z miastami powyżej 50 000 mieszkańców uważany będzie obszar, na którym realizowane są usługi komunikacji miejskiej zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. *o transporcie drogowym* (Dz. U. Nr 125, poz. 1371, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 89, poz. 804 i Nr 199, poz. 1671, z 2003 r. Nr 137, poz. 1302, Nr 149, poz. 1452, Nr 200, poz. 1953 i Nr 211, poz. 2050 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 97, poz. 962), które obejmują: wyżej wymienione miasta i gminy lub wyżej wymienione miasta i gminy sąsiadujące - jeżeli zawarły porozumienie lub utworzyły związek międzygminny w sprawie wspólnej realizacji komunikacji na swoim obszarze.

¹⁰ Przedstawiony do realizacji projekt musi wynikać z aktualnego Planu Rozwoju Transportu Publicznego. Aktualny Program Rozwoju Transportu Publicznego oznacza, iż jest ważny co najmniej w latach 2004-2008 - w okresie wydatkowania środków w ramach ZPORR..

w połączeniu z działaniami infrastrukturalnymi w ramach Poddziałania 1.1.2.: budowy nowych, przedłużenia lub odnowienia istniejących linii komunikacji miejskiej lub podmiejskiej,

- budowa, adaptacja przebudowa, rozbudowa lub remont zajezdni autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych - tj. obiektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (tj. bez prowadzenia działalności usługowo-gospodarczej otwartej na inne podmioty) wyłącznie w zakresie lokalnego transportu publicznego,
- budowa, remont, adaptacja, przebudowa lub rozbudowa pętli, zatoczek, bocznic lub wydzielenie pasów ruchu dla autobusów,
- wyposażenie dróg lub obiektów inżynierskich w zjazdy, zatoki autobusowe i inne niezbędne urządzenia drogowe dla potrzeb komunikacji miejskiej.

2. Budowa, adaptacja, rozbudowa, wykonywanie robót remontowych lub przebudowa infrastruktury pomocniczej służącej zwiększeniu bezpieczeństwa i dostępności do sieci transportu publicznego, w tym:

- budowa systemu parkingów „Parkuj i Jedź” („*Park & Ride*”), zwłaszcza przy krańcowych przystankach komunikacji miejskiej w celu ograniczenia natężenia ruchu lub likwidacji części miejsc postojowych (np. na chodnikach) w centrum miasta,
- budowa, rozbudowa lub przebudowa urządzeń sterowania ruchem drogowym: np. centralne sterowanie sygnalizacją zainstalowaną na skrzyżowaniach, sygnalizacja akustyczna, sygnalizacja świetlna wzbudzana przez autobusy, trolejbusy i tramwaje (sygnalizacja akomodacyjna), monitorowanie ruchu na kluczowych trasach, w tunelach i newralgicznych punktach miasta oraz informowanie o aktualnej sytuacji ruchowej,
- budowa kanalizacji teletechnicznej,
- zakup i montaż systemów sterowania i nadzoru ruchu połączonych ze środkami zwiększającymi bezpieczeństwo,
- budowa systemów sygnalizacji ulicznej,
- budowa, remont, adaptacja, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury służącej obsłudze pasażerów i podniesieniu estetyki krajobrazu (np. przystanki), a także pochylnie i windy dla osób niepełnosprawnych przy przejściach wielopoziomowych.

3. Budowa, adaptacja, wykonywanie robót remontowych, rozbudowa lub przebudowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu.

4. Tworzenie systemów oraz działań technicznych z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej i mających na celu między innymi poprawę jakości obsługi podróżnych, monitoring bezpieczeństwa, koordynacja układu linii tramwajów, autobusów, trolejbusów i kolei oraz synchronizacja ich rozkładów jazdy, dzięki któremu pasażerowie będą mogli korzystać z najdogodniejszych połączeń - komputeryzacja systemów transportu publicznego, w tym:

- zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej np. systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, systemy informacji dla podróżnych (w tym też systemy *on-line*), monitoring bezpieczeństwa,

skoordynowanie rozkładów jazdy transportu publicznego.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA 1.1.2.

1. Gmina, miasto na prawach powiatu.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu.
4. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu lokalnego transportu publicznego.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW W RAMACH PODDZIAŁANIA 1.1.2.

Dofinansowanie z EFRR dla projektów w ramach podziałania 1.1.2:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej (KE) refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Poddziałanie 1.1.1.

Wsparcie udzielane w ramach działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej.

Poddziałanie 1.1.2.

Do obszaru transportu stosuje się zapisy Traktatu Akcesyjnego o okresie przejściowym dla działań z sektora transportu.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 1.1 MODERNIZACJA I ROZBUDOWA REGIONALNEGO UKŁADU TRANSPORTOWEGO

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Długość dróg wojewódzkich , powiatowych i gminnych (km) 2. Liczba zrealizowanych projektów poprawy dróg (szt.) 3. Liczba zrealizowanych projektów poprawy transportu publicznego (szt.) 4. Pojemność taboru komunikacji zbiorowej (miejsca)	199 71 9 6 500
Rezultaty	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku realizacji projektów (ha) 2. Ludność w miastach obsługiwanych przez transport zbiorowy (osoby) 3. Czynne trasy w komunikacji miejskiej (km) 4. Liczba wypadków drogowych (szt.) 5. Liczba zabitych i rannych w wypadkach drogowych (os.)	+ 380 + 2% +20 -3% -3%
Oddziaływanie	1. Nakłady na bieżące utrzymanie (naprawy nawierzchni) dróg wojewódzkich , powiatowych i gminnych (w cenach stałych - PLN) 2. Liczba przewożonych pasażerów (osoby)	- 0,2% + 1%

DZIAŁANIE 1.2. Infrastruktura ochrony środowiska

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.2

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
Nazwa działania	Infrastruktura ochrony środowiska
Nazwa poddziałania	Nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	332,341,343,344,345,353
Numer działania	1.2
Numer poddziałania	Nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego 3. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina, powiat lub województwo, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy 4. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu ochrony środowiska. 5. Organy administracji rządowej w województwie 6. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych. 7. Spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje na realizację projektów infrastrukturalnych oraz projektów dotyczących poprawy jakości zarządzania środowiskiem i poprawy dostępu do informacji o środowisku
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych publicznych na poziomie projektu	<p>75%</p> <p>50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto</p> <p>35 % w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej</p>
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	411 053 560

Wsparcie finansowe UE (w EUR)	308 286 948
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	102 766 612
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	4 000 000
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%”,

CEL DZIAŁANIA

Działanie ma na celu ograniczenie ilości zanieczyszczeń przedostających się do powietrza, wód i gleb, poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, a także poprawę zarządzania środowiskiem. W wyniku realizacji powyższych celów nastąpi poprawa stanu środowiska naturalnego, poprawią się także warunki życia mieszkańców oraz stworzone zostaną korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorstw działających zgodnie z zasadami poszanowania środowiska. Realizacja projektów powinna przyczynić się do osiągnięcia standardów w zakresie ochrony środowiska zawartych w Dyrektywach przeniesionych na grunt polskiego prawa.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Od 1990 r. nastąpiła w Polsce znacząca poprawa stanu środowiska naturalnego i ograniczenie negatywnego oddziaływania człowieka na środowisko. W wyniku zmian, które zaszły w tym czasie w strukturze polskiej gospodarki nastąpiło zmniejszenie emisji zanieczyszczeń przemysłowych, a wypracowanie skutecznych mechanizmów finansowych umożliwiło realizację inwestycji infrastrukturalnych w zakresie ochrony środowiska i zapobiegania zanieczyszczeniom. Pozytywnym tendencjom towarzyszy jednak narastanie zagrożeń i niekorzystnych zjawisk, zwłaszcza w świetle wyzwań zrównoważonego rozwoju: pogłębianie się deficytu wód, nie rozwiązanie problemu gospodarki odpadami, antyekologiczny model transportu, szkodliwy wpływ na środowisko skutków działalności wielu - szczególnie małych i średnich firm. Brak odpowiedniej infrastruktury ochrony środowiska uniemożliwia zapewnienie mieszkańcom wszystkich polskich regionów wysokiej jakości życia, powoduje również brak możliwości wdrożenia prawa wspólnotowego w tym zakresie (do czego Polska jest zobowiązana poprzez zaadoptowanie dyrektyw UE na grunt polskiego prawa) a także ograniczenie rozwoju gospodarczego przy poszanowaniu zasad ochrony środowiska. Niezbędne jest zatem szerokie wsparcie działań na rzecz ochrony środowiska ze środków strukturalnych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 1.2 „Infrastruktura ochrony środowiska” jest komplementarne do Działań realizowanych w ramach 3 Priorytetu ZPORR „Rozwój lokalny”: 3.1 „Obszary wiejskie” oraz Działanie 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji”. W ramach Działań 3.1 oraz 3.2. realizowane będą małe inwestycje w zakresie ochrony środowiska, o oddziaływaniu lokalnym. W ramach Działania 1.2 „Infrastruktura ochrony środowiska” realizowana będzie natomiast przede wszystkim infrastruktura o znaczeniu regionalnym, służąca wzmocnieniu konkurencyjności regionów. Niewielkie inwestycje związane z ochroną środowiska na terenach wiejskich realizowane przez osoby prywatne przewidziane będą również w Sektorowym Programie Operacyjnym (SPO) „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” w ramach Działania „Rozwój i ulepszanie infrastruktury związanej z rolnictwem”. W ramach wyżej wymienionego”.

Inwestycje realizowane w ramach Działania 1.2 będą również komplementarne z inwestycjami w zakresie infrastruktury ochrony środowiska realizowanymi w ramach Funduszu Spójności oraz SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”. W ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006” wsparcie uzyskają inwestycje w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają pozytywny wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej oraz są zgodne ze standardami w zakresie ochrony środowiska wymaganymi w Dyrektywach.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną).

W ramach Działania realizowane będą projekty infrastrukturalne o wartości całkowitej od 4 000 000 PLN do 40 000 000 PLN (projekty o wartości całkowitej przekraczającej kwotę 40 000 000 PLN dofinansowywane będą z Funduszu Spójności, infrastrukturalne projekty środowiskowe o wartości całkowitej poniżej 4 000 000 PLN realizowane będą w ramach Priorytetu 3 ZPORR „Rozwój lokalny”). Do realizacji w ramach Działania przewidziane są także projekty z zakresu zarządzania ochroną środowiska o minimalnej wartości całkowitej 1 200 000 PLN.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

I. ZAOPATRZENIE W WODĘ, POBÓR WODY I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW

1. Budowa i modernizacja sieci wodociągowych
2. Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnych
3. Budowa i modernizacja sieci kanalizacji deszczowych
4. Budowa i modernizacja stacji uzdatniania wody
5. Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków
6. Budowa zbiorników umożliwiających pozyskanie wody pitnej

II. GOSPODARKA ODPADAMI

1. Organizacja i wdrażanie systemów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu
2. Wdrażanie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi (między innymi budowa sortowni, kompostowni, obiektów termicznej, termiczno-chemicznej i mechanicznej utylizacji odpadów; budowa nowych, modernizacja istniejących i rekultywacja nieczynnych składowisk; likwidacja „dzikich” składowisk)
3. Budowa i modernizacja spalarni odpadów niebezpiecznych
4. Rekultywacja i likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych

III. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA

1. Modernizacja i rozbudowa miejskich systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza
2. Przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”

IV. ZAPOBIEGANIE POWODZIOM

1. Regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.), która poprawia bilans wodny i uwzględnia potrzeby ochrony przyrody
2. Tworzenie polderów (w tym zalesienie) oraz odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych
3. Budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z niezbędnymi drogami dojazdowymi
4. Budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”
5. Ochrona brzegów morskich

V. WSPARCIE ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA

1. Opracowanie baz danych dotyczących lasów, jakości gleb, wód, powietrza
2. Tworzenie systemów pomiaru zanieczyszczeń w miastach oraz systemów informowania mieszkańców o poziomie zanieczyszczeń
3. Utworzenie sieci stacji kontrolnych i ostrzegawczych w zakresie jakości wód
4. Tworzenie map terenów zalewowych
5. Tworzenie systemów monitoringu środowiska, w tym reagowania na zagrożenia
6. Tworzenie systemów informacji przeciwpowodziowej

VI. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji i przesyłu energii odnawialnej (energia wiatrowa, wodna, geotermalna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, biomasa)

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina, powiat lub województwo, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy.
4. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu ochrony środowiska.
5. Organy administracji rządowej w województwie.
6. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych.
7. Spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący dochód netto

- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

WYSOKOŚĆ POMOCY UDZIELANEJ NA REALIZACJĘ INWESTYCJI Z ZAKRESU ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII I INWESTYCJI SŁUŻĄCYCH REDUKCJI EMISJI ZE ŹRÓDEŁ SPALANIA PALIW

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii i inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

- 30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa dla małych i średnich przedsiębiorstw (Dz. Urz. WE L 10, z 12.01.2001) zmienionego rozporządzeniem nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. (Dz. Urz. WE L 63 z 28.02.2004) zwanego dalej „rozporządzeniem nr 70/2001”.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, która nie jest nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:
  - a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 i 42;
  - b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17 i 30;
  - c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach- która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej:
  - a) 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto,
  - b) 50 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** będzie, w wyniku przeprowadzenia wspieranej inwestycji, jedynym zaopatrującym całą społeczność na wyodrębnionym obszarze w energię wytwarzaną ze źródeł odnawialnych.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, które nie są nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:
  - a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 i 42;
  - b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych

numerami statystycznymi 4, 17i 30;

- c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach
- która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto.

Intensywność pomocy na realizację inwestycji, która nie jest nową inwestycją, może zostać odpowiednio zwiększona o:

- a) 15 punktów procentowych brutto, w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 1;
- b) 10 punktów procentowych brutto w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 2

jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE. Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Pomoc udzielana na realizację inwestycji:

- z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

podlega zasadom regulującym udzielanie pomocy publicznej i jest udzielana zgodnie z:

- Wytycznymi KE dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej, (Dz. Urz. WE C 74, z 1998.10.03) - w przypadku nowych inwestycji,
- Wytycznymi KE dotyczącymi pomocy na ochronę środowiska (Dz.U. C 37 z 2001.02.03) - w przypadku inwestycji nie będących nowymi inwestycjami.

Programy pomocowe regulujące udzielanie wyżej wymienionej pomocy wymagają uzyskania zgody Komisji Europejskiej na jej udzielanie (tzw. procedura notyfikacji).

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, porozumień i stowarzyszeń uznaje się, że ich działalność co do zasady nie jest działalnością gospodarczą przez co wsparcie udzielane tym podmiotom nie stanowi pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU**DZIAŁANIE 1.2 INFRASTRUKTURA OCHRONY ŚRODOWISKA**

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Długość sieci rozdzielczej wodociągów (km) 2. Długość sieci kanalizacyjnych (km) 3. Liczba stacji uzdatniania wody (szt.) 4. Liczba oczyszczalni ścieków (szt.) 5. Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów, składowania odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (szt.) 6. Długość sieci ciepłowniczej (km) 7. Długość elementów zapobiegających powodziom (km) 8. Liczba elementów zapobiegających powodziom (szt.) 9. Liczba elektrowni wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.) 10. Liczba wdrożonych projektów wsparcia zarządzania ochroną środowiska (szt.)	167 434 24 18 23 14100 31 55 9 8
Rezultaty	1. Liczba osób korzystających z wodociągów (%) 2. Liczba osób korzystających z kanalizacji (%) 3. Obszar zabezpieczony przed powodzią (ha) 4. Straty ciepła na przesyłach (PJ) 5. Pojemność zbiorników małej retencji (dam ³)	+1% +1% +10 000 37,3 +500
Oddziaływanie	1. Ilość energii (moc zainstalowana) pochodzącej ze źródeł odnawialnych (MW) 2. Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych zgodnie z obowiązującymi standardami prawnymi (hm ³) 3. Ilość zebranych odpadów (t)	+ 6% +4% +4%

DZIAŁANIE 1.3. Regionalna infrastruktura społeczna

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.3

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR	
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	
Nazwa działania	Regionalna infrastruktura społeczna	
Nazwa poddziałania	Regionalna infrastruktura edukacyjna	Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	36, 183	
Numer działania	1.3	
Numer poddziałania	1.3.1	1.3.2
Czas trwania działania	2004-2006	
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego	
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda	
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samorząd województwa. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Szkoły wyższe. 4. Jednostki organizacyjne, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1, 2 i 3, prowadzące działalność o charakterze edukacyjnym na poziomie wyższym. 5. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku prowadzące statutową działalność o charakterze edukacyjnym lub naukowo-badawczym w powiązaniu ze szkołą wyższą. 6. Jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakłady opieki zdrowotnej -opieka stacjonarna (szpitale), opieka ambulatoryjna (przychodnie), dla których podmiotami tworzącymi są: samorząd województwa, powiat, akademie medyczne, minister właściwy do spraw zdrowia, Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów, właściwy minister. 2. Jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego, wojewódzkiego. 3. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego. 4. Spółki Prawa handlowego utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1, 2 i 3 oraz ministra właściwego, prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia. 5. Organizacje pozarządowe

		nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność w obszarze ochrony zdrowia. 6. Regionalne centra krwiodawstwa.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej	
Rodzaj pomocy	dotacje inwestycyjne	
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75% wydatków kwalifikowalnych	
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	324 055 733	
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	243 041 800	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	81 013 933	
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	20 955 163	
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%	
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%	

PODDZIAŁANIE 1.3.1 - Regionalna infrastruktura edukacyjna

CEL PODDZIAŁANIA

Podstawowym celem niniejszego poddziałania jest wzmocnienie roli szkół wyższych i przygotowanie ich do odegrania roli kluczowej w procesie tworzenia konkurencyjnej gospodarki regionalnej.

Celami szczegółowymi poddziałania są:

- wykorzystanie aktywności środowisk naukowych i ich potencjału intelektualnego dla rozwoju gospodarczego i społecznego województw,
- wspieranie działań społecznych i gospodarczych na rzecz integracji społecznej w celu ograniczenia dyskryminacji wynikającej z braku odpowiedniej infrastruktury badawczo-edukacyjnej,
- stworzenie warunków szkołom wyższym i ośrodkom naukowo-badawczym o charakterze dydaktycznym szerokiego współdziałania w tworzeniu i pracach Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
- poprawę jakości kształcenia i dostępu do wiedzy,
- zwiększenie potencjału badawczego szkół wyższych.

UZASADNIENIE PODDZIAŁANIA

Jednym z warunków budowy nowoczesnej, konkurencyjnej gospodarki jest poprawa jakości zasobów ludzkich. Niestety zaledwie około 7% polskiego społeczeństwa posiada wyższe wykształcenie (w UE 20%). W latach 1990-1998 gwałtownie wzrasta liczba absolwentów szkół wyższych (o około 310%). Jednakże nie towarzyszy temu poprawa warunków kształcenia i jakości wyposażenia bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej szkolnictwa wyższego.

Poza tym poziom wykształcenia wykazuje znaczne zróżnicowanie regionalne, przy czym osoby z wyższym wykształceniem koncentrują się zwłaszcza w dużych aglomeracjach miejskich. Niski poziom wykształcenia stanowi poważny problem społeczny oraz barierę przemian zwłaszcza na wsi. Ponad 40% osób w wieku 15-24 lat i aż 45% osób w wieku 40-49 lat na wsi posiada tylko wykształcenie podstawowe.

Dlatego konieczne jest zapewnienie odpowiedniej infrastruktury w regionach, dzięki której zwiększy się jakość wykształcenia studentów i ich dostęp do wiedzy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie stanowi uzupełnienie działań mających na celu rozpoczęcie i wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem badań i rozwoju i środowiskiem biznesu w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego (SPO) „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” oraz SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”. Działanie uzupełnia również działanie 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna” i działanie 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” w ZPORR.

OPIS PODDZIAŁANIA

Realizacja celów wymienionych w NPR oraz interwencji określonych w ZPORR wymaga stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju infrastruktury społecznej, które przyczynią się do intensyfikacji rozwoju społecznego i gospodarczego w regionach poprzez podniesienie jakości kształcenia oraz poprawę wyposażenia bazy dydaktycznej i naukowo-badawczej.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do

zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego.

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

Niniejsze działanie jest skierowane na budowę, rozbudowę i modernizację oraz wyposażenie obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej służącej do prowadzenia działalności dydaktycznej na poziomie wyższym oraz działalności rozwojowej, naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W ramach tego poddziałania będą realizowane projekty mające na celu polepszenie infrastruktury społeczno - edukacyjnej służącej prowadzeniu działalności dydaktycznej na poziomie wyższym oraz działalności rozwojowej, naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym. Podmioty realizujące projekty w ramach poddziałania muszą prowadzić działalność zgodnie z ustawą z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. 1990, Nr 65, poz. 385 z późn. zm) lub ustawą o wyższych szkołach zawodowych z dnia 26 czerwca 1997 r. (Dz.U. 1997, Nr 96, poz. 590 z późn. zm).

Realizowane w ramach poddziałania projekty obejmują między innymi:

1. Budowę nowych lub rozbudowę, przebudowę istniejących obiektów dydaktycznych, w tym laboratoriów dydaktycznych, pracowni komputerowych, bibliotek, infrastruktury społeczno-edukacyjnej w kampusach, w tym akademików i stołówek, i obiektów służących prowadzeniu działalności dydaktycznej lub naukowo-badawczej powiązanej z dydaktyką na poziomie wyższym oraz obiektów naukowo - badawczych w szkołach wyższych. Powyższe projekty stanowić będą główny rodzaj inwestycji wspieranych w ramach działania zgodnie z głównym celem ZPORR jakim jest wzmocnienie rozwoju gospodarczego.
2. Budowę, rozbudowę lub modernizację obiektów sportowych w szkołach wyższych lub kampusach.
3. Budowę, rozbudowę lub modernizację infrastruktury technicznej i sanitarnej w szkołach wyższych.
4. Zagospodarowanie otoczenia obiektów wyłącznie jako jeden z elementów realizacji projektów wymienionych w pkt 1-3.
5. Wyposażenie obiektów wymienionych w pkt 1-3.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Samorząd województwa.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Szkoły wyższe.
4. Jednostki organizacyjne, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1, 2 i 3, prowadzące działalność o charakterze edukacyjnym na poziomie wyższym.
5. Organizacje pozarządowe niedziałające w celu osiągnięcia zysku prowadzące statutową działalność o charakterze edukacyjnym lub naukowo-badawczym w powiązaniu ze szkołą wyższą.
6. Jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:
maksymalnie 75% wydatków kwalifikowanych.

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:
z budżetu państwa, zgodnie z zasadami ustalnymi przez danego dysponenta części budżetowej

PODDZIAŁANIE 1.3.2 - Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia

CEL PODDZIAŁANIA

Podstawowym celem niniejszego poddziałania jest poprawa jakości usług medycznych świadczonych przez wysokospecjalistyczne zakłady opieki zdrowotnej. Celami szczegółowymi poddziałania są:

- a) ograniczenie regionalnych dysproporcji w infrastrukturze zdrowotnej,
- b) poprawa jakości i dostępności do systemu ratownictwa medycznego,
- c) poprawa jakości leczenia specjalistycznego i wysokospecjalistycznego zarówno stacjonarnego jak i ambulatoryjnego.

Wsparciem zostaną objęte te zakłady opieki zdrowotnej, których projekty będą zgodne z Narodowym Programem Zdrowia lub Strategią Rozwoju Województwa lub Wojewódzką Strategią Ochrony Zdrowia.

UZASADNIENIE PODDZIAŁANIA

W Polsce występują znaczne dysproporcje w poziomie rozwoju infrastruktury ochrony zdrowia pomiędzy regionami. W regionach o słabiej rozwiniętej infrastrukturze ochrony zdrowia dostępność do wysokospecjalistycznych badań jest poważnie ograniczona. Uniemożliwia to wczesną wykrywalność schorzeń układu krążenia (449,8 przypadków zgonów na 100 000 ludności w roku 2001- wg GUS) oraz chorób nowotworowych (228,3 przypadków zgonów na 100 000 ludności w roku 2001- wg GUS). Schorzenia te są najczęstszymi przyczynami zgonów w naszym kraju. W roku 2001 współczynnik zgonów mężczyzn był w Polsce o 38% wyższy od podobnego współczynnika w UE w roku 1999. W przypadku kobiet w tym samym okresie wskaźnik był wyższy o 29 %.¹¹

Leczenie i diagnostyka tych chorób możliwa jest jedynie w dobrze wyposażonych wysokospecjalistycznych szpitalach klinicznych, które posiadają wystarczającą ilość sprzętu medycznego spełniającego określone prawem standardy.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Poddziałanie jest komplementarne z działaniami ZPORR:

- działaniem 1.5 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”,
- działaniem 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”,
- działaniem 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna”.

OPIS PODDZIAŁANIA

W ramach poddziałania przewiduje się wzmacnianie funkcjonowania regionalnych ośrodków

¹¹ Sytuacja zdrowotna ludności Polski, red. B Wojtyniak, P. Goryński, Państwowy Zakład Higieny, Warszawa 2003, s. 15.

diagnostycznych i terapeutycznych zapewniających specjalistyczną opiekę medyczną udzielaną zarówno w formie stacjonarnej jak i ambulatoryjnej. Regionalne ośrodki powinny być tworzone w zależności od osiąganego w danym województwie poziomu świadczeń zdrowotnych. Rozwiązanie takie ma prowadzić do ułatwienia kierowania wymagających tego pacjentów do dużych ośrodków udzielających specjalistycznych świadczeń zdrowotnych, które w sposób kompleksowy będą w stanie diagnozować i leczyć. Poddziałanie ma na celu również poprawę jakości udzielanych w nich świadczeń zdrowotnych oraz rozszerzenie ich możliwości diagnostycznych.

Niniejsze poddziałanie jest skierowane na: przebudowę, modernizację i wyposażenie obiektów infrastruktury ochrony zdrowia o znaczeniu regionalnym. W ramach poddziałania będą realizowane projekty, które przyczyniają się do podniesienia jakości świadczonych usług medycznych, z wyłączeniem tych, które wiążą się z bieżącą eksploatacją budynków i aparatury medycznej.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Poddziałanie skierowane jest w szczególności na:

- Przebudowę, modernizację obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w taki sposób aby dostosować je do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności w rozporządzeniu Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 21 września 1992 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 74, poz. 366, z 1993 r. Nr 16, poz. 77, z 1994 r. Nr 26, poz. 95, z 1998 r. Nr 37, poz. 214 oraz z 1999 r. Nr 94, poz. 1098).
- Wymianę wyeksploatowanych nośników energii na bardziej ekonomiczne i ekologiczne.
- Termoizolację budynków.
- Przebudowę i wyposażenie sal operacyjnych.
- Dostosowanie obiektów do potrzeb pacjentów, w szczególności osób niepełnosprawnych.
- Zakup systemów informatycznych poprawiających zarządzanie.
- Zakup sprzętu komputerowego.
- Modernizację oraz zakup nowych urządzeń medycznych.
- Budowę i wyposażenie Centrów Powiadamiania Ratunkowego.
- Adaptację wyposażenia zakładów opieki zdrowotnej dla potrzeb Ratownictwa Medycznego.
- Zakup i wyposażenie środków transportu sanitarnego (karetki: reanimacyjne, wypadkowe, noworodkowe) oraz modernizację samolotów i helikopterów na potrzeby Ratownictwa Medycznego.
- Certyfikaty zarządzania jakością.

W ramach poddziałania realizowane będą projekty polegające na zakupie sprzętu do diagnostyki i terapii, w szczególności chorób układu krążenia oraz chorób nowotworowych, między innymi:

- Mammografy
- Tomografy
- Sprzęt do angiografii inwazyjnej
- Sprzęt do koronarografii
- Sprzęt dla ratownictwa medycznego
- Sprzęt radiologiczny z możliwością tworzenia obrazów cyfrowych i możliwością analizy teletelemetrycznej
- Aparaty USG
- Aparaty EEG

- Aparaty EKG
- Aparaty do hemodializy
- Endoskopy z torem wizyjnym wraz z osprzętem do sterylizacji

Wsparcie będzie skierowane na podniesienie jakości ochrony zdrowia nie zaś na zwiększanie tego sektora. Wszystkie projekty muszą być rozpatrywane w kontekście Narodowego Programu Zdrowia lub strategii rozwoju województwa lub wojewódzkiej strategii ochrony zdrowia, ponadto muszą zapewniać środki na koszty operacyjne funkcjonowania nowych inwestycji.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Zakłady opieki zdrowotnej - opieka stacjonarna (szpitale), opieka ambulatoryjna (przychodnie) dla których podmiotami tworzącymi są: samorząd województwa, powiat, akademia medyczna, minister właściwy do spraw zdrowia, Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów, właściwy minister.
2. Jednostki samorządu terytorialnego - szczebla powiatowego, wojewódzkiego.
3. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i wojewódzkiego.
4. Spółki prawa handlowego, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1, 2 i 3 oraz ministra właściwego prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia.
5. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność w obszarze ochrony zdrowia.
6. Regionalne centra krwiodawstwa.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

z budżetu państwa, zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej (KE) refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE. Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc

Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej ponieważ jest przeznaczone wyłącznie na powszechnie dostępną infrastrukturę publiczną z obszaru ochrony zdrowia.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdanie kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 1.3 REGIONALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe (m2) Liczba zakupionego sprzętu medycznego dla szpitali(szt.) Liczba obiektów dydaktycznych i badawczych (szt.) Liczba obiektów opieki zdrowotnej (szt.)	dydakt.: 180 000 sportowe 24 000 137 106 20
Rezultaty	Roczny wzrost współczynnika skolaryzacji brutto w szkolnictwie wyższym(%) Liczba absolwentów szkół wyższych (osoby) Średni wiek aparatury medycznej w zakładach opieki zdrowotnej biorących udział w działaniu (lata)	+2% +15000 1 rok

Oddziały- wanie	Liczba pracowników naukowych (osoby)	3%
	Wskaźnik hospitalizacji w poszczególnych chorobach (%)	+1,5%
	- choroby nowotworowe ogółem (%),	+1,5%
	- choroby układu krążenia ogółem (%)	+1,5%

DZIAŁANIE 1.4. Rozwój turystyki i kultury

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.4

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
Nazwa działania	Rozwój turystyki i kultury
Nazwa poddziałania	Nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	354,171,172,173
Numer działania	1.4
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Regionalne organizacje turystyczne nie działające w celu osiągnięcia zysku. 4. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe. 5. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w tym instytucje turystyczne, sportowe i kulturalne dla których organem założycielskim są organy administracji rządowej lub samorządowej. 6. Organy administracji rządowej w województwie. 7. Przedsiębiorstwa państwowe działające nonprofit w zakresie zachowania dziedzictwa narodowego. 8. Spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne.
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	<p>75%</p> <p>50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto</p> <p>35 % w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej</p>
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	260 087 360

Wsparcie finansowe UE (w EUR)	195 065 520
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	65 021 840
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	13 192 311
Indykatywny udział środków UE kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%

CEL DZIAŁANIA

Do głównych celów tego Działania należą:

- wzrost znaczenia kultury i turystyki jako czynników stymulujących rozwój społeczno-gospodarczy regionów z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska;
- ułatwienie dostępu do obiektów kultury i turystyki, między innymi poprzez rozbudowę infrastruktury oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej i turystycznej;
- wydłużenie sezonu turystycznego;
- zwiększenie zagranicznej turystyki przyjazdowej do Polski oraz turystyki krajowej poprzez podniesienie konkurencyjności regionalnych produktów turystycznych i kulturowych zarówno na rynkach zagranicznych, jak i na krajowym.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Wsparcie projektów z zakresu turystyki i kultury, w kontekście ZPORR, należy traktować jako wspomaganie społeczno-ekonomicznego rozwoju regionów oraz sposób budowy stałych przewag konkurencyjnych, w oparciu o wykorzystanie potencjału regionalnego, zwłaszcza zasobów dziedzictwa kulturowego i zasobów środowiska przyrodniczego. Podejmowane działania będą przyczyniały się do wzrostu ekonomicznej aktywności regionów oraz ich atrakcyjności dla turystów, inwestorów i mieszkańców.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 1.4. „Rozwój turystyki i kultury” jest komplementarne do Działań przewidzianych do realizacji w ramach 3 Priorytetu ZPORR „Rozwój lokalny” oraz w ramach innych Sektorowych Programów Operacyjnych.

W ramach 3 Priorytetu ZPORR zadania z zakresu turystyki i kultury przewidziane są do realizacji w Działaniu 3.1. „Obszary wiejskie” (realizacja projektów na terenie miejscowości liczących od 5 do 20 tys. mieszkańców¹² lub mniejszych ośrodkach pełniących funkcję

¹² Dane statystyczne za 2002 r. wg rocznika statystycznego GUS (w przypadku braku danych w roczniku statystycznym, dane wg ewidencji ludności prowadzonej w gminach)

lokalnych centrów rozwoju¹³, w Działaniu 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” (realizacja projektów na terenie obszarów przedstawionych na mapie - aneks nr 2) oraz w Działaniu 3.3. „Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne” (realizacja projektów na terenie rewitalizowanych obszarów miejskich, przemysłowych i powojennych). Dodatkowo przedsiębiorstwa sektora turystycznego zatrudniające średniorocznie poniżej 10 osób i działające na rynku nie dłużej niż 3 lata mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 3.4. „Mikroprzedsiębiorstwa”.

Projekty z zakresu turystyki i kultury przewidziane do realizacji na terenie miejscowości do 5 tys. mieszkańców¹⁴ będą mogły uzyskać wsparcie w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich”, Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”.

Przedsiębiorstwa prywatne (poza mikroprzedsiębiorstwami) działające w sektorze turystyki i kultury będą mogły ubiegać się o wsparcie w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej regionu oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną).

W ramach Działania do realizacji przewiduje się projekty infrastrukturalne i promocyjne z zakresu turystyki i kultury.

W ramach jednego projektu nie można łączyć inwestycji infrastrukturalnych z projektami promocyjnymi.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

I. Z ZAKRESU TURYSTYKI

Projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 4 000 000 PLN, pod warunkiem, że ich realizacja ma znaczący wpływ ekonomiczny na rozwój regionalny i prowadzi do tworzenia stałych miejsc pracy. Projekty kwalifikujące się:

- adaptacja zabytków techniki i architektury celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu,
- rozwój i modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej,
- rozwój i modernizacja infrastruktury gastronomicznej, między innymi w obiektach podkreślających specyfikę regionu, np. młyny, kuźnie, obiekty podworskie,
- opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej,
- rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, w

¹³ Lokalne centra rozwoju to ośrodki, które są istotnym czynnikiem wzrostu i które są w stanie kumulować usługi i działalność gospodarczą w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nimi obszarów.

¹⁴ Dane statystyczne za 2002 rok wg rocznika statystycznego GUS (w przypadku braku danych w roczniku statystycznym, dane wg ewidencji ludności prowadzonej w gminach).

- tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych.

II. Z ZAKRESU KULTURY

Projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 4 000 000 PLN związane z ochroną dziedzictwa kulturowego, a także w wyjątkowych przypadkach z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury związanej z kulturą, pod warunkiem, że w znaczący sposób oddziałuje ona gospodarczo na rozwój regionu i prowadzi do tworzenia stałych miejsc pracy. W miarę możliwości zrealizowane inwestycje powinny być otwarte publicznie.

Projekty kwalifikujące się:

- projekty związane z rewitalizacją, konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, zachowaniem, modernizacją, adaptacją historycznych i zabytkowych obiektów wraz z i ich otoczeniem ,
- projekty związane z rewitalizacją, konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, zachowaniem, modernizacją, adaptacją publicznych obiektów poprzemysłowych wraz z i ich otoczeniem oraz ich przystosowanie na cele kulturalne,
- projekty związane z zabezpieczeniem obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (w szczególności przed włamaniami, pożarem),
- projekty dotyczące budowy, rozbudowy i modernizacji publicznej infrastruktury kulturalnej, przyczyniającej się do aktywnego udziału społeczeństwa w kulturze,
- projekty dotyczące opracowania i utworzenia systemów informacji kulturalnej, w tym nowoczesnej, interaktywnej sieci informacji internetowej,
- projekty dotyczące rozwoju i modernizacji publicznej infrastruktury informacyjnej (np. centra i punkty informacji kulturalnej).

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie mogą być związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zysk realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych, dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

Ponadto w ramach Działania będzie można realizować **projekty promocyjne** (o minimalnej wartości całkowitej 400 000 PLN).

Projekty kwalifikujące się:

- organizacja imprez i wydarzeń turystycznych oraz kulturalnych przyciągających turystów z innych regionów Polski i z zagranicy oraz udział w specjalistycznych targach
- projekty związane z przygotowaniem i realizacją programów rozwoju i promocji lokalnych i regionalnych produktów turystycznych i kulturowych

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Regionalne organizacje turystyczne nie działające w celu osiągnięcia zysku.
4. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.
5. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w tym instytucje turystyczne, sportowe i kulturalne dla których organem założycielskim są jednostki administracji

- rządowej lub samorządowej.
6. Organy administracji rządowej w województwie.
  7. Przedsiębiorstwa państwowe działające nonprofit w zakresie zachowania dziedzictwa narodowego.
  8. Spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto
- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa, zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

WYSOKOŚĆ POMOCY UDZIELANEJ NA REALIZACJĘ NOWYCH INWESTYCJI Z ZAKRESU TURYSTYKI

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu turystyki, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);

40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);

50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

Pomoc na projekty promocyjne z zakresu turystyki i kultury może być udzielana, jeżeli łącznie z inną pomocą *de minimis* uzyskaną przez **beneficjenta końcowego** w okresie 3 kolejnych lat poprzedzających dzień jej udzielenia nie przekroczy równowartości w złotych kwoty 100.000 euro brutto.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej (KE) refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków. Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki

oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Pomoc udzielana na realizację nowych inwestycji z zakresu turystyki podlega zasadom regulującym udzielanie pomocy publicznej i jest udzielana zgodnie z *Wytocznymi KE dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej*, (Dz. Urz. WE C 74, z 1998.10.03).

Program pomocowy regulujący udzielanie wyżej wymienionej pomocy wymaga uzyskania zgody Komisji Europejskiej na jej udzielanie (tzw. procedura notyfikacji).

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, porozumień i stowarzyszeń uznaje się, że ich działalność co do zasady nie jest działalnością gospodarczą przez co wsparcie udzielane tym podmiotom nie stanowi pomocy publicznej.

W odniesieniu do pomocy udzielanej na realizację projektów inwestycyjnych z zakresu kultury nie stosuje się zasad dotyczących udzielania pomocy publicznej.

W odniesieniu do pomocy udzielanej na projekty promocyjne z zakresu turystyki i kultury stosuje się zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, zgodnie z:

- rozporządzeniem 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis (Dz. U. WE L 10, z 12.01.2001) oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie projektów promocyjnych w dziedzinie turystyki i kultury (Dz. U. z 2004 r. Nr 267, poz. 2654).

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdanie kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do

Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 1.4 ROZWÓJ TURYSTYKI I KULTURY

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba projektów każdego typu (kultura, turystyka) (szt.) 2. Liczba odrestaurowanych i odremontowanych obiektów zabytkowych* (szt) 3. Powierzchnia odremontowanych obiektów zabytkowych (m²) 4. Liczba zainstalowanych systemów zabezpieczeń przed pożarem i kradzieżą w obiektach zabytkowych (szt.) 5. Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej lub służącej aktywnym formom wypoczynku (szt.) 6. Powierzchnia nowych/zmodernizowanych obiektów infrastruktury kulturalnej/turystycznej (m²) 7. Liczba obiektów zabytkowych zaadaptowanych na cele kulturalne i turystyczne (szt) 8. Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów informacji turystycznej i kulturalnej (szt.) 9. Powierzchnia terenów parków narodowych, zagospodarowanych na cele turystyczne i kulturalne (ha)	<ol style="list-style-type: none"> 60 12 80 000 10 8 120 000 16 4 100
Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba turystów krajowych i zagranicznych (osoby) 2. Liczba uczestników imprez i wydarzeń kulturalnych (osoby) 3. Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń kulturalnych (wystaw, spektakli, itp.) w obiektach zabytkowych oraz nowych i zmodernizowanych obiektach infrastruktury kulturalnej (szt.) 4. Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej i związanej z aktywnymi formami wypoczynku (osoby) 5. Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych, w tym ilość nowych miejsc pracy dla kobiet (szt.) 6. Liczba osób korzystających z informacji turystycznej i kulturalnej (zapytania)	<ol style="list-style-type: none"> +5% +5% 150 60 000 380/280 500 000

Oddziaływanie	1. Liczba nowych przedsiębiorców w obszarze kultury, turystyki, sportu i rekreacji (szt.)	60
	2. Dochody z turystyki i kultury (tys. PLN)	+5%

* zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową (art. 3, pkt. 1, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390);

DZIAŁANIE 1.5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.5

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
Nazwa działania	Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	321, 322, 323
Numer działania	1.5
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Szkoły wyższe. 4. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku, w których udziałowcami są wyłącznie jednostki publiczne wymienione w pkt 1, 2 i 3. 5. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w tym policja, straż pożarna, 6. Urzędy Wojewódzkie, 7. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje jak również kościoły i związki wyznaniowe. 8. Jednostki wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych. 9. Jednostki publiczne prowadzące działalność badawczo-rozwojową zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lipca 1995 r. <i>o jednostkach, badawczo-rozwojowych</i> (Dz.U. z 2001 r. Nr 33, poz. 388, z późn. zm.¹⁵), które tworzą i rozbudowują infrastrukturę techniczną pod warunkiem, że jest zagwarantowany do niej otwarty dostęp dla wszystkich podmiotów. 10. Jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej

¹⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1683 i Nr 240, poz. 2052.

Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	124 561 787
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	93 421 340
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	31 140 447
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	9 150 000
Indykatorywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykatorywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%

CEL DZIAŁANIA

Celem głównym działania jest wspieranie rozwoju województw poprzez rozbudowę regionalnej i lokalnej infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także wyrównanie dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania Internetu oraz innych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT) pomiędzy regionami w Polsce i UE oraz w układzie wewnątrz regionalnym, a w szczególności pomiędzy dużymi ośrodkami, a obszarami wiejskimi i małymi miastami.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- zapewnienie powszechnego, szybszego i bezpieczniejszego dostępu do Internetu dla przeciwdziałania marginalizacji terenów zdefaworyzowanych, tj. obszarów wiejskich i małych miast,
- rozwój dostępu do infrastruktury komunikacji elektronicznej, w szczególności na obszarach wiejskich i w małych miastach,
- wykorzystanie nowych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych dla realizacji usług publicznych,
- rozwój e-usług publicznych spełniających specyficzne potrzeby obywateli,
- użycie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych do poprawienia efektywności pracy administracji (e-administracja).

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Od połowy lat 90-tych nastąpił w Polsce gwałtowny rozwój branży telekomunikacyjnej. Gęstość sieci telefonicznej wzrosła z 78 abonentów na 1000 mieszkańców w 1989 r. do 320 w 2002 r. Jednakże Polska nadal jest krajem, w którym występują znaczne opóźnienia w budowie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza w regionach, które zależne są od tradycyjnych sektorów gospodarki takich jak rolnictwo, czy przemysł wydobywczy.

Szczególnie duże różnice występują w zakresie dostępności do sieci szerokopasmowych, a także w stopniu pozyskiwania i wykorzystywania nowych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych na terenach wiejskich i małych miast. Hamuje to możliwości rozwoju nie tylko regionów, ale i całego kraju.

Innym problemem jest zróżnicowanie w publicznym dostępie do Internetu w układzie przestrzennym. Wpływa to na wyraźne zmniejszenie szans rozwojowych regionów.

Także ważną kwestią jest niedostateczne upowszechnienie wykorzystania technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy administracji samorządowej i instytucji publicznych oraz słaby rozwój elektronicznych usług dla ludności.

Dlatego też dla włączenia regionów w procesy rozwojowe kraju i umożliwienie im konkurencyjności w skali krajowej i europejskiej, istotne znaczenie będzie miało oddziaływanie na rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Internet jest najsilniejszym narzędziem służącym redukowaniu różnicowań regionalnych w dostępie do informacji i bezpiecznych usług elektronicznych. Dlatego też rozwój tej infrastruktury wpłynie na podwyższenie jakości życia mieszkańców, zmniejszenie kosztów funkcjonowania administracji publicznej oraz zwiększenie jej efektywności, podniesienie stopnia dostępu do edukacji, przełamanie barier dotyczących „cyfrowego wykluczenia”, zwłaszcza na obszarach wiejskich i małych miast, łatwiejszy dostęp do informacji dla ludności i przedsiębiorców, jak i na zwiększenie atrakcyjności lokalizowania różnego typu działalności gospodarczej, w tym bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

Niniejsze działanie jest zgodne z „Planem Działań e-Europa 2005: Społeczeństwo informacyjne dla wszystkich” (*e-Europe 2005 Action Plan: An information society for all*) w zakresie priorytetów: usługi szerokopasmowe, zwalczanie wykluczenia cyfrowego, tworzenie warunków do rozpowszechnienia użycia Internetu, tworzenie usług dostępnych on—line, tworzenie cyfrowej treści.

Ponadto wdrożenie działania będzie zgodne z *Przewodnikiem w sprawie kryteriów i warunków wdrażania funduszy strukturalnych w ramach wsparcia komunikacji elektronicznej* „*Guidelines on criteria and modalities of implementation of structural funds in support of electronic communication*”, 28.07.2003 SEC (2003) 895. Dokument e-Europe 2005 Action Plan stwierdza, że nowa infrastruktura i usługi w zakresie ICT mogą być wspierane poprzez fundusze strukturalne w regionach kwalifikujących się do wsparcia. Jest to jednak uwarunkowane konkretnymi kryteriami, które należy wziąć pod uwagę przy wybieraniu inwestycji w ramach Społeczeństwa Informacyjnego. Wobec tego projekty wdrażane w ramach działania 1.5 muszą być zgodne z warunkami wymienionymi poniżej:

Ramy strategiczne

Projekty w ramach niniejszego działania powinny być zgodne ze *Strategią informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej e-Polska na lata 2004-2006*, *Narodową strategią szerokopasmowego dostępu do Internetu na lata 2004-2006* przyjętą przez Radę Ministrów w grudniu 2003 r. i wojewódzkimi strategiami rozwoju regionalnego. Projekty infrastrukturalne powinny być połączone z celami regionalnego rozwoju gospodarczego, tj. wzrostem gospodarczym, konkurencyjnością regionów.

Zasięg geograficzny

Działanie będzie wdrażane we wszystkich polskich regionach objętych Celem 1. W ramach tego działania szczególna uwaga zostanie zwrócona na obszary wiejskie i małe miasta.

Neutralność technologiczna

Wsparcie EFRR nie powinno a priori faworyzować żadnej konkretnej technologii, jak również ograniczać możliwości technologicznego wyboru przez regiony. Jeżeli projekt zakłada finansowanie bardzo specyficznej technologii - szczególnie w przypadku sieci

szerokopasmowych, np. DSL; technologie drogą satelitarną, kablową, technologie bezprzewodowe itp.- lub określonej infrastruktury, wybór musi być jasno uzasadniony na podstawie dokonanej analizy korzyści i kosztów zawartej w Studium Wykonalności, przy uwzględnieniu wariantów możliwych alternatywnych rozwiązań dla dostarczenia usług.

Otwarty dostęp

Wsparcie finansowe będzie udzielane projektom, które są zgodne z zasadami konkurencji (zasady udzielania pomocy państwa i przepisy antymonopolowe). Zgodność z tymi zasadami jest kluczowym warunkiem kwalifikowania się do wsparcia z EFRR. Towarzyszyć temu powinno jasne zadeklarowanie wolnego dostępu dla różnych operatorów.

Lokalnie można rozważać uwolnienie /rozwiązanie/ dostępu do pętli lokalnej. Jeśli **beneficjenci końcowi** zamierzają być dostawcą usług internetowych powinni zapewnić dostęp do infrastruktury sieci MAN *Imetropolitan area network* wszystkim operatorom na tych samych warunkach zgodnie z regulacjami krajowymi i warunkami wolnego rynku (powinni zapewnić dostęp do sieci jednakowo traktując operatorów, ale powinni także określić minimalne warunki techniczne, jakie operatorzy muszą spełniać oraz cennik usług zgodny z regulacjami krajowymi i warunkami wolnego rynku).

Lokalizacja i wymagania techniczne punktów dostępu do nowej infrastruktury nie powinny faworyzować żadnego z operatorów, ani zakłócać warunków na innych rynkach.

Bezpośrednie finansowanie instalacji i sprzętu, który nie jest otwarty dla wszystkich, ale jest przeznaczony dla jednego operatora, nie kwalifikuje się do finansowania jako projekt „otwartej infrastruktury”. Przykładem takiej sytuacji jest infrastruktura, która została zarezerwowana dla konkretnego operatora, jako efekt porozumienia zawartego pomiędzy nim, a Urzędem Regulacji Telekomunikacji i Poczty.

Dostarczenie usługi powinno być zgodne z zasadami przejrzystości, niedyskryminacji, proporcjonalności i minimalnego zniekształcenia rynku. Jeśli usługa nie jest przyznana w wyniku otwartej, transparentnej i niedyskryminującej procedury, operator jest zobowiązany prowadzić odrębny system księgowy dla danej usługi, który pozwoliłby określić wysokość publicznej kompensacji lub taryf stosownych dla danej usługi, podlegających corocznej weryfikacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z innymi działaniami ZPORR:

- Działaniem 1.3.1 - *Regionalna infrastruktura edukacyjna* - zakup sprzętu i wyposażenia, w tym komputerów, niezbędnego do nauczania, oraz działań związanych z badaniami naukowymi i rozwojem na poziomie uniwersyteckim oraz polepszenia regionalnego systemu ochrony zdrowia - w tym zakup komputerów dla szpitali;
- Działaniem 1.4 - *Rozwój turystyki i kultury*. Rozwój elektronicznego systemu informacji i promocji kultury i turystyki;
- Działaniem 2.1 - *Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie*;
- Działaniem 3.5 - *Lokalna infrastruktura społeczna*. Zakup sprzętu komputerowego dla lokalnych ośrodków zdrowia;

Działanie jest komplementarne z SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”:

- Działaniem 1.5 *Rozwój systemu dostępu przedsiębiorców do informacji i usług publicznych on-line*. Działanie dotyczy przedsięwzięć podejmowanych na poziomie krajowym i pozwoli na stworzenie usług na poziomie krajowym przeznaczonych głównie

dla przedsiębiorstw;

- Działaniem 2.3 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez inwestycje*. Wsparcie będzie skierowane na wdrożenie nowoczesnych technologii informatycznych i komunikacyjnych (ICT) przez małe i średnie przedsiębiorstwa;

Niniejsze działanie jest komplementarne z SPO „*Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006*”:

- Działaniem 1.1 *Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy* — tworzenie i wdrożenie nowych skutecznych narzędzi i metod pracy w ramach usług na rzecz zatrudnienia, w tym wzmocnienie powiązań pomiędzy poziomem lokalnym i regionalnym, a także administracją centralną oraz zastosowanie nowoczesnych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych;
- Działaniem 2.1 *Zwiększenie dostępu do edukacji -promocja kształcenia przez całe życie* - tworzenie centrów kształcenia na odległość w niewielkich szkołach na wsi, tworzenie Internetowych centrów informacji multimedialnych w szkołach i bibliotekach pedagogicznych -zapewnienie sprzętu komputerowego;
- Działaniem 2.2 *Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy*. Wsparcie będzie dotyczyło zakupu komputerów dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, centrów kształcenia ustawicznego i centrów kształcenia praktycznego;
- Działaniem 2.4 *Wzmocnienie zdolności administracyjnych* - poprzez wsparcie techniczne i finansowe związane ze szkoleniami. Szczegółowe działania, oprócz zapewnienia szkoleń dla zainteresowanych instytucji, będą uwzględniać: przygotowanie programów rozwoju zawodowego, materiałów szkoleniowych, przeprowadzenie szkoleń dla wybranych grup docelowych, np. członków korpusu służby cywilnej. Podczas realizacji szkoleń będzie możliwe wykorzystanie nowoczesnych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych.

Niniejsze działanie będzie również komplementarne z SPO „*Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich*”:

- Działaniem 2.6. *Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem* - instalacja indywidualnych stałych łącz internetowych.

Opis działania

Realizacja celów wymienionych w PWW oraz interwencji określonych w ZPORR wymaga wsparcia budowy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Przyczyni się to do intensyfikacji rozwoju społecznego i gospodarczego województw poprzez poprawę warunków dostępu do Internetu, rozwoju komunikacji, a przez to poprawę warunków dostępu do informacji publicznej, publicznych e-usług (w tym między innymi e-administracji, e-edukacji, e-zdrowia, e-bezpieczeństwa) świadczonych drogą elektroniczną oraz gospodarki elektronicznej (e-business).

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego.

Koordinacja działania z innymi działaniami dotyczącymi społeczeństwa informacyjnego

W ramach Krajowego Komitetu Monitorującego PWW będzie utworzona horyzontalna grupa ds. polityki społeczeństwa informacyjnego. Dla lepszej koordynacji działań z zakresu Społeczeństwa Informacyjnego w ramach Krajowego Komitetu Monitorującego ZPORR utworzona zostanie także grupa składająca się z przedstawicieli ministerstw zaangażowanych we wdrażanie działań z zakresu społeczeństwa informacyjnego. Poza tym przedstawiciele

Ministerstwa Nauki i Informatyzacji oraz Ministerstwa Infrastruktury będą mogli uczestniczyć w ramach Regionalnych Komitetów Sterujących w procesie oceny projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

ZPORR przewiduje szeroki wachlarz przedsięwzięć możliwych do realizacji w zakresie infrastruktury społeczeństwa informacyjnego. Jednakże realizacja określonych typów projektów w danym województwie uzależniona będzie od poziomu rozwoju nowych Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT) w tym regionie. W niektórych województwach potrzebny będzie najpierw rozwój sieci szerokopasmowych. Inne województwa posiadają stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć szkieletową, a zatem będą inwestować głównie w projekty dotyczące aplikacji.

Wsparcie w ramach tego działania będzie występować w następujących rodzajach projektów pilotażowych służących wdrożeniu dwóch działań przewidzianych w dokumencie e-Europe 2005 Action Plan:

1. Budowa lub rozbudowa lokalnych lub regionalnych szerokopasmowych i bezpiecznych sieci¹⁶, współdziałających ze szkieletowymi sieciami regionalnymi lub krajowymi;
2. Budowa, przebudowa lub wyposażenie inwestycyjne centrów zarządzania sieciami regionalnymi lub lokalnymi;
3. Budowa i wdrażanie platform elektronicznych dla zintegrowanego systemu wspomagania zarządzania na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym – najchętniej z połączeniem szerokopasmowym;
4. Projekty związane z przygotowaniem instytucji publicznych (np. Lokalnej i regionalnej administracji samorządowej, ochrony zdrowia, edukacji, (z wyłączeniem e-rynku pracy), do elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów oraz rozwoju elektronicznych usług dla ludności z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, w tym między innymi tworzenie systemów informacji przestrzennej (gis) oraz modernizacja infrastruktury informatycznej, bezpieczny intranet - jeśli stanowią część szerszego projektu wymienionego w punktach 1-3, 5-6 w ramach Działania 1.5 ZPORR.
5. Tworzenie publicznych punktów dostępu do internetu
  - aktywne - Telecentra;
  - pasywne - do których zaliczamy Informatyki (jeśli będą stanowić część szerszego projektu w ramach Działania 1.5. ZPORR);
  - model pośredni - do których zaliczamy różne rozwiązania wykorzystujące dostęp do Internetu dla poprawy efektywności merytorycznej statutowych celów instytucji i organizacji pożytku publicznegow obiektach publicznie dostępnych - na przykład: bibliotekach publicznych, domach kultury, szkołach wyższych, świetlicach gminnych (za wyjątkiem szkół i bibliotek pedagogicznych oraz innych instytucji wspieranych w tym zakresie przez SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”) - najchętniej z połączeniem szerokopasmowym;
6. Budowa lub rozbudowa lokalnych lub regionalnych bezpiecznych sieci

---

¹⁶ Przez dostęp szerokopasmowy należy rozumieć dostęp stały (nie komutowany) o przepustowości dostosowanej do zakładanej liczby użytkowników korzystających z połączenia (zaleca się stosowanie przepustowości nie niższej niż 256 kbitów/sekundę) i spodziewanej zajętości pasma przez działające na tym łączy aplikacje. Dostęp ten powinien być wykonany w technologii i w sposób umożliwiający proste zwiększenie przepustowości w razie pojawienia się takiej potrzeby w przyszłości. Natomiast dla szerokopasmowej sieci szkieletowej zalecana przepustowość nie powinna wynosić mniej niż 1 OOMb/s.

teleinformatycznych służących zapewnieniu dostępu szerokopasmowego, zwłaszcza na terenach wiejskich i małych miast przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii (np. transmisja satelitarna, droga radiowa).

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Szkoły wyższe.
4. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku, w których udziałowcami są wyłącznie jednostki publiczne wymienione w punktach 1,2 i 3.
5. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w tym policja, straż pożarna.
6. Urzędy Wojewódzkie.
7. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje jak również kościoły i związki wyznaniowe.
8. Jednostki wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych.
9. Jednostki publiczne prowadzące działalność badawczo-rozwojową zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lipca 1995 r. *o jednostkach badawczo-rozwojowych*, które tworzą i rozbudowują infrastrukturę techniczną pod warunkiem, że jest zagwarantowany do niej otwarty dostęp dla wszystkich podmiotów.
10. Jednostki organizacyjne Polskiej Akademii Nauk.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

z budżetu państwa, zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej (KE) refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

W przypadku, gdy **Beneficjentem końcowym** Działania 1.5 jest Instytucja Pośrednicząca, sporządza ona osobny wniosek o płatność, w którym dokonuje poświadczenia kwoty wydatkowanej w związku z realizacją projektów własnych w ramach Działania 1.5.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza

Priorytetem 4 Pomoc Techniczna), w którym ujmuje również wydatki poniesione w trakcie realizacji własnych projektów i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdanie kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR. Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU**DZIAŁANIE 1.5 INFRASTRUKTURA SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO**

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba węzłów dostępowych umożliwiających dostęp do sieci szerokopasmowej (szt.)	100
	2. Liczba jednostek publicznych podłączonych do bezpiecznego dostępu szerokopasmowego do Internetu ¹⁷¹⁷⁾ (szt.)	500
	3. Liczba zmodernizowanych/nowych sieci LAN w urzędach/jednostkach publicznych (szt.)	300
	4. Liczba wdrożonych kompleksowych systemów zarządzania w administracji publicznej, (jednostkach publicznych) wewnętrznych systemów zarządzania informacją, intranetu, użytkowników transakcyjnych portali, elektronicznego obiegu dokumentów, elektronicznej archiwizacji dokumentów (szt.)	500
	5. Liczba zbudowanych Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP) (szt.)	300
	6. Liczba projektów wspartych w ramach Działania (szt.)	150
Rezultaty	1. Liczba jednostek publicznych posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (szt.)	+ 30 %
	2. Liczba korzystających z Publicznych Punktów Dostępu do Internetu (PIAP) (osoby)	+400 000
	3. Liczba obywateli wykorzystujących Internet do kontaktu z administracją publiczną w rozbiciu na cel (uzyskiwanie informacji, ściąganie formularzy, załatwianie spraw, płatności) (osoby)	25%
	4. Liczba przedsiębiorstw wykorzystujących Internet do kontaktu z administracją publiczną w rozbiciu na cel (uzyskiwanie informacji, ściąganie formularzy, załatwianie spraw, płatności) (szt.)	50%
	5. Liczba publicznych punktów dostępu do Internetu na 1000 mieszkańców (szt.)	0,01
	6. Procent zamówień publicznych realizowanych on-line (%)	30%
Oddziaływanie	1. Liczba obywateli posiadających szerokopasmowy dostęp do Internetu (osoby)	10%
	2. Liczba usług publicznych dostępnych on-line (szt.)	50%

¹⁷ Bezpieczny -posiadający dedykowane urządzenia/oprogramowanie bezpieczeństwa sieci

DZIAŁANIE 1.6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 1.6

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów
Nazwa działania	Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	317,319
Numer działania	1.6
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	Następujące kategorie beneficjentów końcowych z aglomeracji powyżej 500 tys. mieszkańców - warszawskiej, łódzkiej, krakowskiej, poznańskiej, górnośląskiej, trójmiejskiej, wrocławskiej: 1) gmina, miasto na prawach powiatu, 2) związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, 3) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu, związek międzygminny lub Skarb Państwa, 4) podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu lokalnego transportu publicznego.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	50% wydatków kwalifikowanych
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	335 789 316
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	167 894 658
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)*	167 894 658

Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	2 000 000
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	50,00%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	50,00%”,

* kwota ta może obejmować również wkład z budżetu państwa.

CEL DZIAŁANIA

Głównym celem niniejszego działania jest poprawa atrakcyjności Polski jako miejsca dla lokowania inwestycji zagranicznych, a także rozwój gospodarczo-społeczny regionów poprzez budowę systemów transportu publicznego w największych aglomeracjach dla zmniejszenia zatłoczenia i zanieczyszczenia.

W celu poprawy warunków komunikacyjnych realizowane będzie działanie polegające na stworzeniu zintegrowanego systemu transportu publicznego, który będzie dotyczyć wsparcia integracji wszystkich form (środków) transportu funkcjonujących na terenie aglomeracji (np. trolejbus, autobus, lotnisko, transport prywatny, kolej podmiejska), co jest niezbędne dla poprawy warunków w następujących dziedzinach:

1. Rozwój gospodarczy i społeczny między innymi poprzez:
  - udostępnienie nowych i zwiększenie atrakcyjności istniejących terenów inwestycyjnych,
  - wzmocnienie procesów rewitalizacji obszarów miejskich i podmiejskich,
  - wzmocnienia rozwoju zasobów ludzkich i polityki społecznej poprzez poprawę mobilności i warunków podróżowania oraz stworzenie nowych możliwości w zakresie zatrudnienia,
  - polepszenie jakości funkcjonowania systemu transportu publicznego, zwiększenie roli i zasięgu publicznego transportu zbiorowego, poprawę bezpieczeństwa ruchu.
2. Poprawę stanu środowiska naturalnego między innymi poprzez:
  - zmniejszenie zanieczyszczeń spowodowanych kołowym ruchem ulicznym,
  - zmniejszenie natężenia ruchu w aglomeracjach, poprawę estetyki krajobrazu.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

W otwartym na przyszłość systemie, dynamizującym przekształcenia strukturalne polskiej przestrzeni w Europie szczególne znaczenie będzie miało wzmocnienie pozycji polskich aglomeracji wymagające zapewnienia stałego, zrównoważonego i harmonijnego ich rozwoju. Przewidują to także strategiczne cele polityki przestrzennego zagospodarowania Polski zawarte w dokumencie „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju” - przyjętym w dniu 5 października 1999 r. przez Radę Ministrów. Cele te odzwierciedlone w Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2001-2006 zakładają, że podstawę kształtowania otwartego na Europę systemu przestrzennego, dynamizującego rozwój społeczno-gospodarczy kraju, utworzą między innymi metropolia stołeczna - z uwagi na jej międzynarodowy charakter - oraz sieć równomiernie rozmieszczonych w kraju biegunów (dużych miast) o znaczeniu europejskim.

Natomiast jednym z ograniczeń rozwoju aglomeracji jest stale rosnące zatłoczenie w centrum

komunikacją indywidualną. Poza tym w aglomeracjach brakuje zintegrowanych systemów łączących różne formy transportu. Pogarsza to warunki życia i stanowi przeszkodę w lokowaniu nowych inwestycji. Istnieje w związku z tym konieczność integracji różnych form transportu oraz przystosowania środków transportu publicznego do szybkiego pokonywania dużych odległości.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z:

- Działaniem 1.1. ZPORR: „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego”;
- SPO „Transport na lata 2004-2006”;
- Funduszem Spójności - inwestycje dotyczące części transportowej.

OPIS DZIAŁANIA

Działanie jest zaprojektowane dla rozwoju i odnowy systemów transportu publicznego w aglomeracjach w celu szybszego, sprawniejszego i bezpiecznego przemieszczania się osób w głównych aglomeracjach, przy spełnieniu wymogów ograniczenia negatywnego wpływu transportu publicznego na środowisko, stymulowaniu rozwoju gospodarczego oraz zmniejszeniu różnicowań w rozwoju i jakości życia w poszczególnych obszarach aglomeracji.

Działanie jest otwarte dla aglomeracji powyżej 500 tys. mieszkańców, to znaczy dla następujących aglomeracji: warszawskiej, górnośląskiej, łódzkiej, krakowskiej, poznańskiej, trójmiejskiej, wrocławskiej, które posiadają przygotowane aktualne Zintegrowane Plany Rozwoju Transportu Publicznego¹⁸.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego.

W ramach działania wspierane będą projekty wynikające z aktualnych¹⁹ Zintegrowanych Planów Rozwoju Transportu Publicznego²⁰ mające na celu budowę, modernizację lub rozbudowę: sieci transportu publicznego, sprzętu i wyposażenia po to, aby poprawić dostępność i szybkość przemieszczania się ludności w zakresie działań o charakterze gospodarczo-społecznym. Inwestycje wdrażane w ramach Działania 1.6. mogą dotyczyć wymienionych poniżej rodzajów projektów:

1. Budowa, przebudowa, rozbudowa, lub modernizacja infrastruktury transportu publicznego połączona z zakupem sprzętu (włączając w to zakup taboru) w celu:
  - a) stworzenia nowych sieci systemów transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą,
  - b) przedłużenia linii transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą,
  - c) odnowienia istniejących linii transportu publicznego wraz z niezbędną infrastrukturą, w tym:
    - budowa, remont, rozbudowa, adaptacja lub przebudowa układu torowego na trasach, jak i pętlach oraz zajezdniach,
    - budowa, adaptacja, remont, rozbudowa lub przebudowa linii tramwajowych, trolejbusowych, autobusowej, (np.: wymiana torowisk, uzupełnianie dotychczas

¹⁸ Dokument taki powinien zostać przygotowany na zlecenie Rady Miasta, Samorządu Województwa lub Związku Międzygminnego.

¹⁹ Aktualny Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego oznacza, iż został przygotowany dla realizacji projektów w ramach Działania 1.6. Plan taki jest ważny co najmniej w latach 2004-2008 (w okresie wydatkowania środków w ramach ZPORR).

²⁰ Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego oznacza integrację wszystkich form (środków) transportu funkcjonujących na terenie aglomeracji (np. tramwaj, trolejbus, autobus, lotnisko transport prywatny).

- istniejącego układu wydzielonych pasów dla autobusów),
  - przebudowa, budowa, rozbudowa lub niezbędne uzupełnianie układu torowego sieci tramwajowej,
  - budowa sieci tramwaju szybkiego,
  - adaptacja sieci do potrzeb tramwaju szybkiego,
  - adaptacja linii kolejowych dla wprowadzenia tramwaju dwusystemowego,
  - zakup taboru w ramach miejskiego systemu transportu publicznego wyłącznie w połączeniu z działaniami infrastrukturalnymi w ramach Działania 1.6: budowy nowych, przedłużenia lub odnowienia istniejących linii komunikacji miejskiej/podmiejskiej,
  - uzupełnienie brakujących relacji skrajnych dla tramwajów na skrzyżowaniach,
  - przebudowa lub rozbudowa sieci i podstacji trakcyjnych tramwajowych lub trolejbusowych,
  - budowa lub rozbudowa linii metra wraz z tworzeniem sprawnych węzłów przesiadkowych przy stacjach,
  - budowa kanalizacji teletechnicznej,
  - budowa, adaptacja, przebudowa, rozbudowa lub remont zajezdni autobusowych, tramwajowych i trolejbusowych-objektów zawierających wszystkie niezbędne dla zajezdni funkcje, wraz z infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu, służących prowadzeniu działalności podstawowej (bez prowadzenia działalności usługowo-gospodarczej otwartej na inne podmioty) wyłącznie w zakresie lokalnego transportu publicznego,
  - budowa, remont, adaptacja, przebudowa lub rozbudowa pętli, zatoczek, bocznicy lub wydzielenie pasów ruchu dla autobusów,
  - wyposażenie dróg lub obiektów inżynierskich w zjazdy, zatoki autobusowe i inne niezbędne urządzenia drogowe dla potrzeb komunikacji miejskiej.
2. Budowa, adaptacja, rozbudowa, wykonywanie robót remontowych lub przebudowa infrastruktury pomocniczej służącej zwiększeniu bezpieczeństwa i dostępności do sieci transportu publicznego, w tym:
- budowa systemu parkingów „Parkuj i Jedź” („*Park & Ride*”), zwłaszcza przy krańcowych przystankach komunikacji zbiorowej w celu zmniejszenia natężenia ruchu pojazdów indywidualnych lub likwidacji części miejsc postojowych (np. na chodnikach) w centrum,
  - budowa, rozbudowa lub przebudowa urządzeń sterowania ruchem drogowym: np. centralne sterowanie sygnalizacją zainstalowaną na skrzyżowaniach, sygnalizacja akustyczna, sygnalizacja świetlna wzbudzana przez autobusy, trolejbusy lub tramwaje (sygnalizacja akomodacyjna), monitorowanie ruchu na kluczowych trasach, w tunelach i niewralgicznych punktach miasta oraz informowanie o aktualnej sytuacji ruchowej,
  - zakup i montaż systemów sterowania i nadzoru ruchu połączonych ze środkami zwiększającymi bezpieczeństwo,
  - budowa systemów sygnalizacji ulicznej,
  - budowa, remont, adaptacja, rozbudowa lub przebudowa infrastruktury służącej obsłudze pasażerów (np. przystanki), a także pochylnie i windy dla osób niepełnosprawnych przy przejściach wielopoziomowych.
3. Budowa, adaptacja, wykonywanie robót remontowych, rozbudowa lub przebudowa zintegrowanych węzłów przesiadkowych pomiędzy różnymi rodzajami systemów transportu.
4. Tworzenie systemów oraz działań technicznych z zakresu telematyki służących komunikacji publicznej i mających na celu między innymi poprawę obsługi podróżnych, monitoring bezpieczeństwa, koordynacja układu linii tramwajów, autobusów, metra,

trolejbusów i kolei oraz synchronizacja ich rozkładów jazdy, dzięki któremu pasażerowie będą mogli korzystać z najdogodniejszych połączeń - komputeryzacja systemów transportu publicznego, w tym:

- zakup oraz montaż urządzeń z zakresu telematiki służących komunikacji publicznej np. systemy dystrybucji i identyfikacji biletów, systemy informacji dla podróżnych (w tym też systemy *on-line*), monitoring bezpieczeństwa, skoordynowanie rozkładów jazdy transportu publicznego budowa kanalizacji teletechnicznej.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

Następujące kategorie **beneficjentów końcowych** z aglomeracji powyżej 500 tys. mieszkańców - warszawskiej, łódzkiej, krakowskiej, poznańskiej, górnośląskiej, trójmiejskiej, wrocławskiej:

- 1) gmina, miasto na prawach powiatu;
- 2) związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu, związek międzygminny lub skarb państwa;
- 4) podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu lokalnego transportu publicznego.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych

- **dopuszcza się możliwość współfinansowania ze środków budżetu państwa.”,**

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej (KE) refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o płatność do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku

programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

POMOC PUBLICZNA

Do obszaru transportu stosuje się zapisy Traktatu Akcesyjnego o okresie przejściowym dla działań z sektora transportu.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdanie kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR. Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 1.6 ROZWÓJ TRANSPORTU PUBLICZNEGO W AGLOMERACJACH

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba projektów (szt.) 2. Długość linii autobusowych, tramwajowych lub trolejbusowych w aglomeracjach (km) 3. Długość linii metra w aglomeracjach (km) 4. Liczba węzłów integracyjnych komunikacji zbiorowej w aglomeracjach (szt.) Pojemność taboru komunikacji zbiorowej w aglomeracjach (miejsca)	7 23 1 7 10 000
Rezultaty	1. Ludność w miastach obsługiwanych przez transport zbiorowy (osoby) 2. Czynne trasy w komunikacji miejskiej (km) 3. Liczba wypadków drogowych w aglomeracjach (szt.) 4. Liczba rannych i zabitych w wypadkach drogowych w aglomeracjach (osoby)	+ 0,5% +16 - 4,5% - 5,5%
Oddziaływanie	1. Udział transportu publicznego w przewozach aglomeracyjnych (%) 2. Liczba osób korzystających z biletów okresowych (osoby) 3. Wielkość migracji w ramach aglomeracji (saldo)	+ 3% + 4% + 0,5%

PRIORYTET 2. WZMOCNIENIE ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH W REGIONACH

Mieszkańcy muszą mieć możliwość dostosowania do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i pełnego wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy.

Podstawowymi warunkami dla wzmocnienia potencjału regionalnych zasobów ludzkich i zwiększenia szans indywidualnych osób na rynku pracy są: wzrost poziomu wykształcenia, podniesienie umiejętności zawodowych, nabycie nowych kwalifikacji zawodowych dostosowanych do specyficznych potrzeb regionalnego rynku pracy, jak również promocja innowacji, transfer wiedzy poprzez współpracę sektora badawczo-rozwojowego ze światem biznesu oraz promocja przedsiębiorczości.

Celem realizacji Priorytetu 2 jest stworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym i regionalnym, a także poprawa zdolności do programowania i realizacji projektów w zakresie rozwoju zasobów ludzkich na tych szczeblach. Szczególne znaczenie ma realizacja działań mających na celu reorientację zawodową pracowników zanim staną się bezrobotnymi oraz przekwalifikowanie osób odchodzących z rolnictwa. Realizacja Priorytetu jest powiązana z działaniami realizowanymi w ramach Priorytetu 3 „Rozwój lokalny”, w szczególności z inwestycjami na obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłów.

Działania realizowane w ramach Priorytetu będą koncentrować się zwłaszcza na obszarach zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłów. Na tych obszarach należy podjąć interwencję publiczną dostosowaną do specyfiki regionalnej i ukierunkowaną na uzupełnienie ogólnokrajowych programów wsparcia rozwoju zatrudnienia i edukacji. Wsparcie publiczne, udostępniane w ramach Priorytetu ma za zadanie między innymi:

- uelastycznienie i zwiększenie mobilności zawodowej zasobów ludzkich, w tym zwiększenie poziomu wiedzy i kwalifikacji zawodowych mieszkańców, w szczególności dotyczy to mieszkańców obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów,
- zwiększenie możliwości zmiany zatrudnienia dla pracujących w rolnictwie oraz przedsiębiorstwach i sektorach restrukturyzowanych poprzez zmianę kwalifikacji zawodowych tych osób,
- wzrost udziału młodzieży z obszarów wiejskich znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej w ogólnej liczbie uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
- wzrost udziału studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów w ogólnej liczbie studentów,
- wspomaganie procesu tworzenia regionalnych systemów innowacyjnych opartych na współpracy regionalnego sektora badawczo-rozwojowego z lokalnymi firmami, promowanie przedsiębiorczości poprzez kompleksowe wsparcie dla podejmujących działalność gospodarczą.

UZASADNIENIE DLA WYBORU PRIORYTETU:

Zmieniające się warunki społeczne i gospodarcze skutkują potrzebą przygotowania ludzi do radzenia sobie z nowymi wyzwaniami. Najważniejsze jest usunięcie uczucia zagrożenia spowodowanego brakiem umiejętności niezbędnych do wykonywania nowych zadań. Choć poziom wykształcenia osób dorosłych rośnie, jest on wciąż niewystarczający, a poziom

udziału w kształceniu ustawicznym jest ciągle niższy niż odpowiadające mu standardy międzynarodowe, pomimo tego, że kształcenie ustawiczne stało się warunkiem koniecznym w utrzymaniu zatrudnienia. W porównaniu do innych krajów (Wielka Brytania 45%, Szwecja 54%, Irlandia 22%, Portugalia 13%), poziom udziału dorosłych w kształceniu ustawicznym w Polsce kształtuje się na raczej niskim poziomie 13%. Aby podnieść poziom zatrudnienia wśród dorosłych należy podnieść i dostosować do wymogów rynku pracy poziom ich kwalifikacji zawodowych. Przyczyni się to, równoległe z poprawą regionalnej infrastruktury, do wyższej mobilności zawodowej i geograficznej siły roboczej.

Młodzi ludzie, wkraczający po raz pierwszy na rynek pracy, mają zazwyczaj solidne wykształcenie teoretyczne, ale potencjalni pracodawcy wymagają od nich również praktycznego doświadczenia zawodowego. W rozwiązaniu tego problemu pomoże zorganizowanie młodym ludziom programów praktyk zawodowych pomocnych w nabyciu praktycznych umiejętności i poznaniu specyfiki przyszłego zawodu. Podczas gdy wdrażanie tego Priorytetu ma na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji zawodowych młodzieży i osób dorosłych, poprawa systemu edukacji w perspektywie kształcenia ustawicznego oraz poprawa efektywności instytucji rynku pracy będą realizowane w ramach SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”. Wsparcie dla rozwoju kwalifikacji zawodowych jest komplementarne w stosunku do przedsięwzięć dotyczących ciągłego kształcenia zawodowego wdrażanych w ramach działania 2.3 SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”, których celem jest wzmocnienie umiejętności i kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw.

W celu poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin rolniczych powinny zostać stworzone odpowiednie warunki podejmowania przez rolników i ich rodziny dodatkowej działalności. W ramach Działania 2.1 przewidziane jest wsparcie organizacji szkoleń i usług doradczych przygotowujących rolników i domowników do podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa na bazie gospodarstwa rolnego, natomiast w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” wspierane będą projekty związane z realizacją inwestycji służących podjęciu przez rolników i domowników dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa.

Wsparcie w postaci szkoleń otrzymają także doradcy rolniczy, natomiast w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” wspierana będzie działalność publicznych i prywatnych służb doradztwa rolniczego. Inny problem jest związany z dziećmi z terenów wiejskich i małych miasteczek, które mają istotnie mniejsze możliwości edukacyjne w porównaniu z innymi dziećmi. Ograniczona liczba szkół ponadgimnazjalnych na terenach wiejskich oznacza, że wielu uczniów mających trudną sytuację finansową napotyka bariery w kontynuowaniu nauki na wyższym etapie kształcenia. Nadal zbyt wielu uczniów uczęszcza do szkół zasadniczych zawodowych które nie przygotowują ich do odnoszenia sukcesów zawodowych w przyszłości ponieważ nie kończą się egzaminem maturalnym a w konsekwencji nie pozwalają uczniom na kontynuowanie nauki na poziomie wyższym. Można zauważyć znaczącą różnicę w wynikach nauki pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich, i różnica ta zwiększa się wraz z kolejnymi etapami kariery szkolnej. Znaczne koszty kształcenia w szkołach wyższych mogą uniemożliwić studentom pochodzącym z obszarów zmarginalizowanych ukończenie podjętej nauki.

W celu wyrównania szans na zdobycie wykształcenia przez młodych ludzi pochodzących z obszarów o utrudnionym dostępie do kształcenia, w zakresie tego Priorytetu będą realizowane programy stypendialne. Dodatkowo działania ZPORR w ramach Priorytetu 1 i 3 mające na celu poprawę infrastruktury edukacyjnej, przyczynią się do wyrównania szans edukacyjnych pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi, podczas gdy działania SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” przyczynią się do wyrównania szans edukacyjnych pomiędzy tymi obszarami poprzez na przykład poprawę jakości kształcenia przedszkolnego i utworzenie

wiejskich centrów kształcenia na odległość.

Inną ważną kwestią dotyczącą społeczeństwa polskiego jest zbyt duże zatrudnienie w rolnictwie. Nadwyżki w zatrudnieniu w rolnictwie są widoczne, zwłaszcza na południu kraju. Szacunkowe wielkości wskazują, że wielkość bezrobocia ukrytego wynosi ok. 1 milion osób. Po integracji Polski z UE sektor rolniczy zostanie poddany procesowi restrukturyzacji i w rezultacie przewidywany jest dalszy wzrost bezrobocia. Z tego powodu ZPORR przewiduje działania, w formie szkolenia i doradztwa zawodowego, mające na celu pomoc ludziom planującym zaprzestanie pracy w rolnictwie w znalezieniu pracy poza tym sektorem.

Działania planowane w ramach ZPORR przewidują wsparcie osób planujących rozpoczęcie działalności w sektorach pozarolniczych. Ze względu na różnice pomiędzy regionami musi to być ściśle powiązane z całościową strategią rozwoju województwa, a także z działaniami w ramach Priorytetu 3 w ramach ZPORR mającymi na celu stworzenie na terenach wiejskich zatrudnienia poprzez inwestycje infrastrukturalne. Do tej grupy docelowej jest również kierowane wsparcie dla rozpoczynających działalność gospodarczą.

Od momentu otwarcia polskiej gospodarki na gospodarkę rynkową Polska ma do czynienia z sektorami, które trwale przestały być konkurencyjne. Te sektory to w szczególności: przemysł lekki, górnictwo, hutnictwo metali i stali, przemysł chemiczny i stoczniowy. Także inne gałęzie przemysłu nie są w stanie sprostać konkurencji na wspólnym europejskim rynku. Procesy restrukturyzacyjne spowodują zwalnianie znacznej liczby ludzi. Przeciwdziałać temu będą doradztwo zawodowe i szkolenia mające na celu przekwalifikowanie pracowników zagrożonych utratą pracy.

Wsparcie, o którym mowa będzie ściśle powiązane z działaniami planowanymi w ramach Priorytetu 3 ZPORR, mającymi na celu tworzenie miejsc pracy na obszarach restrukturyzacji przemysłu poprzez inwestycje infrastrukturalne. Wsparcie dla rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej jest również kierowane do tej grupy docelowej.

Promocja samozatrudnienia jest jednym z najważniejszych zadań w perspektywie nadchodzących lat. Poza barierami administracyjnymi i trudnym dostępem do finansowania dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) kolejną przeszkodą okazuje się być ograniczony dostęp do wiedzy na temat tego jak założyć i prowadzić firmę. Kompleksowe wsparcie dotyczące zakładania własnej działalności gospodarczej, którego celem jest promocja przedsiębiorczości, składa się z poradnictwa, szkoleń, zindywidualizowanych usług doradczych i szkoleniowych (coaching) i dotacji w pierwszych miesiącach prowadzenia działalności. Wsparcie dla mikroprzedsiębiorstw w ramach Działania 3.4 ma charakter komplementarny ponieważ rozwija istniejące przedsiębiorstwa wzmacniając ich żywotność i zdolność do tworzenia miejsc pracy poprzez wsparcie inwestycyjne i usługi doradcze. Taka interwencja jest powiązana z działaniami planowanymi w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”. SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006” zawiera działania skupiające się na doradztwie i znacznym wsparciu inwestycyjnym dla MSP.

Promocja przedsiębiorczości będzie uzupełniana poprzez wzmacnianie innowacyjności lokalnych i regionalnych przedsiębiorstw przez współpracę pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym (B+R) a gospodarką w celu umożliwienia transferu wiedzy i szybszego postępu technologicznego. Brak silnych powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami a sferą badawczo-rozwojową jest jedną z przyczyn, dla których potencjał obu tych sfer nie jest wykorzystany do poszukiwania i wprowadzania w życie nowych rozwiązań poprawiających stan konkurencyjności gospodarki. Wyzwanie polega na umożliwieniu przedsiębiorstwom dostępu do zasobów ludzkich sektora badawczo-rozwojowego i zwiększenia w ten sposób zdolności przedsiębiorców do wdrażania rozwiązań innowacyjnych. Działanie to stanowi uzupełnienie współpracy pomiędzy szkolnictwem wyższym a przedsiębiorstwami w ramach Działania 2.3 SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”, która ułatwi uczestnictwo kadry zarządzającej

i pracowników w kontynuowaniu kształcenia na poziomie wyższym i w szkoleniach. Jest ono również uzupełnieniem działań wdrażanych w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”. SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006” wspiera działania mające na celu zarówno poprawę warunków prowadzenia działalności gospodarczej poprzez zapewnienie odpowiedniej infrastruktury, jak i wzmocnienie współpracy pomiędzy sferą badawczo-rozwojową (B+R) a gospodarką poprzez projekty inwestycyjne.

W realizację niniejszego Priorytetu w ramach ZPORR zostaną zaangażowane środki EFS, środki budżetu państwa oraz środki prywatne.

Szczegółowe przeznaczenie środków z EFS oraz towarzyszące mu współfinansowanie krajowe zostało opisane poniżej w ramach poszczególnych działań.

Tabela 2 Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach Priorytetu Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach (w euro w cenach bieżących.)

Działanie	Ogółem wkład publiczny	Ogółem fundusze strukturalne	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	1=2+3	2	3	4
Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	130 602 119	97 951 589	32 650 530	6 530 106
Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne	176 311 589	121 711 589	54 600 000	0,0
Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	72 562 119	54 421 589	18 140 530	1 451 242
Reorientacja zawodowa osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi	98 948 785	74 211 589	24 737 196	1 978 976
Promocja przedsiębiorczości	60 855 452	45 641 589	15 213 863	3 042 773
Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	59 375 453	44 531 590	14 843 863	1 000 000
Razem	598 655 517	438 469 535	160 185 982	14 003 097

DZIAŁANIE 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.1

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa działania	Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	23
Numer działania	2.1
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa / Wojewódzki Urząd Pracy (WUP) ²¹
Ostateczni odbiorcy (beneficjenci)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów). 3. Jednostki organizacyjne podległe Wojewodzie (w tym Ośrodki Doradztwa Rolniczego) oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwojowi Wsi (Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Brwinowie wraz z oddziałami i regionalnymi centrami doradztwa rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich) wykonujące zadania w zakresie wsparcia dla rolników i domowników zainteresowanych podjęciem dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa oraz dla doradców rolniczych. 4. Szkoły wyższe. 5. Organ założycielski w przypadku szkół ponadgimnazjalnych niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej. 6. Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne w przypadku ponadgimnazjalnych szkół publicznych. 7. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych. 8. Organizacje pozarządowe mające w zadaniach statutowych promocję i wspomaganie edukacji. 9. Samorządy gospodarcze i zawodowe. 10. Jednostki naukowe. 11. Poradnie psychologiczno - pedagogiczne (w tym

²¹ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

	<p>poradnie specjalistyczne)</p> <p>12. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań: - publiczne służby zatrudnienia, - Ochotnicze Hufce Pracy, -agencje zatrudnienia, - instytucje szkoleniowe, -instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).</p> <p>13. Wojewódzkie Urzędy Statystyczne.</p> <p>14. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-13.</p>
Beneficjenci Ostateczni	<p>Osoby posiadające wykształcenie co najmniej gimnazjalne lub odpowiednie poziomem do starego systemu kształcenia (podstawowe), w szczególności osoby zamieszkałe na obszarach zmarginalizowanych²² w tym w szczególności obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracujące osoby dorosłe zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy (poza godzinami pracy) - uczniowie szkół ponadgimnazjalnych publicznych i niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej - studenci szkół wyższych, - rolnicy i domownicy²³, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne - zainteresowani podjęciem dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa - doradcy rolniczy²⁴ - instytucje zajmujące się monitorowaniem regionalnego rynku pracy, w tym ofert edukacyjnych i szkoleniowych - lekarze i lekarze dentyści²⁵, - pielęgniarki i położne, posiadające świadectwo dojrzałości i będące absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w zawodzie pielęgniarki i położnej zgłaszające chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaje kwalifikujących	<i>I. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych:</i>
	1. Szkolenia dla pracujących osób dorosłych zgłaszających

²² Obszary zmarginalizowane to: obszary wiejskie (tereny położone poza granicami administracyjnymi miast), miasta do 20 tys. mieszkańców, obszary kwalifikujące się do wsparcia w ramach Działania 3.2 ZPORR, zdegradowane dzielnice miast i obszary poprzemysłowe i powojenne wyznaczone Lokalnym Programem Rewitalizacji.

²³ W rozumieniu art. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1998 r. Nr 7, poz. 25, Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 756, z 1999 r. Nr 60, poz. 636, z 2000 r. Nr 45, poz. 531, z 2001 r. Nr 73, poz. 764, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 228, poz. 2255 i Nr 229, poz. 2273 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 873 i Nr 146, poz. 1546).

²⁴ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 222, poz. 1868).

²⁵ Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 204 wraz z późniejszymi zmianami).

	<p>z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, w tym w zakresie języków obcych oraz wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych (ICT).</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Szkolenia podwyższające kwalifikacje doradców rolniczych. 3. Szkolenia dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa. 4. Usługi doradcze dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa. 5. Usługi doradcze wspomagające kształtowanie kariery zawodowej pracujących osób dorosłych zgłaszających z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz usługi) doradcze dla studentów. 6. Praktyczna nauka zawodu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, z wyłączeniem szkół dla osób dorosłych²⁶ realizowana poza Ramowym Planem Nauczania w okresie wolnym od nauki na terenie Rzeczypospolitej Polskiej (RP), odbywająca się w przedsiębiorstwach i mająca na celu nabycie praktycznych umiejętności i poznanie specyfiki przyszłego zawodu, z wyłączeniem praktyk zawodowych realizowanych na podstawie umowy o pracę pomiędzy pracodawcą a młodocianym w celu przygotowania zawodowego. 7. Krajowe praktyki zawodowe dla studentów szkół wyższych²⁷ na kierunkach gdzie nie są one obligatoryjne, odbywające się w przedsiębiorstwach i mające na celu nabycie praktycznych umiejętności i poznanie specyfiki przyszłego zawodu, z wyłączeniem praktyk zawodowych realizowanych na podstawie umowy o pracę. 8. Studia zawodowe podwyższające kwalifikacje pielęgniarek i położnych <p><u>II. Badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy-</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja metod wymiany informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie regionalnego rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i
--	---

²⁶ W rozumieniu art. 3 pkt 15 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 1996 r. Nr 67, poz. 329, Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 117, poz. 759 i Nr 162, poz. 1126, z 2000 r. Nr 12, poz. 136, Nr 19, poz. 239, Nr 48, poz. 550, Nr 104, poz. 1104, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1320, z 2001 r. Nr 111, poz. 1194 i Nr 144, poz. 1615, z 2002 r. Nr 41, poz. 362, Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1185 i Nr 200, poz. 1683, z 2003 r. Nr 6, poz. 65, Nr 128, poz. 1176, Nr 137, poz. 1304 i Nr 203, poz. 1966 oraz z 2004 r. Nr 69, poz. 624, Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 109, poz. 1161, Nr 145, poz. 1532, Nr 162, poz. 1690 i Nr 173, poz. 1808).

²⁷ Szkoły działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym oraz wyższe szkoły zawodowe działające na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych.

	<p>szkoleniowych w celu wzmocnienia współpracy pomiędzy tymi instytucjami.</p> <p>Służyć temu mogą projekty w szczególności z zakresu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Przygotowania diagnozy w zakresie zidentyfikowania sytuacji w obszarze monitorowania rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych z równoczesnym przedstawieniem sposobów skuteczniejszego monitorowania zmian zachodzących na rynku pracy. - Organizowania seminariów, spotkań, warsztatów z udziałem instytucji zaangażowanych w monitorowanie regionalnego rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych w celu wymiany informacji z dziedziny zatrudnienia i kształcenia. - Zbierania danych i tworzenia ich baz w celu zwiększenia ilości i podniesienia jakości informacji z dziedziny zatrudnienia i kształcenia. <p>2. badanie zbieżności prowadzonych w regionie przedsięwzięć w zakresie podwyższania umiejętności i kwalifikacji zawodowych z potrzebami regionalnego rynku pracy;</p> <p>3. analiza sytuacji na regionalnym rynku pracy, w tym w szczególności w zakresie przewidywanej sytuacji na rynku pracy wybranych zawodów, sektorów/branż, przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanych kwalifikacji i umiejętności pracowniczych, pożądanych usług szkoleniowych, zachodzących zmian w sektorze MSP, rozwoju społeczno-gospodarczego regionów oraz publikowanie wyników przeprowadzonych badań, analiz, ekspertyz.</p>
Maksymalny udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	130 602 119
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	97 951 589
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	32 650 530
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	6 530 106
Indykacyjny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykacyjny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem działania jest zwiększenie mobilności zawodowej mieszkańców i ich zdolności w zakresie dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do wymogów regionalnego rynku pracy w warunkach członkostwa w UE, a także lepsze dostosowanie potrzeb szkoleniowych i kwalifikacji mieszkańców do wymogów regionalnego rynku pracy poprzez monitoring regionalnego rynku pracy i upowszechnianie zebranych informacji.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Niski udział osób dorosłych w doksztalcaniu się, problem bezrobocia dotyczący głównie osób młodych i osób o niskich kwalifikacjach zawodowych, wskazują na istnienie w Polsce ogromnej potrzeby podwyższania umiejętności i kwalifikacji zawodowych.

W Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach, tylko ok. 20% ludzi ma obecnie szansę wykonywać zawód wyuczony przez cały okres swojej aktywności zawodowej. W krajach UE już dziś ludzie zmieniają zawód średnio 6-8 razy w ciągu życia zawodowego. W zmiennych i konkurencyjnych warunkach rynku pracy ważnym elementem edukacji staje się więc kształcenie ustawiczne.

W Polsce procentowy udział dorosłych, uczestniczących w kształceniu ustawicznym jest dosyć niski (13%) w porównaniu z innymi krajami (Wielka Brytania 45%, Szwecja 54%, Irlandia 22%).

Działanie 2.1 ma na celu umożliwienie udzielenia wsparcia osobom, które z własnej inicjatywy i w oparciu o indywidualne potrzeby pragną rozwijać się zawodowo w czasie wolnym od pracy.

Podniesienie poziomu wiedzy i kwalifikacji zawodowych osób dorosłych jest niezwykle ważne, zwłaszcza w kontekście zwiększenia możliwości utrzymania przez nich dotychczasowego zatrudnienia, awansu zawodowego lub znalezienia nowego zatrudnienia.

Jednocześnie przygotowanie młodzieży szkolnej i studentów do potrzeb rynku pracy będzie wymagać nabycia przez nich praktyki zawodowej, której najczęściej oczekują potencjalni pracodawcy.

Edukacja jest elementem uelastyczniania rynku pracy, a wysoki odsetek wykształconych mieszkańców należy do podstawowych atutów regionu oraz jest motorem jego długofalowego rozwoju.

W ramach Działania wsparcie w postaci szkoleń przeznaczone zostanie także dla rolników i ich rodzin chcących podjąć dodatkową działalność zbliżoną do rolnictwa na bazie gospodarstwa rolnego. Stworzenie warunków podejmowania przez rolników i ich rodziny dodatkowej działalności przyczyni się do poprawy sytuacji ekonomicznej rodzin rolniczych.

W celu zapewnienia profesjonalnej pomocy doradczej, która umożliwi rolnikom wykorzystanie możliwości, jakie stwarza włączenie Polski w system Wspólnej Polityki Rolnej i polityki strukturalnej, wsparcie w postaci szkoleń otrzymają także doradcy rolniczy.

W celu usprawnienia i zwiększenia efektywności podejmowanych form wsparcia w zakresie podwyższania potencjału lokalnych i regionalnych zasobów ludzkich realizowane będą także projekty z zakresu monitorowania sytuacji, w tym zmian zachodzących na regionalnym i lokalnym rynku pracy. Projekty realizowane w tym zakresie powinny przyczynić się do wzmocnienia współpracy instytucji zaangażowanych w monitorowanie regionalnego rynku pracy poprzez wymianę informacji z dziedziny zatrudnienia i kształcenia. Zebrane w ten sposób dane powinny posłużyć między innymi do prognozy zatrudnienia w regionie w sekcjach i działach gospodarki, poznania oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanых kwalifikacji i umiejętności pracowniczych, a tym samym stworzenia listy zawodów poszukiwanych przez firmy i instytucje działające w regionie. Powinny także stanowić punkt odniesienia dla realizowanych w regionie programów szkoleniowych oraz przesłankę dla racjonalizacji sieci szkół w danym regionie.

Jednocześnie powinny być opracowywane dodatkowe analizy problemowe i badania

wzbogacające wiedzę o regionalnym rynku pracy i prowadzonych przedsięwzięciach edukacyjnych.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PRIORYTETAMI

Działanie 2.1 ZPORR wspiera działanie 1.2 „Perspektywy dla młodzieży” i działanie 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” realizowane w ramach SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” w obszarze aktywizacji zawodowej. W ramach działania 2.1 ZPORR wsparcie przeznaczone jest na podnoszenie kwalifikacji pracujących osób dorosłych samodzielnie zgłaszających chęć podwyższania i dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz praktycznych umiejętności uczniów i studentów. Celem działań 1.2 i 1.3 SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” jest udzielenie możliwie pełnego wsparcia osobom bezrobotnym, w tym bezrobotnej młodzieży włączając absolwentów wszystkich typów szkół polegającego na poprawie ich zdolności do bycia zatrudnionym. Działanie 2.1 przyczyni się do wzmocnienia współpracy na poziomie regionalnym pomiędzy instytucjami rynku pracy oraz instytucjami działającymi w obszarze edukacji i zatrudnienia, natomiast modernizacja i poprawa efektywności funkcjonowania służb zatrudnienia, jak również podniesienie jakości systemu edukacji, w tym kształcenia ustawicznego będzie wspierane w ramach działań 1.1 „Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy”, 2.1 „Zwiększenie dostępu do edukacji, promocja kształcenia przez całe życie” i 2.2 „Podniesienie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy” SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”. Wsparcie rozwoju kwalifikacji zawodowych jest także uzupełniające w obszarze doksztalcania się przez całe życie z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach działania 2.3 „Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki” SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”, które mają na celu podniesienie umiejętności i kwalifikacji kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw. Działanie 2.1 będzie komplementarne wobec działania 2.4 „Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa w celu zapewnienia różnorodności działań lub alternatywnych źródeł dochodów” SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”. W ramach działania 2.1 ZPORR przewidziane jest wsparcie organizacji szkoleń przygotowujących rolników i domowników do podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa, natomiast w ramach działania 2.4 SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” wspierane będą projekty związane z realizacją inwestycji służących podjęciu przez rolników i domowników dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa. Działanie 2.1 będzie również komplementarne wobec działania 1.4 „Wsparcie doradztwa rolniczego” SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich”. W ramach działania 2.1 ZPORR przewidziane jest wsparcie organizacji szkoleń podwyższających kwalifikacje doradców rolniczych, natomiast w ramach działania 1.4 SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” wspierana będzie działalność publicznych i prywatnych służb doradztwa rolniczego, polegająca na świadczeniu usług doradczych w zakresie korzystania z pomocy w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), instrumentów towarzyszących Wspólnej Polityce Rolnej oraz polityki strukturalnej.

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny wpływ na środowisko.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS

Przy realizacji działania będą uwzględniane zasady równości szans mężczyzn i kobiet, w tym

osób niepełnosprawnych pod kątem równego dostępu mężczyzn i kobiet, w tym osób niepełnosprawnych do wszystkich przedsięwzięć edukacyjnych realizowanych w ramach działania w celu zwiększenia aktywności mężczyzn i kobiet, w tym osób niepełnosprawnych na regionalnym rynku pracy.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez zastosowanie nowoczesnych narzędzi informatyczno-komunikacyjnych przy realizowaniu przedsięwzięć edukacyjnych.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W zakres kwalifikujących się projektów wchodzi:

I. wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych:

1. szkolenia dla pracujących osób dorosłych zgłaszających z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, w tym w zakresie języków obcych oraz wykorzystania technik informacyjnych i komunikacyjnych (ICT),
2. szkolenia podwyższające kwalifikacje doradców rolniczych,
3. szkolenia dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa,
4. usługi doradcze dla rolników i domowników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa,
5. usługi doradcze wspomagające kształtowanie kariery zawodowej pracujących osób dorosłych zgłaszających z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz usługi doradcze dla studentów,
6. praktyczna nauka zawodu dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych, z wyłączeniem szkół dla osób dorosłych²⁸ realizowana poza Ramowym Planem Nauczania w okresie wolnym od nauki na terenie RP, odbywająca się w przedsiębiorstwach i mająca na celu nabycie praktycznych umiejętności i poznanie specyfiki przyszłego zawodu, z wyłączeniem praktyk zawodowych realizowanych na podstawie umowy o pracę pomiędzy pracodawcą a młodocianym w celu przygotowania zawodowego; projekt praktycznej nauki zawodu, przygotowują organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne dla uczniów szkół dla których są organem prowadzącym lub szkoły mające upoważnienie organu prowadzącego oraz organ założycielski w przypadku szkół ponadgimnazjalnych niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej. Wykonawcą projektu powinien być przedsiębiorca wybrany w trybie ustawy zamówień publicznych w zakresie stosowania jej, tak aby profil i doświadczenie przedsiębiorcy odpowiadał zakresowi programu praktycznej nauki zawodu,
7. krajowe praktyki zawodowe dla studentów szkół wyższych²⁹, na kierunkach gdzie nie są one obligatoryjne, odbywające się w przedsiębiorstwach i mające na celu nabycie praktycznych umiejętności i poznanie specyfiki przyszłego zawodu, z wyłączeniem praktyk zawodowych realizowanych na podstawie umowy o pracę; projekt praktyk zawodowych przygotowują szkoły wyższe. Wykonawcą projektu powinien być przedsiębiorca wybrany w trybie ustawy zamówień publicznych w zakresie stosowania jej, tak aby profil i doświadczenie przedsiębiorcy odpowiadał zakresowi programu

²⁸ W rozumieniu art. 3 poz. 15 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

²⁹ Szkoły działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym oraz wyższe szkoły zawodowe działające na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych.

praktyk zawodowych.

8. studia zawodowe podwyższające kwalifikacje pielęgniarek i położnych;
projekt studiów przygotowują szkoły wyższe (posiadające akredytację Krajowej Rady Akredytacyjnej Szkolnictwa Medycznego - KRASzM) prowadzące kształcenie na kierunku/specjalności pielęgniarstwo lub położnictwo na poziomie zawodowym i prowadzące w ramach tych kierunków studia zawodowe na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo przeznaczone dla pielęgniarek i położnych posiadających świadectwo dojrzałości i będących absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w zawodzie pielęgniarki i położnej

II. Badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy.

1. organizacja metod wymiany informacji pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie regionalnego rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych w celu wzmocnienia współpracy pomiędzy tymi instytucjami; Służyć temu mogą projekty między innymi zakresu:
  - Przygotowania diagnozy w zakresie zidentyfikowania sytuacji w obszarze monitorowania rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych z równoczesnym przedstawieniem sposobów skuteczniejszego monitorowania zmian zachodzących na rynku pracy.
  - Organizowania seminariów, spotkań, warsztatów z udziałem instytucji zaangażowanych w monitorowanie regionalnego rynku pracy oraz ofert edukacyjnych i szkoleniowych w celu wymiany informacji z dziedziny zatrudnienia i kształcenia.
  - Zbierania danych i tworzenia ich baz w celu zwiększenia ilości i podniesienia jakości informacji z dziedziny zatrudnienia i kształcenia.
2. badanie zbieżności prowadzonych w regionie przedsięwzięć w zakresie podwyższania umiejętności i kwalifikacji zawodowych z potrzebami regionalnego rynku pracy;
3. analiza sytuacji na regionalnym rynku pracy, w tym między innymi w zakresie przewidywanej sytuacji na rynku pracy wybranych zawodów, sektorów/branż, przewidywanych oczekiwań pracodawców odnośnie pożądanых kwalifikacji i umiejętności pracowniczych, pożądanых usług szkoleniowych, zachodzących zmian w sektorze MSP, rozwoju społeczno-gospodarczego regionów oraz publikowanie wyników przeprowadzonych badań, analiz, ekspertyz.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa/WUP³⁰

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

1. Jednostki samorządu terytorialnego
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów).
3. Jednostki organizacyjne podległe Wojewodzie (w tym Ośrodki Doradztwa Rolniczego) oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwojowi Wsi (Krajowe Centrum Doradztwa Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich w Brwinowie wraz z oddziałami i regionalnymi centrami doradztwa rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich) wykonujące zadania w zakresie wsparcia dla rolników i domowników zainteresowanych podjęciem dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa oraz dla doradców rolniczych.
4. Szkoły wyższe.
5. Organ założycielski w przypadku szkół ponadgimnazjalnych niepublicznych mających

³⁰ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

- uprawnienia szkoły publicznej.
6. Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne w przypadku ponadgimnazjalnych szkół publicznych.
  7. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych.
  8. Organizacje pozarządowe mające w zadaniach statutowych promocję i wspomaganie edukacji.
  9. Samorządy gospodarcze i zawodowe.
  10. Jednostki naukowe.
  11. Poradnie psychologiczne - pedagogiczne (w tym poradnie specjalistyczne).
  12. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:
    - 1) publiczne służby zatrudnienia,
    - 2) Ochotnicze Hufce Pracy,
    - 3) agencje zatrudnienia,
    - 4) instytucje szkoleniowe,
    - 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia),
  13. Wojewódzkie Urzędy Statystyczne.
  14. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-13.

BENEFICJENT OSTATECZNY

Osoby posiadające wykształcenie co najmniej gimnazjalne lub odpowiednie poziomem do starego systemu kształcenia (podstawowe), w szczególności osoby zamieszkałe na obszarach zmarginalizowanych³¹, w tym w szczególności obszarach wiejskich i obszarach restrukturyzacji przemysłów :

- pracujące osoby dorosłe zgłaszające z własnej inicjatywy chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy (poza godzinami pracy),
- uczniowie szkół ponadgimnazjalnych publicznych i niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej,
- studenci szkół wyższych,
- rolnicy i domownicy, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne, zainteresowani podjęciem dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa³², doradcy rolniczy³³,
- instytucje zajmujące się monitorowaniem regionalnego rynku pracy, w tym ofert edukacyjnych i szkoleniowych,
- lekarze i lekarze dentyści²⁵,
- pielęgniarki i położne³⁴, posiadające świadectwo dojrzałości i będące absolwentami liceów medycznych oraz medycznych szkół zawodowych kształcących w zawodzie pielęgniarki i położnej zgłaszające chęć podwyższania lub dostosowywania kwalifikacji zawodowych do wymogów rynku pracy.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

³¹ Obszary zmarginalizowane to: obszary wiejskie (tereny położone poza granicami administracyjnymi miast), miasta do 20 tys. mieszkańców, obszary kwalifikujące się do wsparcia w ramach Działania 3.2 ZPORR, zdegradowane dzielnice miast i obszary poprzemysłowe i powojenne wyznaczone Lokalnym Programem Rewitalizacji

³² W rozumieniu art. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym

³³ W rozumieniu rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania

³⁴ W rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602, Nr 89, poz. 969 i Nr 16, poz. 169) oraz ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 92, poz. 885)

Dofinansowanie z EFS:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych.

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa
(Minister Gospodarki i Pracy)

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie stanowi pomocy publicznej. Wsparcie jest skierowane do osób zamierzających zwiększyć swoje kwalifikacje lub zdobyć doświadczenie zawodowe.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)**.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)** sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** pochodzących będą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.1. Szczegółowe warunki rozliczeń z **ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)** zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do **Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej)** wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)**, sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)**, a następnie przekazuje go do Instytucji

Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuję o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 2.1. ROZWÓJ UMIEJĘTNOŚCI POWIĄZANY Z POTRZEBAMI RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO W REGIONIE

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba finansowanych projektów zintegrowanych (dostarczających kilka rodzajów usług) (szt.)	944
	2. Liczba osób korzystających z praktyki dla uczniów i studentów (osoby) - w tym mężczyźni / kobiety (%)	6160
	3. Liczba finansowanych projektów dot. analiz / ekspertyz (szt.)	50%/50%
	4. Liczba osób korzystających z doradztwa dla osób dorosłych (osoby)	400
	- w tym: mężczyźni / kobiety (%)	71 552
Rezultaty	- w tym: pracujący / studenci (%)	50% / 50%
	5. Liczba osób korzystających ze szkoleń dla osób dorosłych (osoby)	80% / 20%
	- w tym: mężczyźni / kobiety (%)	43 744
	- w tym: w tym: rolnicy i domownicy (%)	50% / 50%
	1. Udział osób, które ukończyły szkolenie w ogólnej liczbie szkolonych osób dorosłych (%)	25%
	- w tym: mężczyźni / kobiety (%)	90%
	- w tym: rolnicy i domownicy (%)	50% / 50%
		75%

Oddziaływanie	1. Udział osób dorosłych, które znalazły nowe zatrudnienie 6 miesięcy po zakończeniu uczestnictwa w projekcie w ogólnej liczbie osób dorosłych uczestniczących w projektach (%) <ul style="list-style-type: none"> - w tym: mężczyźni / kobiety (%), - w tym: rolnicy i domownicy (%). 2. Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym (% populacji w wieku 25-64 lat)	12% 50% / 50% 30% (z 12%) 5%
<p>Nowe zatrudnienie jest definiowane zgodnie z programem operacyjnym jako nowe zatrudnienie poza lub w tej samej firmie</p> <p>Uczestnictwo w kształceniu ustawicznym jest zdefiniowane jako uczestnictwo w dowolnym typie kształcenia lub szkoleń w ciągu 4 tygodni poprzedzających badanie. Kształcenie dotyczy tak kursów związanych z zatrudnieniem osoby badanej, jak i kursów związanych z ogólnymi zainteresowaniami respondenta, np. językowe. Dotyczy ono wstępnego kształcenia, dalszego kształcenia, dalszych szkoleń lub kontynuacji szkoleń, szkoleń w firmie, praktyk zawodowych, seminariów, uczenia na odległość oraz kursów wieczorowych</p>		

DZIAŁANIE 2.2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.2

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa działania	Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	23
Numer działania	2.2
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa/ Urząd Marszałkowski ³⁵
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	<p>I. Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:</p> <p>1. <u>W przypadku ponadgimnazjalnych szkół publicznych:</u> Organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne; związki, porozumienia i stowarzyszenia organów prowadzących szkoły ponadgimnazjalne zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem. Organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne przygotowują projekt dla uczniów szkół dla których są organem prowadzącym. Organ prowadzący szkoły ponadgimnazjalne mogą przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego do szkół, dla których są organem prowadzącym lub innych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność o charakterze edukacyjnym lub społecznym. Ostateczni odbiorcy (beneficjenci) będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, przekazywanie stypendiów (w formie rzeczowej, dofinansowania opłat między innymi za zakwaterowanie, wyżywienie, bursę, internat, refundacji kosztów poniesionych wcześniej przez uczniów związanych z pobieraniem nauki lub w formie zaliczkowej), przechowywanie dokumentacji zw. z projektami stypendialnymi na wypadek kontroli.</p> <p>2. <u>W przypadku ponadgimnazjalnych szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkoły publicznej:</u></p>

³⁵ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

	<p>Organy dotujące³⁶, związki, porozumienia i stowarzyszenia organów dotujących zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem</p> <p>Organy dotujące szkoły ponadgimnazjalne niepubliczne przygotowują projekt dla uczniów szkół, dla których są organem dotującym. Organy dotujące szkoły ponadgimnazjalne niepubliczne mogą przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego dla szkół, dla których są organem dotującym. Ostateczni odbiorcy (beneficjenci) będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, przekazywanie stypendiów (w formie rzeczowej, dofinansowania opłat między innymi za zakwaterowanie, wyżywienie, bursę, internat, refundacji kosztów poniesionych wcześniej przez uczniów związanych z pobieraniem nauki lub w formie zaliczkowej), przechowywanie dokumentacji związanej z projektami stypendialnymi w przypadku kontroli.</p> <p>II. Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów:</p> <p>Powiaty, związki, porozumienia i stowarzyszenia powiatów. Powiat może przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego do podległych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność o charakterze edukacyjnym lub społecznym lub do organizacji pozarządowych działających w regionie wybranych zgodnie z obowiązującym prawem. Ostateczni odbiorcy (beneficjenci) będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, wypłatę stypendiów lub refundację kosztów np. zakwaterowania, dojazdów poniesionych przez studentów związanych z pobieraniem nauki, przechowywanie dokumentacji związanych z projektami stypendialnymi w przypadku kontroli.</p>
Beneficjenci Ostateczni	<p>I. Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:</p> <p>- uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej³⁷, z obszarów wiejskich,³⁸ miast do 5 tys. mieszkańców, miast od 5 tys. do 20 tys. mieszkańców, w których nie ma szkół ponadgimnazjalnych publicznych</p>

³⁶ Zgodnie z art. 90 ust. 2 ustawy z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty, niepubliczne szkoły podstawowe specjalne i gimnazja specjalne oraz szkoły ponadgimnazjalne o uprawnieniach szkół publicznych, w tym z oddziałami integracyjnymi, otrzymują dotacje z budżetu powiatu.

³⁷ Pochodzący z rodzin o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę lub dochodzie osoby uczącej się oraz dochodzie studenta samodzielnego finansowo nie wyższym niż kwota uprawniająca do uzyskania świadczeń rodzinnych określona na podstawie art. 5 ust. 1-7 oraz ust. 9-10 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 35, poz. 305 i Nr 64, poz. 593). W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się oraz student samodzielny finansowo utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się za podstawę obliczenia dochodu przeciętny dochód z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszany do dnia 30 października każdego roku przez Prezesa GUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94 poz. 431, z późn. zm.). Zgodnie z metodologią obliczeń przyjętą przez GUS, roczny dochód z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. będzie wyznaczony na podstawie dochodu z 2003 r., tj. będzie wynosił 1086 zł. Miesięczną wysokość dochodu uprawniającą do ubiegania się o stypendium ustala się na zasadach określonych w art. 3 pkt 1-3, 5-8, 10-15, 17-22 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Próg dla danego województwa z zachowaniem powyższego warunku zostanie ustalony w Ramowym Planie Realizacji Działania corocznie przygotowywanym przez Instytucję Wdrażającą.

³⁸ Za obszary wiejskie uznaje się tereny położone poza granicami administracyjnymi miast.

	<p>kończących się maturą, posiadający stałe zameldowanie w tych obszarach lub miastach, podejmujący naukę lub uczący się w szkole³⁹ umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego. Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.⁴⁰</p> <p>Wsparcie udzielone zostanie uczniom publicznym i niepublicznym mających uprawnienia szkoły publicznej szkół ponadgimnazjalnych umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego, z wyłączeniem szkół dla dorosłych⁴¹.</p> <p>W przypadku szkół artystycznych do ubiegania się o stypendium uprawnieni są uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, o stałym zameldowaniu na obszarach wiejskich (za obszary wiejskie uznaje się obszary poza granicami administracyjnymi miast), w miastach do 5 tys. mieszkańców, w miastach od 5 tys. do 20 tys. mieszkańców, w których nie ma publicznych szkół artystycznych kończących się maturą. Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla</p>
--	---

³⁹ W rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁴⁰ Każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić obok dwóch kryteriów podstawowych kwalifikujących się do objęcia pomocą dodatkowe kryteria. Wskazanie ich w ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

⁴¹ W rozumieniu art. 3 ust. 15 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁴² Obszary zmarginalizowane to obszary wiejskie (tereny położone poza granicami administracyjnymi miast), miasta do 20 tys. mieszkańców, obszary kwalifikujące się do wsparcia w ramach Działania 3.2 ZPORR, zdegradowane dzielnice miast i obszary przemysłowe i powojenne wyznaczone Lokalnym Programem Rewitalizacji.

⁴³ Pochodzący z rodzin o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę lub dochodzie osoby uczącej się oraz dochodzie studenta samodzielnego finansowo nie wyższym niż kwota uprawniająca do uzyskania świadczeń rodzinnych określona na podstawie art. 5 ust. 1-7 oraz ust. 9-10 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 35, poz. 305 i Nr 64, poz. 593). W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się oraz student samodzielny finansowo utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się za podstawę obliczenia dochodu przeciętny dochód z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszany do dnia 30 października każdego roku przez Prezesa GUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94 poz. 431, z późn. zm.). Zgodnie z metodologią obliczeń przyjętą przez GUS, roczny dochód z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. będzie wyznaczony na podstawie dochodu z 2003 r., tj. będzie wynosił 1086 zł. Miesięczną wysokość dochodu uprawniającą do ubiegania się o stypendium ustala się na zasadach określonych w art. 3 pkt 1-3, 5-8, 10-15, 17-22 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Próg dla danego województwa z zachowaniem powyższego warunku zostanie ustalony w Ramowym Planie Realizacji Działania corocznie przygotowywanym przez Instytucję Wdrażającą.

⁴⁴ Każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić obok dwóch kryteriów podstawowych kwalifikujących się do objęcia pomocą dodatkowe kryteria. Wskazanie ich w ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

	<p>wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.⁴⁰</p> <p>II. <u>Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - studenci pochodzący z obszarów zmarginalizowanych⁴² (stałe zameldowanie na terenie powiatu będącego ostatecznym odbiorcą (beneficjentem), w tym w szczególności obszarów wiejskich i restrukturyzacji przemysłów i znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej⁴³. Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.⁴⁴ Wsparcie udzielone zostanie studentom państwowych i niepaństwowych szkół wyższych prowadzonych w systemie dziennym, wieczorowym, zaocznym i eksternistycznym.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej

Rodzaje kwalifikujących się projektów	<p>I. <u>Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - stypendia dla młodzieży wiejskiej, która z powodów materialnych natrafia na bariery utrudniające naukę na poziomie ponadgimnazjalnym kończącym się maturą. <p>Stypendia będą przekazywane w formie rzeczowej lub refundacji kosztów np. zakwaterowania, dojazdów, poniesionych wcześniej przez ucznia związanych z pobieraniem nauki. Alternatywnym sposobem udzielania pomocy stypendialnej może być uruchomienie systemu zaliczkowego wypłacania transz stypendium w ramach ogólnej kwoty stypendium przyznanej danemu uczniowi. Wielkość transzy powinna odpowiadać miesięcznej wysokości stypendium. Wypłata kolejnej transzy będzie możliwa po rozliczeniu się przez ucznia (faktury, rachunki, inne dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków) z otrzymanych wcześniej środków. W przypadku nierozliczenia przez ucznia pierwszej i kolejnych transz stypendium, wypłata nie będzie kontynuowana, a kwota stypendium przyznana danemu uczniowi pomniejszona o wypłaconą transzę zostanie przyznana kolejnej osobie z listy rezerwowej (utworzonej przez Ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) w momencie naboru uczestników projektu). O wyborze formy przekazywania stypendium decyduje Ostateczny odbiorca (beneficjent).</p> <p>II. <u>Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - stypendia dla studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów, którzy natrafiają na bariery w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym z powodu trudnej sytuacji materialnej. <p>Stypendia będą przekazywane w formie finansowej lub refundacji kosztów np. zakwaterowania, dojazdów poniesionych wcześniej przez studenta związanych z pobieraniem nauki.</p>
Maksymalny udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75 %
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	176 311 589
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	121 711 589
Wsparcie finansowe z krajowych środków	54 600 000

Wielkość środków prywatnych (w EUR)	0	
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na	Projekty typu I ok. 70%	Projekty typu II 75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na	ok. 30%	25%

CEL DZIAŁANIA

Ogólnym celem działania jest podniesienie dostępu do kształcenia na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym dla uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, (w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów).

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Ograniczona liczba szkół ponadgimnazjalnych na obszarach wiejskich oznacza, że młodzież z obszarów wiejskich znajdująca się w trudnej sytuacji materialnej ma utrudniony dostęp do kształcenia na wyższym etapie. Jednocześnie znaczny koszt kształcenia w szkołach wyższych stanowi dla studentów pochodzących z obszarów zmarginalizowanych i znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej barierę uniemożliwiającą ukończenie nauki. Brak rzeczywistej pomocy ukierunkowanej na pokonywanie barier edukacyjnych prowadzi do pogarszania sytuacji na rynku pracy młodzieży pochodzącej z obszarów wiejskich i zmarginalizowanych.

Program stypendialny przewidziany do realizacji w ramach powyższego działania przeznaczony jest dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą i dla studentów. Pomoc stypendialna nie zostanie rozdzielona pomiędzy całą populację uczniów i studentów, ale będzie adresowana do tej grupy młodzieży, która pochodzi z terenów wiejskich i zmarginalizowanych oraz znajduje się w trudnej sytuacji materialnej uniemożliwiającej podjęcie i kontynuowanie kształcenia na poziomie wyższym. Udzielona pomoc ma stanowić zachętę do wybierania przez młodzież wiejską szkół maturalnych, a nie zasadniczych zawodowych, a w konsekwencji upowszechniać pełne wykształcenie średnie. Jednocześnie realizowane programy stypendialne mają pomóc studentom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej w osiągnięciu wyższego wykształcenia.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PRIORYTETAMI

Przedsięwzięcia realizowane w ramach powyższego działania są komplementarne z przedsięwzięciami realizowanymi w ramach działania 1.3 ZPORR „Regionalna infrastruktura społeczna” oraz 3.5 ZPORR „Lokalna infrastruktura społeczna”, które mają między innymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych pomiędzy wsią a miastem poprzez inwestycje w obiektach edukacyjnych. Przedsięwzięcia realizowane w ramach powyższego działania są także uzupełnieniem działania 2.1 „Zwiększenie dostępu do edukacji, promocja kształcenia przez całe życie” realizowanego w ramach Priorytetu 2 SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”, którego celem jest między innymi wyrównywanie szans edukacyjnych pomiędzy wsią a miastem poprzez zwiększenie dostępu młodzieży do kształcenia na każdym poziomie.

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny wpływ na środowisko.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS

Przy realizacji działania będą uwzględniane zasady równego dostępu mężczyzn i kobiet, w tym osób niepełnosprawnych do projektów realizowanych w ramach Działania w celu zwiększenia aktywności mężczyzn i kobiet, w tym osób niepełnosprawnych na regionalnym rynku pracy.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Stypendium zostanie przyznane na czas trwania nauki w danym roku szkolnym/akademickim, nie dłużej niż na okres 10 miesięcy.

W zakres kwalifikujących się projektów wchodzi:

I. Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:

- stypendia dla młodzieży wiejskiej, która z powodów materialnych natrafia na bariery utrudniające naukę na poziomie ponadgimnazjalnym kończącym się maturą.

Stypendia będą przekazywane w formie rzeczowej lub refundacji kosztów np. zakwaterowania, dojazdów, poniesionych wcześniej przez ucznia związanych z pobieraniem nauki. Alternatywnym sposobem udzielania pomocy stypendialnej może być uruchomienie systemu zaliczkowego wypłacania transz stypendium w ramach ogólnej kwoty stypendium przyznanej danemu uczniowi. Wielkość transzy powinna odpowiadać miesięcznej wysokości stypendium. Wypłata kolejnej transzy będzie możliwa po rozliczeniu się przez ucznia (faktury, rachunki, inne dokumenty potwierdzające poniesienie wydatków) z otrzymanych wcześniej środków. W przypadku nierozliczenia przez ucznia pierwszej i kolejnych transz stypendium, wypłata nie będzie kontynuowana, a kwota stypendium przyznana danemu uczniowi pomniejszona o wypłaconą transzę zostanie przyznana kolejnej osobie z listy rezerwowej (utworzonej przez Ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) w momencie naboru uczestników projektu). O wyborze formy przekazywania stypendium decyduje Ostateczny odbiorca (beneficjent).

II. Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów:

- stypendia dla studentów pochodzących z obszarów zagrożonych marginalizacją, w tym w szczególności obszarów wiejskich i obszarów restrukturyzacji przemysłów, którzy natrafiają na bariery w dostępie do kształcenia na poziomie wyższym z powodu trudnej sytuacji materialnej.

Stypendia będą przekazywane w formie finansowej lub refundacji kosztów np. zakwaterowania, dojazdów poniesionych wcześniej przez studenta związanych z pobieraniem nauki.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

I. Wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:

1. W przypadku ponadgimnazjalnych szkół publicznych:

- Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne; związki, porozumienia i stowarzyszenia organów prowadzących szkoły ponadgimnazjalne zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem

Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne przygotowują projekt dla uczniów szkół dla których są organem prowadzącym. Organy prowadzące szkoły ponadgimnazjalne mogą przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego do szkół, dla których są organem prowadzącym lub innych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność o charakterze edukacyjnym i społecznym. **Ostateczni odbiorcy (beneficjenci)** będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, przekazywanie stypendiów (w formie rzeczowej, dofinansowania opłat między innymi za zakwaterowanie, wyżywienie, bursę, internat, refundację kosztów poniesionych wcześniej przez uczniów związanych z pobieraniem nauki lub w formie zaliczkowej), przechowywanie dokumentacji zw. z projektami stypendialnymi w przypadku kontroli.

2. W przypadku ponadgimnazjalnych szkół niepublicznych posiadających uprawnienia szkoły publicznej:

- Organy dotujące⁴⁶, związki, porozumienia i stowarzyszenia organów dotujących zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem.

Organy dotujące szkoły ponadgimnazjalne niepubliczne przygotowują projekt dla uczniów szkół dla których są organem dotującym. Organy dotujące szkoły ponadgimnazjalne niepubliczne mogą przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego do szkół, dla których są organem dotującym. **Ostateczni odbiorcy (beneficjenci)** będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, przekazywanie stypendiów (w formie rzeczowej, dofinansowania opłat między innymi za zakwaterowanie, wyżywienie, bursę, internat, refundację kosztów poniesionych wcześniej przez uczniów związanych z pobieraniem nauki lub w formie zaliczkowej), przechowywanie dokumentacji związanej z projektami stypendialnymi na wypadek kontroli.

II. Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów:

- Powiaty, związki, porozumienia i stowarzyszenia powiatów. Powiat może przekazać obsługę (realizację) zadań w ramach projektu stypendialnego do podległych jednostek organizacyjnych prowadzących działalność o charakterze edukacyjnym lub społecznym lub do organizacji pozarządowych działających w regionie wybranych zgodnie z obowiązującym prawem. **Ostateczni odbiorcy (beneficjenci)** będą odpowiedzialni za przygotowanie Regulaminu przyznawania stypendiów, rekrutację stypendystów, wypłatę stypendiów lub refundację kosztów np. zakwaterowania, dojazdów poniesionych przez studentów zw. z pobieraniem nauki, przechowywanie dokumentacji związanej z projektami stypendialnymi w przypadku kontroli.

⁴⁵ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

⁴⁶ Zgodnie z art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, niepubliczne szkoły podstawowe specjalne i gimnazja specjalne oraz szkoły ponadgimnazjalne o uprawnieniach szkół publicznych, w tym z oddziałami integracyjnymi, otrzymują dotację z budżetu powiatu.

BENEFICJENT OSTATECZNY

I. wspieranie rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej:

uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej⁴⁷, z obszarów wiejskich⁴⁸, miast do 5 tys. mieszkańców, miast od 5 tys. do 20 tys. mieszkańców, w których nie ma szkół ponadgimnazjalnych publicznych kończących się maturą, posiadających stałe zameldowanie w tych obszarach lub miastach, podejmujący naukę lub uczący się w szkole⁴⁹ umożliwiającej uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego. Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.⁵⁰ Wsparcie udzielone zostanie uczniom publicznych i niepublicznych mających uprawnienia szkoły publicznej szkół ponadgimnazjalnych umożliwiających uzyskanie świadectwa dojrzałości/maturalnego, z wyłączeniem szkół dla dorosłych⁵¹.

W przypadku szkół artystycznych do ubiegania się o stypendium uprawnieni są uczniowie pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, o stałym zameldowaniu na obszarach wiejskich (za obszary wiejskie uznaje się obszary poza granicami administracyjnymi miast), w miastach do 5 tys. mieszkańców, w miastach od 5 tys. do 20 tys. mieszkańców, w których nie ma publicznych szkół artystycznych kończących się maturą. Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania⁵⁰.

II. wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów:

studenci pochodzący z obszarów zmarginalizowanych⁵² (stałe zameldowanie na terenie

⁴⁷ Pochodzący z rodzin o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę lub dochodzie osoby uczącej się oraz dochodzie studenta samodzielnego finansowo nie wyższym niż kwota uprawniająca do uzyskania świadczeń rodzinnych określona na podstawie art. 5 ust. 1-7 oraz ust. 9-10 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 35, poz. 305 i Nr 64, poz. 593). W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się oraz student samodzielną finansowo utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się za podstawę obliczenia dochodu przeciętny dochód z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszany do dnia 30 października każdego roku przez Prezesa GUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94 poz. 431, z późn. zm.). Zgodnie z metodologią obliczeń przyjętą przez GUS, roczny dochód z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. będzie wyznaczony na podstawie dochodu z 2003 r., tj. będzie wynosił 1086 zł. Miesięczną wysokość dochodu uprawniającą do ubiegania się o stypendium ustala się na zasadach określonych w art. 3 pkt 1-3, 5-8, 10-15, 17-22 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Próg dla danego województwa z zachowaniem powyższego warunku zostanie ustalony w Ramowym Planie Realizacji Działania corocznie przygotowywanym przez Instytucję Wdrażającą.

⁴⁸ Za obszary wiejskie uznaje się tereny położone poza granicami administracyjnymi miast.

⁴⁹ W rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵⁰ Każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić obok dwóch kryteriów podstawowych kwalifikujących się do objęcia pomocą dodatkowe kryteria. Wskazanie ich w ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

⁵¹ W rozumieniu art. 3 ust. 15 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁵² Obszary zmarginalizowane to obszary wiejskie (tereny położone poza granicami administracyjnymi miast), miasta do 20 tys. mieszkańców, obszary kwalifikujące się do wsparcia w ramach Działania 3.2 ZPORR,

powiatu będącego **ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)**, w tym w szczególności obszarów wiejskich i restrukturyzacji przemysłów i znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej⁵³. **Dodatkowe kryteria wyboru (poza kryteriami obligatoryjnymi dla wszystkich Beneficjentów Ostatecznych ubiegających się o wsparcie stypendialne, tj. kryterium dochodowym i kryterium stałego zameldowania na określonym obszarze), wskazujące na priorytetowe traktowanie wybranych grup Beneficjentów Ostatecznych, mogą zostać zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania⁴⁰.** Wsparcie udzielone zostanie studentom szkół wyższych prowadzonych w systemie dziennym, wieczorowym, zaocznym i eksternistycznym.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

PROJEKTY TYPU I:

Dofinansowanie z EFS:

- ok. 70% wydatków kwalifikowalnych .

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- ok. 30% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa, (Minister Edukacji Narodowej i Sportu)

PROJEKTY TYPU II

Dofinansowanie z EFS:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych.

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy)

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie stanowi pomocy publicznej. Projekty są skierowane do młodzieży, która chce kontynuować kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych i wyższych.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)**.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)** sporządza sprawozdanie z działania okresowo

---

zdegradowane dzielnice miast i obszary poprzemysłowe i powojaskowe wyznaczone Lokalnym Programem Rewitalizacji.

⁵³ Pochodzący z rodzin o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę lub dochodzie osoby uczącej się oraz dochodzie studenta samodzielnego finansowo nie wyższym niż kwota uprawniająca do uzyskania świadczeń rodzinnych określona na podstawie art. 5 ust. 1-7 oraz ust. 9-10 ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 35, poz. 305 i Nr 64, poz. 593). W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się oraz student samodzielny finansowo utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się za podstawę obliczenia dochodu przeciętny dochód z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszany do dnia 30 października każdego roku przez Prezesa GUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94 poz. 431, z późn. zm.). Zgodnie z metodologią obliczeń przyjętą przez GUS, roczny dochód z 1 ha przeliczeniowego w 2005 r. będzie wyznaczony na podstawie dochodu z 2003 r., tj. będzie wynosił 1086 zł. Miesięczną wysokość dochodu uprawniającą do ubiegania się o stypendium ustala się na zasadach określonych w art. 3 pkt 1-3, 5-8, 10-15, 17-22 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Próg dla danego województwa z zachowaniem powyższego warunku zostanie ustalony w Ramowym Planie Realizacji Działania corocznie przygotowywanym przez Instytucję Wdrażającą.

(co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów) pochodzących będą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.2. Szczegółowe warunki rozliczeń z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem) zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca), sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od ostatecznych odbiorców (beneficjentów), a następnie przekazuje go do Instytucji Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuję o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego

dysponenta procedurze.

W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, np. Minister Edukacji Narodowej i Sportu, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 2.2. WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH POPRZEZ PROGRAMY STYPENDIALNE

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba finansowanych projektów stypendialnych (szt.) - w tym: dla uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z terenów wiejskich - w tym: dla studentów pochodzących z terenów wiejskich 2. Liczba osób korzystających z projektów stypendialnych (osoby) - w tym: mężczyźni / kobiety (%) - - w tym: dla uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych z terenów wiejskich - - w tym: dla studentów pochodzących z terenów wiejskich	96 64 16 200 000 45% / 55% 150 000 25 000
Rezultaty	1. Udział osób, które zaliczyły rok studiów w ogólnej liczbie studentów otrzymujących stypendia w danym roku akademickim (%) - w tym: mężczyźni / kobiety (%) - w tym: w kategorii studentów pochodzących z obszarów wiejskich (%) 2. Udział osób, które rozpoczęły naukę w kolejnej klasie spośród uczniów szkoły ponadgimnazjalnej, którzy otrzymali stypendium w danym roku szkolnym (%) - w tym: w kategorii uczniów pochodzących z obszarów wiejskich (%) - - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	95% 45% / 55% 95% 90% 90% 45% / 55%
Oddziaływanie	1. Udział osób, które kontynuują naukę w szkole wyższej wśród ogółu osób, które otrzymywały stypendium w ostatniej klasie szkoły ponadgimnazjalnej (%) - w tym: mężczyźni / kobiety (%) - w tym: w kategorii pochodzących z obszarów wiejskich (%) 2. Udział populacji w wieku 25-34 lat, która osiągnęła wyższe wykształcenie (%): - w tym: mężczyźni/kobiety (%)	70% 45% / 55% 60% 17% 14%/20%

DZIAŁANIE 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa**TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.3**

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa działania	Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	24
Numer działania	2.3
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa / WUP ⁵⁴
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów). 3. Jednostki organizacyjne podległe Wojewodzie (w tym Ośrodki Doradztwa Rolniczego) oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie wraz z oddziałami) wykonujące zadania w zakresie wsparcia dla rolników i domowników chcących podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej. 4. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych. 5. Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym. 6. Samorządy gospodarcze i zawodowe, 7. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą⁵⁵. 8. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:<ol style="list-style-type: none"> 1) publiczne służby zatrudnienia, 2) OHP, 3) agencje zatrudnienia, 4) instytucje szkoleniowe, 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia), 9. Szkoły wyższe. 10. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-9.

⁵⁴ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

⁵⁵ Jedynie w przypadku projektów subsydiowania zatrudnienia, do których stosuje się rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz.U. z dnia 17 grudnia 2004, Nr. 267 poz. 2653).

Beneficjenci Ostateczni	Mieszkańcy obszarów wiejskich ⁵⁶ i miast do 20 tysięcy mieszkańców ⁵⁷ , z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne, oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie ⁵⁸ chcące podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaje kwalifikujących się projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia i kursy, mające na celu nabycie umiejętności i kwalifikacji zawodowych związanych z nowym zawodem. 2. Pośrednictwo pracy na terytorium RP. 3. Informacja zawodowa. 4. Usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych, w tym indywidualne plany działań polegające na udzielaniu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia osobom zagrożonym utratą pracy w sektorze rolnym. <p>Projekty nie podlegają przepisom regulującym kwestie pomocy publicznej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy. <p>Beneficjentami pomocy publicznej udzielanej na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) będą podmioty prowadzące działalność gospodarczą, którym udzielana będzie pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy na których zostaną zatrudnione osoby zamieszkujące obszary wiejskie⁵⁶ i miasta do 20 tysięcy mieszkańców⁵⁷, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne, oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie⁵⁸ chcące podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej. Pomoc będzie udzielana zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002) oraz - rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. Nr 267, poz. 2653). <p>Podmioty prowadzące działalność gospodarczą korzystające ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc pracy</p>

⁵⁶ Za obszary wiejskie uznaje się tereny położone poza granicami administracyjnymi miast.

⁵⁷ W rozumieniu art. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

⁵⁸ Inne osoby zatrudnione w rolnictwie to osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy u osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność rolniczą.

⁵⁹ W zakresie zgodnym z dokumentem „Restrukturyzacja i Rozwój Hutnictwa Żelaza i Stali w Polsce do 2006r.” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 10 stycznia 2003 ze zmianami zaakceptowanymi w dniu 25 marca 2003, ustawą z dnia 24 sierpnia 2001r. o restrukturyzacji żelaza i stali (Dz.U. z 2001 r. Nr 111, poz. 1196, z 2003 r., Nr 56, poz. 495, Nr 90, poz. 844 i Nr 139, poz. 1325 oraz z 2004 r. Nr 12, poz. 102, Nr 120, poz. 1252) oraz obowiązującym obwieszczeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie wykazów hut i spółek zależnych.

	(subsydiowanie zatrudnienia) są przedsiębiorstwami spoza przemysłów przechodzących procesy restrukturyzacyjne, to jest spoza sektorów: górnictwa węgla brunatnego i kamiennego, hutnictwa żelaza i stali ⁵⁹ , stocznioowego.
Maksymalny udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	72 562 119
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	54 421 589
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	18 140 530
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	1 451 242
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Ogólnym celem działania jest dostosowywanie osób do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych oraz przygotowywanie ich do wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich poprzez stworzenie warunków ułatwiających osobom zatrudnionym w rolnictwie znalezienie zatrudnienia poza sektorem rolnym.

Celem szczegółowym działania jest wyposażenie rolników w umiejętności umożliwiające zdobycie nowego zatrudnienia i wykonywania nowego zawodu w związku z procesem restrukturyzacji polskiego rolnictwa.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Polskie rolnictwo charakteryzuje się niekorzystną strukturą agrarną i społeczną, polegającą na rozdrobnieniu struktury gospodarstw oraz występowaniu nadwyżek siły roboczej na obszarach wiejskich. Integracja z UE spowoduje wzmożenie presji konkurencyjnej oraz wzrost wymogów, związanych z bezpieczeństwem i jakością żywności oraz warunkami produkcji. W efekcie przystąpienie do UE będzie katalizatorem procesów restrukturyzacji polskiego sektora rolnego. Konsekwencją przebudowy struktur rolnych będzie stopniowe uwalnianie nadwyżek siły roboczej z rolnictwa.

W celu zapobieżenia dalszemu wzrostowi bezrobocia na obszarach wiejskich oraz

marginalizacji osób zaprzestających prowadzenia działalności rolniczej, należy stworzyć warunki, ułatwiające takim osobom znalezienie zatrudnienia poza sektorem. W tym celu należy wspierać organizację różnego rodzaju szkoleń i doradztwa, mających na celu zmianę kwalifikacji zawodowych rolników, którzy szukają nowych możliwości pozyskiwania dochodów z działalności poza rolnictwem. Pomoc w ramach tego działania będzie kierowana do rolników i innych osób pracujących w rolnictwie, którzy pod wpływem zwiększonej presji konkurencyjnej rezygnować będą z prowadzenia gospodarstw rolnych lub z pracy w sektorze. Realizowane projekty w ramach działania powinny sprzyjać przemieszczaniu się zasobów pracy w szczególności do sektora usług.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PRIORYTETAMI

Projekty realizowane w ramach tego działania wspierają projekty w ramach działania 3.1 „Obszary wiejskie”, działania 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa” i działania 2.5 „Promocja przedsiębiorczości” ZPORR. Celem działań 3.1, 3.4 oraz 2.5 jest stworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich poprzez inwestycje w infrastrukturę, a także stworzenie odpowiednich warunków dla promocji przedsiębiorczości i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu zachęcenia osób odchodzących z rolnictwa do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny wpływ na środowisko.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS

Przy realizacji działania będą uwzględniane zasady równości szans pod kątem równego dostępu rolników i ich rodzin do przedsięwzięć mających na celu reorientację zawodową. W wyniku realizowanych przedsięwzięć rolnicy i ich rodziny zostaną wyposażeni w nowe umiejętności umożliwiające zatrudnienie w sektorze pozarolniczym.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez zastosowanie nowoczesnych narzędzi informatyczno-komunikacyjnych przy realizowaniu przedsięwzięć edukacyjnych.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W zakres kwalifikujących się projektów wchodzi:

1. Szkolenia i kursy, mające na celu nabycie kwalifikacji i umiejętności zawodowych związanych z nowym zawodem.
2. Pośrednictwo pracy na terytorium RP.
3. Informacja zawodowa.
4. Usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych, w tym indywidualne plany działań polegające na udzielaniu pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia osobom zagrożonym utratą pracy w sektorze rolnym. Projekty nie podlegają przepisom regulującym kwestie pomocy publicznej.
5. Subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy.

Beneficjentami pomocy publicznej udzielanej na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) będą podmioty prowadzące działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa), którym udzielana będzie pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy na

których zostaną zatrudnione osoby zamieszkujące obszary wiejskie⁵⁶ i miasta do 20 tysięcy mieszkańców.- rolnicy i domownicy⁵⁷, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne, oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie⁵⁸ chcące podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej. Pomoc będzie udzielana zgodnie z:

- rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002) oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. Nr 267, poz. 2653).

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą korzystające ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) pochodzą spoza przemysłów przechodzących procesy restrukturyzacyjne, to jest spoza sektorów: górnictwa węgla brunatnego i kamiennego, hutnictwa żelaza i stali⁶⁰, stoczniowego.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa/WUP⁶¹

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów).
3. Jednostki organizacyjne podległe Wojewodzie (w tym Ośrodki Doradztwa Rolniczego) oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie wraz z oddziałami) wykonujące zadania w zakresie wsparcia dla rolników i domowników chcących podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej.
4. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych.
5. Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym.
6. Samorządy gospodarcze i zawodowe.
7. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą⁶².
8. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:
  - 1) publiczne służby zatrudnienia,
  - 2) OHP,
  - 3) agencje zatrudnienia,
  - 4) instytucje szkoleniowe,
  - 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).
9. Szkoły wyższe.

⁶⁰ W zakresie zgodnym z dokumentem „Restrukturyzacja i Rozwój Hutnictwa Żelaza i Stali w Polsce do 2006r.” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 10 stycznia 2003 ze zmianami zaakceptowanymi w dniu 25 marca 2003, ustawą z dnia 24 sierpnia 2001r. o restrukturyzacji żelaza i stali (Dz.U. z 2001 r. Nr 111, poz. 1196, z 2003 r., Nr 56, poz. 495, Nr 90, poz. 844 i Nr 139, poz. 1325 oraz z 2004 r. Nr 12, poz. 102, Nr 120, poz. 1252) oraz obowiązującym obwieszczeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie wykazów hut i spółek zależnych.

⁶¹ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

⁶² Jedynie w przypadku projektów subsydiowania zatrudnienia, do których stosuje się rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz.U. z dnia 17 grudnia 2004, Nr. 267 poz. 2653).

10. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-9.

BENEFICJENCI OSTATECZNI

Mieszkańcy obszarów wiejskich⁶³ i miast do 20 tysięcy mieszkańców⁶⁴ - rolnicy i domownicy⁶⁴, z wyłączeniem emerytów i osób zarejestrowanych jako bezrobotne, oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie⁶⁵, chcące podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFS:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy)

Wysokość dofinansowania projektów polegających na subsydiowaniu zatrudnienia:

Intensywność pomocy udzielanej w związku tworzeniem zatrudnienia liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

30% - w przypadku realizowania projektu w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);

40% - w przypadku realizowania projektu w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);

50% - w przypadku realizowania projektu w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli beneficjent pomocy publicznej spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

POMOC PUBLICZNA

W odniesieniu do pomocy udzielanej na projekty polegające na tworzeniu nowych miejsc pracy (subsidiowanie zatrudnienia) stosuje się zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, zgodnie z:

- rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002), oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. z 2004 r. Nr 267, poz. 2653).

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej).

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca) sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK

⁶³ Za obszary wiejskie uznaje się tereny położone poza granicami administracyjnymi miast.

⁶⁴ W rozumieniu art. 6 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników.

⁶⁵ Inne osoby zatrudnione w rolnictwie to osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy u osób fizycznych i prawnych prowadzących działalność rolniczą.

Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów) pochodzą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.3. Szczegółowe warunki rozliczeń z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem) zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca), sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od ostatecznych odbiorców (beneficjentów), a następnie przekazuje go do Instytucji Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuję o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

WSKAŹNIKI MONITORINGU**DZIAŁANIE 2.3 REORIENTACJA ZAWODOWA OSÓB ODCHODZĄCYCH Z ROLNICTWA**

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba finansowanych projektów zintegrowanych (dostarczających kilka rodzajów usług) (szt.)	488
	2. Liczba finansowanych projektów informacji zawodowej (szt.)	112
	3. Liczba finansowanych projektów doradztwa zawodowego (bez indywidualnych planów działań) (szt.)	264
	4. Liczba finansowanych projektów indywidualnych planów działań (szt.)	168
	5. Liczba finansowanych projektów pośrednictwa pracy (szt.)	408
	6. Liczba osób korzystających z projektów szkoleń i kursów przekwalifikowujących (osoby) - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	14 792 50% / 50%
	7. Liczba osób korzystających z projektów subsydiowania miejsc pracy (osoby) - w tym mężczyźni / kobiety (%)	14 616 50% / 50%
Rezultaty	Udział osób, które ukończyły szkolenia i kursy przekwalifikowujące w ogólnej liczbie korzystających z projektów(%)	75%
	- w tym: mężczyźni / kobiety (%)	50% / 50%
Oddziaływanie	1. Udział osób, które znalazły nowe zatrudnienie poza rolnictwem 6 miesięcy po zakończeniu uczestnictwa w projekcie w ogólnej liczbie uczestników szkoleń (%) - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	12% 50% / 50%
	2. Liczba miejsc pracy poza rolnictwem na obszarach wiejskich obsadzonych przez osoby przekwalifikowane w ramach projektów (szt.)	8000

DZIAŁANIE 2.4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.4

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa działania	Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	24
Numer działania	2.4
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa / WUP ⁶⁶
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów). 3. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych. 4. Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym. 5. Samorządy gospodarcze i zawodowe. 6. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań: <ol style="list-style-type: none"> 1) publiczne służby zatrudnienia, 2) OHP, 3) agencje zatrudnienia, 4) instytucje szkoleniowe, 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia). 7. Szkoły wyższe. 8. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą⁶⁷. 9. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-8.
Beneficjenci Ostateczni	Pracownicy przemysłów i sektorów podlegających procesowi restrukturyzacji, i inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych. Wsparcie będzie przede wszystkim skierowane do:

⁶⁶ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

⁶⁷ Jedynie w przypadku projektów subsydiowania zatrudnienia do których stosuje się rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia.

	<ul style="list-style-type: none"> - pracowników przemysłów, zlokalizowanych na obszarach objętych wsparciem w ramach Działania 3.2 ZPORR, w szczególności takich jak: przemysł lekki, chemiczny, cukrowniczy a także pracowników sektora ochrony zdrowia, - pracowników przemysłów, które zostały objęte rządowymi programami restrukturyzacji sektorów przemysłu tylko w przypadku rozpoznania potrzeby dodatkowego wsparcia, - pracowników w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników⁶⁸, - osób zatrudnionych u pracodawcy wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji - osób, które utraciły pracę z przyczyn nie dotyczących pracowników, pozostających bez zatrudnienia, zarejestrowanych jako bezrobotne przez okres nie dłuższy niż trzy miesiące lub poszukujących pracy przez okres nie dłuższy niż trzy miesiące. <p>Sektory podlegające procesowi restrukturyzacji, istotne z punktu widzenia gospodarki danego regionu zostaną zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.</p>
--	--

⁶⁸ Zgodnie z ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników (Dz. U Nr 90, poz. 844, z 2003 r. Nr 213, poz. 2081 i Nr 223, poz. 1217 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959) oraz zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2003 o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych i przepisach wykonawczych do ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135)

Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaje kwalifikujących się projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenia i kursy, mające na celu nabycie umiejętności i kwalifikacji zawodowych związanych z nowym zawodem. 2. Pośrednictwo pracy na terytorium RP. 3. Informacja zawodowa. 4. Usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych, w tym indywidualne plany działań polegające na udzielaniu osobom zagrożonym utratą zatrudnienia pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia. <p>Projekty nie podlegają przepisom regulującym kwestie pomocy publicznej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy. <p>Beneficjentami pomocy publicznej udzielanej na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) będą podmioty prowadzące działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa), którym udzielana będzie pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy na których zostaną zatrudnieni pracownicy przemysłów i sektorów podlegających restrukturyzacji i inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych. Pomoc będzie udzielana zgodnie z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002) oraz - rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. Nr 267, poz. 2653). <p>Podmioty prowadzące działalność gospodarczą korzystające ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) są przedsiębiorstwami spoza przemysłów przechodzących procesy restrukturyzacyjne, to jest spoza sektorów: górnictwa węgla brunatnego i kamiennego, hutnictwa żelaza i stali⁶⁹, stoczniowego.</p>

⁶⁹ W zakresie zgodnym z dokumentem „Restrukturyzacja i Rozwój Hutnictwa Żelaza i Stali w Polsce do 2006r.” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 10 stycznia 2003 ze zmianami zaakceptowanymi w dniu 25 marca 2003, ustawą z dnia 24 sierpnia 2001r. o restrukturyzacji żelaza i stali (Dz.U. z 2001 r. Nr 111, poz. 1196, z 2003 r., Nr 56, poz. 495, Nr 90, poz. 844 i Nr 139, poz. 1325 oraz z 2004 r. Nr 12, poz. 102, Nr 120, poz. 1252) oraz obowiązującym obwieszczeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie wykazów hut i spółek zależnych (M.P. nr 22 poz. 339).

Maksymalny Udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	98 948 785
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	74 211 589
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	24 737 196
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	1 978 976
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Ogólnym celem działania jest dostosowanie osób do funkcjonowania w zmieniających się warunkach społeczno-ekonomicznych oraz przygotowywanie ich do wykorzystania szans związanych z powstawaniem nowych miejsc pracy poprzez zmianę kwalifikacji osób zagrożonych utratą zatrudnienia.

Celem szczegółowym działania jest zmiana kwalifikacji zawodowych pracowników przemysłów i sektorów podlegających restrukturyzacji, a także innych osób zagrożonych utratą zatrudnienia w wyniku procesów restrukturyzacyjnych w celu umożliwienia tym osobom wykonywania nowych zawodów.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Integracja gospodarki z Jednolitym Rynkiem Europejskim przyniesie Polsce wiele korzyści. Po przystąpieniu do UE Polska zyska większy dostęp do nowoczesnych technologii, wzrośnie też napływ kapitału zagranicznego. Członkostwo Polski w UE przyczyni się do podwyższenia tempa wzrostu gospodarczego i do przyspieszenia procesu modernizacji gospodarki.

Równocześnie dostęp do Jednolitego Rynku Europejskiego wiąże się z zaostrzoną konkurencją, wymuszającą na przedsiębiorstwach większą efektywność gospodarowania, wiążącą się często ze zmianami organizacyjnymi, które prowadzą do redukcji zatrudnienia. Zwiększona presja konkurencyjna oznacza także konieczność przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych, zwłaszcza w najmniej wydajnych gałęziach gospodarki, w tym przede wszystkim w przemyśle ciężkim. Podwyższenie efektywności polskiej gospodarki będzie wiązało się zatem ze stopniowym odejściem znacznej części osób z restrukturyzowanych sektorów. W dłuższej perspektywie czasowej większa presja konkurencyjna służy jednak podwyższaniu sprawności gospodarki i przyspieszeniu procesu modernizacji.

W celu przeciwdziałania wzrostowi bezrobocia w efekcie procesów adaptacyjnych i

modernizacyjnych należy zapewnić pomoc pracownikom zagrożonym utratą pracy w znalezieniu nowego zatrudnienia.

W ramach działania 2.4 wsparcie udzielone zostanie pracownikom przemysłów podlegających procesowi restrukturyzacji, nie objętych rządowymi programami osłonowymi, jak również pracownikom przemysłów, które uzyskały wsparcie w postaci programów rządowych w szczególności takich jak: „Program restrukturyzacji górnictwa i pomoc dla Śląska w latach 2003-2006”, „Hutniczy pakiet aktywizujący”, „Pomorski program aktywizacji zawodowej Ster” w zakresie uzupełniającym do otrzymanego wsparcia w postaci programów rządowych. Pomoc mająca na celu nabycie nowych kwalifikacji umożliwiających wykonywanie nowego zawodu skierowana będzie także do pracowników w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn zakładu pracy, oraz osób zatrudnionych u pracodawcy wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PRIORYTETAMI

Projekty realizowane w ramach tego działania wspierają projekty w ramach działania 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji”, działania 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa” i działania 2.5 „Promocja przedsiębiorczości” ZPORR. Celem działań: 3.2, 3.4 oraz 2.5 jest stworzenie warunków dla powstania nowych miejsc pracy na obszarach restrukturyzacji przemysłów poprzez inwestycje w infrastrukturę, a także stworzenie odpowiednich warunków dla promocji przedsiębiorczości i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu zachęcenia osób zagrożonych utratą zatrudnienia do podjęcia własnej działalności gospodarczej.

Projekty realizowane w ramach działania uzupełniają także działanie 1.3 „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia” realizowane w ramach SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” w obszarze aktywizacji zawodowej.

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny wpływ na środowisko.

UWZGLĘDNIENIE POLITYKI RÓWNYCH SZANS

Przy realizacji działania będą uwzględniane zasady równości szans pod kątem równego dostępu mężczyzn i kobiet do przedsięwzięć realizowanych w ramach działania mających na celu zmianę kwalifikacji osób zagrożonych utratą zatrudnienia. W wyniku realizowanych przedsięwzięć mężczyźni i kobiety zostaną wyposażeni w nowe umiejętności umożliwiające ponowne zatrudnienie i wykonywanie nowych zawodów.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Realizacja działania będzie miała pozytywny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego poprzez zastosowanie nowoczesnych narzędzi informatyczno-komunikacyjnych przy realizowaniu przedsięwzięć edukacyjnych.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W zakres kwalifikujących się projektów wchodzi:

1. Szkolenia i kursy, mające na celu nabycie kwalifikacji i umiejętności zawodowych związanych z nowym zawodem.
2. Pośrednictwo pracy na terytorium RP.
3. Informacja zawodowa.

4. Usługi doradcze w zakresie wyboru nowego zawodu i osiągnięcia nowych umiejętności zawodowych, w tym indywidualne plany działań polegające na udzielaniu osobom zagrożonym utratą zatrudnienia pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia.

Projekty nie podlegają przepisom regulującym kwestie pomocy publicznej.

5. Subsydiowanie zatrudnienia w nowym miejscu pracy.

Beneficjentami pomocy publicznej udzielanej na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) będą podmioty prowadzące działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa), którym udzielana będzie pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy na których zostaną zatrudnieni pracownicy przemysłów i sektorów podlegających restrukturyzacji i inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych. Pomoc będzie udzielana zgodnie z:

- rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002) oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. Nr 267, poz. 2653).

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą korzystające ze wsparcia na tworzenie nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) są przedsiębiorstwami spoza przemysłów przechodzących procesy restrukturyzacyjne, to jest spoza sektorów: górnictwa węgla brunatnego i kamiennego, hutnictwa żelaza i stali⁷⁰, stoczniowego.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa/ WUP⁷¹

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów).
3. Placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych.
4. Organizacje pozarządowe specjalizujące się w pomocy osobom poszukującym pracy i bezrobotnym.
5. Samorządy gospodarcze i zawodowe.
6. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:
  - 1) publiczne służby zatrudnienia,
  - 2) OHP,
  - 3) agencje zatrudnienia,
  - 4) instytucje szkoleniowe,
  - 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków

⁷⁰ W zakresie zgodnym z dokumentem „Restrukturyzacja i Rozwój Hutnictwa Żelaza i Stali w Polsce do 2006r.” przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 10 stycznia 2003 ze zmianami zaakceptowanymi w dniu 25 marca 2003, ustawą z dnia 24 sierpnia 2001r. o restrukturyzacji żelaza i stali (Dz.U. z 2001 r. Nr 111, poz. 1196, z 2003 r., Nr 56, poz. 495, Nr 90, poz. 844 i Nr 139, poz. 1325 oraz z 2004 r. Nr 12, poz. 102, Nr 120, poz. 1252) oraz obowiązującym obwieszczeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie wykazów hut i spółek zależnych (M.P. nr 22 poz. 339).

⁷¹ Dyrektor WUP powinien uzyskać upoważnienie od Marszałka Województwa do podejmowania czynności w jego imieniu w sprawach określonych w ZPORR.

zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).

7. Szkoły wyższe.

8. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą⁶⁷.

9. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-7.

BENEFICJENCI OSTATECZNI

Pracownicy przemysłów i sektorów podlegających procesowi restrukturyzacji i inne osoby zagrożone utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych. Wsparcie będzie przede wszystkim skierowane do:

- pracowników przemysłów zlokalizowanych na obszarach objętych wsparciem w ramach Działania 3.2 ZPORR, w szczególności takich jak: przemysł lekki, chemiczny, cukrowniczy, a także pracowników sektora ochrony zdrowia,
- pracowników przemysłów, które zostały objęte rządowymi programami restrukturyzacji sektorów przemysłu tylko w przypadku rozpoznania potrzeby dodatkowego wsparcia,
- pracowników w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn niedotyczących,
- pracowników⁷²,
- osób zatrudnionych u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji,
- osób, które utraciły pracę z przyczyn niedotyczących pracowników, pozostających bez zatrudnienia, zarejestrowanych jako bezrobotne przez okres nie dłuższy niż trzy miesiące lub poszukujących pracy przez okres nie dłuższy niż trzy miesiące.

Sektory podlegające procesowi restrukturyzacji, istotne z punktu widzenia gospodarki danego regionu zostaną zdefiniowane w Ramowym Planie Realizacji Działania.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFS:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy)

Wysokość dofinansowania projektów polegających na subsydiowaniu zatrudnienia:

Intensywność pomocy udzielanej w związku tworzeniem zatrudnienia liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

30% - w przypadku realizowania projektu w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);

40% - w przypadku realizowania projektu w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);

50% - w przypadku realizowania projektu w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent pomocy publicznej** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

⁷² Zgodnie z ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (Dz. U Nr 90, poz. 844, z 2003 r. Nr 213, poz. 2081 i Nr 223, poz. 1217 oraz z 2004 r. Nr 96, poz. 959) oraz zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2003 o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych i przepisach wykonawczych do ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 116, poz. 1203 i Nr 210, poz. 2135).

POMOC PUBLICZNA

W odniesieniu do pomocy udzielanej na projekty polegające na tworzeniu nowych miejsc pracy (subsydiowanie zatrudnienia) stosuje się zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, zgodnie z:

- rozporządzeniem Rady (WE) nr 2204/20/WE z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie stosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy państwa w zakresie zatrudnienia (Dz. Urz. WE L 337 z 13.12.2002), oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. z 2004 r. Nr 267, poz. 2653).

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)**.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)** sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** pochodzić będą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.4. Szczegółowe warunki rozliczeń z **ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)** zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do **Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej)** wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)**, sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)**, a następnie przekazuje go do Instytucji Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno

pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 2.4. REORIENTACJA ZAWODOWA OSÓB ZAGROŻONYCH PROCESAMI RESTRUKTURYZACYJNYMI

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba finansowanych projektów zintegrowanych (dostarczających kilka rodzajów usług) (szt.)	488
	2. Liczba finansowanych projektów informacji zawodowej (szt.)	112
	3. Liczba finansowanych projektów doradztwa zawodowego (bez ind. planów działań) (szt.)	264
	4. Liczba finansowanych projektów indywidualnych planów działań (szt.)	168
	5. Liczba finansowanych projektów szkoleń i kursów przekwalifikowujących (szt.)	408
	6. Liczba finansowanych projektów pośrednictwa pracy (szt.)	152
	7. Liczba osób korzystających z projektów szkoleń i kursów przekwalifikowujących (osoby): - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	14792 50% / 50%
	8. Liczba osób korzystających z projektów subsydiowania miejsc pracy (osoby): - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	14616 50% / 50%
Rezultaty	1. Udział osób, które ukończyły szkolenia i kursy w ogólnej liczbie korzystających z projektów (%)	85%
	- w tym: mężczyźni / kobiety (%)	50% / 50%

Oddziaływanie	1. Udział osób, które znalazły nowe zatrudnienie poza przemysłami/sektorami/przedsiębiorstwami restrukturyzowanymi w ciągu 6 miesięcy po zakończeniu uczestnictwa w projekcie w ogólnej liczbie biorących udział w projektach (%) - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	18% 50% / 50%
---------------	---	----------------------

DZIAŁANIE 2.5 Promocja przedsiębiorczości

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.5

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa Działania	Promocja Przedsiębiorczości
Nazwa Poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	24
Numer Działania	2.5
Numer Poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa /Urząd Marszałkowski ⁷³
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodki Krajowego Systemu Usług. 2. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań: <ol style="list-style-type: none"> 1) publiczne służby zatrudnienia, 2) OHP, 3) agencje zatrudnienia, 4) instytucje szkoleniowe, 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia). 3. Szkoły wyższe. 4. Organizacje pozarządowe. 5. Agencje rozwoju regionalnego i lokalnego. 6. Jednostki naukowe. 7. Ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego. 8. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-7
Beneficjenci Ostateczni	Osoby fizyczne, nie zarejestrowane jako bezrobotne, zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą (bez względu na wiek, płeć, posiadane doświadczenie zawodowe), z wyłączeniem osób, które były właścicielami przedsiębiorstwa i prowadziły działalność gospodarczą po 1 stycznia 2004 r. Udzielanie wsparcia jest kontynuowane po założeniu przez beneficjentów ostatecznych, w trakcie korzystania ze wsparcia doradczo- szkoleniowego w ramach działania 2.5, działalności gospodarczej, jeżeli spełniają oni kryteria określone dla mikroprzedsiębiorcy, gdzie za mikroprzedsiębiorcę uznaje się osobę fizyczną, która: <ol style="list-style-type: none"> 1) zatrudnia średnio rocznie mniej niż 10 pracowników

⁷³ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

	<p>(włączając przedsiębiorstwo jednoosobowe), i</p> <p>2) osiągnęła roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub suma aktywów jej bilansu sporządzonego na koniec ostatniego roku obrotowego nie przekracza równowartości w złotych 2 milionów euro.</p> <p>Od dnia zarejestrowania przez mikroprzedsiębiorcę działalności gospodarczej nie może minąć więcej niż 36 miesięcy. Uprawnienie do korzystania ze wsparcia pomostowego i jednorazowych dotacji na rozwój inwestycyjny, przysługuje dopiero po zarejestrowaniu działalności zgodnie z obowiązującymi przepisami.</p> <p>Priorytetowo są traktowane:</p> <ul style="list-style-type: none"> - osoby odchodzące z rolnictwa (spełniające kryteria Beneficjenta Ostatecznego dla Działania 2.3.ZPORA), - osoby zagrożone utratą zatrudnienia (spełniające kryteria Beneficjenta Ostatecznego dla działania 2.4 ZPORA), - młodzież do 25 roku życia nie zarejestrowana jako bezrobotna.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj kwalifikującego się projektu	<p>W ramach działania realizowany będzie jeden typ projektu, który będzie obejmował następujące formy wsparcia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, polegających na: <ul style="list-style-type: none"> - organizowaniu usług informacyjnych z zakresu podstawowych zasad prowadzenia działalności gospodarczej, - organizowaniu grupowych i indywidualnych usług doradczych i szkoleniowych, umożliwiających nabywanie umiejętności niezbędnych dla prowadzenia działalności gospodarczej, - organizowaniu szkoleń ukierunkowanych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, połączonych z indywidualnym doradztwem (coaching) jako częścią szkolenia, - zapewnieniu opieki indywidualnego doradcy, który wsparciem obejmie określoną grupę osób, udzielając im pomocy doradczej np. w diagnozie potrzeb przedsiębiorstwa i zdefiniowaniu rodzaju oraz zakresu potrzebnej pomocy, ułatwianiu dostępu do zaawansowanych usług doradczych i szkoleniowych, korzystaniu z instrumentów wsparcia dostępnych dla mikroprzedsiębiorców, - organizowaniu przedsięwzięć grupowych z udziałem nowo zarejestrowanych mikroprzedsiębiorców. 2. Rozpowszechnianie dobrych praktyk i metod rozwoju. 3. Przekazywania pomocy finansowej przysługującej po zarejestrowaniu się mikroprzedsiębiorcy w formie: <ul style="list-style-type: none"> - wsparcia pomostowego,

	- jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności.	
Maksymalny udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	W ramach usług doradczo-szkoleniowych i wsparcia pomostowego: 75%	W ramach dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności, wynoszącej 75% kwalifikowalnych kosztów inwestycji: 75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	60 855 452	
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	45 641 589	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	15 213 863	
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	3 042 773	
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%	
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25 %	

CEL DZIAŁANIA

Celem bezpośrednim działania jest aktywne wspieranie zatrudnienia, poprzez stymulowanie powstawania nowych mikroprzedsiębiorstw oraz zapewnienie nowo zarejestrowanym mikroprzedsiębiorcom pomocy w wykorzystaniu dostępnych instrumentów wsparcia.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Przedsiębiorczość oraz powstawanie i rozwój małych i średnich firm to skuteczny sposób na stymulowanie rozwoju ekonomicznego i społecznego regionów oraz łagodzenie problemów rynku pracy. Ze względu na fakt, że sektor MSP odgrywa dominującą rolę w procesie tworzenia nowych miejsc pracy w gospodarce, konieczne jest zbudowanie odpowiednich podstaw i warunków sprzyjających podejmowaniu samodzielnej aktywności w tym sektorze gospodarki.

Działanie to jest ukierunkowane na zapewnienie osobom, które mają zamiar rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej, spełniającym kryteria określone dla mikroprzedsiębiorcy bezpośredniego, kompleksowego wsparcia mającego im pomóc w pokonaniu barier utrudniających rozpoczęcie działalności. W ramach Działania przewidziane są różne formy pomocy, które mają za zadanie wspomagać przedsiębiorcę zarówno w momencie zakładania przedsiębiorstwa, jak i w okresie początków jego funkcjonowania. Realizacja działania odbywa się w szczególności z wykorzystaniem sieci ośrodków

świadczących usługi szkoleniowo - doradcze, które w zamierzeniu mają stanowić kontynuację działalności Punktów Konsultacyjno - Doradczych (PKD).

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne w stosunku do działań zapewniających wsparcie przedsiębiorcom, realizowanych w ramach:

- Działania 2.1 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo* SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”, które jest ukierunkowane na zwiększenie konkurencyjności polskich MSP poprzez ułatwienie działającym przedsiębiorcom dostępu do specjalistycznych usług doradczych w formie przyznawania dotacji.
- Działania 2.3 *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki* SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”, które jest ukierunkowane na zwiększenie konkurencyjności i możliwości adaptacyjnych przedsiębiorstw, poprzez inwestycje w rozwój personelu prowadzone w formie szkoleń i usług doradczych dla kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw.
- Działania 1.3 *Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm* SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006” i Działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa ZPORR, które umożliwiają przedsiębiorcom sfinansowanie niezbędnej infrastruktury (wsparcie kapitałowe finansowane z EFRR).

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny lub pozytywny wpływ na środowisko.

POLITYKA RÓWNYCH SZANS

Wszystkie projekty będą realizowane z zastosowaniem zasady równych szans kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych i innych grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Działanie będzie miało korzystny wpływ na rozwój Społeczeństwa Informacyjnego.

RODZAJ PROJEKTU

W ramach działania realizowany będzie jeden typ projektu, który będzie obejmował następujące formy wsparcia:

1. Świadczenie usług doradczych i szkoleniowych wspierających zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej, polegających na:
  - organizowaniu usług informacyjnych z zakresu podstawowych zasad prowadzenia działalności gospodarczej,
  - organizowaniu grupowych i indywidualnych usług doradczych i szkoleniowych, umożliwiających nabywanie umiejętności niezbędnych dla prowadzenia działalności gospodarczej,
  - organizowaniu szkoleń ukierunkowanych na podnoszenie kwalifikacji zawodowych, połączonych z indywidualnym doradztwem (coaching) jako częścią szkolenia,
  - zapewnieniu opieki indywidualnego doradcy, który wsparciem obejmie określoną grupę osób, udzielając im pomocy doradczej np. w: diagnozie potrzeb

- przedsiębiorstwa i zdefiniowaniu rodzaju oraz zakresu potrzebnej pomocy, ułatwianiu dostępu do zaawansowanych usług doradczych i szkoleniowych, korzystaniu z instrumentów wsparcia dostępnych dla mikroprzedsiębiorców,
- organizowaniu przedsięwzięć grupowych z udziałem nowo zarejestrowanych mikroprzedsiębiorców.
2. Rozpowszechnianie dobrych praktyk i metod rozwoju.
  3. Przekazywania pomocy finansowej przysługującej po zarejestrowaniu się mikroprzedsiębiorcy w formie:
    - wsparcia pomostowego,
    - jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa/ Urząd Marszałkowski⁷⁴

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

1. Ośrodki Krajowego Systemu Usług.
2. Instytucje rynku pracy w zakresie realizowanych działań:
  - 1) publiczne służby zatrudnienia,
  - 2) OHP,
  - 3) agencje zatrudnienia,
  - 4) instytucje szkoleniowe,
  - 5) instytucje dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego (organizacje związków zawodowych, pracodawców i bezrobotnych, organizacje pozarządowe współpracujące z publicznymi służbami zatrudnienia).
3. Szkoły wyższe.
4. Organizacje pozarządowe.
5. Agencje rozwoju regionalnego i lokalnego.
6. Jednostki naukowe.
7. Ośrodki poradnictwa zawodowego i psychologicznego.
8. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-7.

BENEFICJENCI OSTATECZNI

Osoby fizyczne, nie zarejestrowane jako bezrobotne, zamierzające rozpocząć działalność gospodarczą (bez względu na wiek, płeć, posiadane doświadczenie zawodowe), z wyłączeniem osób, które były właścicielami przedsiębiorstwa i prowadziły działalność gospodarczą po 1 stycznia 2004 r. Udzielanie wsparcia jest kontynuowane po założeniu przez beneficjentów ostatecznych, w trakcie korzystania ze wsparcia doradczo- szkoleniowego w ramach działania 2.5 ZPORR działalności gospodarczej, jeżeli spełniają oni kryteria określone dla mikroprzedsiębiorcy, gdzie za mikroprzedsiębiorcę uznaje się osobę fizyczną, która:

- 1) zatrudnia średniorocznie mniej niż 10 pracowników (włączając przedsiębiorstwo jednoosobowe), i
- 2) osiągnęła roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nie przekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub suma aktywów jej bilansu sporządzonego na koniec ostatniego roku działalności nie przekracza równowartości w złotych 2 milionów euro.

Od dnia zarejestrowania przez mikroprzedsiębiorcę działalności gospodarczej nie może minąć więcej niż 36 miesięcy. Uprawnienie do korzystania ze wsparcia pomostowego i

⁷⁴ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

jednorazowych dotacji na rozwój inwestycyjny, przysługuje dopiero po zarejestrowaniu działalności zgodnie z obowiązującymi przepisami. Priorytetowo są traktowane:

- osoby odchodzące z rolnictwa (spełniające kryteria Beneficjenta Ostatecznego dla działania 2.3.ZPORR),
- osoby zagrożone utratą zatrudnienia (spełniające kryteria Beneficjenta Ostatecznego dla działania 2.4 ZPORR),
- młodzież do 25 roku życia nie zarejestrowana jako bezrobotna.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

1. W zakresie usług doradczo-szkoleniowych świadczonych przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** i wsparcia pomostowego dofinansowanie z EFS wynosi:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy).

2. W zakresie jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności:

- Beneficjent Ostateczny pokrywa 25% wydatków kwalifikowalnych
- Kwota dofinansowania stanowi 75% wydatków kwalifikowalnych

POMOC PUBLICZNA

W odniesieniu do wsparcia udzielanego beneficjentom ostatecznym, którzy założyli działalność gospodarczą w trakcie korzystania ze wsparcia doradczo- szkoleniowego w ramach działania 2.5 i spełniają kryteria określone w działaniu dla mikroprzedsiębiorcy, stosuje się zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej, zgodnie z:

- rozporządzeniem 69/2001 z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie zastosowania art. 87 i 88 Traktatu WE w odniesieniu do pomocy w ramach zasady de minimis (Dz. U. WE L 10, z 12.01.2001) oraz
- rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie udzielania pomocy de minimis na promocję przedsiębiorczości (Dz. U. z 2004 r. Nr 267, poz. 2655).

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)**.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)** sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów) pochodzić będą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.5. Szczegółowe warunki rozliczeń z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem) zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca), sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od ostatecznych odbiorców (beneficjentów), a następnie przekazuje go do Instytucji Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuję o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

WSKAŹNIKI MONITORINGU**DZIAŁANIE 2.5. PROMOCJA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba finansowanych projektów doradczych i szkoleniowych (szt.) 2. Liczba osób korzystających z doradztwa (osoby)<ul style="list-style-type: none"> - w tym: mężczyźni / kobiety (%) - w tym: młodzież do 25 lat (%) 3. Liczba osób korzystających ze szkoleń (osoby)<ul style="list-style-type: none"> - w tym: mężczyźni / kobiety (%) - w tym: młodzież do 25 lat (%) 4. Liczba osób korzystających ze wsparcia pomostowego lub jednorazowych dotacji (osoby)<ul style="list-style-type: none"> - w tym mężczyźni/kobiety (%) - w tym: młodzież do 25 lat (%)	<p>200</p> <p>25 000</p> <p>65% / 35%</p> <p>20%</p> <p>15 000</p> <p>65% / 35%</p> <p>20%</p> <p>4 000</p> <p>65% / 35%</p> <p>15%</p>
Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba nowych mikroprzedsiębiorstw utworzonych w wyniku realizacji projektów (szt.)<ul style="list-style-type: none"> - w tym: utworzonych przez osoby odchodzące z rolnictwa (%) - w tym: utworzonych przez osoby odchodzące z przemysłów restrukturyzowanych (zagrożone utratą zatrudnienia) (%) - w tym: prowadzonych przez kobiety (%) - w tym: prowadzonych przez młodzież do 25 lat (%)	<p>4000</p> <p>50%</p> <p>40%</p> <p>20%</p> <p>15%</p>
Oddziaływanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udział nowo utworzonych mikroprzedsiębiorstw, które działają na rynku 18 miesięcy po ich utworzeniu w liczbie mikroprzedsiębiorstw nowo utworzonych w projektach ogółem (%) 2. Ilość miejsc pracy we wspartych przedsiębiorstwach stworzonych lub utrzymanych 18 miesięcy po ich utworzeniu (szt.)	<p>75%</p> <p>60 00</p>

DZIAŁANIE 2.6 Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 2.6

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach
Nazwa działania	Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	24
Numer działania	2.6
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa /Urząd Marszałkowski ⁷⁵
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Szkoły wyższe. 3. Jednostki naukowe. 4. Instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionów (w szczególności centra transferu technologii, parki naukowo- technologiczne i przemysłowe, inkubatory technologiczne i przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego). 5. Organizacje pozarządowe. 6. Samorządy gospodarcze i zawodowe. 7. Przedsiębiorcy. 8. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-7.
Beneficjenci Ostateczni	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, - przedsiębiorcy włączając jednostki badawczo-rozwojowe w przedsiębiorstwach, które nie będą otrzymywały bezpośredniego wsparcia, ale będą czerpać korzyść pośrednio poprzez ich uczestnictwo w działalności sieci transferu innowacji i w wymianie informacji, - szkoły wyższe, - jednostki naukowe i inne instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionów, - uczestnicy studiów doktoranckich, - pracownicy sektora badawczo-rozwojowego oraz absolwenci szkół wyższych nie zarejestrowani jako bezrobotni, którzy biorą udział w stażach w przedsiębiorstwie.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej

⁷⁵ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

Rodzaje kwalifikujących się projektów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie lub rozwój RSI. 2. Tworzenie i rozwój sieci współpracy w zakresie innowacji, pomiędzy sektorem badawczo – rozwojowym, przedsiębiorstwami i innymi podmiotami (na poziomie regionalnym i lokalnym), służącej transferowi know-how i technologii. 3. Tworzenie i rozwój systemu komunikacji i wymiany informacji, w tym zbieranie danych i tworzenie ich baz, z zakresu w szczególności działań edukacyjnych i innych przedsięwzięć wspierających rozwój innowacji. 4. Staże, dla absolwentów szkół wyższych nie zarejestrowanych jako bezrobotni i pracowników sektora badawczo-rozwojowego, służące transferowi wiedzy i innowacji pomiędzy sektorem badawczo - rozwojowym a przedsiębiorstwami, dla obopólnych korzyści. Projekty obejmują organizowanie staży i rozpowszechnianie informacji o możliwościach ich uzyskania. 5. Stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktoranckich z zakresu nauk ścisłych, technicznych i innych dziedzin naukowych przyczyniających się do rozwoju strategicznych obszarów regionu. Kierunki te określa Regionalna Strategia Innowacyjna lub Strategia Rozwoju Województwa.
Maksymalny Udział środków EFS (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	59 375 453
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	44 531 590
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	14 843 863
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	1 000 000
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem ogólnym działania jest podniesienie potencjału regionów w sferze innowacji, poprzez wzmocnienie współpracy pomiędzy sektorem badawczo - rozwojowym a gospodarką, co prowadzi do podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw działających na regionalnym i lokalnym rynku. Osiągnięciu celu służy, wspierane w ramach działania, budowanie regionalnych systemów innowacji, które tworzą podstawę wspierania innowacyjności w regionach. System ten budowany jest w oparciu o Regionalne Strategie Innowacyjne lub Strategie Rozwoju Województw i wszystkie projekty finansowane w ramach tego Działania powinny być zgodne z tymi dokumentami.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Wysoka aktywność innowacyjna przedsiębiorstw oraz efektywne wykorzystanie przez przemysł wiedzy i badań naukowych są obecnie kluczowymi czynnikami decydującymi o konkurencyjności gospodarki, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Jednak, jak dowodzą liczne badania i analizy, sytuacja w Polsce w zakresie tworzenia i absorbowania innowacji jest wysoce niezadowalająca. Ocenia się, że tylko około 30% przedsiębiorstw działających w sektorze produkcyjnym wprowadziło w ciągu ostatnich trzech lat innowację techniczną (podczas gdy w UE udział ten utrzymuje się na poziomie powyżej 60%), a wydatki przedsiębiorstw z sektora prywatnego na działalność B+R nie przekraczają w Polsce 0,3% PKB (podczas gdy w UE relacja ta wynosi 1,3%).

Niskie zaangażowanie sektora przedsiębiorczości w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej świadczy z jednej strony o braku współpracy pomiędzy przemysłem i sferą nauki oraz wskazuje na strukturalną słabość sektora badawczo rozwojowego w Polsce, który w swej działalności skupia się głównie na badaniach podstawowych i w niewielkim stopniu reaguje na potrzeby rynkowe przedsiębiorstw. Potwierdzeniem słabości sektora B+R w Polsce i jego niedostosowania do potrzeb gospodarki rynkowej jest niewielka liczba zgłoszeń patentowych dokonywanych przez krajowe jednostki badawczo-rozwojowe w Europejskim Urzędzie Patentowym. W przypadku Polski liczba zgłoszeń patentowych w przeliczeniu na milion mieszkańców wynosi tylko 2,5, wobec 161 zgłoszeń dokonywanych średnio w UE⁷⁶. Jednym ze sposobów zwiększenia poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw i nawiązania bliskich powiązań pomiędzy nauką i przemysłem, jest zbudowanie na poziomie regionów tzw. regionalnych systemów innowacji, które z kolei będą stanowiły integralną część tworzonego obecnie Narodowego Systemu Innowacji (NIS). Proces budowania regionalnych systemów innowacji został zapoczątkowany w Polsce w 2002 roku i jednym z jego etapów są przygotowywane obecnie Regionalne Strategie Innowacji (RSI), których kluczowym elementem jest zbudowanie szerokiego partnerstwa na rzecz wspierania innowacji w regionie oraz wypracowanie konsensusu w zakresie wspólnych działań strategicznych. Realizacja działania przyczyni się do wzmocnienia korzystnych procesów i zmian, jakie obecnie zachodzą w poszczególnych regionach w zakresie właściwego pojmowania i wspierania innowacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne w stosunku do działań służących wzmocnieniu innowacyjności regionów w celu zwiększenia konkurencyjności gospodarczej, realizowanych w ramach: - Działania 1.3 *Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”*, które jest ukierunkowane na zapewnienie odpowiednich technik oraz infrastruktury przemysłowej i finansowej (parki naukowo-technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości itd.) sprzyjających ułatwieniu dostępu do innowacji.

- Działania 1.4 *Wzmocnienie współpracy między sferą badawczo - rozwojową a gospodarką*

---

⁷⁶ European Innovation Scoreboard, Technical Paper No 1, November 11, 2003 (Zestawienie europejskich wskaźników innowacji, zeszyt nr 1, 11 listopada 2003).

SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”, w ramach którego przewidywane jest wprowadzanie do przedsiębiorstw i instytucji innowacyjnych rozwiązań produkcyjnych i organizacyjnych poprzez wspieranie projektów inwestycyjnych i projektów badawczo-rozwojowych przeprowadzanych przez przedsiębiorstwa we współpracy z sektorem badawczo-rozwojowym.

- Działania 2.3 *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki* SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004- 2006”, które ukierunkowane jest na zwiększanie konkurencyjności i adaptacyjności przedsiębiorstw, poprzez inwestycje w rozwój pracowników przedsiębiorstw (np. staże przedsiębiorców w instytucjach naukowo-badawczych).

WPLYW DZIAŁANIA NA POLITYKI HORYZONTALNE

WPLYW NA ŚRODOWISKO

Realizacja działania będzie miała neutralny lub pozytywny wpływ na środowisko.

POLITYKA RÓWNYCH SZANS

Wszystkie projekty będą realizowane z zastosowaniem zasady równych szans kobiet i mężczyzn, osób niepełnosprawnych i innych grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym.

WPLYW NA ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Działanie będzie miało korzystny wpływ na rozwój społeczeństwa informacyjnego.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

1. Tworzenie lub rozwój Regionalnych Strategii Innowacyjnych. Służyć temu mogą w szczególności takie inicjatywy jak:
  - przeprowadzanie analiz i badań potrzebnych do opracowania RSI,
  - monitorowanie i analiza postępów w realizacji RSI,
  - przeprowadzanie badań, analiz (np. finansowych, technicznych) i innych działań służących przygotowaniu projektów wynikających z RSI wspierających budowanie regionalnego systemu innowacji,
  - promowanie RSI.
2. Tworzenie i rozwój sieci współpracy w zakresie innowacji, pomiędzy sektorem badawczo-rozwojowym, przedsiębiorstwami i innymi podmiotami (na poziomie regionalnym i lokalnym), służącej transferowi know-how i technologii.
Służyć temu mogą w szczególności takie inicjatywy jak :
  - tworzenie struktur wspierających sieć współpracy,
  - organizowanie spotkań, seminariów, warsztatów, kampanii promocyjnych, cykli szkoleniowo-edukacyjnych, targów wiedzy.
3. Tworzenie i rozwój systemu komunikacji i wymiany informacji, w tym zbieranie danych i tworzenie ich baz, z zakresu w szczególności działań edukacyjnych i innych przedsięwzięć wspierających rozwój innowacji.
Służyć temu mogą w szczególności takie inicjatywy jak:
  - organizowanie imprez promujących innowacje oraz inicjatywy służące wymianie innowacji w formie: dni informacji, dni otwartych drzwi, dni konsultacji i współpracy z przedstawicielami zagranicznymi itp.,
  - działania mające na celu analizę i identyfikację kluczowych narzędzi niezbędnych do realizacji Regionalnych Strategii Innowacyjnych w regionach,
  - działania służące zwiększaniu poziomu wiedzy i umiejętności partnerów opracowujących i realizujących Regionalne Strategie Innowacyjne, w zakresie

- planowania strategicznego, budowania partnerstwa oraz zarządzania projektem,
  - tworzenie i udostępnianie kompleksowej bazy informacyjnej dla członków sieci, partnerów opracowujących i realizujących Regionalne Strategie Innowacyjne i innych zainteresowanych stron, w tym gromadzenie danych związanych z działaniami innowacyjnymi w regionie (np. informacje o szkoleniach, seminariach w kraju i za granicą, możliwościach finansowania rozwiązań innowacyjnych, poszukiwaniu partnerów).
4. Staże, dla absolwentów szkół wyższych nie zarejestrowanych jako bezrobotni i pracowników sektora badawczo-rozwojowego, służące transferowi wiedzy i innowacji pomiędzy sektorem badawczo - rozwojowym a przedsiębiorstwami, dla obopólnych korzyści. Projekty obejmują organizowanie staży i rozpowszechnianie informacji o możliwościach ich uzyskania.
5. Stypendia dla najlepszych absolwentów szkół wyższych kontynuujących naukę na studiach doktoranckich z zakresu nauk ścisłych, technicznych i innych dziedzin naukowych przyczyniających się do rozwoju strategicznych obszarów regionu. Kierunki te określa Regionalna Strategia Innowacyjna lub Strategia Rozwoju Województwa. Stypendia te służą kreowaniu w regionie potencjału naukowego w dziedzinach istotnych z punktu widzenia podnoszenia innowacyjności regionu.
- Służyć mogą temu w szczególności takie inicjatywy jak:
- organizowanie programów stypendialnych i rozpowszechnianie informacji o możliwościach ich uzyskania,
  - analiza dziedzin i dyscyplin naukowych, w których prowadzone są studia doktoranckie przydatne dla przemysłu w regionie, w celu umożliwienia rozwoju regionu zgodnie z założeniami Regionalnej Strategii Innowacyjnej,
  - przekazywanie wsparcia w formie refundacji części kosztów związanych z pracą naukową (np. zakupu niezbędnej literatury naukowej, opłat za odbywanie studiów doktoranckich, kosztów prowadzenia badań naukowych, kosztów prowadzenia prac projektowych i wdrożeniowych) lub w formie finansowej (wypłacanie grantów na realizację studiów doktoranckich).

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa/ Urząd Marszałkowski⁷⁷

OSTATECZNI ODBIORCY (BENEFICJENCI)

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Szkoły wyższe.
3. Jednostki naukowe.
4. Instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionów (w szczególności centra transferu technologii, parki naukowo- technologiczne i przemysłowe, inkubatory technologiczne i przedsiębiorczości, agencje rozwoju regionalnego i lokalnego).
5. Organizacje pozarządowe.
6. Samorządy gospodarcze i zawodowe.
7. Przedsiębiorcy.
8. Partnerstwa podmiotów wymienionych w pkt 1-7.

BENEFICJENCI OSTATECZNI

- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorcy włączając jednostki badawczo-rozwojowe w przedsiębiorstwach, które nie

⁷⁷Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych.

będą otrzymywały bezpośredniego wsparcia, ale będą czerpać korzyść pośrednio poprzez ich uczestnictwo w działalności sieci transferu innowacji i w wymianie informacji,

- szkoły wyższe,
- jednostki naukowe i inne instytucje wspierające rozwój innowacyjny regionów,
- uczestnicy studiów doktoranckich,
- pracownicy sektora badawczo-rozwojowego oraz absolwenci szkół wyższych nie zarejestrowani jako bezrobotni, którzy biorą udział w stażach w przedsiębiorstwie.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFS:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych,

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- maksymalnie 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy)

POMOC PUBLICZNA

Działanie nie zawiera pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)**.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)** sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdania roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Rozliczenia z ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)

Ostateczny odbiorca (beneficjent) otrzymuje środki na realizację projektu na zasadzie dotacji. W celu umożliwienia przekazywania środków w formie dotacji, wypłaty dla **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** pochodzić będą z budżetu państwa w wysokości określonej w działaniu 2.6. Szczegółowe warunki rozliczeń z **ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)** zawiera umowa o dofinansowanie projektu.

Refundacja ze środków EFS

Warunkiem niezbędnym przekazania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest

weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) składa do **Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej)** wniosek o płatność, za pomocą którego rozlicza się z otrzymanych dotychczas transz dotacji oraz wnioskuję o kolejną transzę dotacji zgodnie z harmonogramem płatności. **Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)**, sporządza wniosek o płatność dla całego działania, bazując na szczegółowo zweryfikowanych i rozliczonych wnioskach o płatność otrzymanych od **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)**, a następnie przekazuje go do Instytucji Pośredniczącej. Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność w ramach ZPORR dla całego kraju w części finansowanej z EFS, w którym dokonuje poświadczenia wnioskowanej kwoty refundacji. Następnie Instytucja Zarządzająca przekazuje zbiorczy wniosek do Instytucji Płatniczej, która wnioskuję o refundację do KE. Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFS z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuję do Ministra Gospodarki i Pracy o uruchomienie środków na współfinansowanie Działania, na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

WSKAŹNIKI MONITORINGU**DZIAŁANIE 2.6. REGIONALNE STRATEGIE INNOWACYJNE I TRANSFER WIEDZY**

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba finansowanych projektów tworzenia i dostosowywania Regionalnych Strategii Innowacyjnych (szt.)	16
	2. Liczba finansowanych projektów komunikowania się, gromadzenia i wymiany informacji oraz transferu innowacji pomiędzy podmiotami na poziomie lokalnym i regionalnym (szt.)	64
	3. Liczba finansowanych projektów grantów stażowych (szt.)	48
	4. Liczba finansowanych projektów stypendialnych dla doktorantów (szt.)	48
	5. Liczba osób korzystających ze staży (osoby) - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	1600 50% / 50%
	6. Liczba osób otrzymujących stypendia (osoby) - w tym: mężczyźni / kobiety (%)	800 50% / 50%
Rezultaty	1. Liczba podmiotów gospodarczych, które podpisały porozumienie o współpracy ze szkołami wyższymi oraz jednostkami naukowymi i innymi wspierającymi rozwój innowacyjny regionu w wyniku realizacji projektów (szt.)	800
	2. Liczba podmiotów gospodarczych uczestniczących w realizacji RSI, zatrudniających do 250 osób (szt.)	650
Oddziaływanie	Udział przedsiębiorstw, które wprowadziły innowacje 18 miesięcy po zakończeniu realizacji projektów w ogólnej liczbie przedsiębiorstw uczestniczących w projektach (%)	50%

PRIORYTET 3. ROZWÓJ LOKALNY

Realizacja działań w ramach Priorytetu 3 współfinansowanego ze środków EFRR ukierunkowana jest na wspomaganie procesu restrukturyzacyjnego rozwoju lokalnego poprzez wsparcie lokalnych projektów z zakresu infrastruktury technicznej, infrastruktury turystycznej, kulturalnej i społecznej, a także infrastruktury służącej rozwojowi działalności gospodarczej oraz rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich i przemysłowych, jak również rewitalizacji obiektów i obszarów powojennych. Celem Priorytetu 3 *Rozwój lokalny* jest aktywizacja społeczna i gospodarcza obszarów zagrożonych marginalizacją i włączenia ich w procesy rozwojowe kraju i Europy. Cele cząstkowe obejmują między innymi:

- 1) wykorzystanie możliwości związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych i wsparcia dla zasobów ludzkich i przedsiębiorstw realizowanych w ramach Priorytetu 1 oraz 2 ZPORR, jak również działań realizowanych w ramach Sektorowych Programów Operacyjnych,
- 2) wsparcie lokalnych i regionalnych centrów, które w znaczący sposób wpływają na ekonomiczną i społeczną aktywność terenów je otaczających,
- 3) zwiększenie możliwości zatrudnienia, edukacji i ochrony zdrowia dla społeczności lokalnych, poprzez poprawę stanu infrastruktury,
- 4) wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej, a także obiektów kulturowych,
- 5) zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych,
- 6) tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw,
- 7) poprawę jakości środowiska,
- 8) zapobieganie problemom społecznym.

Realizacja celów Priorytetu 3 będzie dokonywana za pomocą zestawu instrumentów adresowanych przede wszystkim do centrów na obszarach wiejskich, obszarach podlegających restrukturyzacji oraz zdegradowanych miast i dzielnic miast, terenów przemysłowych i powojennych, w zgodzie z przygotowanymi dla tych obszarów planami rozwoju lokalnego i programami rewitalizacji komplementarnie do działań budujących podstawy konkurencyjności gospodarek regionalnych w Priorytecie 1 *Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów* oraz w Priorytecie 2 *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach*.

Aktywizacja obszarów znajdujących się w najgorszej sytuacji społeczno-ekonomicznej będzie promować udział i współpracę partnerów lokalnych, zarówno władz publicznych, jak i organizacji i związków społecznych, gospodarczych, organizacji pozarządowych przy rozwiązywaniu problemów rozwojowych. Wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie miejscowych instytucji i grup mieszkańców daje szansę przezwyciężenia trudności i właściwego wykorzystania pomocy zewnętrznej.

Priorytet ten będzie wdrażany za pomocą projektów aktywizujących społeczności lokalne i umożliwiających im rozwój instytucjonalnych oraz nieformalnych form współpracy i dialogu na temat problemów rozwojowych. Projekty te będą obejmować obszary miast, dzielnic miast, obszary wiejskie lub inne wyodrębnione obszary o wspólnych cechach społeczno-gospodarczych.

Projekty współfinansowane z zasobów EFRR dotyczyć będą między innymi:

- 1) na obszarach wiejskich i w małych miastach:
  - infrastruktury technicznej, (np. drogi gminne i powiatowe łączące ośrodki gospodarcze oraz drogi wewnątrz tych ośrodków, jak również połączenia z regionalną i krajową siecią dróg, lokalna infrastruktura ochrony środowiska);
  - infrastruktury kulturalnej, turystycznej oraz obiektów dziedzictwa przyrodniczego wraz z usługami towarzyszącymi, powiązanych z rozwojem ekonomicznym oraz tworzenie stałych miejsc pracy;
  - kompleksowego zagospodarowania terenu;
- 2) na obszarach podlegających restrukturyzacji (w tym na obszarach występowania przemysłów tradycyjnych):
  - infrastruktury technicznej związanej ze zwiększeniem możliwości dywersyfikacji działalności gospodarczej na obszarach podlegających restrukturyzacji (np. drogi gminne, powiatowe, lokalna infrastruktura ochrony środowiska, lokalna infrastruktura turystyczna i kulturowa, w tym obiekty dziedzictwa kulturowego i przemysłowego) powiązanych z rozwojem ekonomicznym oraz tworzenie stałych miejsc pracy;
  - kompleksowego uzbrojenia terenów i tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości, wsparcia regionalnych centrów badawczo-rozwojowych;
- 3) na obszarach rewitalizacji miast, dzielnic miast, obszarów poprzemysłowych i powojaskowych:
  - zmiany funkcji wykorzystania terenu, rozbudowy i modernizacji infrastruktury lokalnej oraz infrastruktury turystycznej i kulturalnej, w tym ochrony dziedzictwa kulturowego powiązanych z rozwojem ekonomicznym oraz tworzenie stałych miejsc pracy;
- 4) rozwoju mikroprzedsiębiorstw:
  - rozwój mikroprzedsiębiorstw, w szczególności działających poza sektorami tradycyjnymi na obszarach wiejskich, obszarach podlegających restrukturyzacji oraz obszarach rewitalizacji miast, dzielnic miast, obszarów poprzemysłowych i powojaskowych
- 5) lokalnej infrastruktury społecznej:
  - rozwoju lokalnej infrastruktury edukacyjnej poprzez budowę, modernizację i zapewnienie niezbędnego wyposażenia dla szkół i placówek działających w systemie oświaty, szczególnie w celu wyrównywania szans pomiędzy obszarami wiejskimi oraz miejskimi;
  - publicznych lokalnych obiektów sportowych i rekreacyjnych;
  - infrastruktury społecznej; dostępu do podstawowych usług w zakresie ochrony zdrowia i usług społecznych (ośrodki zdrowia) oraz zapewnienie niezbędnego wyposażenia;

Miarą powodzenia projektów rozwoju lokalnego będzie wzrost partycypacji mieszkańców w działaniach podejmowanych w regionach na rzecz rozwoju gospodarczego, kultury i demokracji.

Środki w ramach realizacji Priorytetu 3 *Rozwój lokalny* pochodzić będą z EFRR, budżetu

państwa, budżetu samorządów terytorialnych oraz ze źródeł prywatnych, (tabela nr 3)

Struktura rodzajowa działalności podejmowanych w ramach Priorytetu 3 będzie w poszczególnych obszarach zróżnicowana stosownie do ich specyfiki.

Tabela 3 Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach Priorytetu Rozwój Lokalny (w euro w cenach bieżących.)

Działanie	Ogółem wkład publiczny	Ogółem fundusze strukturalne	Ogółem krajowy wkład publiczny	Środki prywatne
	2=3+4	3	4	5
Obszary wiejskie	469 459 544	352 094 658	117 364 886	4 000 000
Obszary podlegające restrukturyzacji	155 846 210	116 884 658	38 961 552	2 000 000
Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powój skowe	132 739 543	99 554 658	33 184 885	9 273 954
Mikroprzedsiębiorstwa	75 326 211	56 494 658	18 831 553	61 630 536
Lokalna infrastruktura społeczna	136 659 535	102 494 651	34 164 884	5 000 000
Razem	970 031 043	727 523 283	242 507 760	81 904 490

DZIAŁANIE 3.1. Obszary wiejskie

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.1

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny
Nazwa działania	Obszary wiejskie
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	312,332,341,343,344,345,171,172,354,353
Numer działania	3.1
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samorząd gminny i powiatowy. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd województwa lub podmioty wymienione w pkt 1 i 2. 4. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy. 5. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny 6. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe 7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	<p>75%</p> <p>50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto</p> <p>35 % w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej.</p>
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	478 563 226
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	358 922 419

Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	119 640 806
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	4 000 000
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%

CEL DZIAŁANIA

Głównym celem Działania jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów wiejskich⁷⁸ i małych miast do 20 tys. mieszkańców. Dodatkowo określone są następujące cele szczegółowe Działania:

- wzrost mobilności zawodowej mieszkańców wsi i małych miast,
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Znaczne obszary Polski zagrożone są zjawiskami trwałej marginalizacji ekonomicznej i społecznej. Problem ten dotyczy w szczególności istotnej części gmin wiejskich i wiejsko-miejskich. Niepokojąca jest wysoka stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia, mała mobilność zawodowa społeczności lokalnych i niska kreatywność w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania.

Obok niskiego poziomu przedsiębiorczości i kwalifikacji mieszkańców tych obszarów ograniczenie możliwości rozwojowych wynika także między innymi z niskiego poziomu wyposażenia infrastrukturalnego w zakresie podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej. Czynniki te w połączeniu z ograniczonymi możliwościami finansowymi samorządów lokalnych tworzą barierę dla zwiększenia poziomu inwestycji lokalnych i zewnętrznych i tym samym ograniczają możliwości dywersyfikacji źródeł zatrudnienia i podniesienia poziomu cywilizacyjnego mieszkańców tych obszarów.

Dodatkowym czynnikiem utrudniającym rozwój obszarów wiejskich jest stosunkowo niska zdolność niektórych środowisk lokalnych do rozwijania współpracy i zasad partnerstwa przy realizacji działań rozwojowych. Ma to poważne, negatywne konsekwencje dla perspektyw rozwojowych wsi i małych miast.

KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁANIA Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 3.1. „Obszary wiejskie” jest komplementarne do Działań dotyczących rozwoju transportu, ochrony środowiska oraz turystyki i kultury z Priorytetu 1 ZPORR „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”.

⁷⁸ Obszary wiejskie to obszary usytuowane poza granicami administracyjnymi miast zgodnie z „Podstawami Wsparcia Wspólnoty na lata 2004 – 2006” przyjętymi przez Kolegium Wysokich Komisarzy KE w dniu 10 grudnia 2003r. i przez Radę Ministrów w dniu 23 grudnia 2003 r.

W ramach Działania 1.1. „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego” realizowane będą projekty z zakresu infrastruktury drogowej o oddziaływaniu regionalnym.

W Działaniu 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska” realizowane będą projekty infrastrukturalne o wartości całkowitej od 4 000 000 PLN do 40 000 000 PLN. Projekty środowiskowe realizowane w ramach Działania 3.1. ZPORR realizowane będą na obszarach spełniających kryterium demograficzne (miejscowości do 20 tys. mieszkańców⁷⁹), wynikały będą z planów rozwoju lokalnego, a ich wartość całkowita nie będzie przekraczała 4 000 000 PLN.

W Działaniu 1.4 „Rozwój turystyki i kultury” przewidziane są do realizacji duże projekty z zakresu turystyki i kultury, o charakterze krajowym i regionalnym. W Działaniu 3.1. do realizacji przewidziane są projekty z zakresu turystyki i kultury o oddziaływaniu lokalnym, zlokalizowane na obszarach spełniających wymagane dla tego typu projektów w Działaniu 3.1. „Obszary wiejskie” kryterium demograficzne (miejscowości od 5 do 20 tys. mieszkańców⁸⁰) lub mniejsze ośrodki w przypadku gdy pełnią funkcję centrum rozwoju lokalnego, to znaczy takie które są istotnym czynnikiem wzrostu i które są w stanie kumulować usługi i działalność gospodarczą w skali umożliwiającej społeczny i ekonomiczny rozwój sąsiadujących z nimi obszarów).

Działaniem komplementarnym do działania 3.1. „Obszary wiejskie” jest również Działanie 2.3. ZPORR skierowane na reorientację zawodową osób odchodzących z rolnictwa.

Działanie 3.1. komplementarne jest również z działaniami 3.2. i 3.3. z Priorytetu 3 „Rozwój lokalny” ZPORR. Działanie 3.2. realizowane będzie na obszarach spełniających geograficzne kryterium określone w Programie. Działanie 3.3. realizowane będzie na rewitalizowanych obszarach miejskich, przemysłowych i powojskowych.

Niewielkie inwestycje z zakresu ochrony środowiska, realizowane przez prywatnych beneficjentów końcowych przewidziane będą również w ramach SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego i rozwój obszarów wiejskich” (Działanie „Gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi”). W ramach tego Programu Operacyjnego przewidziane są także do realizacji inwestycje z zakresu turystyki i kultury zlokalizowane na terenie miejscowości poniżej 5 tys. mieszkańców (Działanie „Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego”).

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska komplementarne będą również z inwestycjami w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną).

W ramach Działania do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne zlokalizowane na obszarach wiejskich i miast do 20 tys. mieszkańców, wynikające z planów/programów rozwoju lokalnego przygotowanych w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym (np. przez związki gmin) lub powiatowym. Plany te powinny zawierać co najmniej: opis aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym planem, opis

⁷⁹ Dane statystyczne za 2002 rok wg rocznika statystycznego GUS.

⁸⁰ Dane statystyczne za 2002 rok wg rocznika statystycznego GUS (w przypadku braku danych w roczniku statystycznym GUS, dane na podstawie ewidencji ludności prowadzonej w gminach).

planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004-2006, plan finansowy na lata 2004-2006. Kryteria wyboru poszczególnych typów projektów zamieszczone są w punkcie „Kryteria wyboru projektów”.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

1. BUDOWA LUB MODERNIZACJA URZĄDZEŃ DO ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW:

- sieci kanalizacyjne,
- sieci kanalizacji deszczowej,
- oczyszczalnie ścieków,
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków.

2. BUDOWA LUB MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ I POBORU WODY:

- sieci wodociągowe,
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej),
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody,
- urządzenia regulujące ciśnienie wody.

3. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII :

- budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia, wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne).

4. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA:

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza,
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”.

5. GOSPODARKA ODPADAMI

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych),
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin,
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, likwidację dzikich wysypisk itp.

6. PRZECIWDZIAŁANIE POWODZIOM :

- regulacja cieków wodnych (pogłębianie, zapory, stabilizacja brzegów, prace remontowe w korytach rzecznych, itd.), która poprawia bilans wodny i uwzględnia potrzebę ochrony przyrody,
- tworzenie polderów (włączając wykorzystanie naturalnych sposobów przeciwdziałania powodzi, takich jak obsadzanie roślinnością, zalesianie) oraz odtwarzanie naturalnych terenów zalewowych,
- budowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych wraz z drogami dojazdowymi,
- budowa i modernizacja małych zbiorników retencyjnych i stopni wodnych w ramach tzw. „małej retencji”.

7. BUDOWA LUB MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH I POWIATOWYCH O ZNACZENIU LOKALNYM:

- drogi powiatowe i gminne wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową,

- lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową,
- drogi w granicach administracyjnych miejscowości i miast do 20 tys. mieszkańców wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową.

8. KOMPLEKSOWE UZBROJENIE TERENU POD INWESTYCJE:

- projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, z wyłączeniem terenów pod inwestycje mieszkaniowe - uzbrojenie związane z dostarczeniem podstawowych mediów - w szczególności kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych.

9. BUDOWA LUB MODERNIZACJA LOKALNEJ BAZY KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ:

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki,
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno-recepcyjna i inna infrastruktura turystyczna,
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej,
- infrastruktura kultury, w szczególności zaplecze kulturalne i rozrywkowe - sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry,
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego,
- systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (w szczególności pożarów, włamań),
- projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo-wypoczynkowych.

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie będą związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zysk realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Samorząd gminny i powiatowy.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd województwa lub podmioty wymienione w pkt 1 i 2.
4. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy.
5. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny.
6. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe.
7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych - w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto

- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych) oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

Wysokość pomocy udzielanej na realizację inwestycji z zakresu turystyki odnawialnych źródeł energii i inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu turystyki, odnawialnych źródeł energii i inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

- 30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, która nie jest nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:
  - a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 i 42;
  - b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17 i 30;
  - c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach

- która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej:
  - a) 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto,
  - b) 50 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** będzie, w wyniku przeprowadzenia wspieranej inwestycji, jedynym zaopatrującym całą społeczność na wyodrębnionym obszarze w energię wytwarzaną ze źródeł odnawialnych.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, które nie jest nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:

- a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 i 42;
- b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17i 30;
- c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach
  - która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto.

Intensywność pomocy na realizację inwestycji, która nie jest nową inwestycją, może zostać odpowiednio zwiększona o:

- a) 15 punktów procentowych brutto, w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 1;
  - b) 10 punktów procentowych brutto w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 2
- jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze. W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

POMOC PUBLICZNA

Pomoc udzielana na realizację inwestycji z zakresu:

- turystyki,
- odnawialnych źródeł energii,
- redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

podlega zasadom regulującym udzielanie pomocy publicznej i jest udzielana zgodnie z:

- Wytycznymi KE dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej, (Dz. Urz. WE C 74, z 1998.10.03) - w przypadku nowych inwestycji,
- Wytycznymi KE dotyczącymi pomocy na ochronę środowiska (Dz.U. C 37 z 2001.02.03) - w przypadku inwestycji nie będących nowymi inwestycjami.

Programy pomocowe regulujące udzielanie wyżej wymienionej pomocy wymagają uzyskania zgody Komisji Europejskiej na jej udzielanie (tzw. procedura notyfikacji).

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, porozumień i stowarzyszeń uznaje się, że ich działalność co do zasady nie jest działalnością gospodarczą przez co wsparcie udzielane tym podmiotom nie stanowi pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdania roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA

DZIAŁANIE 3.1 OBSZARY WIEJSKIE

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
------------------------	-----------	--------------------------------------

Produkty	1	.Długość dróg powiatowych i gminnych (km)	215
	2	Długość sieci rozdzielczej wodociągów (km)	218
	3	Liczba urządzeń zaopatrzenia w wodę (szt.)	62
	4	Długość sieci kanalizacyjnych (km)	325
	5	Liczba oczyszczalni ścieków (szt.)	50
	6	Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (szt.)	85
	7	Liczba elektrowni wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.)	68
	8	Liczba projektów kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego pod inwestycje (szt.)	17
	9	Liczba projektów z zakresu lokalnej kultury (w tym ochrony dziedzictwa kulturowego) (szt.)	40
	10	Liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury turystycznej) (szt.)	40
Rezultaty	1.	Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg oraz uzbrojenia terenu (ha)	1 350
	2.	Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (%)	+0,5%
	3.	Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	+1,5
	4.	Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych (hm3)	+ 2,5%
	5.	Ilość energii (moc zainstalowana) pochodzącej ze źródeł odnawialnych (MW)	+ 5,5%
	6.	Liczba turystów (krajowych i zagranicznych) (osoby)	75 000
Oddziaływanie	1.	Wielkość migracji (saldo)	+ 2%
	2.	Liczba obywateli z dostępem do Internetu szerokopasmowego (osoby)	+10%

DZIAŁANIE 3.2. Obszary podlegające restrukturyzacji

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.2

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny
Nazwa działania	Obszary podlegające restrukturyzacji
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	164,171,172,312,332,341,343,344,345,354
Numer działania	3.2
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina, powiat. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów posiada samorząd województwa lub podmioty wymienione w pkt 1 i 2. 4. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy. 5. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny. 6. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe. 7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje inwestycyjne
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	<ul style="list-style-type: none"> - 75% - 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto - 35 % w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej.
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	146 719 412
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	110 039 559

Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	36 679 853
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	2 000 000
Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%

CEL DZIAŁANIA

Głównym celem działania jest przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i ekonomicznej obszarów restrukturyzowanych.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Obszary podlegające procesom restrukturyzacji w Polsce borykają się z wieloma problemami społecznymi i gospodarczymi. Wysoka stopa bezrobocia, niski poziom wykształcenia ludności, wysoki udział dochodów ze źródeł socjalnych powodują, że nawet podstawowe potrzeby gospodarcze i społeczne na tych obszarach nie są zaspokajane w odpowiednim stopniu. Społeczność obszarów restrukturyzowanych wymaga przekwalifikowania i aktywizacji. Dodatkowym czynnikiem ograniczającym rozwój nowych sektorów działalności gospodarczej w terenie jest zły stan infrastruktury technicznej. Wymaga ona rozbudowy i modernizacji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ DZIAŁANIA Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” jest komplementarne do Działań dotyczących rozwoju transportu, ochrony środowiska oraz turystyki i kultury z Priorytetu 1 ZPORR „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów”.

W ramach Działania 1.1. „Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego” realizowane będą projekty z zakresu infrastruktury drogowej o oddziaływaniu regionalnym.

W Działaniu 1.2. „Infrastruktura ochrony środowiska” realizowane będą projekty infrastrukturalne o wartości całkowitej od 4 000 000 PLN do 40 000 000 PLN. Projekty środowiskowe realizowane w ramach Działania 3.2. ZPORR realizowane będą na obszarach podlegających restrukturyzacji⁸¹, wynikały będą z planów rozwoju lokalnego, a ich wartość całkowita nie będzie przekraczała 4 000 000 PLN.

W Działaniu 1.4 „Rozwój turystyki i kultury” przewidziane są do realizacji projekty duże, o charakterze regionalnym. W Działaniu 3.2. do realizacji przewidziane są projekty z zakresu turystyki i kultury o mniejszym oddziaływaniu, zlokalizowane na obszarach spełniających

⁸¹ Obszar objęty wsparciem obrazuje mapa obszarów wsparcia do działania 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji” (Aneks II)

wymagane w Działaniu 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” kryteria geograficzne. Działaniem komplementarnym do działania 3.2. „Obszary podlegające restrukturyzacji” jest również Działanie 2.4. ZPORR skierowane na reorientację zawodową osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi.

Działanie 3.2. komplementarne jest również z działaniami 3.1. i 3.3. z Priorytetu 3 „Rozwój lokalny” ZPORR. Działanie 3.1. realizowane będzie na obszarach spełniających demograficzne kryterium określone w Programie. Działanie 3.3. realizowane będzie na rewitalizowanych obszarach miejskich, przemysłowych i powojennych.

Inwestycje z zakresu ochrony środowiska komplementarne będą również z inwestycjami w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które mają wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej obszaru objętego projektem oraz tworzą warunki dla wzrostu zatrudnienia.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną).

W ramach Działania wspierane będą projekty infrastrukturalne wynikające z planów lub programów rozwoju lokalnego przygotowanych w formule partnerstwa na poziomie gminnym, międzygminnym (np. przez związki gmin) lub powiatowym. Plany te powinny zawierać co najmniej opis aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym planem, opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004-2006, plan finansowy na lata 2004-2006. Wsparcie w ramach działania uzyskają inwestycje realizowane na obszarach podlegających restrukturyzacji. Są to obszary o wysokiej stopie bezrobocia, dużym udziale zatrudnionych w przemyśle i dużym spadku zatrudnienia w przemyśle⁸².

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

I. BUDOWA LUB MODERNIZACJA URZĄDZEŃ DO ODPROWADZANIA I OCZYSZCZANIA ŚCIEKÓW:

- sieci kanalizacyjne,
- sieci kanalizacji deszczowej,
- oczyszczalnie ścieków,
- inne urządzenia do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków

II. BUDOWA LUB MODERNIZACJA URZĄDZEŃ ZAOPATRZENIA W WODĘ:

- sieci wodociągowe,
- ujęcia wody (w tym ochrona ujęć i źródeł wody pitnej),
- urządzenia służące do gromadzenia, przechowywania i uzdatniania wody,
- urządzenia regulujące ciśnienie wody,

III. WYKORZYSTANIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII :

- budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do produkcji i przesyłu energii ze źródeł odnawialnych (energia, wiatrowa, wodna, kolektory słoneczne i ogniwa

⁸² Mapa z zaznaczonymi obszarami wsparcia znajduje się w Aneksie II „Mapa obszarów wsparcia do działania 3.2 obszary podlegające restrukturyzacji”.

fotowoltaniczne, energia uzyskiwana z wykorzystania biomasy i inne),

IV. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA:

- modernizacja i rozbudowa systemów ciepłowniczych i wyposażenie ich w instalacje ograniczające emisje zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do powietrza,
- przekształcenie istniejących systemów ogrzewania obiektów użyteczności publicznej w systemy bardziej przyjazne dla środowiska, w szczególności ograniczenie „niskiej emisji”,

V. GOSPODARKA ODPADAMI :

- budowa, modernizacja, rekultywacja lub likwidacja składowisk odpadów (w tym rekultywacja bądź likwidacja składowisk odpadów niebezpiecznych),
- budowa lub modernizacja miejsc utylizacji opakowań i nieużytych środków ochrony roślin,
- kompleksowe systemy zagospodarowania odpadów na poziomie lokalnym, obejmujące m.in. odbiór posegregowanych odpadów od mieszkańców, odzyskiwanie surowców wtórnych, recykling, kompostowanie odpadów organicznych, likwidację dzikich wysypisk itp.

VI. BUDOWA LUB MODERNIZACJA DRÓG GMINNYCH I POWIATOWYCH O ZNACZENIU LOKALNYM:

- drogi powiatowe i gminne wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową,
- lokalne obiekty mostowe (mosty i wiadukty) na drogach gminnych i powiatowych wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową,
- drogi w granicach administracyjnych miejscowości i miast do 20 tys. mieszkańców wraz z towarzyszącą infrastrukturą drogową,

VII. KOMPLEKSOWE UZBROJENIE TERENU POD INWESTYCJE:

- projekty kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod inwestycje, za wyjątkiem terenów z przeznaczeniem pod inwestycje mieszkaniowe - uzbrojenie związane z dostarczeniem podstawowych mediów - kanalizacji, wodociągu, instalacji elektrycznych, gazowych oraz dróg wewnętrznych, itp.

VIII. BUDOWA LUB MODERNIZACJA LOKALNEJ BAZY KULTURALNEJ I TURYSTYCZNEJ:

- infrastruktura służąca rozwojowi aktywnych form turystyki,
- infrastruktura noclegowa, gastronomiczna, informacyjno-recepcyjna,
- systemy informacji kulturalnej i turystycznej,
- infrastruktura kultury, w szczególności zaplecze kulturalne i rozrywkowe - sale koncertowe i wystawowe, amfiteatry,
- projekty polegające na restauracji i rewitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego, systemy zabezpieczeń obiektów dziedzictwa kulturowego na wypadek zagrożeń (w szczególności pożarów, włamań).

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie będą związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zys realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

IX. INKUBATORY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI:

- modernizacja obiektów, w których zlokalizowane będą inkubatory przedsiębiorczości,
- przystosowanie obiektów do pełnienia funkcji inkubatorów przedsiębiorczości,

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Gmina, powiat.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiada samorząd województwa lub podmioty wymienione w pkt 1 i 2.
4. Podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy.
5. Podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z danej dziedziny.
6. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i inne związki wyznaniowe.
7. Jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych - w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto
- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych) oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

Wysokość pomocy udzielanej na realizację inwestycji z zakresu turystyki odnawialnych źródeł energii i inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu turystyki, odnawialnych źródeł energii i inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

- 30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii, która nie jest nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:
  - a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonymi numerami statystycznymi 22 i 42;
  - b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17 i 30;
  - c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach- która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej:
  - a) 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto,
  - b) 50 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** będzie, w wyniku przeprowadzenia wspieranej inwestycji, jedynym zaopatrującym całą społeczność na wyodrębnionym obszarze w energię wytwarzaną ze źródeł odnawialnych.

Intensywność pomocy, na realizację inwestycji służących redukcji emisji ze źródeł spalania paliw, która nie jest nową inwestycją, w zależności od tego, która intensywność jest korzystniejsza dla **beneficjenta końcowego**, nie może przekraczać:

- 1) wielkości pomocy regionalnej wynoszącej maksymalnie:
  - a) 30% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonymi numerami statystycznymi 22 i 42;
  - b) 40% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4, 17 i 30;
  - c) 50% netto - w przypadku inwestycji realizowanych w pozostałych podregionach- która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto lub
- 2) wielkości pomocy horyzontalnej na ochronę środowiska wynoszącej 40 % brutto dla każdego regionu, która ulega zwiększeniu o 10 punktów procentowych brutto.

Intensywność pomocy na realizację inwestycji, która nie jest nową inwestycją, może zostać odpowiednio zwiększona o:

- a) 15 punktów procentowych brutto, w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 1;
- b) 10 punktów procentowych brutto w przypadku pomocy, o której mowa w pkt 2;
- jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje

zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE. Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE. Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze. W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

POMOC PUBLICZNA

Pomoc udzielana na realizację inwestycji z zakresu:

- turystyki,
- odnawialnych źródeł energii,
- redukcji emisji ze źródeł spalania paliw

podlega zasadom regulującym udzielanie pomocy publicznej i jest udzielana zgodnie z:

- Wytycznymi KE dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej, (Dz. Urz. WE C 74, z 1998.10.03) - w przypadku nowych inwestycji,
- Wytycznymi KE dotyczącymi pomocy na ochronę środowiska (Dz.U. C 37 z 2001.02.03) - w przypadku inwestycji nie będących nowymi inwestycjami.

Programy pomocowe regulujące udzielanie wyżej wymienionej pomocy wymagają uzyskania zgody Komisji Europejskiej na jej udzielanie (tzw. procedura notyfikacji).

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, porozumień i stowarzyszeń uznaje się, że ich działalność co do zasady nie jest działalnością gospodarczą przez co wsparcie udzielane tym podmiotom nie stanowi pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co

najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 3.2 OBSZARY PODLEGAJĄCE RESTRUKTURYZACJI

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Długość dróg powiatowych i gminnych (km) 2. Długość sieci rozdzielczej wodociągów (km) 3. Liczba urządzeń zaopatrzenia w wodę (szt.) 4. Długość sieci kanalizacyjnych (km) 5. Liczba oczyszczalni ścieków (szt.) 6. Liczba wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (szt.) 7. Liczba elektrowni wykorzystujących odnawialne źródła energii (szt.) 8. Liczba projektów kompleksowego uzbrojenia terenu przeznaczonego pod inwestycje (szt.) 9. Liczba projektów z zakresu lokalnej kultury (w tym ochrony dziedzictwa kulturowego) (szt.) 10. Liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury turystycznej (szt.)	215 218 62 325 50 85 68 17 40 40
Rezultaty	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, które stały się dostępne w wyniku budowy i modernizacji dróg oraz uzbrojenia terenu (ha) 2. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej (%) 3. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej (%) 4. Ilość ścieków odprowadzonych i oczyszczonych (hm ³) 5. Ilość energii (moc zainstalowana) pochodzącej ze źródeł odnawialnych (MW) 6. Liczba turystów (krajowych i zagranicznych) (osoby)	1350 +0,5% +1,5% + 2,5% + 5,5% 75 000
Oddziaływanie	1. Wielkość migracji (saldo) 2. Liczba przedsiębiorstw z dostępem do Internetu szerokopasmowego (%)	+ 2% +10%

DZIAŁANIE 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.3

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR	
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny	
Nazwa działania	Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne	
Nazwa poddziałania	Rewitalizacja obszarów miejskich	Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojennych
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	164, 352,353	164,351,353
Numer działania	3.3	3.3
Numer poddziałania	3.3.1	3.3.2
Czas trwania działania	2004-2006	
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego	
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda	
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina, miasto na prawach powiatu. 2. Następujące podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji: <ol style="list-style-type: none"> a) spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają podmioty wymienione w pkt 1 lub samorząd województwa, b) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu, c) podmioty wybrane w 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gmina, miasto na prawach powiatu, powiat. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Następujące podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji: <ol style="list-style-type: none"> a) spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają podmioty wymienione w pkt 1 i 2 lub samorząd województwa, b) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, c) podmioty wybrane w

⁸³ Dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków oraz połaci dachowej, a także dla projektów dotyczących zagospodarowania budynków i przyległego otoczenia zgodnie z celami poddziałania (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

	<p>wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych,</p> <p>d) organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe</p> <p>e) spółdzielnie mieszkaniowe,</p> <p>f) jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w szczególności policja, straż pożarna,</p> <p>g) szkoły wyższe,</p> <p>h) wspólnoty mieszkaniowe⁸³.</p>	<p>wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych,</p> <p>d) organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe</p> <p>e) spółdzielnie mieszkaniowe,</p> <p>f) jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w szczególności policja, straż pożarna,</p> <p>g) szkoły wyższe,</p> <p>h) wspólnoty mieszkaniowe⁸⁴.</p>
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej	
Rodzaj pomocy	dotacje inwestycyjne	
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	<ul style="list-style-type: none"> • 75% • 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto • 35 % w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej. 	
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	128 619 702	
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	96 464 776	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	32 154 925	
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	9 273 954	

⁸⁴ Dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków oraz połaci dachowej, a także dla projektów dotyczących zagospodarowania budynków i przyległego otoczenia zgodnie z celami poddziałania (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

Indykacyjny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%
Indykacyjny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%

CEL DZIAŁANIA

Celem działania jest zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsięwzięć, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.

Zasadniczym celem działania jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez:

- rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miast i dzielnic mieszkaniowych w miastach;
- rewitalizację obiektów i terenów poprzemysłowych, przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne,
- rewitalizację obiektów i terenów po-wojskowych, przez zmianę z przeważającą, dotychczas funkcji zabudowy po-wojskowej na usługową, gospodarczą, społeczną, edukacyjną, zdrowotną, rekreacyjną i turystyczną.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Na skutek procesów rynkowych wiele miast w Polsce utraciło dotychczasową bazę ekonomiczną w postaci ośrodków przemysłowych, bądź bazy wojskowej. W szczególnie trudnej sytuacji znalazły się miasta, których byt ekonomiczny opierał się niekiedy na funkcjonowaniu jednego zakładu przemysłowego zatrudniającego kilka tysięcy osób.

Nowym zjawiskiem w Polsce, lecz już dobrze rozpoznany w Europie, jest degradacja obszarów wielkomiejskich. Wiąże się ona z problemami degradacji społecznej, jak również degradacji majątku trwałego o wartości kulturowej, które uzewnętrzniają się w skali „sypialnianych” oraz poprzemysłowych dzielnic. Problemy te często wpływają na obniżenie, niekiedy skutecznie, zainteresowania inwestorów całym miastem, a w skrajnych przypadkach nawet całym regionem.

Zjawisko to posiada poważne konsekwencje dla rynku pracy i możliwości rozwoju całych regionów. Wspólnymi cechami tych obszarów jest między innymi utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, w których znaczna część stanowi pomoc socjalną, niski poziom wykształcenia ludności, patologie społeczne.

W wyniku wzrostu umiędzynarodowienia gospodarki oraz wdrożenia reguł gospodarki rynkowej w Polsce od początku lat 90-tych występuje również problem z branżami przemysłu, które wymagają restrukturyzacji. W stosunku do niektórych sektorów podjęto już głęboki proces restrukturyzacji, jednakże nadal brakuje regionalnie zorientowanych

instrumentów polityki społeczno-gospodarczej oddziałujących nie tylko bezpośrednio na sektor, którego dotyczy proces restrukturyzacji, ale także na obszary, w których przedsiębiorstwa są zlokalizowane. Obszary te cechuje koncentracja bezrobocia, zwłaszcza strukturalnego i patologii społecznych. Poza tym występuje niski poziom przedsiębiorczości, brak czynników wzrostu, a ludność zamieszkująca te tereny pomimo dość dobrego poziomu wykształcenia charakteryzuje się niedostosowaniem kwalifikacji do zmieniającego się rynku pracy. Infrastruktura techniczna znajdująca się na tych terenach, aczkolwiek rozwinięta, wymaga znacznych nakładów na modernizację.

Szczególnym problemem w Polsce jest także zagospodarowanie obiektów oraz terenów zajmowanych w przeszłości przez armię byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR). Należą do nich zarówno kompleksy obiektów w skład, których wchodzi: koszary, szpitale, magazyny, jak i pojedyncze obiekty o charakterze militarnym - lotniska, porty. Pomimo upływu czasu (armia ZSRR opuściła teren Polski w 1992r.) problem integracji tych obszarów i ich wykorzystania nadal nie jest rozwiązany. Podobnie istnieje problem z zagospodarowaniem byłych baz Wojska Polskiego, które zostały opuszczone w wyniku przeprowadzanej reformy armii.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z:

- Działaniem 1.5. ZPORR „Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego”;
- Działaniem 2.2. ZPORR „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”
- Działaniem 2.4. ZPORR „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”;
- Działaniem 3.2. ZPORR „Obszary podlegające restrukturyzacji”;
- Działaniem 3.4. ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa”;
- Działaniem 3.5. ZPORR „Lokalna infrastruktura społeczna”.

SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006”:

- Działaniem 1.2. „Perspektywy dla młodzieży”;
- Działaniem 1.3. „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia”;
- Działaniem 1.5 „Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka”;
- Działaniem 1.6. „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”.

Inicjatywą Wspólnotową EQUAL

SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”

OPIS DZIAŁANIA

Cele wymieniane w PWW oraz interwencje określone w ZPORR wykazują potrzebę stworzenia kompleksowego podejścia do kwestii trwałej peryferyzacji obszarów i marginalizacji dużych grup mieszkańców zdegradowanych społecznie i ekonomicznie miast i dzielnic miast oraz zdegradowanych obszarów przemysłowych i powojkowych poprzez działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Projekty infrastrukturalne dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich oraz terenów przemysłowych i powojkowych będą wdrażane w powiązaniu z projektami z zakresu żywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych i ułatwienia przedsiębiorstwom warunków prowadzenia działalności gospodarczej - poprzez dostarczenie im dogodniejszych warunków, uzupełniając tym samym działania podejmowane w ramach ZPORR Priorytetu 2 „Wzmocnienie Regionalnych Zasobów Ludzkich” oraz SPO „Rozwój

Zasobów Ludzkich 2004-2006” i SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”, a także Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.

Wdrażanie projektów rewitalizacji miast i dzielnic miast, w ramach tego działania, wpłynie również na stworzenie potencjału dla przyszłej realizacji w Polsce Inicjatywy Wspólnotowej URBAN.

Rewaloryzacja urbanistyczna będzie polegać na wsparciu kompleksowych działań technicznych, takich jak: remonty, modernizacja infrastruktury podstawowej oraz rewaloryzacja zabudowy, poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i ruchu pieszego, zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, w tym renowacja obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na terenach rewitalizowanych.

Projekty obejmować będą także działania na rzecz walki z patologiami społecznymi. Ich koncentracja na obszarach problemowych pozwoli na przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego pewnych grup, które w wyniku trudnej sytuacji na rynku pracy znalazły się na marginesie życia społecznego.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego (z wyjątkiem projektów zawierających pomoc publiczną).

W ramach Działania 3.3. realizowane będą dwa poddziałania:

3.3.1. - Rewitalizacja obszarów miejskich;

3.3.2. - Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych.

PODDZIAŁANIE 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich

W ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych⁸⁵ programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych: dzielnic mieszkaniowych, zespołów mieszkaniowych w miastach, (szczególnie na obszarach zagrożonych lub dotkniętych zjawiskami patologii społecznej) w celu:

- tworzenia w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców ww. terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytetowo będą traktowane projekty mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego,
- porządkowania „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowacji zabudowy budynków w tym obiektów infrastruktury społecznej,
- renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- przebudowy lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji

---

⁸⁵ Pojęcie zintegrowane programy oznacza Lokalne Programy Rewitalizacji w ramach których:

- przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy),
- występują projekty różnych kategorii beneficjentów przewidziane w Uzupełnieniu ZPORR dla Poddziałania 3.3.1.

- turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast poprzez szybszy wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Dlatego też gminy, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania na terenie, których znajdują się obszary miast wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji.

Obszary miejskie poddawane rewitalizacji muszą zostać wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Ich granice zostaną wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru należy wziąć pod uwagę poziom:

- bezrobocia,
ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe,
przestępczości,
wykształcenia mieszkańców,
przedsiębiorczości mieszkańców,
degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Poza tym Lokalne Programy Rewitalizacji powinny zawierać opis niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju gospodarczego rewitalizowanych terenów, proponowane sposoby rozwiązywania problemów społecznych, a także kilkuletnie plany finansowe gminy dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich. Programy te muszą być zgodne ze strategią rozwoju województwa i powinny być przekazane razem z wnioskiem aplikacyjnym EFRR - po uprzednim zatwierdzeniu uchwałą Rady Miasta - Urzędem Marszałkowskim.

Inwestycje wdrażane w ramach Poddziałania 3.3.1. muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji i są to poniższe projekty:

- 1) porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem;
- 2) izolacja, remont lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne - za wyjątkiem przeprowadzania prac budowlano-montażowych w indywidualnych mieszkaniach - w ramach działania wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, w tym:

remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, elektrycznych, gazowych i wodno-kanalizacyjnych,
zagospodarowaniem przyległego terenu (budowa, remont, przebudowa małej architektury, ogrodzeń);
- 3) renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane budynki posiadające potencjał dla rozwoju turystyki. Renowacja będzie się składała z działań wspierających:

- prace konserwatorskie,
  - odnowienie zabudowań (z wyjątkiem indywidualnych mieszkań);
- 4) prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy;
  - 5) wyburzanie budynków pod cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne;
  - 6) remont lub przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych;
  - 7) tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym:
    - a) budowa lub remont oświetlenia;
    - b) zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania;
  - 8) adaptacja, przebudowa lub remonty budynków i przestrzeni użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno-społeczne znajdujących się na terenie rewitalizowanym w tym między innymi przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, szkoły wyższe, szkolne stołówki, domy dziecka, ośrodki walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradnie psychologiczne, świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz obiekty służące pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowywaniem byłych więźniów) - priorytetowo będą traktowane budynki, które głównie przyczynią się do rozwoju działalności gospodarczej i zatrudnienia (za wyjątkiem prac remontowo-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:
    - a) izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
    - b) remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń
    - c) budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
    - d) zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury);
  - 9) przebudowa, wymiana lub remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej i gazowej w rewitalizowanych obiektach publicznych, usługowych,
  - 10) regeneracja, rehabilitacja i zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych, w tym remont lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet miejskich, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków;
  - 11) remonty lub przebudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych dzielnic miast, w tym:
    - a) budowa, remonty lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
    - b) budowa, remonty lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
    - c) wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to

przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,

- d) budowa, remonty lub przebudowa sieci wodociągowych, ujęć wody i urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulujących ciśnienie wody;
- 12) poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych rewitalizowanego terenu, w tym:
- a) remonty, przebudowa lub modernizacja dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) i ulic prowadzących do dzielnic mieszkalnych oraz komunalnych dróg osiedlowych (między innymi wzmocnienie podbudowy jezdni, polepszenie stanu nośności, wymiana i poszerzenie nawierzchni) oraz małych obiektów inżynierskich,
  - b) budowa, remonty lub przebudowa chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne lub zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów lub zwierząt, (np. budowa, przebudowa lub remont ścieżek rowerowych);
- 13) remont lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego, kulturalnego;
- 14) remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i przestrzeni dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości;
- 15) remont, przebudowa lub przystosowanie budynków i infrastruktury na cele turystyczne i kulturalne (włącznie z odnowieniem i konserwacją obiektów dziedzictwa kulturowego) prowadząca do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy.

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie będą związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zysk realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.3.1

Gmina, miasto na prawach powiatu.

Następujące podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:

- a) spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają podmioty wymienione w pkt 1 lub samorząd województwa,
- b) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub miasto na prawach powiatu,
- c) podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych -dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych,
- d) organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe,

- e) spółdzielnie mieszkaniowe,
- f) jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w szczególności policja, straż pożarna,
- g) szkoły wyższe,
- h) wspólnoty mieszkaniowe⁸⁶.

POZIOM DOFINANSOWANIE PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.1.

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto
- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych) oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

Wysokość pomocy udzielanej na realizację nowych inwestycji z zakresu turystyki

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu turystyki, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

- 30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

PODDZIAŁANIE 3.3.2 Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojсковych

W ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej terenów przemysłowych i powojсковych wraz ze znajdującymi się na nich obiektami⁸⁷. Głównym celem rewitalizacji obszarów przemysłowych jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów przemysłowych na inne cele. Podobnie celem rewitalizacji obszarów powojсковych jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów na cele: usługowe, gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i

⁸⁶ Dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków oraz połaci dachowej, a także dla projektów dotyczących zagospodarowania budynków i przyległego otoczenia zgodnie z celami poddziałania (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

⁸⁷ Pojęcie zintegrowane programy oznacza Lokalne Programy Rewitalizacji w ramach których:

- przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy),
- występują projekty różnych kategorii beneficjentów przewidziane w Uzupełnieniu ZPORR dla Poddziałania 3.3.2.

turystyczne. Priorytetowo będą traktowane projekty dostarczające funkcje gospodarcze. Istotnym także będzie włączenie obszarów przemysłowych i powojkowych znajdujących się na terenie miast w jeden organizm miejski poprzez odpowiednie zagospodarowanie znajdującego się tam terenu. W ramach tego poddziałania szczególna uwaga zostanie także zwrócona na kwestie ochrony środowiska naturalnego przyczyniającą się do rekonwersji terenu poprzez tworzenie stref zieleni (w szczególności zalesianie), oraz rozbiórkę niepotrzebnych instalacji z terenów przemysłowych i powojkowych w celu nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych tym terenom

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Dlatego też gminy i powiaty, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania i na terenie, których znajdują się obszary przemysłowe lub powojkowe wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji.

Obszary przemysłowe i powojkowe poddawane rewitalizacji muszą zostać wyznaczone przez gminę i powiat w trakcie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Granice te zostaną wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru powinno się uwzględnić:

- istniejący teren i infrastrukturę powojkową, przemysłową;

oraz poziom:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- przestępczość,
- wykształcenia mieszkańców,
- przedsiębiorczości mieszkańców,
- degradacji technicznej infrastruktury i budynków,
- zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

W Lokalnych Programach Rewitalizacji muszą obligatoryjnie zostać wyznaczone granice obszaru rewitalizacji wraz z ich uzasadnieniem⁸⁸. Poza tym Lokalne Programy Rewitalizacji powinny zawierać opis niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju gospodarczego terenów rewitalizowanych, sposoby rozwiązywania problemów społecznych, kilkuletnie plany finansowe Gmin/Powiatów dotyczące rewitalizacji. Programy te muszą być także zgodne ze strategiami rozwoju województw i powinny być przekazane wraz z wnioskiem aplikacyjnym do EFRR - po uprzednim zatwierdzeniu uchwałą Rady Gminy lub Rady Powiatu - Urzędowi Marszałkowskiemu.

Inwestycje wdrażane w ramach Poddziałania 3.3.2. muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji. Są to następujące projekty:

- 1) izolacja, remont, prace rozbiórkowe, przebudowa lub adaptacja budynków, obiektów, infrastruktury i urządzeń przemysłowych i powojkowych wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w celu nadania im nowych funkcji użytkowych: usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, zdrowotnych i edukacyjnych:
  - a) remont, przebudowa lub adaptacja opustoszałego obiektu budowlanego i pomieszczeń dla: biur, warsztatów, pomieszczeń dla inkubatorów przedsiębiorczości oraz

⁸⁸ Dopuszczalna jest korekta granic obszaru rewitalizacji po wykonaniu badań i studiów, przed ostatecznym podjęciem uchwały przez jednostkę samorządu terytorialnego.

- pomieszczeń konferencyjnych, a także dla w szczególności: przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich i ponadgimnazjalnych, szkół wyższych, szkolnych stołówek, domów dziecka, ośrodków walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradni psychologicznych, świetlic dla dzieci i młodzieży, domów kultury, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz obiektów służących pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowywaniem byłych więźniów),
- b) pomoc strukturom świadczącym usługi dla lokalnej społeczności - przyczyniające się do tworzenia lub ochrony miejsc pracy i przeciwdziałania marginalizacji społecznej. Priorytetowo traktowane będą projekty, które będą wspierać działania gospodarcze, w tym:
- izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
  - budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
  - zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury);
- 2) izolacja, remont, adaptacja lub przebudowa pokoszarowych budynków mieszkalnych w celu nadania im nowych funkcji: usługowych, gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych (za wyjątkiem prac budowlano-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:
- a) remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń (za wyjątkiem celów mieszkaniowych),
  - b) izolacja, remont, przebudowa fasad, dachów,
  - c) budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych, gazowych,
  - d) zagospodarowanie przyległego terenu, w tym budowa, remont, przebudowa małej architektury i ogrodzeń;
- 3) porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie i zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem na cele usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczne, rekreacyjne, gospodarcze, kulturalne;
- 4) wyburzanie budynków na cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne;
- 5) renowacja (prace związane z konserwacją, rewaloryzacją, zachowaniem, adaptacją) budynków, infrastruktury o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym (w tym z zakresu ochrony dziedzictwa przemysłowego i obiektów o znaczeniu militarnym), a także ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia - znajdujących się na rewitalizowanym terenie;
- 6) prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy;
- 7) zakładanie parków lub zalesianie oczyszczonego obszaru, w celu nadania mu funkcji turystycznych lub rekreacyjnych;
- 8) zabudowywanie pustych przestrzeni:
- budowa, remont lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków.
- 9) budowa, przebudowa lub remont podstawowej infrastruktury komunalnej, w

szczegółności w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz infrastruktury transportowej znajdującej się na terenie rewitalizowanym:

- a) budowa, przebudowa lub modernizacja sieci wodociagowych, ujęć wody, urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulacji ciśnienia wody,
  - b) budowa, przebudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków,
  - c) budowa, remont lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
  - d) budowa, remont lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
  - e) rekultywacja gruntów, usuwanie niebezpiecznych materiałów - jeśli stanowi to niezbędny element realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji;
  - f) wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
  - g) budowa, remont lub przebudowa systemów odwadniających,
  - h) budowa, remont lub przebudowa: chodników, przejść dla pieszych lub zwierząt, ścieżek rowerowych,
  - i) budowa lub remont parkingów,
  - j) budowa, rozbudowa, modernizacja lub remont dróg (poza drogami międzynarodowymi, krajowymi i wojewódzkimi) na terenach obszarów powojсковych i przemysłowych i ich połączeń z siecią dróg publicznych (np.: zwiększenie nośności, usunięcie ostrych i ciasnych zakrętów, poszerzenie nawierzchni) łącznie z budową lub remontem drogowej infrastruktury towarzyszącej (w tym obiektów inżynierskich),
  - k) kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje;
- 10) tworzenia stref bezpieczeństwa na terenie byłych obszarów przemysłowych i powojсковych w miastach w celu zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym:
- a) budowa lub remont oświetlenia,
  - b) zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania;
- 11) budowa, przebudowa lub remont obiektów dla nadania im funkcji zaplecza kulturalnego, turystycznego lub rekreacyjnego rewitalizowanego obszaru w celu tworzenia stałych miejsc pracy.

Projekty z zakresu kultury przewidziane w Działaniu nie będą związane z działalnością gospodarczą, za wyjątkiem działalności statutowej nie nastawionej na zysk realizowanej przez działające w imieniu samorządu terytorialnego jednostki organizacyjne, instytucje kultury z sektora finansów publicznych dla których organem założycielskim są jednostki administracji rządowej lub samorządowej, a także organizacje pozarządowe, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.3.2.

1. Gmina, miasto na prawach powiatu, powiat.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Następujące podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:
  - a) spółki prawa handlowego oraz inne jednostki organizacyjne nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają podmioty wymienione w pkt 1 i 2 lub samorząd województwa,
  - b) podmioty wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką

- samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat,
- c) podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach odrębnych,
  - d) organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe,
  - e) spółdzielnie mieszkaniowe,
  - f) jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, w szczególności policja, straż pożarna,
  - g) szkoły wyższe,
  - h) wspólnoty mieszkaniowe⁸⁹.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.2.

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych
- maksymalnie 50% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów generujących znaczący zysk netto
- maksymalnie 35% wydatków kwalifikowalnych w przypadku projektów, w odniesieniu do których stosowane są zasady udzielania pomocy publicznej

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych) oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

Wysokość pomocy udzielanej na realizację nowych inwestycji z zakresu turystyki

Intensywność pomocy udzielanej w związku z realizacją nowej inwestycji z zakresu turystyki, liczonej jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekraczać:

- 30% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w podregionach oznaczonych numerami statystycznymi 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% - w przypadku nowej inwestycji realizowanej w pozostałych podregionach.

Intensywność pomocy, może zostać odpowiednio podwyższona o 15 punktów procentowych brutto, jeżeli **beneficjent końcowy** spełnia warunki małego lub średniego przedsiębiorstwa, określone w załączniku I do rozporządzenia nr 70/2001.

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

---

⁸⁹ Dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków oraz połaci dachowej, a także dla projektów dotyczących zagospodarowania budynków i przyległego otoczenia zgodnie z celami poddziałania (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze. W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

POMOC PUBLICZNA

Pomoc udzielana na realizację nowych inwestycji z zakresu turystyki podlega zasadom regulującym udzielanie pomocy publicznej i jest udzielana zgodnie z *Wytocznymi KE dotyczącymi krajowej pomocy regionalnej*, (Dz. Urz. WE C 74, z 1998.10.03).

Program pomocowy regulujący udzielanie wyżej wymienionej pomocy wymaga uzyskania zgody Komisji Europejskiej na jej udzielanie (tzw. procedura notyfikacji).

W odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego oraz ich związków, porozumień i stowarzyszeń uznaje się, że ich działalność co do zasady nie jest działalnością gospodarczą przez co wsparcie udzielane tym podmiotom nie stanowi pomocy publicznej.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA

DZIAŁANIE 3.3 ZDEGRADOWANE OBSZARY MIEJSKIE. POPRZEMYSŁOWE I POWOJSKOWE

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia usługowa w zrewitalizowanych dzielnicach i miastach (m²) - Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach przemysłowych i powojaskowych (m²) - Liczba projektów z zakresu lokalnej kultury (w tym ochrony dziedzictwa kulturowego (szt.)) - Liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury turystycznej (szt.) - Powierzchnia wyremontowanej, przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie rewitalizowanym (ha) 	<ul style="list-style-type: none"> + 50 000 + 15 000 40 40 200
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przestępstw w miastach (%) - Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na tym terenie objętym wsparciem (szt.) - Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²) - Liczba miejsc pracy stworzonych na terenie zrewitalizowanym (szt.) 	<ul style="list-style-type: none"> -7% pierwsze badanie IV.2004 200 000 10 000
Oddziaływanie	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba mieszkańców na terenach poddanych rewitalizacji (osoby) - Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych (%) - Migracje z terenów poddanych rewitalizacji (saldo) - Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym (osoby) 	<ul style="list-style-type: none"> + 13 000 - 4% + 4% +10%

DZIAŁANIE 3.4. Mikroprzedsiębiorstwa

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.4

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny
Nazwa Działania	Mikroprzedsiębiorstwa
Nazwa Poddziałania	Nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	161, 163
Numer Działania	3.4
Numer Poddziałania	Nie dotyczy
Czas trwania Działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca)	Samorząd Województwa/Urząd Marszałkowski ⁹⁰
Ostateczni odbiorcy (Beneficjenci)	Podmioty, które prowadzą mikroprzedsiębiorstwa, które rozpoczęły działalność gospodarczą (dzień uzyskania wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub wpisu do rejestru przedsiębiorców) nie wcześniej niż 36 miesięcy przed dniem złożenia wniosku, wykluczając mikroprzedsiębiorstwa oparte na wykorzystaniu zaawansowanych technologii o znaczącym potencjale rynkowym, a ponadto w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych: 1) zatrudniały średniorocznie mniej niż 10 pracowników; oraz 2) osiągnęły roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów ich bilansu sporządzonego na koniec jednego z dwóch wymienionych lat obrotowych, nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Refinansowanie części wydatków kwalifikowalnych specjalistycznych usług doradczych oraz inwestycji
Wsparcie finansowe ogółem dla Działania (w EUR)	75 328 559
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	56 494 658
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	18 833 901
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	61 630 536

⁹⁰ Samorząd Województwa może powierzyć realizację działania innej instytucji, w szczególności w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju oraz ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

Indykatywny udział środków UE (%) w środkach publicznych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w środkach publicznych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem Działania jest zwiększenie konkurencyjności mikroprzedsiębiorstw poprzez ułatwienie dostępu do specjalistycznego doradztwa oraz zwiększenie zdolności inwestycyjnej w początkowym okresie funkcjonowania przedsiębiorstw.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Przedsiębiorstwa napotykają na najpoważniejsze bariery rozwoju w początkowym okresie działalności. Bariery te są związane zarówno z brakiem kapitału jak i specjalistycznej wiedzy na temat zarządzania przedsiębiorstwem w warunkach konkurencji.

Działanie 3.4 *Mikroprzedsiębiorstwa* jest ukierunkowane na podniesienie jakości i efektywności zarządzania, a także podniesienie zdolności inwestycyjnej nowopowstałych przedsiębiorstw poprzez ułatwienie im dostępu do wysokiej jakości zewnętrznych usług doradczych świadczonych przez wyspecjalizowane firmy oraz dokapitalizowanie projektów inwestycyjnych.

Projekty obu typów dotyczą takich usług i inwestycji, które przyczynią się do zwiększenia zdolności przetrwania i kontynuacji działania nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw, unowocześnienia zarówno ich sposobu funkcjonowania jak i wyposażenia, a w konsekwencji dostosowania do konkurencji na jednolitym rynku europejskim.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z Działaniami zapewniającymi przedsiębiorcom usługi doradcze, realizowanymi w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”, SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” oraz Działania 2.5 *Promocja Przedsiębiorczości ZPORR*:

Działanie 2.1 *Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo*, realizowane w ramach SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”, jest ukierunkowane na zwiększenie konkurencyjności polskich MŚP poprzez ułatwienie działającym przedsiębiorcom dostępu do specjalistycznych usług doradczych.

Działanie 2.3 *Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki*, realizowane w ramach SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” jest ukierunkowane na zwiększenie konkurencyjności i możliwości adaptacyjnych przedsiębiorstw, poprzez inwestycje w rozwój personelu, prowadzone w formie szkoleń i usług doradczych dla kadry zarządzającej i pracowników przedsiębiorstw.

Działanie 3.4 jest również komplementarne ze wsparciem umożliwiającym przedsiębiorcom sfinansowanie niezbędnej infrastruktury (wsparcie kapitałowe finansowane z EFRR) w ramach:

Działania 1.3 *Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm*, realizowanego w SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”,

Działania 2.5 *Promocja Przedsiębiorczości* realizowanego w ZPORR, wspierającym

powstawanie nowych mikroprzedsiębiorstw.

OPIS DZIAŁANIA

TYPY PROJEKTÓW

TYP I: Specjalistyczne usługi doradcze dla mikroprzedsiębiorstw

Doradztwo specjalistyczne dotyczy doradztwa wprowadzającego innowacyjność w przedsiębiorstwie, zwiększającego jego konkurencyjność. Mogą to być projekty związane z:

- opracowaniem strategii umieszczenia produktu na nowym rynku zbytu,
- wprowadzeniem na rynek nowego produktu,
- zdobyciem nowej grupy klientów,
- racjonalizacją przepływów finansowych, towarów, materiałów, informacji wewnątrz przedsiębiorstwa,
- komputeryzacją, racjonalizacją logistyki sprzedaży towarów i usług,
- poprawą zarządzania wewnątrz firmy, itp.

Specjalistyczne usługi doradcze nie obejmują doradztwa stałego, związanego z codzienną działalnością operacyjną przedsiębiorstwa, takiego jak doradztwo podatkowe, prawne, marketingowe.

TYP II: Dotacje inwestycyjne dla mikroprzedsiębiorstw

Wsparcie na projekty inwestycyjne jest przeznaczone na dofinansowanie inwestycji związanych z:

- rozbudową lub nabyciem przedsiębiorstwa,
- rozszerzeniem zakresu działalności gospodarczej,
- rozpoczęciem w przedsiębiorstwie działań obejmujących dokonywanie zasadniczych zmian produkcji bądź procesu produkcyjnego
- zmianą wyrobu lub usługi, w tym także zmianą w zakresie sposobu świadczenia usług,
- unowocześnieniem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia działalności gospodarczej firmy,
- modernizacją środków produkcji.

Dofinansowanie ze środków publicznych wspiera projekty inwestycyjne poprawiające innowacyjność przedsiębiorstwa, związane z unowocześnieniem zarówno jego sposobu działania jak i oferty handlowej.

BENEFICJENT KOŃCOWY (INSTYTUCJA WDRAŻAJĄCA)

Samorząd Województwa właściwy ze względu na miejsce realizacji projektu przez mikroprzedsiębiorstwo.

OSTATECZNY ODBIORCA (BENEFICJENT)

Ostatecznym odbiorcą (beneficjentem) są podmioty, które prowadzą mikroprzedsiębiorstwa, które rozpoczęły działalność gospodarczą (dzień uzyskania wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub wpisu do rejestru przedsiębiorców) nie wcześniej niż 36 miesięcy przed dniem złożenia wniosku, wykluczając mikroprzedsiębiorstwa oparte na wykorzystaniu zaawansowanych technologii o znaczącym potencjale rynkowym, a ponadto, w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

- 1) zatrudniały średniorocznie mniej niż 10 pracowników, oraz

- 2) osiągnęły roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych nieprzekraczający równowartości w złotych 2 milionów euro, lub sumy aktywów ich bilansu sporządzonego na koniec jednego z dwóch wymienionych lat obrotowych nie przekroczyły równowartości w złotych 2 milionów euro.

Za roczny obrót oraz za roczną sumę bilansową uważa się wielkości osiągnięte na koniec ostatniego, 12-miesięcznego, zatwierdzonego okresu obrachunkowego. W przypadku przedsiębiorstw nowopowstałych, których rachunki nie zostały jeszcze zatwierdzone, należy przedstawić bilans otwarcia lub zastosować progi oparte na godnych zaufania oszacowaniach dokonanych w ciągu roku obrotowego.

W przypadku spółek cywilnych wymagane jest, aby każdy ze współników działał nie dłużej niż 36 miesięcy w okresie poprzedzającym złożenie wniosku.

Wykonawcy usług w ramach projektów doradczych:

Wykonawcami usług doradczych mogą być firmy, organizacje i instytucje, które uzyskały akredytację Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) dla tego typu usług w ramach Krajowego Systemu Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw lub w ramach Działania 2.1 „Wzrost konkurencyjności MSP poprzez doradztwo” SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006”.

W przypadku, gdy ta sama firma jest jednocześnie wykonawcą Działania 2.5, musi być spełniony warunek jednoznacznego rozdzielenia zasobów ludzkich i materialnych zaangażowanych do realizacji Działania 2.5 i 3.4.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie dla projektu doradczego ze środków publicznych:

- do 20 000 PLN,
- 50% wydatków kwalifikowalnych,

Dofinansowanie dla projektu inwestycyjnego ze środków publicznych:

- do 200 000 PLN,
- intensywność pomocy, liczona jako stosunek ekwiwalentu dotacji netto do wydatków kwalifikowalnych, nie może przekroczyć:
  - 30% dla projektów realizowanych na obszarze podregionów 22 (Warszawa) i 42 (Poznań),
  - 40% dla projektów realizowanych na obszarze podregionów 4 (Wrocław), 17 (Krakowa) i 30 (Trójmiasta Gdańsk - Gdynia - Sopot),
  - 50% dla projektów realizowanych na obszarze pozostałych podregionów,

Powyższe pułapy zwiększa się o 15 punktów % brutto z tytułu przynależności **ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)** działania 3.4 Mikroprzedsiębiorstwa do sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie w ramach Działania będzie udzielane zgodnie z przepisami:

- Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji i doradztwa w przedsiębiorstwach (Dz. U. nr 267 poz. 2652),
- rozporządzenia nr 70/2001.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Przekazywanie środków do ostatecznych odbiorców (beneficjentów)

Po poniesieniu wydatków w ramach realizacji projektu, ostateczny odbiorca (beneficjent) zwraca się nie częściej niż raz w miesiącu do Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) z wnioskiem o płatność. Wnioskowana kwota obejmuje środki pochodzące zarówno z EFRR, jak i z krajowych środków publicznych. Na podstawie szczegółowo zweryfikowanych wniosków od poszczególnych ostatecznych odbiorców (beneficjentów) Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca) sporządza wniosek o płatność ze środków EFRR dla całego Działania, który przekazuje do Instytucji Pośredniczącej.

Po zweryfikowaniu wniosków przez Instytucję Pośredniczącą dokonywana jest refundacja z uwzględnieniem właściwego montażu finansowego.

Środki refundacji w części finansowanej z EFRR, pochodzą z rachunku programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE, a w części współfinansowania krajowego ze środków budżetu państwa.

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym przekazywania przez KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Instytucja Pośrednicząca dokonuje weryfikacji wniosków o płatność dla Działania 3.4, złożonych przez Beneficjenta końcowego (Instytucję Wdrażającą), zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie działania do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Ostateczny odbiorca (beneficjent) zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawczości z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania przedkłada Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej).

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Beneficjent końcowy (Instytucja Wdrażająca) sporządza sprawozdanie z działania okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji. Sprawozdania przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym

województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 3.4 MIKROPRZEDSIĘBIORSTWA

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba projektów wsparcia mikroprzedsiębiorstw (szt.)	10 000
	2. Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach wiejskich (szt.)	5 000
	3. Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na obszarach restrukturyzacji przemysłu (szt.)	2 000
	4. Liczba wspartych mikroprzedsiębiorstw na terenach zdegradowanych poddanych rewitalizacji (szt.)	3 000
Rezultaty	1. Liczba osób zatrudnionych we wspartych mikroprzedsiębiorstwach (osoby)	+8%
	2. Liczba pracujących poza rolnictwem na obszarach wiejskich (osoby)	+10%
Oddziaływanie	Zmiana wielkości obrotów mikroprzedsiębiorstw (tys. PLN)	+ 5%

DZIAŁANIE 3.5. Lokalna infrastruktura społeczna

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.5

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR	
Nazwa Priorytetu	Rozwój Lokalny	
Nazwa Działania	Lokalna infrastruktura społeczna	
Nazwa poddziałania	Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa	Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia
Dziedziny interwencji Funduszy Strukturalnych	36	
Numer działania	3.5	
Numer poddziałania	3.5.1	3.5.2
Czas trwania działania	2004-2006	
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego	
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda	
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego. 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty. 4. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1 i 2 prowadzące działalność o charakterze sportowym. 5. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, a także osoby prawne prowadzące statutową 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jednostki samorządu terytorialnego (gmina i powiat). 2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego. 3. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego, nie działające w celu osiągnięcia zysku, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1 i 2, prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia. 4. Zakłady opieki zdrowotnej opieka stacjonarna (szpitale), dla których podmiotami tworzącymi są powiaty. 5. Ośrodki zdrowia, (w tym przychodnie i poradnie)-zakłady opieki zdrowotnej sprawujące opiekę ambulatoryjną, dla których podmiotami tworzącymi są samorząd powiatowy i samorząd gminny. 6. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi medyczne na rzecz społeczności lokalnej w

	<p>działalność w zakresie oświaty, wychowania i sportu.</p> <p>6. Właściwy minister dla szkół, nad którymi sprawuje nadzór pedagogiczny.</p>	<p>publicznym systemie ochrony zdrowia.</p> <p>7. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność w obszarze ochrony zdrowia.</p>
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej	
Rodzaje pomocy	Dotacje inwestycyjne	
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75,00%	
Wsparcie finansowe ogółem dla działania w (EUR)	140 802 494	
Wsparcie finansowe UE (EUR)	105 601 871	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (EUR)	35 200 624	
Przewidywana wielkość środków prywatnych(EUR)	5 000 000	
Indykatywny udział środków Unii Europejskiej (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75,00%	
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25,00%	

PODDZIAŁANIE 3.5.1 - Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa

CEL PODDZIAŁANIA

Głównym celem poddziałania jest wyrównanie szans w dostępie do edukacji pomiędzy uczniami z obszarów wiejskich i miejskich oraz poprawa dostępu społeczności lokalnych do podstawowej infrastruktury sportowej.

UZSADNIENIE PODDZIAŁANIA

Osiągnięcie celów strategicznych Narodowego Planu Rozwoju wyszczególnionych jako rozwój konkurencyjnej, opartej na wiedzy gospodarki, promocja zatrudnienia i zapewnienie spójności społecznej wymaga odpowiednich inwestycji w infrastrukturę edukacyjną i sportową.

W Polsce poziom wykształcenia osób dorosłych, w porównaniu ze średnią krajów Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) jest nadal niski. Na terenach wiejskich poziom

wykształcenia jest relatywnie niższy niż w mieście. Wyraźnie widoczne są dysproporcje pomiędzy miastem a wsią pod względem dostępu do edukacji przedszkolnej. Ponadto istnieje wyraźna różnica pomiędzy osiągnięciami uczniów pochodzących z obszarów wiejskich i z obszarów miejskich. Różnica ta zwiększa się wraz z postępem kariery edukacyjnej.

Dzisiaj tylko 4,3% dorosłych żyjących na obszarze wiejskim posiada wyższe wykształcenie. Niski poziom wykształcenia stanowi również ważny problem społeczny i barierę dla transformacji, szczególnie na wsi. Przeszło 40% ludzi w wieku 15 - 24 lat i aż 45% w wieku 40 - 49 zamieszkujących obszary wiejskie posiada tylko wykształcenie podstawowe. Co więcej, większość dzieci i młodych osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ma trudności w dostępie do edukacji. Według danych Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu (MENiS) tylko 15% dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, pomiędzy 15 a 19 rokiem życia, kończy szkołę średnią, podczas gdy 46% z nich uczęszcza do szkół specjalnych.

Dlatego inwestycje w infrastrukturę edukacyjną mają kluczowe znaczenie dla pogłębienia spójności społecznej i poprawy szans edukacyjnych.

W ostatnich latach sport nie należał w Polsce do priorytetowych dziedzin w polityce państwa. Nakłady na rozwój infrastruktury sportowej były na nie zadawalającym poziomie, szczególnie na poziomie lokalnym. Równocześnie badania wskazują na pogarszający się stan wydolności i sprawności fizycznej mieszkańców tych obszarów. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest niedostatek aktywności ruchowej, które wynika m. in. z braku dostępu do infrastruktury sportowej na odpowiednim poziomie.

Obecnie w kraju jest 4 339 klubów i ok. 8 000 uczniowskich klubów sportowych. W 8089 sekcjach ćwiczy zaledwie 385 tysięcy zawodników. Wiele klubów ulega likwidacji. Ogranicza to w poważnym stopniu dostęp do sportu. Wiele obiektów jest przestarzałych, zaniedbanych, wymagających kapitalnych remontów, trudno dostępnych dla niepełnosprawnych.

Wdrożenie działania przyczyni się do:

- stworzenia warunków dla rozwoju placówek działających w systemie oświaty,
- podniesienia jakości kształcenia i poprawy dostępu do edukacji,
- zwiększenia dostępu do sportu przez społeczności lokalne.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne do działań ZPORR: 1.3 „Regionalna infrastruktura społeczna” i 2.2 „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne”, działaniem 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”, działaniem 1.5 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”.

OPIS PODDZIAŁANIA

W ramach poddziałania przewidziana jest budowa, rozbudowa, przebudowa i wyposażenie infrastruktury społeczno - edukacyjnej i sportowej.

W celu wyrównania szans realizowane będą zadania polegające między innymi na budowie internatów, które mogą być szczególnie istotne dla młodych ludzi z obszarów wiejskich i małych miast.

W ramach Działania przewidziane do realizacji są projekty, które przyczyniają się do zapewniania dobra publicznego lub poprawy jakości istniejącego dobra publicznego.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Realizowane w ramach poddziałania projekty obejmują w szczególności:

1. Budowę nowych i przebudowę, rozbudowę istniejących obiektów dydaktycznych (w szczególności budynków szkolnych, przedszkolnych, laboratoriów dydaktycznych, sal do praktycznej nauki zawodu w szkołach ponadgimnazjalnych).
2. Budowę nowych i przebudowę, rozbudowę istniejących bibliotek.
3. Budowę nowych i przebudowę, rozbudowę istniejących obiektów sportowych (w szczególności sal gimnastycznych, basenów, boisk sportowych, stadionów, hal sportowych).
4. Budowę nowych i przebudowę, rozbudowę istniejących obiektów infrastruktury społeczno-edukacyjnej (w szczególności burs, internatów, stołówek).
5. Budowę, rozbudowę i przebudowę infrastruktury technicznej i sanitarnej.
6. Wyposażenie obiektów sportowych, dydaktycznych i społeczno-edukacyjnych.
7. Zagospodarowanie otoczenia obiektów wyłącznie w przypadku realizacji projektów wymienionych w pkt 1-6 realizowanych w ramach poddziałania.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Jednostki samorządu terytorialnego.
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Osoby prawne i fizyczne będące organami prowadzącymi szkoły lub placówki w świetle przepisów ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
4. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1 i 2 prowadzące działalność o charakterze sportowym
5. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, a także osoby prawne prowadzące statutową działalność w zakresie oświaty, wychowania i sportu.
6. Właściwy minister, dla szkół, nad którymi sprawuje nadzór pedagogiczny.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

z budżetu państwa - Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych)
oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej ponieważ jest przeznaczone wyłącznie na powszechnie dostępną infrastrukturę publiczną edukacyjną i sportową.

PODDZIAŁANIE 3.5.2 - Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia

CEL PODDZIAŁANIA

Głównym celem poddziałania jest podniesienie standardu świadczonych usług medycznych na podstawowym poziomie przez lokalne ośrodki zdrowia. Celami szczegółowymi

poddziałania są:

- a) zapewnienie dostępu do wysokiej jakości podstawowej opieki medycznej na obszarach wiejskich i w małych miastach ,
- b) ograniczenie terytorialnych dysproporcji w infrastrukturze ochrony zdrowia,
- c) poprawa jakości wyposażenia i stanu budynków ośrodków zdrowia.

UZASADNIENIE PODDZIAŁANIA

Poziom dostępności do świadczeń zdrowotnych w małych miastach i na terenach wiejskich jest obecnie znacznie ograniczony w wyniku nieodpowiedniego stanu infrastruktury związanej z ochroną zdrowia oraz brakiem sprzętu medycznego na odpowiednim poziomie. Taka sytuacja powoduje, że występują znaczne ograniczenia w dostępie do usług medycznych świadczonych na potrzeby lokalne. Pacjenci często są zmuszeni do przemieszczenia się do dużych ośrodków miejskich, gdzie znajdują się szpitale specjalistyczne, w celu wykonania nawet najprostszych badań diagnostycznych, które powinny być wykonywane w lokalnych ośrodkach zdrowia.

Ze względu na niezadowalający stan infrastruktury technicznej lokalnych ośrodków zdrowia istnieje konieczność dokonania modernizacji i adaptacji budynków. Także wysoki stopień zużycia, rok produkcji i jakość wykorzystywanej aparatury medycznej, powoduje, że niezbędne jest zastąpienie zdekapitalizowanej aparatury medycznej nowoczesnym sprzętem, spełniającym aktualne wymagania. Takie działania pozwoliłyby w wieloletniej perspektywie na podniesienie jakości świadczeń.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z działaniami ZPORR:

- 1) Działaniem 1.3 „Regionalna infrastruktura społeczna”
- 2) Działaniem 1.5 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”
- 3) Działaniem 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”

OPIS PODDZIAŁANIA

Realizacja celów wymienionych w PWW oraz interwencji określonych w ZPORR wymaga stworzenia odpowiednich warunków dla rozwoju infrastruktury społecznej, które przyczynią się do intensyfikacji rozwoju społecznego w regionach poprzez podniesienie jakości usług medycznych. Projekty realizowane w ramach działania poprawią dostępność mieszkańców obszarów wiejskich i małych miast do usług zdrowotnych oraz jakość opieki zdrowotnej poprzez wzmocnienie infrastruktury i wyposażenia lokalnych ośrodków zdrowia. Poprzez realizację działania nastąpi polepszenie stanu budynków i jakości zaopatrzenia ośrodków zdrowia w specjalistyczny sprzęt medyczny.

Niniejsze poddziałanie jest skierowane na: przebudowę, modernizację i wyposażenie w sprzęt obiektów infrastruktury ochrony zdrowia o znaczeniu lokalnym. W ramach poddziałania będą realizowane projekty, które przyczyniają się do podniesienia jakości świadczonych usług medycznych, z wyłączeniem tych, które wiążą się z bieżącą eksploatacją budynków i aparatury medycznej.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

Poddziałanie skierowane jest w szczególności na:

1. Przebudowę, modernizację obiektów związanych z infrastrukturą ochrony zdrowia, w taki sposób aby dostosować je do wymogów określonych w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki

Spółecznej z dnia 21 września 1992 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej.

2. Wymianę wyeksploatowanych nośników energii na bardziej ekonomiczne i ekologiczne.
3. Termoizolację budynków.
4. Przebudowę i wyposażenie sal zabiegowych.
5. Dostosowanie obiektów do potrzeb pacjentów, w szczególności osób niepełnosprawnych.
6. Zakup systemów informatycznych poprawiających zarządzanie w tym: zakup sprzętu komputerowego.
7. Modernizację oraz zakup nowych urządzeń medycznych m. in. sprzętu do diagnostyki, terapii i rehabilitacji.

Wsparcie będzie skierowane na podniesienie jakości ochrony zdrowia nie zaś na rozbudowę tego sektora. Wszystkie projekty muszą być rozpatrywane w kontekście Narodowego Programu Zdrowia lub strategii rozwoju województwa lub regionalnej strategii ochrony zdrowia, ponadto muszą zapewniać środki na koszty operacyjne funkcjonowania inwestycji.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Jednostki samorządu terytorialnego (gmina i powiat).
2. Związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.
3. Jednostki organizacyjne, w tym spółki prawa handlowego, nie działające w celu osiągnięcia zysku, utworzone przez jednostki wymienione w pkt 1 i 2, prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia.
4. Zakłady opieki zdrowotnej - opieka stacjonarna (szpitale), dla których podmiotami tworzącymi są powiaty.
5. Ośrodki zdrowia, w tym przychodnie i poradnie- zakłady opieki zdrowotnej sprawujące opiekę ambulatoryjną, dla których podmiotami tworzącymi są samorząd powiatowy i samorząd gminny.
6. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi medyczne na rzecz społeczności lokalnej w publicznym systemie ochrony zdrowia.
7. Organizacje pozarządowe nie działające w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszenia, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe prowadzące statutową działalność w obszarze ochrony zdrowia.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

z budżetu państwa - Minister Gospodarki i Pracy (10% wydatków kwalifikowalnych) oraz zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, **beneficjent końcowy** składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych **beneficjentów końcowych**. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o płatność przekazanych przez Instytucję Pośredniczącą. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o płatność ze środków EFRR (poza Priorytetem 4 Pomoc Techniczna) oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze. W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

POMOC PUBLICZNA

Wsparcie udzielane w ramach działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej ponieważ jest przeznaczone wyłącznie na powszechnie dostępną infrastrukturę publiczną z obszarów ochrony zdrowia.

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatyczny Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

DZIAŁANIE 3.5 LOKALNA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1. Liczba projektów edukacyjnych (szt.) 2. Liczba projektów ochrony zdrowia (szt.) 3. Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe (m ²) 4. Liczba zakupionego sprzętu medycznego dla szpitali o zasięgu lokalnym (szt.)	90 60 136 000 63
Rezultaty	1. Zmiana w kosztach stałych ośrodków zdrowia z uwzględnieniem wskaźnika inflacji (%) 2. Liczba uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych (osoby)	-8% 1,9%
Oddziaływanie	1. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych (osoby) 2. Udział osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu (%) 3. Udział osób pozostających na miejscu celem edukacji <ul style="list-style-type: none"> - w tym udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę średnią - w tym udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę wyższą 	+14% 3% 20% 20% 20%

PRIORYTET 4: POMOC TECHNICZNA

Jednym z priorytetów ZPORR jest pomoc techniczna, której głównym celem jest wsparcie instytucji uczestniczących we wdrażaniu ZPORR oraz w programowaniu Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007-2013.

Wsparcie to będzie miało kluczowe znaczenie w pierwszych latach członkostwa Polski w UE. Pierwszy okres wykorzystywania funduszy strukturalnych będzie stanowił duże wyzwanie dla administracji centralnej - Instytucji Zarządzającej ZPORR, administracji regionalnej – jednostek uczestniczących w imieniu samorządu województwa w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz jednostek pełniących funkcję Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) dla działań w Priorytecie II i działania 3.4 oraz Urzędów Wojewódzkich i instytucji uczestniczących w programowaniu RPO na lata 2007-2013.

Wsparcie tych instytucji jest kluczowe dla zapewnienia efektywnego oraz zgodnego z prawem i politykami wspólnotowymi wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013.

Analiza sytuacji jednostek zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013 wykazuje, iż niezbędne jest ich wsparcie w zakresie zatrudnienia odpowiednio wykwalifikowanego personelu, w zakresie szkoleń pracowników, wyposażenia urzędów w niezbędny sprzęt oraz obsługi Komitetów Monitorujących i Sterujących.

Wsparciem ze strony pomocy technicznej objęte zostaną także działania informacyjne i promocyjne, dotyczące wykorzystania funduszy strukturalnych w ramach ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013.

W ramach Priorytetu 4 Pomoc techniczna, przewiduje się możliwość realizacji projektów dotyczących w szczególności:

- pokrycia kosztów zatrudnienia pracowników wypełniających zadania związane z przygotowaniem, wyborem, oceną, monitorowaniem projektów i programu, weryfikacją płatności i kontrolą finansową w ramach ZPORR oraz uczestniczących w procesie programowania RPO na lata 2007-2013,
- wsparcia procesu oceny i selekcji projektów,
- organizacji i obsługi Komitetu Monitorującego oraz Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR a także analizy danych na potrzeby monitorowania i wdrażania programu;
- wsparcia procesu kontroli,
- zakupu i instalacji sprzętu komputerowego oraz innego wyposażenia biurowego przez jednostki zaangażowane we wdrażanie ZPORR oraz w programowanie RPO na lata 2007-2013,
- przygotowanie analiz, badań i sprawozdań na potrzeby procesu wdrażania ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013,
- podnoszenia kwalifikacji personelu zaangażowanego we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013,
- ewaluacji w ramach ZPORR oraz ewaluacji ex-ante w ramach RPO na lata 2007-2013,
- realizacja Planu Promocji ZPORR oraz Regionalnych Planów Działań Informacyjnych i Promocyjnych, a także działań promocyjnych i informacyjnych służących wsparciu procesu programowania RPO na lata 2007-2013.

Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych jest szczególnie istotne, ponieważ od ich skuteczności zależeć będzie ilość i jakość zgłaszanych projektów, a co za tym idzie

efektywne wykorzystanie środków ZPORR na rozwój regionalny oraz w trakcie wdrażania RPO w latach 2007-2013.

Priorytet Pomocy technicznej w ramach ZPORR jest spójny z zapisami Programu Operacyjnego „Pomoc Techniczna 2004-2006”.

Środki na realizację działań pomocy technicznej pochodzić będą z EFRR, z budżetu państwa oraz budżetu samorządu terytorialnego.

W ramach tego Priorytetu realizowane będą trzy działania:

4.1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013-
wydatki limitowane

4.2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013-
wydatki nielimitowane

4.3. Działania informacyjne i promocyjne

Tabela 4 Szacunkowy podział środków na działania realizowane w ramach Priorytetu Pomoc Techniczna (w euro w cenach bieżących)

Działanie	Ogółem wkład publiczny w ramach działania	Ogółem fundusze strukturalne (włącznie EFRR)	Ogółem krajowy wkład publiczny			Środki prywatne
			ogółem	Budżet państwa	Budżety jednostek samorządu terytorialnego	
	1=2+3	2	3=4+5	4	5	6
Wsparcie procesu wdrażania ZPORR- wydatki limitowane	33 741 003	25 303 003	8 438 000	4 538 000	3 900 000	0
Wsparcie procesu wdrażania ZPORR- wydatki nielimitowane	11 287 000	8 465 000	2 822 000	2 182 000	640 000	0
Działania informacyjne i promocyjne	8 192 000	6 142 000	2 050 000	1 090 000	960 000	0
Razem	53 220 003	39 910 003	13 310 000	7 810 000	5 500 000	0

DZIAŁANIE 4.1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 4.1

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Pomoc techniczna
Nazwa działania	Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013- wydatki limitowane
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	411, 412, 413
Numer działania	4.1
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucja Zarządzająca ZPORR 2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Priorytecie II i działania 3.4. 3. Urzędy Wojewódzkie 4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w programowaniu RPO na lata 2007-2013.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	33 741 003
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	25 303 003
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	8 438 000
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	0,0

Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem niniejszego działania jest:

- zapewnienie skuteczności działania administracji zaangażowanej we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013 poprzez wsparcie w zakresie zatrudnienia personelu;
- zagwarantowanie sprawnej obsługi Komitetów Sterujących, paneli ekspertów i Komisji Oceniających Projekty, pełniących istotną rolę w procesie oceny i selekcji projektów;
- zagwarantowanie sprawnej obsługi Komitetu Monitorującego ZPORR oraz Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR;
- zapewnienie skuteczności kontroli.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Skuteczne wykorzystywanie funduszy strukturalnych, szczególnie w pierwszym okresie programowania, zależy w dużej mierze od zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w proces wdrażania do prawidłowego wykonywania powierzonych im funkcji. Szczególnie istotne w tym kontekście jest zatrudnienie odpowiedniej ilości wysoko wykwalifikowanych specjalistów, którzy będą w stanie zapewnić sprawne funkcjonowanie administracji.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 4.1 *Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane* ma na celu zwiększenie skuteczności procesu wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013. Działanie to jest komplementarne do działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Pomoc Techniczna 2004-2006”: w ramach priorytetu 1, działanie 2 *Wsparcie obsługi komitetów PWW i Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna*, 3 *Wsparcie procesu zarządzania, monitorowania i kontroli PWW i Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna*, 4 *Wsparcie procesu oceny (ewaluacji) PWW i Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna*, w ramach priorytetu 2 działanie 4 *Wydatki osobowe na potrzeby SIMIK*. W ramach działań 2, 3 i 4 realizowane będą projekty służące wzmocnieniu zdolności w zakresie zarządzania Instytucji Zarządzającej PWW lub Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym Pomoc Techniczna 2004-2006. W ramach działania 4 przedmiotem wsparcia będzie finansowanie personelu odpowiedzialnego za zarządzanie i koordynowanie prac związanych z funkcjonowaniem SIMIK, jak również personelu technicznego, odpowiedzialnego za nadzór i bieżącą obsługę systemu na poziomie centralnym oraz w pozostałych lokalizacjach. W ramach działania 4.1 *Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane* realizowane będą natomiast projekty mające służyć zwiększeniu efektywności procesu wdrażania instytucji zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz w proces programowania RPO na lata 2007-2013.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach działania 4.1 realizowane będą projekty wspierające proces wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 dzięki zatrudnieniu odpowiedniej ilości wykwalifikowanych osób, organizacji prac Komitetów Sterujących, organizacji prac paneli ekspertów i Komisji Oceniających Projekty (KOP-ów), organizacji prac Komitetu Monitorującego ZPORR i Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR, finansowaniu kosztów kontroli realizacji projektów.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W ramach Działania mogą być realizowane między innymi następujące rodzaje projektów:

- zatrudnienie personelu zaangażowanego w przygotowywanie, wybór, ocenę, monitorowanie, kontrolę i audyt projektów i programu a także kontrolę finansową i weryfikację płatności (wynagrodzenie oraz inne wydatki np. na pokrycie kosztów wynajmu i remontu powierzchni biurowej) w ramach ZPORR oraz w procesie przygotowania RPO na lata 2007-2013,
- organizacja prac Komitetów Sterujących dokonujących oceny i selekcji projektów oraz uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej ZPORR w posiedzeniach Komitetów Sterujących,
- organizacja prac paneli ekspertów oraz KOP-ów - finansowanie kosztów oceny projektów,
- organizacja prac Komitetu Monitorującego ZPORR oraz Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR oraz uczestnictwo przedstawicieli Instytucji Zarządzającej ZPORR w posiedzeniach Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR, a także zbieranie i analiza danych na potrzeby procesu wdrażania i monitorowania pomocy,
- kontrola realizacji projektów (w tym kontrola na miejscu).

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Instytucja Zarządzająca ZPORR
2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Priorytecie II i działania 3.4.
3. Urzędy Wojewódzkie
4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w programowaniu RPO 2007-2013

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

1. W przypadku projektów realizowanych przez Instytucję Zarządzającą ZPORR, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego MGIP; Urzędy Wojewódzkie oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.5. i 3.4.
  - 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy).
2. W przypadku projektów realizowanych przez instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR i Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.2 i 2.6 oraz WUP-y – Beneficjentów

końcowych (Instytucje Wdrażające) działań 2.1, 2.3 i 2.4 oraz Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013.

- 15% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy);

Projekty instytucji wymienionych w punkcie 2 dotyczące finansowania kosztów zatrudnienia pracowników, wynajmu i remontu powierzchni biurowych, wynagrodzeń dla ekspertów oceniających projekty, leasingu samochodu nie uzyskują dofinansowania z budżetu państwa.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy realizujący projekt pomocy technicznej składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność, zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność dla projektów pomocy technicznej, w którym dokonuje poświadczenia zbiorczej kwoty wydatkowanej w ramach województwa (poza wydatkami związanym z projektami realizowanymi przez Instytucję Pośredniczącą).

Dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez Instytucję Pośredniczącą, sporządza ona osobny wniosek o płatność. Oba wnioski Instytucja Pośrednicząca przekazuje do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR przeprowadza weryfikację zbiorczych wniosków o płatność oraz wniosków o płatność dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez poszczególne Instytucje Pośredniczące.

Po zakończeniu weryfikacji, Instytucja Zarządzająca ZPORR przekazuje z rachunku programowego na poziomie Instytucji Zarządzającej, na którym są gromadzone środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE przeznaczone na projekty pomocy technicznej, środki refundacji z EFRR dla projektów, które sama realizuje, na rachunek, z którego zostały dokonane wydatki oraz przekazuje środki refundacji z EFRR na konta Beneficjentów końcowych.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza następnie zbiorczy wniosek o płatność, w którym ujmuje również wydatki poniesione w trakcie realizacji własnych projektów pomocy technicznej. Zbiorczy wniosek o płatność w ramach Priorytetu 4 Pomoc Techniczna przekazywany jest do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, środki refundacji dla projektów Pomocy Technicznej przekazywane są przez Instytucję Płatniczą na rachunek Pomocy Technicznej w Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

POMOC PUBLICZNA

Nie dotyczy

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

1. W przypadku, gdy beneficjentem końcowym Pomocy Technicznej jest instytucja inna niż Instytucja Zarządzająca ZPORR (Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, WUP lub inny beneficjent końcowy):

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

2. W przypadku, gdy beneficjentem końcowym pomocy jest Instytucja Zarządzająca ZPORR:

Instytucja Zarządzająca ZPORR uwzględnia własne projekty, współfinansowane z Pomocy Technicznej ZPORR sporządzając sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Procedury sporządzania i zatwierdzania sprawozdań oraz terminy ich składania są takie same jak w pierwszym przypadku.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR

WSKAŹNIKI MONITORINGU

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1 Liczba posiedzeń Komitetu Monitorującego	20
	2 Liczba posiedzeń Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR	320
	3 Liczba posiedzeń Komitetów Sterujących w latach 2004-2008	788
	4 Liczba osób zatrudnionych do przygotowywania, wyboru, oceny i monitorowania, kontroli i weryfikacji projektów i programu na szczeblu centralnym i regionalnym oraz programowania RPO na lata 2007-2013 ze środków pomocy technicznej (w latach 2004-2006)	600

DZIAŁANIE 4.2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki nielimitowane

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 4.2

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Pomoc techniczna
Nazwa działania	Wsparcie procesu wdrażania ZPORR - wydatki nielimitowane
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	411,412,413
Numer działania	4.2
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucja Zarządzająca ZPORR 2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Priorytecie 2 i działania 3.4. 3. Urzędy Wojewódzkie 4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	11287 000
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	8 465 000
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	2 822 000
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	0

Indykatywny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykatywny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem niniejszego działania jest:

- zapewnienie wysokich kwalifikacji personelu zaangażowanego we wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013,
- zapewnienie wystarczającej ilości biurowego sprzętu komputerowego i innego wyposażenia niezbędnego dla prawidłowego wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013,
- dostarczenie wsparcia eksperckiego niezbędnego dla prawidłowego funkcjonowania procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- wsparcie procesu ewaluacji.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Skuteczne wykorzystywanie funduszy strukturalnych jest uzależnione od odpowiedniego potencjału administracyjnego dla zarządzania środkami finansowymi. Niezbędne w tym zakresie jest ciągłe podnoszenie kwalifikacji personelu, zatrudnionego do pełnienia funkcji związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych w ramach ZPORR oraz programowaniem RPO na lata 2007-2013, tym bardziej iż nie ma w polskiej administracji niezbędnego doświadczenia związanego z obsługą tak dużych środków finansowych UE. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania programów pomocy przedakcesyjnej, aczkolwiek bardzo cenne, nie będą wystarczające. Równie istotne będzie wyposażenie wyszczególnionych jednostek zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013 w niezbędny sprzęt komputerowy i inne wyposażenie na potrzeby wdrażania programu. W ramach wsparcia z Programu Operacyjnego „Pomoc Techniczna 2004-2006” urzędy te zostaną wyposażone w sprzęt komputerowy na potrzeby SIMIK. Sprzęt ten jednak nie będzie mógł być wykorzystywany do innych celów, dlatego niezbędne jest dodatkowe wsparcie instytucji w tym zakresie.

Pomoc techniczna powinna także wesprzeć proces ewaluacji skuteczności podejmowanych w ramach programu działań oraz analizy i badania dotyczące skuteczność procesu zarządzania programem.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 4.2 *Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013* - *wydatki nielimitowane* ma na celu zwiększenie efektywności procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 poprzez zakup odpowiedniego sprzętu, organizowanie szkoleń dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013, dostarczenie wsparcia eksperckiego dla prawidłowego funkcjonowania procesu wdrażania ZPORR i programowania RPO na lata 2007-2013 oraz wsparcia procesu ewaluacji. Działanie to jest komplementarne do działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Pomoc Techniczna 2004-2006”: 1 w ramach priorytetu 1 działania 1 *Szkolenia osób odpowiedzialnych, za zarządzanie, monitorowanie, ocenę i kontrolę*, 5 *Zakup wyposażenia*, w ramach priorytetu 2 działania 1 *Rozwój i utrzymanie systemu SIMIK i sieci rozległej SIMIK-NET*, 2 *Szkolenia*, 5 *Zakup*

wyposażenia. W ramach tych działań realizowane będą projekty mające na celu wzmocnienie zdolności w zakresie zarządzania Instytucji Zarządzającej PWW lub Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym „Pomoc Techniczna 2004-2006”, a w przypadku działania 1, 2 i 5 (priorytet) 2 Ministerstwa Finansów oraz innych instytucji będących użytkownikami systemu SIMIK.

W ramach działania 4.2 *Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013* - wydatki nielimitowane realizowane natomiast będą projekty mające służyć zwiększeniu efektywności procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach działania 4.2 realizowane będą projekty mające przyczynić się do zwiększenia efektywności procesu wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013 poprzez zakup odpowiedniego sprzętu, kształcenie pracowników zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013, dostarczenie wsparcia eksperckiego dla prawidłowego funkcjonowania procesu wdrażania ZPORR i programowania RPO na lata 2007-2013 oraz wsparcie procesu ewaluacji.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W ramach działania mogą być realizowane m. in. następujące rodzaje projektów:

- organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla pracowników zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013 oraz udział w szkoleniach i innych formach kształcenia w zakresie związanym z problematyką wdrażania funduszy strukturalnych pracowników odpowiedzialnych za wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013,
- organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla osób zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz programowanie RPO na lata 2007-2013 (w szczególności dla ekspertów zaangażowanych w ocenę projektów, członków Komitetu Monitorującego i Podkomitetów Monitorujących komponent regionalny ZPORR, członków Krajowego Komitetu Sterującego i Komitetów Sterujących, członków Komisji Zatwierdzającej Wnioski o Przyznanie Środków z Pomocy Technicznej ZPORR),
- zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem oraz innego sprzętu biurowego (np. komputery, serwery, monitory, projektory multimedialne, skanery, faksy, kopiarki, drukarki, telefony), wyposażenia i materiałów biurowych, na potrzeby wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- przygotowanie analiz, badań, sprawozdań oraz finansowanie pomocy ekspertów zewnętrznych w celu opracowania optymalnego systemu wdrażania programu,
- ewaluacja w ramach ZPORR oraz przygotowanie ewaluacji ex-ante w trakcie procesu programowania RPO na lata 2007-2013.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Instytucja Zarządzająca ZPORR
2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Priorytecie II i działania 3.4.
3. Urzędy Wojewódzkie
4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO 2007-2013 oraz instytucje uczestniczące we wdrażaniu RPO na lata 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w programowaniu RPO na lata

2007-2013.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

1. W przypadku projektów realizowanych przez Instytucję Zarządzającą ZPORR, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego MGiP, Urzędy Wojewódzkie oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.5. i 3.4.
  - 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy).
2. W przypadku projektów realizowanych przez instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR i Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.2 i 2.6 oraz WUP-y – Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) działań 2.1, 2.3 i 2.4 oraz Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013,
  - 15% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy);

Projekty dotyczące zakupu sprzętu i wyposażenia na potrzeby wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 dla instytucji wymienionych w punkcie 2 nie uzyskują dofinansowania z budżetu państwa.

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy realizujący projekt pomocy technicznej składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność, zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność dla projektów pomocy technicznej, w którym dokonuje poświadczenia zbiorczej kwoty wydatkowanej w ramach województwa (poza wydatkami związanym z projektami realizowanymi przez Instytucję Pośredniczącą).

Dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez Instytucję Pośredniczącą, sporządza ona osobny wniosek o płatność. Oba wnioski Instytucja Pośrednicząca przekazuje do Instytucji Zarządzającej ZPORR. Instytucja Zarządzająca ZPORR przeprowadza weryfikację zbiorczych wniosków o płatność oraz wniosków o płatność dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez poszczególne Instytucje Pośredniczące.

Po zakończeniu weryfikacji, Instytucja Zarządzająca ZPORR przekazuje z rachunku programowego na poziomie Instytucji Zarządzającej, na którym są gromadzone środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE przeznaczone na projekty pomocy technicznej, środki refundacji z EFRR dla projektów, które sama realizuje, na rachunek, z którego zostały dokonane wydatki oraz przekazuje środki refundacji z EFRR na konta Beneficjentów końcowych.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza następnie zbiorczy wniosek o płatność, w którym ujmuje również wydatki poniesione w trakcie realizacji własnych projektów pomocy technicznej. Zbiorczy wniosek o płatność w ramach Priorytetu 4 Pomoc Techniczna

przekazywany jest do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE. Po otrzymaniu refundacji z KE, środki refundacji dla projektów Pomocy Technicznej przekazywane są przez Instytucję Płatniczą na rachunek Pomocy Technicznej w Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

POMOC PUBLICZNA

Nie dotyczy

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

1. W przypadku, gdy **beneficjentem końcowym Pomocy Technicznej jest instytucja inna niż Instytucja Zarządzająca ZPORR (Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, WUP lub inny **beneficjent końcowy**):**

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

2. W przypadku, gdy **beneficjentem końcowym pomocy jest Instytucja Zarządzająca ZPORR:**

Instytucja Zarządzająca ZPORR uwzględnia własne projekty, współfinansowane z Pomocy Technicznej ZPORR sporządzając sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Procedury sporządzania i zatwierdzania sprawozdań oraz terminy ich składania są takie same jak w pierwszym przypadku.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITORINGU

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz w programowanie RPO na lata 2007-2013 objętych szkoleniami (w latach 2004 -2008), 2. Liczba zleconych ekspertyz, analiz i ocen 3. Liczba dokonanych ewaluacji 4. Liczba zakupionych komputerów na potrzeby wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013	<p>400</p> <p>50</p> <p>1 ex-post, 16 ex-ante, 10 tematycznych;</p> <p>560</p>

DZIAŁANIE 4.3. Działania informacyjne i promocyjne

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 4.3

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR
Nazwa Priorytetu	Pomoc techniczna
Nazwa działania	Działania informacyjne i promocyjne
Nazwa poddziałania	nie dotyczy
Kategoria interwencji Funduszy Strukturalnych	411,415
Numer działania	4.3
Numer poddziałania	nie dotyczy
Czas trwania działania	2004-2006
Instytucja Zarządzająca	Minister Gospodarki i Pracy, którego obsługę zapewnia Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego
Instytucja Pośrednicząca	Wojewoda
Beneficjenci końcowi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instytucja Zarządzająca ZPORR 2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Priorytecie II i działania 3.4. 3. Urzędy Wojewódzkie 4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w programowaniu RPO na lata 2007-2013.
Instytucja Płatnicza	Minister Finansów, którego obsługę zapewnia Departament Instytucji Płatniczej
Rodzaj pomocy	Dotacje
Maksymalny udział środków EFRR (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie projektu	75%
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	8 192 000
Wsparcie finansowe UE (w EUR)	6 142 000
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	2 050 000
Wielkość środków prywatnych (w EUR)	0

Indykacyjny udział środków UE (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	75%
Indykacyjny udział krajowych środków publicznych (%) w wydatkach kwalifikowalnych na poziomie działania	25%

CEL DZIAŁANIA

Celem niniejszego działania jest:

- wsparcie działań służących zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu, w szczególności dla: potencjalnych odbiorców pomocy, regionalnych i lokalnych władz oraz innych właściwych władz publicznych, organizacji zawodowych i środowisk przedsiębiorców, partnerów gospodarczych i społecznych, organizacji pozarządowych, podmiotów działających na rzecz promocji równości szans między kobietami i mężczyznami;
- wsparcie działań służących informowaniu opinii publicznej o roli UE w zakresie wspierania rozwoju regionów oraz o osiągniętych rezultatach tego wsparcia.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Skuteczne wykorzystywanie funduszy strukturalnych uzależnione jest w dużej mierze od efektywności działań informacyjnych i promocyjnych. Plan Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych”, przygotowany zgodnie z zaleceniami rozporządzenia nr 1159/2000/WE z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 130 z 31.05.2000), nakłada liczne obowiązki w tym zakresie na wszystkie instytucje uczestniczące we wdrażaniu ZPORR.

Na szczeblu krajowym, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego w Ministerstwie Gospodarki i Pracy odpowiedzialny jest za zapewnienie odpowiedniej informacji i promocji ZPORR oraz koordynację przygotowania RPO na lata 2007-2013.

Za promocję ZPORR w województwie odpowiedzialny jest samorząd województwa we współpracy z Urzędami Wojewódzkimi.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie 4.3 *Działania informacyjne i promocyjne* ma na celu realizację projektów informacyjnych i promocyjnych, a także organizację szkoleń dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów). Działanie to jest komplementarne do działań realizowanych w ramach Programu Operacyjnego „Pomoc Techniczna 2004-2006”: działań priorytetu 3 *Upowszechnienie informacji i promocja funduszy strukturalnych*. W ramach tych działań realizowane będą projekty mające na celu rozpowszechnianie informacji o funduszach strukturalnych.

W ramach działania 4.3 ZPORR *Działania informacyjne i promocyjne* realizowane natomiast będą projekty mające służyć rozpowszechnianiu informacji dotyczących ZPORR oraz stanu przygotowania RPO na lata 2007-2013.

OPIS DZIAŁANIA

W ramach działania 4.3 realizowane będą projekty mające służyć zapewnieniu powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu oraz projekty dotyczące informowania opinii publicznej o roli UE w zakresie wspierania regionów. Celem działania jest również dostarczenie niezbędnej wiedzy beneficjentom na temat możliwości finansowania projektów w ramach RPO na lata 2007-2013.”.

RODZAJE KWALIFIKUJĄCYCH SIĘ PROJEKTÓW

W ramach działania mogą być realizowane w szczególności następujące rodzaje projektów:

- przygotowanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych - aktualnych dokumentów programowych, podręczników procedur wdrażania, broszur, folderów i innych publikacji na temat ZPORR oraz procesu programowania RPO na lata 2007-2013,
- przygotowanie i publikacja biuletynu informacyjnego na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 ,
- przygotowanie i publikacja materiałów prasowych na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- stworzenie i administrowanie stronami internetowymi na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- organizacja konferencji, seminariów na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- stworzenie, wyposażenie i utrzymanie punktów informacyjnych na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- organizacja i przeprowadzenie szkoleń dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów) na temat ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- zatrudnienie osób zajmujących się informacją i promocją na podstawie umowy cywilno-prawnej.

RODZAJE BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH

1. Instytucja Zarządzająca ZPORR
2. Instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań w Prioryecie II i działania 3.4.
3. Urzędy Wojewódzkie
4. Instytucje uczestniczące w procesie programowania RPO na lata 2007-2013: Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego Ministerstwa Gospodarki i Pracy, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO 2007-2013 oraz inne instytucje uczestniczące w programowaniu RPO na lata 2007-2013

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW

Dofinansowanie z EFRR:

- maksymalnie 75% wydatków kwalifikowalnych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

1. W przypadku projektów realizowanych przez Instytucję Zarządzającą ZPORR, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego MGIP, Urzędy Wojewódzkie oraz Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.5. i 3.4.
  - 25% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy).
2. W przypadku projektów dotyczących organizacji szkoleń dla beneficjentów końcowych

oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów), realizowanych przez instytucje uczestniczące w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR i Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) dla działań 2.2 i 2.6 oraz WUP-y – Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) działań 2.1, 2.3 i 2.4, Urzędy Marszałkowskie i ich jednostki organizacyjne zaangażowane w proces programowania RPO na lata 2007-2013:

- 15% wydatków kwalifikowalnych z budżetu państwa (Minister Gospodarki i Pracy).

Pozostałe projekty instytucji wymienionych w punkcie 2 nie uzyskują dofinansowania z budżetu państwa

PRZEPŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z KE refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków o płatność przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy realizujący projekt pomocy technicznej składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wnioski o płatność. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o płatność, zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o płatność dla projektów pomocy technicznej, w którym dokonuje poświadczenia zbiorczej kwoty wydatkowanej w ramach województwa (poza wydatkami związanym z projektami realizowanymi przez Instytucję Pośredniczącą).

Dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez Instytucję Pośredniczącą, sporządza ona osobny wniosek o płatność. Oba wnioski Instytucja Pośrednicząca przekazuje do Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR przeprowadza weryfikację zbiorczych wniosków o płatność oraz wniosków o płatność dla projektów Pomocy Technicznej realizowanych przez poszczególne Instytucje Pośredniczące.

Po zakończeniu weryfikacji, Instytucja Zarządzająca ZPORR przekazuje z rachunku programowego na poziomie Instytucji Zarządzającej, na którym są gromadzone środki zaliczki oraz płatności okresowe z KE przeznaczone na projekty pomocy technicznej, środki refundacji z EFRR dla projektów, które sama realizuje, na rachunek, z którego zostały dokonane wydatki oraz przekazuje środki refundacji z EFRR na konta Beneficjentów końcowych.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza następnie zbiorczy wniosek o płatność, w którym ujmuje również wydatki poniesione w trakcie realizacji własnych projektów pomocy technicznej. Zbiorczy wniosek o płatność w ramach Priorytetu 4 Pomoc Techniczna przekazywany jest do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do KE.

Po otrzymaniu refundacji z KE, środki refundacji dla projektów Pomocy Technicznej przekazywane są przez Instytucję Płatniczą na rachunek Pomocy Technicznej w Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda (Instytucja Pośrednicząca) wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie ogłaszanej przez tego dysponenta procedurze.

POMOC PUBLICZNA

Nie dotyczy

PROCEDURA SPORZĄDZANIA SPRAWOZDAŃ

1. W przypadku gdy beneficjentem końcowym Pomocy Technicznej jest instytucja inna niż Instytucja Zarządzająca ZPORR (Urząd Wojewódzki, Urząd Marszałkowski, WUP lub inny beneficjent końcowy):

Beneficjent końcowy zobowiązany jest do monitorowania i sprawozdawania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Sprawozdania z realizacji przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych sprawozdań i danych generowanych w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności (SIMIK) Instytucja Pośrednicząca sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR w danym województwie okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Sprawozdania kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji ZPORR w danym województwie zatwierdza Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR.

Po zatwierdzeniu przez Podkomitet Monitorujący komponent regionalny ZPORR, Instytucja Pośrednicząca przekazuje sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie Instytucji Zarządzającej ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

2. W przypadku, gdy beneficjentem końcowym pomocy jest Instytucja Zarządzająca ZPORR:

Instytucja Zarządzająca ZPORR uwzględnia własne projekty, współfinansowane z Pomocy Technicznej ZPORR sporządzając sprawozdanie z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu.

Procedury sporządzania i zatwierdzania sprawozdań oraz terminy ich składania są takie same jak w pierwszym przypadku.

Sprawozdanie roczne i sprawozdanie na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR

WSKAŹNIKI MONITORINGU

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	1.Liczba egzemplarzy wszystkich publikacji, broszur i ulotek informacyjnych nt. ZPORR oraz RPO na lata 2007-2013.	300 000
	2.Liczba zorganizowanych seminariów, konferencji i innych akcji promujących ZPORR oraz RPO na lata 2007-2013.	250
	3. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów)	1600

ROZDZIAŁ V. TABELE FINANSOWE

„Indykatywna tabela alokacji w ramach ZPORR w podziale na priorytety i działania (euro w cenach bieżących)

Priorytet/działanie	Kategorie interwencji	Publiczne								Prywatne
		Koszty ogółem	Wkład wspólnotowy			Wkład krajowy				
			Ogółem	EFRR	EFS	Ogółem	Budżet państwa	Jednostki samorządu terytorialnego	Inne	
Polska ogółem										
Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów		2 462 017 709	1 762 567 948	1 762 567 948		699 449 761	69 830 039	629 619 722		50 297 474
1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	312, 317, 319	1 006 469 953	754 857 682	754 857 682		251 612 271		251 612 271		1 000 000
2. Infrastruktura ochrony środowiska	332, 341, 343, 344, 345, 353	411 053 560	308 286 948	308 286 948		102 766 612		102 766 612		4 000 000
3. Regionalna infrastruktura społeczna	36, 183	324 055 733	243 041 800	243 041 800		81 013 933	35 439 213	45 574 720		20 955 163
3.1 Regionalna infrastruktura edukacyjna		197 169 907	147 877 430	147 877 430		49 292 477	23 220 000	26 072 477		10 973 098
3.2 Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia		126 885 826	95 164 369	95 164 369		31 721 456	12 219 213	19 502 243		9 982 065
4. Rozwój turystyki i kultury	354, 171, 172, 173	260 087 360	195 065 520	195 065 520		65 021 840	24 979 472	40 042 368		13 192 311
5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	321, 322, 323	124 561 787	93 421 340	93 421 340		31 140 447	9 411 354	21 729 093		9 150 000
6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach ⁹¹	317, 319	335 789 316	167 894 658	167 894 658		167 894 658	⁹¹⁾	167 894 658		2 000 000
Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach		598 655 828	438 469 535		438 469 535	160 186 293	160 186 293			14 003 097
1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	23	130 602 119	97 951 589		97 951 589	32 650 530	32 650 530			6 530 106
2. Wyrównywanie szans edukacyjnychpoprzez programy stypendialne	23	176 728 558	122 024 350		122 024 350	54 704 208	54 704 208			
I. Wsparcie dla dzieci z obszarów wiejskich		151 360 000	103 000 000		103 000 000	48 360 000	48 360 000			
II. Wsparcie dla studentów		25 368 558	19 024 350		19 024 350	6 344 208	6 344 208			
3.Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	24	72 562 119	54 421 589		54 421 589	18 140 530	18 140 530			1 451 242
4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	24	98 532 127	73 898 828		73 898 828	24 633 299	24 633 299			1 978 976
5.Promocja przedsiębiorczości	24	60 855 452	45 641 589		45 641 589	15 213 863	15 213 863			3 042 773
6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy	24	59 375 453	44 531 590		44 531 590	14 843 863	14 843 863			1 000 000

⁹¹ W ramach Działania 1.6 ZPORR dopuszcza się możliwość współfinansowania ze środków budżetu państwa zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej.

Priorytet 3 Rozwój lokalny		970 033 392	727 523 283	727 523 283		242 510 109	108 304 384	134 205 725		81 904 490
1. Obszary wiejskie	312, 332, 341, 343, 344, 345, 171, 172, 354, 353	478 563 226	358 922 419	358 922 419		119 640 806	47 856 323	71 784 484		4 000 000
2. Obszary podlegające restrukturyzacji	164, 171, 172, 312, 332, 341, 343, 344, 345, 354	146 719 412	110 039 559	110 039 559		36 679 853	14 671 941	22 007 912		2 000 000
3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	164, 351, 352, 353	128 619 702	96 464 776	96 464 776		32 154 925	12 861 970	19 292 955		9 273 954
4. Mikroprzedsiębiorstwa	161, 163	75 328 559	56 494 658	56 494 658		18 833 901	18 833 901			61 630 536
5. Lokalna infrastruktura społeczna	36	140 802 494	105 601 871	105 601 871		35 200 624	14 080 249	21 120 374		5 000 000
5.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa		72 329 225	54 246 919	54 246 919		18 082 306	7 232 922	10 849 384		2 500 000
5.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia		68 473 270	51 354 952	51 354 952		17 118 317	6 847 327	10 270 990		2 500 000
Priorytet 4 Pomoc techniczna		53 220 003	39 910 003	39 910 003		13 310 000	7 810 000	5 500 000		
1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane	411, 412, 413	33 741 003	25 303 003	25 303 003		8 438 000	4 538 000	3 900 000		
2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013- wydatki nielimitowane	411, 412, 413	11 287 000	8 465 000	8 465 000		2 822 000	2 182 000	640 000		
3. Działania informacyjne i promocyjne	411, 415	8 192 000	6 142 000	6 142 000		2 050 000	1 090 000	960 000		
ZPORR ogółem		4 083 926 932	2 968 470 769	2 530 001 234	438 469 535	1 115 456 164	346 130 716	769 325 448		146 205 061
Całkowite związane z EFRR		3 485 271 104	2 530 001 234	2 530 001 234		955 269 871	185 944 423	769 325 448		132 201 964
Całkowite związane z EFS		598 655 828	438 469 535		438 469 535	160 186 293	160 186 293			14 003 097

Zgodnie z art. 29 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych, wkład z funduszy zostaje obliczony w odniesieniu do całkowitego, publicznego lub pokrewnego kwalifikującego się wydatku (krajowego, regionalnego lub lokalnego i wspólnotowego) w ramach ZPORR.

Indykatywna tabela alokacji w ramach ZPORR w podziale na priorytety i działania (euro w cenach bieżących)

Priorytet/działanie	Koszty ogółem	Publiczne							Prywatne
		Wkład wspólnotowy			Wkład krajowy				
		Ogółem	EFRR	EFS	Ogółem	Budżet państwa	Jednostki samorządu terytorialnego	Inne	
Polska ogółem									
Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	2 462 017 709	1 762 567 948	1 762 567 948		699 449 761	69 830 039	629 619 722		50 297 474
2004	575 348 861	411 903 323	411 903 323		163 445 538	16 310 905	147 134 633		11 751 881
2005	821 839 417	588 350 515	588 350 515		233 488 902	23 318 437	210 170 465		16 790 895
2006	1 064 829 431	762 314 110	762 314 110		302 515 321	30 200 697	272 314 624		21 754 698
1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	1 006 469 953	754 857 682	754 857 682		251 612 271		251 612 271		1 000 000
2004	235 212 028	176 410 240	176 410 240		58 801 788		58 801 788		233 648
2005	335 959 670	251 971 494	251 971 494		83 988 176		83 988 176		333 831
2006	435 298 255	326 475 947	326 475 947		108 822 307		108 822 307		432 521
2. Infrastruktura ochrony środowiska	411 053 560	308 286 948	308 286 948		102 766 612		102 766 612		4 000 000
2004	96 063 217	72 046 660	72 046 660		24 016 557		24 016 557		934 590
2005	137 209 678	102 906 183	102 906 183		34 303 495		34 303 495		1 335 327
2006	177 780 665	133 334 105	133 334 105		44 446 560		44 446 560		1 730 083
3. Regionalna infrastruktura społeczna	324 055 733	243 041 800	243 041 800		81 013 933	35 439 213	44 574 720		20 955 163
3.1 Regionalna infrastruktura edukacyjna	197 169 907	147 877 430	147 877 430		49 292 477	23 220 000	26 072 477		10 973 098
2004	46 075 822	34 558 955	34 558 955		11 516 867	5 423 729	6 093 138		2 563 837
2005	65 818 364	49 361 486	49 361 486		16 456 878	7 753 885	8 702 993		3 663 169
2006	85 275 721	63 956 989	63 956 989		21 318 732	10 042 386	11 276 346		4 746 092
3.2 Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia	127 353 869	95 725 393	95 725 393		31 628 477	12 219 213	19 502 243		9 982 065
2004	29 761 134	22 371 024	22 371 024		7 390 110	2 854 165	4 535 945		2 332 285
2005	42 512 326	31 953 136	31 953 136		10 559 190	4 080 378	6 478 812		3 332 330
2006	55 080 409	41 401 232	41 401 232		13 679 177	5 284 670	8 394 507		4 317 450
4. Rozwój turystyki i kultury	260 087 360	195 065 520	195 065 520		65 021 840	24 979 472	40 042 368		13 192 311
2004	60 779 421	45 586 812	45 586 812		15 192 609	5 834 707	9 357 902		3 082 351
2005	86 820 441	65 112 871	65 112 871		21 707 570	8 341 428	13 366 142		4 404 013
2006	112 487 499	84 365 837	84 365 837		28 121 661	10 803 337	17 318 324		5 705 947
5. Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	124 561 787	93 421 340	93 421 340		31 140 447	9 411 354	21 729 093		9 150 000
2004	29 108 960	21 832 567	21 832 567		7 276 393	2 198 304	5 078 089		2 137 875
2005	41 579 960	31 184 043	31 184 043		10 395 917	3 142 746	7 253 171		3 054 561
2006	53 872 866	40 404 730	40 404 730		13 468 137	4 070 304	9 397 833		3 957 564
6. Rozwój transportu publicznego w aglomeracjach ⁹¹⁾	335 789 316	167 894 658	167 894 658		167 894 658 ⁹¹⁾		167 894 658		2 000 000
2004	78 457 660	39 228 175	39 228 175		39 229 485		39 229 485		467 295

	2005	112 095 210	56 048 571	56 048 571		56 046 639		56 046 639		667 664
	2006	145 236 446	72 617 912	72 617 912		72 618 534		72 618 534		865 041
Priorytet 2 Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach		598 655 828	438 469 535		438 469 535	160 186 293	160 186 293			14 003 097
	2004	139 901 484	102 467 141		102 467 141	37 434 343	37 434 343			3 272 395
	2005	199 816 140	146 350 086		146 350 086	53 466 054	53 466 054			4 673 786
	2006	258 938 204	189 652 308		189 652 308	69 285 896	69 285 896			6 056 916
1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie		130 602 119	97 951 589		97 951 589	32 650 530	32 650 530			6 530 106
	2004	30 520 509	22 890 382		22 890 382	7 630 127	7 630 127			1 526 026
	2005	43 590 812	32 693 109		32 693 109	10 897 703	10 897 703			2 179 541
	2006	56 490 798	42 368 098		42 368 098	14 122 700	14 122 700			2 824 539
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne		176 728 558	122 024 350		122 024 350	54 704 208	54 704 208			
I. Wsparcie dla dzieci z obszarów wiejskich		151 360 000	103 000 000		103 000 000	48 360 000	48 360 000			
	2004	35 371 435	24 070 149		24 070 149	11 301 286	11 301 286			
	2005	50 519 130	34 378 108		34 378 108	16 141 022	16 141 022			
	2006	65 469 435	44 551 743		44 551 743	20 917 692	20 917 692			
II. Wsparcie dla studentów		25 368 558	19 024 350		19 024 350	6 344 208	6 344 208			
	2004	5 928 632	4 445 991		4 445 991	1 482 641	1 482 641			
	2005	8 468 025	6 350 328		6 350 328	2 117 697	2 117 697			
	2006	10 971 901	8 228 032		8 228 032	2 743 870	2 743 870			
3.Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa		72 562 119	54 421 589		54 421 589	18 140 530	18 140 530			1 451 242
	2004	16 957 097	12 717 823		12 717 823	4 239 274	4 239 274			339 142
	2005	24 218 916	18 164 187		18 164 187	6 054 729	6 054 729			484 378
	2006	31 386 106	23 539 579		23 539 579	7 846 527	7 846 527			627 722
4. Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi		98 532 127	73 898 828		73 898 828	24 633 300	24 633 299			1 978 976
	2004	23 026 958	17 270 156		17 270 156	5 756 802	5 756 802			462 468
	2005	32 890 024	24 667 429		24 667 429	8 222 595	8 222 595			660 519
	2006	42 615 145	31 961 243		31 961 243	10 653 902	10 653 902			855 989
5.Promocja przedsiębiorczości		60 855 452	45 641 589		45 641 589	15 213 863	15 213 863			3 042 773
	2004	14 221 357	10 666 018		10 666 018	3 555 339	3 555 339			711 068
	2005	20 311 605	15 233 704		15 233 704	5 077 901	5 077 901			1 015 580
	2006	26 322 490	19 741 867		19 741 867	6 580 623	6 580 623			1 316 125
6. Regionalne Strategie Innowacyjne i transfer wiedzy		59 375 453	44 531 590		44 531 590	14 843 863	14 843 863			1 000 000
	2004	13 875 496	10 406 622		10 406 622	3 468 874	3 468 874			233 691
	2005	19 817 628	14 863 221		14 863 221	4 954 407	4 954 407			333 768
	2006	25 682 329	19 261 747		19 261 747	6 420 582	6 420 582			432 541
Priorytet 3 Rozwój lokalny		970 033 392	727 523 283	727 523 283		242 510 109	108 304 382	134 205 726		81 904 490

	2004	226 692 852	170 019 228	170 019 228		56 673 624	25 309 745	31 363 879		19 136 783
	2005	323 799 540	242 849 067	242 849 067		80 950 473	36 152 602	44 797 871		27 342 321
	2006	419 541 000	314 654 988	314 654 988		104 886 012	46 842 035	58 043 976		35 425 386
1. Obszary wiejskie		478 563 226	358 922 419	358 922 419		119 640 806	47 856 323	71 784 484		4 000 000
	2004	111 840 226	83 880 169	83 880 169		27 960 056	11 184 023	16 776 034		934 590
	2005	159 744 405	119 808 304	119 808 304		39 936 101	15 974 440	23 961 661		1 335 327
	2006	206 978 595	155 233 946	155 233 946		51 744 649	20 697 860	31 046 789		1 730 083
2. Obszary podlegające restrukturyzacji		146 719 412	110 039 559	110 039 559		36 679 853	14 671 941	22 007 912		2 000 000
	2004	34 288 326	25 716 245	25 716 245		8 572 082	3 428 833	5 143 249		467 295
	2005	48 974 940	36 731 205	36 731 205		12 243 735	4 897 494	7 346 241		667 664
	2006	63 456 146	47 592 109	47 592 109		15 864 036	6 345 614	9 518 422		865 041
3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe		128 619 702	96 464 776	96 464 776		32 154 925	12 861 970	19 292 955		9 273 954
	2004	30 058 424	22 543 818	22 543 818		7 514 606	3 005 842	4 508 764		2 166 837
	2005	42 933 256	32 199 942	32 199 942		10 733 314	4 293 326	6 439 988		3 095 941
	2006	55 628 021	41 721 016	41 721 016		13 907 005	5 562 802	8 451 304		4 011 176
4. Mikroprzedsiębiorstwa		75 328 559	56 494 658	56 494 658		18 833 901	18 833 901			61 630 536
	2004	17 600 332	13 199 838	13 199 838		4 400 494	4 400 494			14 399 823
	2005	25 147 067	18 859 712	18 859 712		6 287 355	6 287 355			20 574 231
	2006	32 581 160	24 435 108	24 435 108		8 146 052	8 146 052			26 656 482
5. Lokalna infrastruktura społeczna		140 802 494	105 601 871	105 601 871		35 200 624	14 080 249	20 871 785		5 000 000
5.1 Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa		72 329 225	54 246 919	54 246 919		18 082 306	7 232 922	10 849 384		2 500 000
	2004	16 903 340	12 677 505	12 677 505		4 225 835	1 690 333	2 535 502		584 119
	2005	24 143 495	18 107 621	18 107 621		6 035 874	2 414 350	3 621 524		834 579
	2006	31 282 390	23 461 792	23 461 792		7 820 597	3 128 239	4 692 358		1 081 302
5.2 Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia		68 473 270	51 354 952	51 354 952		17 118 317	6 847 327	10 270 990		2 500 000
	2004	16 002 203	12 001 652	12 001 652		4 000 551	1 600 220	2 400 330		584 119
	2005	22 856 377	17 142 283	17 142 283		5 714 094	2 285 638	3 428 457		834 579
	2006	29 614 689	22 211 017	22 211 017		7 403 672	2 961 469	4 442 203		1 081 302
Priorytet 4 Pomoc techniczna		53 220 003	39 910 003	39 910 003		13 310 000	7 810 000	5 500 000		
	2004	12 434 723	9 324 874	9 324 874		3 109 849	1 824 787	1 285 062		
	2005	17 766 528	13 323 227	13 323 227		4 443 301	2 607 226	1 836 075		
	2006	23 018 752	17 261 902	17 261 902		5 756 850	3 377 987	2 378 863		
1. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki limitowane		33 741 003	25 303 003	25 303 003		8 438 000	4 538 000	3 900 000		
	2004	7 883 503	5 911 985	5 911 985		1 971 518	1 060 292	911 226		
	2005	11 263 819	8 446 946	8 446 946		2 816 873	1 514 929	1 301 944		
	2006	14 593 681	10 944 072	10 944 072		3 649 609	1 962 779	1 686 830		
2. Wsparcie procesu wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013 - wydatki nielimitowane		11 287 000	8 465 000	8 465 000		2 822 000	2 182 000	640 000		
	2004	2 637 179	1 977 826	1 977 826		659 353	509 819	149 534		

	2005	3 767 959	2 825 886	2 825 886		942 073	728 421	213 652		
	2006	4 881 862	3 661 288	3 661 288		1 220 574	943 760	276 814		
3. Działania informacyjne i promocyjne		8 192 000	6 142 000	6 142 000		2 050 000	1 090 000	960 000		
	2004	1 914 041	1 435 063	1 435 063		478 978	254 676	224 302		
	2005	2 734 750	2 050 395	2 050 395		684 355	363 876	320 479		
	2006	3 543 209	2 656 542	2 656 542		886 667	471 448	415 219		
ZPORR ogółem		4 083 926 932	2 968 470 769	2 530 001 234	438 469 535	1 115 456 164	346 130 714	768 325 448		146 205 061
	2004	954 377 919	693 714 565	591 247 424	102 467 141	260 663 354	80 879 780	179 783 574		34 161 059
	2005	1 362 221 625	990 872 895	844 522 809	146 350 086	372 348 730	115 544 319	256 804 411		48 807 002
	2006	1 766 327 388	1 283 883 309	1 094 231 000	189 652 308	482 444 079	149 706 615	332 737 463		63 237 000
Całkowite związane z EFRR		3 485 271 104	2 530 001 234	2 530 001 234		955 269 871	185 944 421	769 325 448		132 201 964
Całkowite związane z EFS		598 655 828	438 469 535		438 469 535	160 186 293	160 186 293			14 003 097

Indykatorywna tabela alokacji funduszy strukturalnych w ramach ZPORR w podziale na działania i województwa (w euro w cenach bieżących)

Priorytet/ Działanie		Dolnośląskie	Kujawsko - pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko - Mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio - pomorskie
Priorytet 1	1 594 673 290	127 820 343	81 574 936	118 697 944	47 186 035	92 459 577	110 693 697	172 163 643	44 225 774	110 569 927	65 411 552	89 895 820	165 491 644	75 211 178	98 000 103	114 921 182	80 349 935
D 1	754 857 682	66 123 142	35 102 865	54 789 834	22 982 100	40 913 906	50 916 754	78 257 587	20 826 618	53 760 000	31 785 600	47 869 950	69 474 331	36 698 860	50 374 961	56 013 425	38 967 749
D 2	308 286 948	33 058 309	11 854 000	21 500 000	7 502 100	19 974 856	12 965 000	37 498 738	7 880 000	20 523 035	10 757 400	12 761 047	43 449 937	14 876 989	18 428 000	20 494 573	14 762 964
D 3	243 041 800	13 876 858	13 290 983	19 940 582	8 991 333	13 465 412	22 139 151	30 084 332	7 118 672	16 944 171	9 612 969	9 555 278	25 213 057	11 300 000	9 464 000	20 183 501	11 861 501
D 4	195 065 520	10 000 000	8 236 000	15 666 341	4 917 200	11 490 644	16 653 264	20 289 587	5 782 393	13 440 000	7 946 400	14 306 073	18 749 491	9 500 000	13 089 163	14 966 212	10 032 752
D 5	93 421 340	4 762 034	13 091 088	6 801 187	2 793 302	6 614 759	8 019 528	6 033 399	2 618 091	5 902 721	5 309 183	5 403 472	8 604 828	2 835 329	6 643 979	3 263 471	4 724 969
Priorytet 2	438 469 535	35 516 034	23 155 739	33 332 616	13 111 484	24 030 492	28 547 184	48 056 885	11 808 836	30 048 840	16 447 899	25 644 086	42 826 555	22 366 955	28 409 341	32 936 184	22 230 405
D 1	97 951 589	7 934 079	5 112 000	6 118 956	2 928 800	5 441 776	7 230 000	10 637 543	2 720 000	6 460 653	4 950 000	5 661 602	9 937 569	5 800 000	5 658 741	6 393 724	4 966 146
D 2	122 024 350	9 858 639	6 291 168	9 246 257	3 639 400	6 596 800	8 160 000	13 217 879	3 000 000	7 680 000	2 805 000	7 034 930	12 657 742	5 900 000	8 511 181	11 254 576	6 170 778
D 3	54 421 589	4 408 149	3 298 131	6 050 604	1 627 000	3 062 800	2 000 000	6 376 575	1 510 000	3 840 000	2 310 052	3 418 208	3 919 041	2 830 094	3 276 000	3 735 760	2 759 175
D 4	73 898 828	6 011 139	3 748 874	5 351 812	2 219 600	4 217 116	4 897 045	8 032 080	2 070 000	5 760 000	2 916 312	4 245 866	7 164 778	3 536 938	4 766 305	5 198 438	3 762 525
D 5	45 641 589	3 696 969	2 350 542	3 322 708	1 364 684	2 356 000	3 062 551	4 956 677	1 268 836	3 176 655	1 816 535	2 638 084	4 628 057	2 199 923	3 248 787	3 240 552	2 314 029
D 6	44 531 590	3 607 059	2 355 024	3 242 279	1 332 000	2 356 000	3 197 588	4 836 131	1 240 000	3 131 532	1 650 000	2 645 396	4 519 368	2 100 000	2 948 327	3 113 134	2 257 752
Priorytet 3	727 523 283	60 301 150	37 182 347	48 967 120	22 255 100	40 608 391	46 019 342	79 619 417	20 720 000	51 543 851	28 026 643	44 043 416	71 642 854	35 500 000	55 537 632	48 170 591	37 385 430
D 1	358 922 419	26 271 605	19 698 400	26 500 000	11 028 400	19 966 170	23 960 849	44 665 919	10 290 000	25 460 001	14 685 600	22 119 290	21 936 534	17 500 000	27 527 000	28 961 452	18 351 199
D 2	110 039 559	10 929 387	6 276 400	5 202 966	3 495 700	6 065 478	6 295 198	8 900 563	3 240 000	8 135 172	4 090 434	6 755 933	21 134 659	5 600 000	3 790 246	4 201 371	5 926 052
D 3	96 464 776	9 496 578	4 061 200	5 000 000	2 975 800	5 498 500	4 748 000	6 847 764	2 770 000	6 929 004	2 182 400	5 754 259	13 977 514	4 800 000	13 261 111	3 115 225	5 047 421
D 4	56 494 658	5 158 417	1 846 000	4 229 597	1 690 200	3 142 000	3 916 795	6 135 320	1 570 000	3 840 000	2 976 208	3 265 391	6 196 201	2 700 000	3 964 250	3 000 000	2 864 279
D 5	105 601 871	8 445 163	5 300 347	8 034 557	3 065 000	5 936 243	7 098 500	13 069 851	2 850 000	7 179 674	4 092 000	6 148 543	8 397 946	4 900 000	6 995 025	8 892 543	5 196 479
Ogółem	2 760 666 108	223 637 527	141 913 022	200 997 680	82 552 619	157 098 460	185 260 223	299 839 945	76 754 610	192 162 618	109 886 094	159 583 322	279 961 053	133 078 133	181 947 076	196 027 957	139 965 770

ROZDZIAŁ VI. ZARZĄDZANIE FINANSOWE

System zarządzania finansowego i kontroli środków pochodzących z funduszy strukturalnych jest zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającym ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych, rozporządzeniu nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 063 z 03.03.2001) oraz rozporządzeniu nr 448/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE w zakresie procedury dokonywania korekt finansowych pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 064 z 06.03.2001).

Środki z funduszy strukturalnych w polskim systemie finansów publicznych:

Status środków pomocowych określony jest w ustawie z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148, z późn. zm.⁹²).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych środki z funduszy strukturalnych są środkami publicznymi. Ich rozliczanie zgodnie z art. 30 a ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych jest analogiczne jak dla dotacji z budżetu państwa.

Podstawowe zasady wydatkowania środków pochodzących z funduszy strukturalnych

Zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych przedmiotowe środki są przeznaczone na z góry określony cel, a ich wydatkowanie następuje zgodnie z obowiązującymi procedurami.

Nadzór finansowy - zgodnie z art. 30 b ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych Minister Finansów sprawuje nadzór finansowy w zakresie środków, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, w szczególności nad podmiotami:

- 1) nadzorującymi programy lub projekty realizowane z tych środków,
- 2) dysponującymi tymi środkami.

Zarządzanie finansowe- zgodnie z art. 30 b ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych sposób zarządzania finansowego przedmiotowymi środkami określają porozumienia między Ministrem Finansów a podmiotami dysponującymi tymi środkami.

Obsługa bankowa- zgodnie z art. 30 d ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych środki z funduszy strukturalnych są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych i mogą być wydatkowane do wysokości kwot zgromadzonych na tych rachunkach. Rachunki te są odrębne od rachunków służących obsłudze środków budżetu państwa. Obsługę bankową rachunków programowych prowadzi Narodowy Bank Polski na podstawie umów rachunku bankowego.

Zgodnie z art. 30 e ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych Minister Finansów może określić, w drodze rozporządzenia, sposób, warunki i tryb dysponowania środkami, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, w szczególności:

- 1) tryb uruchamiania tych środków i rodzaje rachunków bankowych,
- 2) tryb i terminy sporządzania planów finansowych dokonywania wydatków.

Sankcje przewidziane za naruszenie obowiązujących zasad

---

⁹² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 65, poz. 594, Nr 96, poz. 874, Nr 166, poz. 1611 i Nr 189, poz. 1851 oraz z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 93, poz. 890, Nr 121, poz. 1264 i Nr 123, poz. 1291.

Zgodnie z art. 30 d ust. 4-5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych w przypadku wykorzystania przedmiotowych środków niezgodnie z przeznaczeniem lub niezgodnie z obowiązującymi procedurami lub pobrania ich w sposób nienależny albo w nadmiernej wysokości podlegają one zwrotowi przez **beneficjenta** pomocy wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych - na rachunek, na którym są gromadzone lub z którego zostały wypłacone. Opisane powyżej przypadki wykluczają prawo do ubiegania się o przyznanie tych środków przez kolejne 3 lata, chyba że obowiązek ich przyznania danemu podmiotowi lub grupie podmiotów wynika z umowy zawartej z dawcą środków, wskazującej bezpośrednio ten podmiot. Podmiotowi, który wykorzystał dotację w sposób opisany powyżej może zostać postawiony zarzut naruszenia dyscypliny finansów publicznych zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.

Sposób przedstawienia w ustawie budżetowej

Zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, w odniesieniu do pomocy strukturalnej, prezentacja realizowanych programów w ustawie budżetowej następuje w formie zestawienia. Do ustawy budżetowej będzie włączane „zestawienie programów i projektów realizowanych ze środków, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt. 2, w podziale na poszczególne okresy realizacji i źródła pochodzenia środków na ich realizację; w odniesieniu do programów zestawienie sporządza się według kategorii interwencji funduszy strukturalnych.”

Przepływy środków z funduszy strukturalnych w ramach ZPORR:

Zgodnie z art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych wyróżnia się następujące rodzaje płatności z KE do Instytucji Płatniczej:

- płatność zaliczkowa,
- płatności okresowe,
- płatność salda końcowego.

Po wydaniu przez KE decyzji o zatwierdzeniu pomocy i przyznaniu środków z funduszy strukturalnych (art. 31 ust. 1) rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych następuje wypłata zaliczki w wysokości 10% i 6% środków z funduszy dla danej pomocy na rzecz Instytucji Płatniczej. Zaliczka może zostać podzielona na nie więcej niż 2 lata budżetowe -w zależności od dostępności środków budżetowych (art. 32 ust. 2 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych).

Zaliczka przyznana Polsce przez KE zostanie wykorzystana na jak najszybsze zrefundowanie wydatków poniesionych przez **beneficjentów końcowych**. Jest to realizacja postanowień art. 32 ust. 1 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych, zgodnie z którym Instytucja Płatnicza powinna zagwarantować, aby **beneficjenci końcowi** otrzymali płatność z funduszy UE jak najszybciej.

W przypadku, gdy w ciągu 18 miesięcy od decyzji w sprawie przyznania pomocy, do KE nie zostanie przesłany żaden wniosek o płatność, w zależności od postępu wdrażania pomocy, całość lub część płatności zaliczkowej jest zwracana KE.

Jeżeli płatność zaliczkowa przynosi dochody z odsetek, powinny one zostać alokowane przez Instytucję Płatniczą w ramach programu, z którego udzielono zaliczki.

Płatności okresowe są refundacją kosztów faktycznie poniesionych i poświadczonych przez Instytucję Płatniczą. KE dokonuje płatności okresowych do Instytucji Płatniczej na podstawie wniosku o płatność, zgodnie z wzorem określonym w załączniku nr II do rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych. KE powinna dokonać płatności nie później niż 2 miesiące po otrzymaniu akceptowalnego wniosku o płatność. Wniosek jest akceptowalny, gdy spełnia wymagania określone w art. 32 ust. 3 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych. Wnioski o płatności okresowe składane są do KE trzy razy do roku,

przy czym ostatni wniosek jest składany nie później niż do dnia 31 października. W razie potrzeby istnieje możliwość, po wcześniejszym uzgodnieniu z KE, złożenia w ciągu roku więcej niż trzech wniosków o płatność. Pierwsza deklaracja w każdym roku powinna obejmować wydatki na dzień 31 grudnia.

Suma płatności zaliczkowej i płatności okresowych nie może przekroczyć 95% wkładu funduszy dla tej pomocy.

Płatność salda końcowego zostaje wypłacona, gdy:

- Instytucja Płatnicza przedłoży KE w terminie 6 miesięcy od ostatecznego terminu płatności, określonego w decyzji przyznającej środki z Funduszy, potwierdzone oświadczenie o faktycznie poniesionych wydatkach,
- końcowe sprawozdanie z realizacji programu zostało przedłożone KE i przez nią zaakceptowane,
- państwo członkowskie przekaze KE poświadczenie zamknięcia pomocy.

Gdy końcowe sprawozdanie z realizacji programu nie zostanie złożone w ciągu 18 miesięcy od daty zakończenia prac i wykonania płatności, określonej w decyzji o przyznaniu pomocy, część pomocy odpowiadająca płatności końcowej zostanie anulowana.

Zaliczka lub płatności okresowe są przekazywane na rachunek funduszowy Instytucji Płatniczej, utworzony odpowiednio dla każdego funduszu strukturalnego. Instytucja Płatnicza dysponuje także drugą grupą rachunków, na których gromadzone są środki na realizację poszczególnych programów operacyjnych.

Po dokonaniu w Instytucji Płatniczej podziału środków na poszczególne programy, środki z odpowiedniego rachunku „funduszowego” są przekazywane na odpowiedni rachunek „programowy”. Poziom rachunków „programowych” jest niezbędny ze względu na obowiązek przedstawiania przez Instytucję Płatniczą rozliczeń KE między innymi w podziale na poszczególne programy operacyjne. Czas dokonywania operacji na tych rachunkach będzie ograniczony do niezbędnego minimum. Rachunki zostaną utworzone na podstawie umowy rachunku bankowego zawartej pomiędzy Instytucją Płatniczą a Narodowym Bankiem Polskim, zgodnie z art. 30d ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych.

W ramach ZPORR istnieje 17 rachunków „programowych”: jeden w Instytucji Zarządzającej, na którym są gromadzone środki na realizację Priorytetu 4 Programu oraz po jednym na poziomie Instytucji Pośredniczącej (po jednym w każdym województwie), na którym gromadzone są środki na realizację Priorytetów 1-3.

Kwestie związane z dokonywaniem płatności pomiędzy KE a Instytucją Płatniczą reguluje art. 32 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych, natomiast sposób poświadczania wydatków - art. 9 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych. Kwestie związane z wydawaniem deklaracji zamknięcia pomocy regulują art. 15 i 16 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych.

Prefinansowanie

W celu zapewnienia płynności finansowej w ramach programu został stworzony mechanizm prefinansowania, polegający na możliwości przejściowego finansowania projektów z pożyczki z budżetu państwa. Zwrot pożyczki na prefinansowanie do budżetu państwa następuje po otrzymaniu środków z budżetu UE.

ROZDZIAŁ VII. AUDYT I KONTROLA

Audyt

Audytem wewnętrznym jest ogół działań, przez które kierownik jednostki uzyskuje obiektywną i niezależną ocenę funkcjonowania jednostki w zakresie gospodarki finansowej pod względem legalności, gospodarności, celowości, rzetelności, a także przejrzystości i jawności.

Dla porównania, audytem zewnętrznym są czynności, o których mowa powyżej, prowadzone przez zewnętrzną i niezależną organizacyjnie jednostkę lub firmę audytorską.

We wszystkich instytucjach zaangażowanych we wdrażanie ZPORR, tzn. w: Instytucji Płatniczej, Instytucji Zarządzającej PWW, Instytucji Zarządzającej ZPORR, Instytucjach Pośredniczących oraz u **Beneficjentów Końcowych (Instytucjach Wdrażających)** zostaną docelowo utworzone komórki audytu wewnętrznego. Komórka audytu wewnętrznego pełni funkcję ciała doradczego dla kierownika instytucji, dając mu jednocześnie zapewnienie o prawidłowym funkcjonowaniu systemu kontroli wewnętrznej.

Ustanowienie funkcji audytu wewnętrznego wynika art. 35 d ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych. Przepisy wykonawcze do ustawy o finansach publicznych zgodnie z art. 35 (j) ust. 1, zawarte są w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2002 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania audytu wewnętrznego (Dz. U. Nr 111, poz. 973). Ponadto obowiązującym dokumentem w jednostkach sektora finansów publicznych są „Standardy audytu wewnętrznego” określone przez Ministra Finansów w dniu 30 stycznia 2003 roku.

W ramach zasad współpracy pomiędzy poszczególnymi jednostkami audytu wewnętrznego zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR wyszczególniono prawa i obowiązki powyższych podmiotów.

Instytucją uprawnioną do wydawania jednolitych wytycznych w sprawie wykonywania audytu wewnętrznego w instytucjach zaangażowanych we wdrażanie ZPORR oraz nadzoru nad systemem audytu wewnętrznego jest Główny Inspektor Audytu Wewnętrznego.

Do zadań jednostki audytu wewnętrznego Instytucji Zarządzającej ZPORR należy:

- określenie wytycznych dotyczących przygotowania „ścieżki audytu”,
- opracowanie wytycznych określających jednolity wzór „ścieżki audytu” i jej prezentacji,
- koordynacja działań prowadzonych przez instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR, związanych z wykonywaniem audytu oraz analizowanie sprawozdań, a także informacji o stanie realizacji zadań audytowych odnoszących się do obszarów działalności związanej z wdrażaniem ZPORR.

Ponadto jednostka audytu wewnętrznego Instytucji Zarządzającej ZPORR ma prawo do:

- przeprowadzenia audytu w Instytucjach Pośredniczących, a także w uzasadnionych przypadkach u **Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających)**,
- wydawania zaleceń dotyczących funkcjonowania jednostki, na podstawie przeprowadzonych przez siebie audytów, mających na celu usprawnienie systemu audytu wewnętrznego,
- przedstawiania Instytucji Pośredniczącej oraz **Beneficjentowi końcowemu (Instytucji Wdrażającej)** propozycji odnośnie obszarów związanych z wdrażaniem ZPORR, które należałoby uwzględnić w planie audytów sporządzanym przez Instytucję Pośredniczącą oraz **Beneficjenta końcowego (Instytucję Wdrażającą)** na kolejny rok.

Instytucje Pośredniczące oraz **Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające)** obowiązane są:

- zapewnić funkcjonowanie w ramach własnej struktury organizacyjnej komórki audytu wewnętrznego i zapewnić jej niezależność organizacyjną i funkcjonalną,
- prowadzić audyt wewnętrzny zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz zapewnić działanie systemu audytu wewnętrznego zgodnie z dokumentem „Standardy audytu

wewnętrznych w jednostkach sektora finansów publicznych” wydanym przez Ministra Finansów w dniu 30 stycznia 2003 r.,

- zatrudnić audytorów wewnętrznych w liczbie zapewniającej prowadzenie audytu wewnętrznego zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami; przygotowywać plan szkoleń dla audytorów wewnętrznych na każdy następny rok oraz zapewnić ustawiczne podnoszenie kwalifikacji zawodowych i zabezpieczyć środki na ten cel w budżecie,
- przysyłać na żądanie jednostki audytu wewnętrznego Instytucji Zarządzającej ZPORR kopie sprawozdań z przeprowadzonych audytów odnoszących się do obszaru związanego z wdrażaniem ZPORR oraz sprawozdań półrocznych z realizacji zadań według wzoru opracowanego przez jednostkę audytu wewnętrznego Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- udostępniać przedstawicielom jednostki audytu wewnętrznego Instytucji Zarządzającej wszelkie dokumenty związane z przeprowadzonymi audytami.

Kontrola

Dla zapewnienia prawidłowego i zgodnego z prawem wdrażania projektów realizowanych w ramach ZPORR, wdrażanie ZPORR jest wspierane dodatkowo przez kontrolę finansową, której ogólne zasady określa rozporządzenie nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych oraz rozporządzenie nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych, rozporządzenie nr 448/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE w zakresie procedury dokonywania korekt finansowych pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych i rozporządzenie nr 2355/2002/WE z dnia 27 grudnia 2002 r. zmieniające rozporządzenie nr 438/2001/WE ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 351 z 28.12.2002).

Podział funkcji w zakresie kontroli w jednostkach zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie ZPORR wygląda następująco:

Instytucja Płatnicza

Do zadań Instytucji Płatniczej w zakresie kontroli należy w szczególności:

- weryfikacja zbiorczych wniosków o płatność otrzymanych od Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- certyfikowanie wobec KE, że zbiorcze wnioski o płatność w ramach ZPORR są przygotowane na bazie wiarygodnych i weryfikowalnych dokumentów, zgodnie z wymogami określonymi w art. 9 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych,
- gromadzenie, wyodrębnionymi kanałami monitoringu finansowego, informacji statystycznych i finansowych dla Instytucji Zarządzającej ZPORR i Komitetu Monitorującego ZPORR,
- przekazywanie do Komisji Europejskiej informacji o wykrytych nieprawidłowościach za pośrednictwem Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej,
- nadzór nad sprawnością działania bazy SIMIK.

Ponadto, zadaniem Instytucji Płatniczej jest przygotowywanie wytycznych dotyczących zarządzania finansowego i kontroli finansowej oraz nadzorowanie i kontrolowanie ich realizacji w Instytucji Zarządzającej ZPORR i Instytucjach Pośredniczących. Rozwiązania te zapewniają, że środki funduszy strukturalnych będą docierały do **beneficjentów końcowych** w możliwie najkrótszym czasie (art. 32. ust. 1 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych).

Jednostki monitorująco-kontrolne zostały utworzone (dla EFRR i EFS).

Do głównych zadań jednostek monitorująco-kontrolnych (oprócz zadań zapisanych w PWW) należy:

- kontrola zastosowania zasady kwalifikowalności dla wydatków pochodzących z Funduszy i powiązanego z nimi współfinansowania,
- cykliczne przygotowywanie sprawozdań dla potrzeb zarządzania krajowego,
- sprawowanie kontroli przestrzegania ustalonych procedur i zasad oraz systemu dostarczania pomocy z EFRR i EFS na wszystkich poziomach wdrażania ZPORR (Instytucja Zarządzająca ZPORR, Instytucje Pośredniczące, Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające),
- współpraca na zasadach udziału eksperckiego przy planowaniu i przeprowadzaniu kontroli pogłębionej, w tym przy określaniu próby do wrywkowej kontroli projektów finansowanych z EFRR i EFS,
- udział w pracach Komitetu Monitorującego ZPORR.

Instytucja Zarządzająca ZPORR

Zgodnie z art. 34 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych oraz art. 4 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych. Instytucja Zarządzająca ZPORR w zakresie kontroli jest odpowiedzialna przede wszystkim za:

- wdrożenie systemu zarządzania i kontroli gwarantującego prawidłowość operacji,
- weryfikację zbiorczych wniosków o płatność przedstawianych przez Instytucje Pośredniczące oraz ich poświadczanie wobec Instytucji Płatniczej,
- przygotowanie, na podstawie raportów o nieprawidłowościach przekazywanych przez Instytucje Pośredniczące, raportów o nieprawidłowościach w realizacji Programu, które przekazywane są do Biura Międzynarodowych Relacji Skarbowych w MF,
- zapewnienie istnienia i stosowania procedur weryfikujących dostawę produktów i usług w ramach współfinansowanych projektów oraz prawdziwość poniesionych wydatków zgodnie z art. 4 rozporządzenia Komisji nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych. Procedury te powinny zapewniać kontrolę poszczególnych projektów na miejscu realizacji. Procedury te przewidują wykonywanie kontroli realizacji projektów w szczególności przez Instytucje Pośredniczące w przypadku projektów realizowanych przez Beneficjentów końcowych, w tym Instytucje Wdrażające, kontrole realizacji projektów przez Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) w przypadku projektów realizowanych przez ostatecznych odbiorców (beneficjentów) oraz kontrole projektów realizowanych przez Instytucje Pośredniczące oraz Instytucję Zarządzającą ZPORR.

Instytucje Pośredniczące w zarządzaniu ZPORR

Instytucje Pośredniczące zaangażowane we wdrażanie ZPORR w zakresie czynności kontrolnych są odpowiedzialne w szczególności za:

- wdrożenie systemu zarządzania i kontroli gwarantującego prawidłowość operacji finansowych,
- weryfikację i potwierdzanie wydatków poniesionych w ramach wdrażania ZPORR w województwie dla Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- przeprowadzanie kontroli dokumentów oraz kontroli na miejscu realizacji projektu,
- zbieranie od Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających) informacji o zaistniałych nieprawidłowościach i sprawozdawanie ich do Instytucji Zarządzającej ZPORR,
- przygotowywanie kwartalnych i bieżących raportów o nieprawidłowościach, zestawień nieprawidłowości oraz not o nieprawidłowościach.

Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające):

Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) uczestniczące we wdrażaniu projektów w ramach ZPORR są w zakresie kontroli odpowiedzialne za:

- kontrolę merytoryczną i formalną- wniosków o płatność przedstawianych przez ostatecznych odbiorców (beneficjentów),
- wykrywanie nieprawidłowości występujących w ramach Działania i sprawozdawanie ich do Instytucji Pośredniczącej oraz odzyskiwanie od ostatecznych odbiorców (beneficjentów) niewłaściwie wydatkowanych kwot lub środków przekazanych w nadmiernej wysokości,
- przeprowadzanie kontroli na miejscu,
- przygotowywanie kwartalnych i bieżących raportów o nieprawidłowościach, zestawień nieprawidłowości oraz not o nieprawidłowościach.

KONTROLA SKARBOWA

Cele, zadania, kompetencje i organizację kontroli skarbowej reguluje ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.⁹³). Ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej podlegać będą: wydatkujący, przekazujący i otrzymujący środki pochodzące z UE.

Do zadań kontroli skarbowej należy w szczególności:

- kontrola celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami pochodzącymi z UE, a także kontrola wywiązywania się z warunków finansowania pomocy z tych środków,
- certyfikacja i wydawanie poświadczenia zamknięcia pomocy dla środków pochodzących z UE.

KONTROLA POGŁĘBIONA (KONTROLA 5% WYDATKÓW KWALIFIKOWALNYCH)

Zgodnie z art. 10 - 12 rozporządzenia nr 43 8/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych kontrola pogłębiona obejmuje między innymi:

- sprawdzanie skuteczności zastosowanych systemów zarządzania i kontroli,
- kontrolę 5% kwalifikowalnych wydatków na podstawie analizy ryzyka, przeprowadzaną w miarę możliwości równomiernie w całym okresie programowania,
- sprawdzenie prawdziwości wybranej próby zapisów księgowych w stosunku do dokumentów pomocniczych przechowywanych na różnych poziomach wdrażania,
- sprawdzenie prawidłowości poniesienia wybranej próby wydatków,
- sprawdzenie zgodności realizowanego projektu z celami zakładanymi we wniosku aplikacyjnym,
- sprawdzenie, czy limity finansowania projektu ze środków funduszy strukturalnych nie zostały przekroczone oraz czy został zapewniony właściwy poziom współfinansowania krajowego,
- sprawdzenie, czy projekty finansowane ze środków funduszy strukturalnych wdrażane są zgodnie z prawem polskim i wspólnotowym oraz politykami wspólnotowymi.

Kontrola pogłębiona jest wykonywana przez 16 urzędów kontroli skarbowej (UKS). Za koordynację ich działania, w tym wybór reprezentatywnej próby, jednolitą metodologię kontroli, systematyzowanie wyników i przekazywanie ich odpowiednim instytucjom krajowym oraz KE, odpowiedzialne jest Biuro Międzynarodowych Relacji Skarbowych

⁹³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004, Nr 64, poz. 594, Nr 91, poz. 868, Nr 171, poz. 1800 i Nr 173, poz. 1808.

(Biuro MS) w MF.

Biuro MS zleca wszystkim Urzędom Kontroli Skarbowej sprawdzenie 5% wszystkich kwalifikowalnych wydatków oraz przeprowadzenie kontroli doraźnych. Sprawdzenie 5% wydatków ma charakter systematyczny, uwzględnia reprezentatywną próbę operacji wybranych zgodnie z art. 10 ust. 3 rozporządzenia nr 43 8/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych - tak, aby umożliwić prawidłowe wnioskowanie statystyczne na temat wszystkich wydatków poniesionych w ramach Programu. W tym zakresie Biuro MS nadzoruje merytorycznie prace Urzędów Kontroli Skarbowej i jest odbiorcą informacji uzyskanych w wyniku przeprowadzonych przez Urzędy Kontroli Skarbowej kontroli doraźnych. Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach na zasadach określonych w ustawie z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej są przekazywane do KE. Urzędy Kontroli Skarbowej mogą zwrócić się z prośbą o interpretację w zakresie do kwalifikowalności wydatków do Biura MS. Biuro MS konsultuje się z Jednostkami monitorująco-kontrolnymi EFRR i EFS w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach ZPORR

Każdorazowo przy sprawdzeniu 5% wydatków Urzędy Kontroli Skarbowej sprawdzają, czy wnioski o płatność obejmują wyłącznie wydatki:

- faktycznie poniesione w okresie ubiegania się o ich refundację, zgodnym z okresem kwalifikowalności wydatków w ramach ZPORR,
- kwalifikowalne oraz udokumentowane zapłaconymi fakturami lub innymi dokumentami księgowymi o równoważnej wartości dowodowej,
- poniesione w ramach projektu wybranego do finansowania w ramach ZPORR, zgodnie z kryteriami i procedurami.

W Urzędach Kontroli Skarbowej funkcje kontroli pogłębionej pełnią wydziały kontroli budżetowej, bądź utworzone w ramach urzędów jednostki ds. kontroli środków pomocowych. Ze względu na umiejscowienie wszystkich organów centralnych odpowiedzialnych za przepływy środków finansowych z UE w Warszawie, w Urzędach Kontroli Skarbowej w Warszawie została wyodrębniona jednostka odpowiedzialna wyłącznie za kontrolę środków pochodzących z UE. Jednostki zaangażowane w przekazywanie i zarządzanie środkami z funduszy strukturalnych oraz pozostałe podmioty prawne, z siedzibą poza terytorium województwa mazowieckiego, są kontrolowane przez Urzędy Kontroli Skarbowej w danych województwach.

Biuro MS odpowiadać też będzie za spójność standardów i procedur wykonywanej przez Urząd Kontroli Skarbowej kontroli, w tym za opracowanie ogólnego planu kontroli dla wszystkich Urzędów Kontroli Skarbowej. Ogólny plan zawiera podstawowy zakres sprawdzenia oraz wytyczne co do sposobu wykonywania przez Urzędy Kontroli Skarbowej sprawdzenia 5% kwalifikowalnych wydatków. Sprawdzenie odbywa się na podstawie badania reprezentatywnej próby zatwierdzonych operacji.

Poszczególne Urzędy Kontroli Skarbowej opracowują szczegółowy plan kontroli na poziomie regionalnym. Plan uwzględnia zakres oraz wytyczne ogólnego planu sporządzonego w Biurze MS. Szczegółowe plany kontroli po opracowaniu zostają przekazane do Biura MS.

We wdrażaniu ZPORR bezpośredniej kontroli Urzędów Kontroli Skarbowej podlegają: Jednostka monitorująco-kontrolna EFRR i EFS, Instytucja Płatnicza, Instytucja Zarządzająca ZPORR, Instytucje Pośredniczące, Beneficjenci końcowi, w tym Instytucje Wdrażające oraz ostateczni odbiorcy (beneficjenci).

Kontrola systemów wykonywana przez Urzędy Kontroli Skarbowej ma na celu sprawdzenie, czy we wszystkich instytucjach zaangażowanych we wdrażanie ZPORR (tj. w Instytucji

Płatniczej, Instytucji Zarządzającej ZPORR, Instytucji Pośredniczącej oraz w przypadku Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej) opracowane zostały procedury zapewniające skuteczność, poprawność i efektywność systemów zarządzania i kontroli oraz czy procedury te są przestrzegane.

CERTYFIKACJA I WYDAWANIE POŚWIADCZENIA ZAMKNIĘCIA POMOCY

Zgodnie z art. 38. ust 1 lit. (f) rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych oraz art. 15 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych, KE przedstawiane jest poświadczenie zamknięcia pomocy. Poświadczenie zamknięcia pomocy będzie oparte na kontroli systemów zarządzania i kontroli, wnioskach z dotychczas przeprowadzonych kontroli oraz, jeśli będzie uznane to za konieczne, dalszych kontrolach próby wydatków, celem uzyskania uzasadnionej pewności, że potwierdzone zestawienie wydatków jest prawidłowe a zrealizowane transakcje są zgodne z prawem i prawidłowe.

Wydawanie poświadczenia zamknięcia pomocy w odniesieniu do ZPORR jest kompetencją niezależnego organu - Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej (GIKS). Zadania związane z wydawaniem poświadczenia zamknięcia pomocy GIKS wykonuje przy pomocy komórki organizacyjnej wyodrębnionej w MF - Biura Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE.

W trakcie wdrażania Programu Biuro Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE gromadzi i analizuje informacje o wynikach przeprowadzonych kontroli i audytów, w tym o stwierdzonych nieprawidłowościach i podjętych w związku z nimi działaniach naprawczych.

GIKS wystawia poświadczenie zamknięcia pomocy na podstawie:

- badania systemów zarządzania i kontroli w instytucjach zaangażowanych w proces zarządzania i wdrażania ZPORR,
- wyników przeprowadzonych przez UKS-y kontroli pogłębionych,
- w uzasadnionych przypadkach, dalszych sprawdzeń dokonywanych na próbkach transakcji przeprowadzonych w ramach programu (zgodnie z art. 15 i 16 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych).

Poświadczenie zamknięcia pomocy wystawiane przez Biuro Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE wystawiane będzie według wzoru zawartego w Załączniku III do rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999 dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych.

GIKS podejmuje wszelkie konieczne działania prowadzące do uzyskania uzasadnionej pewności, że poświadczone wyciągi z wydatków są właściwe oraz że transakcje zostały przeprowadzone prawidłowo i są zgodne z prawem polskim i wspólnotowym. GIKS na żądanie KE przeprowadza dodatkowe sprawdzenia postępując zgodnie z zaleceniami KE, ze szczególnym zwróceniem uwagi na określenie i skorygowanie nieprawidłowości w określonym czasie.

Biuro Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE dokonuje sprawdzania operacji na podstawie właściwej metody pobierania próbek, ze szczególnym zwróceniem uwagi na:

- sprawdzenie skuteczności zastosowanych systemów zarządzania i kontroli w instytucjach zaangażowanych w proces wdrażania ZPORR;
- sprawdzenie wyrywkowe, na podstawie analizy ryzyka, poświadczonych

wydatków na różnych rozpatrywanych poziomach wdrażania programu.

Wybierając próbki operacji do sprawdzenia, GIKS uwzględnia:

- konieczność skontrolowania operacji różnych typów i rozmiarów,
- każdy czynnik ryzyka, który został zidentyfikowany w trakcie przeprowadzania kontroli przez UKS,
- koncentrację operacji w poszczególnych instytucjach zaangażowanych we wdrażanie ZPORR.

Poprzez takie przeprowadzanie kontroli zewnętrznej, GIKS sprawdza w szczególności:

- praktyczne zastosowanie i skuteczność systemów zarządzania i kontroli,
- zgodność zestawień wydatków z dokumentami przechowywanymi przez Instytucję Zarządzającą ZPORR, Instytucje Pośredniczące, Beneficjentów końcowych, w tym Instytucje Wdrażające oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów),
- istnienie ścieżek audytu w instytucjach zaangażowanych we wdrażanie ZPORR (Instytucji Płatniczej, Instytucji Zarządzającej ZPORR, Instytucjach Pośredniczących, u Beneficjentów końcowych (Instytucjach Wdrażających),
- charakter wydatków przedstawianych do refundacji ze środków funduszy strukturalnych oraz okres, w którym zostały one poniesione, są zgodne z przepisami Wspólnoty oraz odpowiadają zatwierdzonym specyfikacjom dla danej operacji oraz pracom rzeczywiście wykonanym,
- krajowy składnik współfinansowania,
- wdrożenie operacji zgodnie z przepisami Wspólnoty przewidzianymi w art. 12 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych.

Kontrole wykonane przez GIKS powinny wykazać, czy jakiegokolwiek wykryte problemy mają charakter systematyczny, pociągają za sobą ryzyko dla innych projektów realizowanych przez danego Beneficjenta końcowego lub ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) lub administrowanych przez odpowiednich Beneficjentów końcowych (Instytucje Wdrażające) lub Instytucje Pośredniczące.

Po zakończeniu pomocy Biuro Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE przeprowadza audyt końcowy systemów zarządzania i kontroli, z którego sporządza sprawozdanie. Badania w jednostkach objętych audytem prowadzone są w trybie ustawy z dnia 28 września 1991 r. roku o kontroli skarbowej. W przypadku zaistnienia takiej potrzeby Biuro Certyfikacji i Poświadczeń Środków z UE uzyskuje dodatkowe, wymagane przez siebie informacje, w trybie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej.

Szczegółowy zakres, tryb i sposób dokumentowania czynności związanych z prowadzeniem odpowiednich badań oraz wydawaniem poświadczenia zamknięcia pomocy zostanie określony w rozporządzeniu Ministra Finansów, wydanym na podstawie delegacji zawartej w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej.

KONTROLE PRZEPROWADZANE PRZEZ KOMISJĘ EUROPEJSKĄ

KE w ramach swych kompetencji dotyczących wdrażania budżetu Wspólnoty Europejskiej powinna zagwarantować, że państwa członkowskie mają sprawnie funkcjonujące systemy zarządzania i kontroli służące efektywnemu i prawidłowemu wykorzystywaniu funduszy Wspólnoty. W tym celu, niezależnie od kontroli prowadzonych przez państwa członkowskie zgodnie z krajowym prawodawstwem i przepisami administracyjnymi, urzędnicy KE mogą, zgodnie z ustaleniami zawartymi z państwem członkowskim w ramach współpracy opisanej w art. 38 ust. 3 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych, przeprowadzać kontrole na miejscu, w tym kontrole wrywkowe, w zakresie operacji finansowanych z funduszy strukturalnych oraz systemów zarządzania i kontroli wykorzystywania funduszy. KE zobowiązana jest do

powiadomienia państwa członkowskiego o przeprowadzanej kontroli przynajmniej na jeden dzień roboczy przed jej rozpoczęciem. W kontrolach KE mają prawo brać udział osoby upoważnione przez państwo członkowskie.

Po przeprowadzeniu kontroli, KE kieruje do państwa członkowskiego i Instytucji Zarządzającej ZPORR uwagi dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości oraz ich finansowego oddziaływania. Do uwag dołączane są wnioski o podjęcie działań naprawczych w celu usunięcia zaistniałych nieprawidłowości oraz wskazane sposoby ich usunięcia. Państwo członkowskie powinno mieć możliwość ustosunkowania się do tych uwag w określonym, wystarczającym okresie po otrzymaniu od KE sprawozdania pokontrolnego.

KE może zażądać od państwa członkowskiego przeprowadzenia kontroli na miejscu celem weryfikacji jednej lub więcej transakcji.

Stosownie do art. 38 pkt 2 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych celem kontroli prowadzonych na zlecenie KE jest zweryfikowanie prawidłowości jednej lub więcej operacji.

Zadania dotyczące kontroli prowadzonych na wniosek KE GIKS wykonuje przy pomocy Biura MS, przy czym:

- czynności kontrole wykonywane są przez inspektorów i pracowników UKS-ów poza planem kontroli ustalonym przez GIKS (kontrole doraźne),
- kontrole dotyczą transakcji już zrealizowanych (kontrole *ex-post*),
- wydatki objęte kontrolą nie są zaliczane do puli 5% wydatków weryfikowanych poprzez wybór próby.

Zakres kontroli ustalany jest zgodnie z instrukcjami otrzymanymi od KE.

KE i państwo członkowskie, w oparciu o ustanowione dwustronnie wspólne rozwiązania administracyjne, współpracują w zakresie koordynacji planów, metod i wykonywania kontroli, celem maksymalizacji użyteczności przeprowadzanych kontroli. Wyniki przeprowadzonych kontroli będą niezwłocznie wymieniane pomiędzy państwem członkowskim a KE.

INNE KONTROLE SKARBOWE

Poza kontrolami, które służą bezpośredniej realizacji obowiązków wynikających z prawa wspólnotowego, prowadzone są również, w przypadkach tego wymagających, kontrole doraźne, w oparciu o uzyskane informacje wskazujące na potencjalne nieprawidłowości w wykorzystaniu środków w ramach ZPORR. W szczególności kontrole takie są prowadzone w związku z wnioskami takich instytucji krajowych jak: Sejm RP, Prokuratura, Instytucja Płatnicza, Instytucja Zarządzająca ZPORR, Jednostki monitorujące - kontrolne EFS i EFRR.

Zadania GIKS są w tym zakresie wykonywane przy pomocy Biura Międzynarodowych Relacji Skarbowych. Czynności kontrolne są wykonywane przez inspektorów i pracowników UKS-ów, poza planem kontroli ustalonym przez GIKS.

Wydatki sprawdzane w ramach kontroli przeprowadzanych na wniosek instytucji uprawnionych na podstawie odrębnych przepisów **nie są zaliczane do puli 5%** wydatków weryfikowanych na podstawie właściwej metody wyboru próby w ramach kontroli pogłębianych.

Zakres kontroli ustalany jest odpowiednio do uzyskiwanych informacji, z zastrzeżeniem kompetencji wynikających z ustawy z dnia 28 września 1991 roku o kontroli skarbowej.

INNE INSTYTUCJE UPOWAŻNIONE DO KONTROLI

Do kontroli środków finansujących projekty realizowane w ramach ZPORR upoważnione są również inne instytucje krajowe działające na podstawie odrębnych uregulowań prawnych:

- Najwyższa Izba Kontroli,
- Regionalne Izby Obrachunkowe.

Stosownie do zobowiązań Polski wynikających z prawa Wspólnoty odpowiednie kontrole zewnętrzne dokonywane są również przez instytucje Wspólnoty. W szczególności są to:

- Europejski Trybunał Obrachunkowy,
- Europejskie Biuro do spraw Przeciwdziałania Oszustwom (OLAF).

ROZDZIAŁ VIII. PLAN PROMOCJI

Wsparcie rozwoju regionalnego w Polsce ze środków Funduszy Strukturalnych.

Zgodnie z wymogami art. 46 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych przygotowano Plan Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych” zawierający szczegółowe określenie:

- celów działań informacyjnych i promocyjnych,
- potencjalnych grup docelowych działań informacyjnych i promocyjnych,
- strategii informowania i promocji ZPORR.

Plan Promocji ZPORR „Wsparcie Rozwoju Regionalnego w Polsce ze Środków Funduszy Strukturalnych” został przygotowany zgodnie z rozporządzeniem nr 1159/2000/WE z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz.Urz. WE L 130, 31.05.2000).

Instytucjami odpowiedzialnymi za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu regionalnym są:

- 1) **Urzędy Marszałkowskie** - bezpośrednio odpowiedzialne za informację i promocję dotyczącą realizacji ZPORR w regionie;
- 2) **Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań Priorytetu 2 oraz działania 3.4.** – odpowiedzialni za informowanie wszystkich potencjalnych ostatecznych odbiorców (beneficjentów) o realizowanych za swoim pośrednictwem działaniach w ramach ZPORR;
- 3) **Urzędy Wojewódzkie** - odpowiedzialne za przekazywanie informacji dotyczących procedur finansowych, monitoringu i sprawozdawczości związanych z realizacją projektów w ramach ZPORR, w tym związanych z realizacją Regionalnego Planu Działan Informacyjnych i Promocyjnych w danym województwie.

Na szczeblu regionalnym **Urząd Marszałkowski** koordynuje działania informacyjne i promocyjne, między innymi poprzez inicjowanie wspólnych przedsięwzięć ze wszystkimi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR.

Wszystkie działania informacyjne i promocyjne na szczeblu krajowym będą koordynowane przez **Instytucję Zarządzającą ZPORR**.

Działania informacyjne i promocyjne będą ponadto prowadzone na szczeblu krajowym we współpracy z reprezentacją Komisji Europejskiej w Polsce.

I. CELE I GRUPY DOCELOWE PLANU PROMOCJI ZPORR

Cele Planu Promocji ZPORR:

- 1) określenie sposobów zapewnienia powszechnego dostępu do informacji o możliwościach ubiegania się o wsparcie ze środków funduszy strukturalnych na realizację projektów służących rozwojowi regionalnemu, a w szczególności dla: potencjalnych odbiorców pomocy, regionalnych i lokalnych władz oraz innych właściwych władz publicznych, organizacji zawodowych i środowisk przedsiębiorców, partnerów gospodarczych i społecznych, organizacji pozarządowych;
- 2) określenie sposobów informowania opinii publicznej o roli UE w zakresie wspierania rozwoju regionów oraz o osiągniętych rezultatach tego wsparcia;
- 3) przejrzyste określenie i **delegowanie odpowiedzialności** za inicjowanie i realizację na szczeblu regionalnym działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących możliwości uzyskania wsparcia finansowego z funduszy strukturalnych w ramach ZPORR.

Wszelkie działania informacyjne i promocyjne realizowane w ramach Planu Promocji ZPORR mają na celu:

- 1) skuteczne poinformowanie potencjalnych **beneficjentów końcowych** oraz **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** o możliwościach zgłoszenia projektów do realizacji w ramach ZPORR oraz o obowiązujących w tym zakresie procedurach;
- 2) podniesienie świadomości opinii publicznej o rezultatach zaangażowania UE w działania służące rozwojowi polskich regionów.

GRUPY DOCELOWE PLANU PROMOCJI ZPORR:

- 1) społeczeństwo;
- 2) potencjalni **beneficjenci końcowi** oraz **ostateczni odbiorcy (beneficjenci)**;
- 3) **beneficjenci końcowi** oraz **ostateczni odbiorcy (beneficjenci)**;
- 4) partnerzy społeczno-gospodarczy;
- 5) organizacje pozarządowe;
- 6) regionalne i lokalne władze oraz inne właściwe władze publiczne;
- 7) organizacje zawodowe;
- 8) media.

II. GŁÓWNE INSTRUMENTY DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH

Aby osiągnąć cele związane z informacją i promocją ZPORR będą stosowane między innymi następujące środki i instrumenty:

- 1) **Druk i rozpowszechnianie dokumentów związanych z Programem.** Za druk dokumentów informacyjnych jak też ich streszczeń, zawierających kluczowe informacje na temat programu (**ZPORR, Uzupełnienie ZPORR, Podręcznik Procedur ZPORR**), odpowiedzialna będzie *Instytucja Zarządzająca ZPORR*;
- 2) **Broszury informacyjne, publikacje** związane ze ZPORR i realizacja konkretnych projektów, wydawane będą przez *wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR*;
- 3) **Szkolenia i seminaria** dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu, **beneficjentów końcowych, ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** oraz potencjalnych **beneficjentów końcowych i potencjalnych ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** organizowane w celu usystematyzowania wiedzy związanej ze ZPORR, realizowane będą przez *wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR*;
- 4) **Internet** - strony internetowe z informacją o funduszach strukturalnych i zaangażowaniu finansowym UE oraz linki do stron KE dotyczącej funduszy strukturalnych, tworzone będą przy *Instytucji Zarządzającej oraz innych jednostkach zaangażowanych we wdrażanie programu*. Strony te powinny zawierać następujące informacje:

TREŚĆ INFORMACJI	ODBIORCY INFORMACJI
Aktualne możliwości skorzystania z pakietu pomocowego ZPORR.	Potencjalni beneficjenci końcowi oraz potencjalni ostateczni odbiorcy (beneficjenci) .
Obowiązujące procedury i wymogi związane z realizacją projektów w ramach ZPORR.	Beneficjenci końcowi, ostateczni odbiorcy (beneficjenci) i instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR.
Osiągnięcia programu, wsparcie uzyskiwane ze strony UE na rzecz rozwoju regionalnego.	Spółeczeństwo.

- 5) **Konferencje, seminaria i wykłady** propagujące informacje o ZPORR i rezultatach wsparcia UE. W ich przygotowywanie będzie w miarę możliwości angażowane

Przedstawicielstwo KE. Konferencje będą w szczególności organizowane przez *Instytucję Zarządzającą oraz Urzędy Marszałkowskie i Wojewódzkie*,

- 6) **Współpraca z mediami** - prasą telewizją, rozgłośniami radiowymi o zasięgu lokalnym, regionalnym i krajowym w celu upowszechnienia informacji związanych z wdrażaniem ZPORR. Instytucjami odpowiedzialnymi za inicjowanie współpracy z mediami są *wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR*,
- 7) **Billboardy** (na miejscu realizacji danego projektu), **Stale tablice pamiątkowe** (w miejscach powszechnie dostępnych po zakończeniu realizacji projektu) umieszczane w celu informowania opinii publicznej o dofinansowaniu projektu ze środków UE. Forma i treść billboardów oraz tablic pamiątkowych będzie zgodna z zapisami rozporządzenia nr 1159/2000/WE z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych. Instytucjami odpowiedzialnymi za prawidłowe oznaczenie miejsca realizacji projektów przez *beneficjentów końcowych* oraz *ostatecznych odbiorców (beneficjentów)* są *Urzędy Wojewódzkie, Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) Priorytetu 2 i działania 3.4*,
- 8) **Plakaty** publikowane i rozpowszechniane w celu informowania *beneficjentów końcowych, ostatecznych odbiorców pomocy (beneficjentów)* i opinii publicznej o roli jaką odgrywa UE we wspieraniu rozwoju regionalnego, w szczególności rozwoju zasobów ludzkich oraz inwestycji na rzecz MŚP. Instytucjami odpowiedzialnymi są w szczególności *Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) Priorytetu 2 i działania 3.4*.

Wszelkie dokumenty i publikacje związane z realizacją projektów w ramach ZPORR powinny być odpowiednio oznakowane. **Logo UE** oraz **logo ZPORR** należy umieścić między innymi na:

- informacji wysyłanej do *beneficjenta końcowego oraz ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)* o zatwierdzeniu projektu do realizacji,
- korespondencji z *beneficjentem końcowym oraz ostatecznym odbiorcą (beneficjentem)* w trakcie realizacji projektów w ramach ZPORR,
- certyfikatach i dyplomach dla odbiorców pomocy,
- publikacjach dotyczących ZPORR,
- Biuletynie Informacyjnym ZPORR,
- ulotkach.

Instytucje odpowiedzialne za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych wybiorą najważniejsze instrumenty, w celu dotarcia z informacją dotyczącą konkretnego rodzaju wsparcia lub specyficznych procedur do osób i instytucji najbardziej tymi informacjami zainteresowanych. Główną ideą projektowania akcji promocyjnej i informacyjnej powinno być dążenie do przedstawiania informacji o zasadach i procedurach związanych z wykorzystaniem funduszy strukturalnych w najbardziej przystępny sposób.

III. OBOWIĄZKI W ZAKRESIE INFORMACJI I PROMOCJI

Za realizację działań informacyjnych i promocyjnych odpowiedzialne są wszystkie jednostki zaangażowane we wdrażanie ZPORR. Zakres odpowiedzialności poszczególnych instytucji obejmuje w szczególności:

1. Instytucja Zarządzająca:

Zakres odpowiedzialności:

- Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na poziomie krajowym.
- Ogólny nadzór i koordynacja na szczeblu krajowym realizacji zobowiązań

wynikających z rozporządzenia nr 1159/2000/WE z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych przez wszystkie jednostki zaangażowane we wdrażanie ZPORR.

- Sprawozdawczość z realizacji Planu Promocji ZPORR.

Instytucja Zarządzająca, na podstawie *Porozumień w sprawie podziału kompetencji w procesie wdrażania ZPORR 2004-2006* podpisywanych z Samorządami Wojewódzkimi i Wojewodami, będzie egzekwowała właściwą realizację zadań związanych z informacją i promocją na szczeblu regionalnym. Umowy te będą zawierały zobowiązanie do przygotowywania informacji dotyczących realizacji przez instytucje regionalne Regionalnych Planów Informacyjnych i Promocyjnych, opracowywanych na szczeblu regionalnym, w oparciu o Plan Promocji ZPORR. Informacja ta będzie integralną częścią sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie.

Instrument (kanał promocji)		Uwagi
1	Magazyn informacyjny.	Działania informacyjne na poziomie krajowym.
2	Strona internetowa.	
3	Pakiet informacyjny dla wnioskodawców.	
4	Sieć informacji prasowych.	
5	Konferencje.	
6	Seminaria, szkolenia dotyczące wdrażania ZPORR.	
7	Punkt informacyjny - informacje o programach rozwoju regionalnego współfinansowanych ze źródeł UE.	

2. Urząd Marszałkowski - instytucja uczestnicząca w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR:

Zakres odpowiedzialności:

- 1) koordynowanie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu regionalnym. Koordynowanie prac nad opracowaniem *Regionalnego Planu Działania Informacyjnych i Promocyjnych* (odzwierciedlenie *Planu Promocji ZPORR* na szczeblu regionalnym) oraz monitorowanie jego realizacji;
- 2) zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach ZPORR ze środków funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie województwa;
- 3) pełnienie funkcji głównego punktu kontaktowego/informacyjnego (obok beneficjenta końcowego) dla potencjalnych beneficjentów końcowych i ostatecznych odbiorców (beneficjentów);
- 4) informowanie o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach;
- 5) zapewnienie dostępu do materiałów informacyjnych i wniosków aplikacyjnych w Urzędzie Marszałkowskim oraz u beneficjentów końcowych na terenie województwa;
- 6) informowanie opinii publicznej o pracach Komitetu Sterującego ZPORR;
- 7) dostarczanie i upowszechnianie informacji o realizowanych w ramach ZPORR projektach;
- 8) dostarczanie i upowszechnianie informacji o funduszach, z których środków finansowane są projekty w regionie w ramach ZPORR;
- 9) upowszechnianie informacji na temat interwencji i osiągnięć ZPORR na poziomie

regionalnym;

10) inicjowanie i realizacja dodatkowych działań promocyjnych na szczeblu regionalnym;

11) współpraca z Instytucją Zarządzającą i innymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych (wymiana informacji, wspólne przedsięwzięcia);

12) koordynacja działań związanych ze sprawozdawczością z realizacji Regionalnego Planu Działań Informacyjnych i Promocyjnych w danym województwie (zbieranie informacji na temat realizacji od instytucji zaangażowanych i przekazywanie jej do Instytucji Pośredniczącej).

Uszczegółowienie obowiązków Urzędu Marszałkowskiego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych związanych z realizacją ZPORR:

Instrument (kanał promocji)	Treść informacji	Miejsca dystrybucji
Utworzenie punktów kontaktowych / informacyjnych w Urzędzie Marszałkowskim	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dostępu do materiałów informacyjnych i wniosków aplikacyjnych, - informowanie o możliwościach realizacji projektów w ramach ZPORR w regionie, - informowanie o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach.	
Media	<ul style="list-style-type: none"> - publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej/regionalnej TV, rozgłośni radiowej, szczególnie przy okazji inauguracji programu, spotkań Komitetu Sterującego, zakończenia realizacji programu.	
Broszury informacyjne	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie partnerów społecznych i opinii publicznej o możliwościach jakie stwarzają fundusze strukturalne, - zbudowanie pozytywnego wizerunku funduszy strukturalnych, - podniesienie świadomości korzyści związanych z realizacją projektów w ramach ZPORR, - informowanie o obowiązujących procedurach w zakresie realizacji programu i poszczególnych projektów.	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, - instytucje publiczne np. szkoły, lokalne ośrodki zdrowia etc, - organizacje pozarządowe (kościół, fundacje, stowarzyszenia), - partnerzy gospodarczy i organizacje przedsiębiorców.
Konferencje, seminaria, wykłady, prezentacje, szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie informacji na temat interwencji i osiągnięć ZPORR na poziomie regionalnym, - przekazanie wiedzy wszystkim zainteresowanym na temat możliwości wykorzystywania środków funduszy strukturalnych w ramach ZPORR.	
Internet	<ul style="list-style-type: none"> - teksty informacyjne, przykłady projektów i ich realizacji, dokumentacja projektowa, wnioski, forum dyskusyjne.	

3. Urząd Wojewódzki - Instytucja Pośrednicząca w zarządzaniu programem:

Zakres obowiązków:

- upowszechnianie informacji o procedurach finansowych, monitoringu i raportowania związanych z wdrażaniem ZPORR,
- nadzór nad przestrzeganiem przez **beneficjentów końcowych** zasad dotyczących stosowania środków informacyjnych i promocyjnych (na podstawie zapisów umów o finansowanie projektów),
- współpraca z instytucją zarządzającą i innymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych (współpraca przy opracowaniu regionalnych planów działań informacyjnych i promocyjnych, wymiana informacji, wspólne przedsięwzięcia),
- przygotowywanie i przekazywanie samorządowi województwa informacji o realizacji regionalnego planu działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie swoich kompetencji,
- załączanie informacji o realizacji regionalnego planu działań informacyjnych i promocyjnych, przygotowanej przez samorząd województwa, do sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie i przekazywanie jej wraz ze sprawozdaniem do Instytucji Zarządzającej ZPORR (informacje te zawarte są w tabeli VIII sprawozdania).

Instrument (kanał promocji)	Treść informacji	Miejsca dystrybucji
Broszury informacyjne	- informowanie o procedurach finansowych, monitoringu i raportowaniu związanych z realizacją projektów w ramach ZPORR.	- jednostki samorządu terytorialnego, - instytucje publiczne np. szkoły,
Seminaria, konferencje, prezentacje, wykłady	- informowanie o procedurach monitoringu i raportowania oraz procedurach finansowych, - informowanie na temat zasad dotyczących stosowania środków informacyjnych i promocyjnych przez beneficjentów końcowych pomocy.	- organizacje pozarządowe (kościół, fundacje, stowarzyszenia), - organizacje przedsiębiorców, - beneficjenci końcowi .
Strona internetowa	- informacje dotyczące monitoringu, raportowania, procedur finansowych, wzory, - umów o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach ZPORR, - wykaz projektów realizowanych w regionie.	
Media (prasa, radio, TV)	- publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej/regionalnej TV, rozgłośni radiowej przy okazji akceptacji dofinansowania projektu, bądź innych wydarzeń związanych z realizacją projektów i programu, - umieszczanie artykułów i informacji w czasopismach specjalistycznych itp.	

Urząd Wojewódzki może tworzyć punkty kontaktowe/informacyjne, w celu upowszechnienia informacji o ZPORR.

4. **Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające)** dla działań Priorytetu 2 oraz działania 3.4. ZPORR:

Zakres obowiązków:

- upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania wsparcia ze środków funduszy strukturalnych oraz o procedurach dotyczących realizacji projektów w ramach powierzonego zakresu działań (udostępnienie formularzy, współpraca z instytucjami prowadzącymi szkolenia zawodowe, przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorstw, centrami szkoleniowymi i organizacjami pozarządowymi),
- upowszechnianie informacji na temat realizowanych projektów wsparcia przedsiębiorczości lub projektów rozwoju zasobów ludzkich,
- nadzór nad przestrzeganiem przez **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** zasad dotyczących stosowania środków informacyjnych i promocyjnych przez **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** - na podstawie zapisów umów o finansowanie projektów,
- współpraca z Instytucją Zarządzającą i innymi instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych (współpraca przy opracowaniu Regionalnych Planów Działań Informacyjnych i Promocyjnych, wymiana informacji, wspólne przedsięwzięcia),
- przygotowywanie i przekazywanie Samorządowi Województwa informacji o realizacji Regionalnego Planu Działań Informacyjnych i Promocyjnych w zakresie swoich kompetencji,
- uszczegółowienie obowiązków **Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających)** działań Priorytetu 2 oraz działania 3.4. ZPORR w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych w związku z realizacją ZPORR:

Instrument (kanał promocji)	Treść informacji	Miejsca dystrybucji
Punkt kontaktowy / informacyjny dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów)	- upowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania współfinansowania ze środków funduszy strukturalnych oraz o procedurach dotyczących realizacji projektów w ramach powierzonego zakresu działań (udostępnienie formularzy aplikacyjnych, współpraca z instytucjami prowadzącymi szkolenia zawodowe, przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorstw, centrami szkoleniowymi i organizacjami pozarządowymi).	- jednostki samorządu terytorialnego, - instytucje szkoleniowe, - biura pośrednictwa pracy, - organizacje społeczne, pozarządowe, - szkoły wyższe i wyższe szkoły zawodowe, - placówki naukowo-badawcze, - firmy doradcze (konsultingowe), - związki zawodowe, - samorządy gospodarcze, - związki pracodawców, - ostateczni odbiorcy (beneficjenci).
Media (prasa, radio, TV)	- publikacje prasowe, wiadomości w lokalnej lub regionalnej TV, rozgłośni radiowej przy okazji akceptacji dofinansowania projektu, bądź innych wydarzeń związanych z realizacją projektów i programu, - umieszczanie artykułów i informacji w czasopiśmie specjalistycznych itp.	

Broszury informacyjne, ulotki, biuletyny	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie partnerów społecznych i opinii publicznej o możliwościach jakie stwarzają fundusze strukturalne w ramach ZPORR, - zbudowanie pozytywnego wizerunku dla funduszy strukturalnych, - podniesienie świadomości korzyści związanych z funduszami UE, - informowanie o procedurach dotyczących zgłaszania i realizacji projektów.
Konferencje, seminaria, wykłady, prezentacje, szkolenia	<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie informacji na temat możliwości realizacji projektów dotyczących rozwoju zasobów ludzkich i wspierania przedsiębiorczości przy wsparciu funduszy strukturalnych w ramach ZPORR, - upowszechnianie informacji na temat interwencji ZPORR w zakresie rozwoju zasobów ludzkich i wspierania przedsiębiorczości.
Internet	<ul style="list-style-type: none"> - teksty informacyjne, przykłady projektów i ich realizacji, dokumentacja projektowa, wnioski,
Plakaty	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie odbiorców pomocy i opinii publicznej o roli jaką UE odgrywa w rozwoju zasobów ludzkich, szkoleniach zawodowych, wsparciu przedsiębiorczości - informowanie o realizowanych projektach z zakresu rozwoju zasobów ludzkich oraz wsparcia przedsiębiorczości.

OBOWIĄZKI INSTYTUCJI ZAANGAŻOWANYCH WE WDRAŻANIE ZPORR DOTYCZĄCE INFORMOWANIA I PROMOCJI

W każdej z instytucji zaangażowanej we wdrażanie ZPORR wyznaczona zostanie osoba odpowiedzialna za działania informacyjne i promocję, a także wskazane zostaną imiennie osoby udzielające wszelkich informacji o wdrażaniu ZPORR, w ramach kompetencji poszczególnych instytucji. Informacja o możliwościach kontaktu z tymi osobami będzie zamieszczana w materiałach informacyjnych i promocyjnych.

Instytucje zaangażowane we wdrażanie ZPORR będą regularnie przekazywały informacje o realizowanych działaniach informacyjnych i promocyjnych.

Beneficjenci końcowi (Instytucje Wdrażające) dla działań Priorytetu 2 oraz działania 3.4. oraz Urząd Wojewódzki w zakresie swoich kompetencji będą przekazywały te informacje Samorządowi Wojewódzkiemu, który opracowywać będzie informację, na temat działań informacyjnych i promocyjnych, związanych z wdrażaniem ZPORR na terenie województwa przekazywaną Instytucji Pośredniczącej ZPORR, która stanowi integralną część sprawozdania z realizacji ZPORR w danym województwie.

Na podstawie informacji otrzymywanych od Instytucji Pośredniczących w formie sprawozdań z realizacji ZPORR Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza informację o realizacji Planu Promocji ZPORR, stanowiącą integralną część sprawozdania z realizacji ZPORR.

Informacje te będą podstawą do opracowania sprawozdania z realizacji rozporządzenia nr 1159/2000/WE z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie prowadzenia przez państwa członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych przedstawionego corocznie poprzez Instytucję Zarządzającą ZPORR Komisji Europejskiej.

OBOWIĄZKI BENEFICJENTÓW KOŃCOWYCH ORAZ OSTATECZNYCH ODBIORCÓW (BENEFICJENTÓW) DOTYCZĄCE INFORMOWANIA I PROMOCJI

Wszyscy beneficjenci końcowi oraz ostateczni odbiorcy (beneficjenci) uzyskujący wsparcie ze środków funduszy strukturalnych są zobowiązani do stosowania odpowiednich środków informowania i promocji w zależności od charakteru realizowanego projektu. Instrumentami tymi są:

- dyplomy, certyfikaty;
- tablice reklamowe (billboardy);
- stałe tablice pamiątkowe;
- umieszczanie logo UE i logo ZPORR na wszystkich dokumentach związanych z realizacją projektów.

Zapisy dotyczące stosowanych środków informacyjnych i promocyjnych przez beneficjenta końcowego oraz ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) będą elementem umowy o dofinansowanie ze środków EFRR oraz EFS na realizację projektu, na mocy której beneficjent końcowy oraz ostateczny odbiorca (beneficjent) uzyska dofinansowanie ze środków funduszy strukturalnych.

Kontrola przestrzegania zapisów umowy należy do obowiązków:

- Urzędu Wojewódzkiego - w przypadku gdy Wojewoda podpisze umowę o dofinansowanie ze środków EFRR na realizację projektu
- Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających) - w przypadku gdy podpiszą oni umowę o dofinansowanie ze środków EFRR lub EFS na realizację projektu.

V. Ramowy harmonogram działań

Działanie	Instytucja realizująca	2004		2005		2006	
		I-VI	VII-XII	I-VI	VII-XII	I-VI	VII-XII
Publikacja ZPORR, Uzupełnienia ZPORR, Podręcznika Procedur Wdrażania ZPORR	IŻ						
Publikacja i dystrybucja broszur, materiałów informacyjnych	IZ, UM, BK (IW), UW						
Konferencje otwierające ZPORR	IZ,UM						
Konferencje, seminaria i spotkania informacyjne	IZ, UM, BK (IW), UW						
Szkolenia i warsztaty dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów)	IZ, UM, BK (IW), UW						

Strony internetowe dot. ZPORR	IZ, UM, BK (IW), UW						
Współpraca z mediami	IZ, UM, UW, BK (IW)						
Biuletyn informacyjny ZPORR	IZ						
Punkty informacyjne	IZ, UM, BK (IW), (UW)						
Okresowa ewaluacja i sprawozdania	IZ, UM, UW, BK (IW)						
BK (IW) - Beneficjenci Końcowi (Instytucje Wdrażające), IZ - Instytucja Zarządzająca, UM- Urzędy Marszałkowskie, UW - Urzędy Wojewódzkie							

METODY EWALUACJI PODJĘTYCH DZIAŁAŃ

1. Informacja z realizacji Planu Promocji ZPORR na szczeblu regionalnym przygotowywane przez Urzędy Marszałkowskie, na podstawie informacji własnych, informacji z Urzędów Wojewódzkich oraz od **Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających)**
2. Coroczne sprawozdanie dla KE zawierające opis działań podejmowanych jako realizacja Planu Promocji ZPORR, przygotowywane przez Instytucję Zarządzającą ZPORR.

BUDŻET PLANU PROMOCJI ZPORR

Działania informacyjne i promocyjne będą finansowane z pomocy technicznej ZPORR, w ramach działania 4.3. ZPORR - Działania informacyjne i promocyjne

Środki przeznaczone na realizację działania 4.3 ZPORR w kwocie 8,2 mln euro, w tym:

- 1) EFRR-6,1 mln euro
- 2) Współfinansowanie krajowe (środki budżetu państwa i budżetów samorządów wojewódzkich) - 2,1 mln euro

ROZDZIAŁ IX. SYSTEM WYMIANY DANYCH I INFORMACJI

Na system monitorowania ZPORR składać się będą dwa systemy informatyczne: SIMIK oraz podsystem monitoringu EFS (PEFS) - w odniesieniu do działań ZPORR, współfinansowanych przez EFS. Planuje się zintegrowanie obu systemów.

SIMIK będzie spełniał w szczególności następujące cele:

- zapewnienie właściwego, skutecznego i przejrzystego zarządzania środkami europejskimi w ramach programów współfinansowanych przez UE,
- zapewnienie monitorowania wskaźników finansowych zadań realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności,
- zapewnienie monitorowania efektów rzeczowych zadań realizowanych w ramach Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności.

Sprawozdania monitoringowe sporządzone przez **beneficjenta końcowego oraz ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** będą gromadzone i przechowywane w systemie SIMIK. Dane te będą agregowane i uzupełniane w systemie na wyższych poziomach wdrażania.

Informacje, które będą napływać z najniższych poziomów wdrażania (sprawozdanie okresowe, roczne, końcowe), zostaną wprowadzone do SIMIK. Informacje te będą również dostępne dla Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczącej i Jednostki Uczestniczącej w zarządzaniu komponentem regionalnym ZPORR. Dane te będą agregowane i uzupełniane w systemie na wyższych poziomach wdrażania.

Następnie, na podstawie danych zgromadzonych w bazie danych, system SIMIK będzie generował specjalne, o określonej strukturze pliki, zgodnie z wytycznymi zawartymi w opisie interfejsu elektronicznej wymiany danych. Utworzone pliki będą przesyłane drogą elektroniczną (e-mail, ftp) do Komisji Europejskiej.

Podsystem monitoringu EFS będzie spełniał następujące cele:

- wprowadzanie i przechowywanie szczegółowych informacji na temat **beneficjentów ostatecznych** pomocy,
- wprowadzanie danych pochodzących z ankietowania **beneficjentów ostatecznych** odbiorców pomocy po zakończeniu projektu,
- agregacja i przesyłanie danych do systemu SIMIK,
- wykorzystanie systemów informatycznych użytkowanych przez **ostatecznych odbiorców (beneficjentów)** w celu zautomatyzowania procesu przekazu danych na temat końcowych odbiorców pomocy.

ROZDZIAŁ X. EWALUACJA

Ewaluacja efektywności oraz oddziaływania podjętych działań jest zasadniczym elementem procesu wdrażania ZPORR.

Zobowiązanie do przeprowadzenia ewaluacji pomocy strukturalnej wynika z art. 40, 41 i 43 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych. Dalsze szczegóły zawarte zostały w rozdziale 8.7. ZPORR.

Ewaluacja ex-ante Uzupełnienia ZPORR na lata 2004-2006 przeprowadzona została przez niezależnego eksperta. Rezultaty ewaluacji przedstawione są w rozdziale III.

W okresie programowania 2004-2006 przeprowadzone zostaną ewaluacje tematyczne oraz ewaluacje na małą skalę. Przedmiotem ewaluacji tematycznych będą kwestie horyzontalne. Pierwsza ewaluacja będzie miała miejsce po pierwszym rocznym sprawozdaniu z realizacji ZPORR. Dotyczyć będzie systemu wdrażania ZPORR.

Roczne plany ewaluacji sporządzane będą w porozumieniu z Krajową Jednostką Oceny oraz służbami KE. Ewaluacje przeprowadzane będą przez niezależnych ewaluatorów.

Osoby odpowiedzialne w Instytucji Zarządzającej za ewaluacje będą działać we współpracy z Komitetem Monitorującym ZPORR oraz Instytucją Zarządzającą ZPORR. Rezultaty przeprowadzonych ewaluacji powinny być udostępniane publicznie na żądanie zgodnie z wymaganiami Art.40 rozporządzenia nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. ustanawiającego ogólne przepisy w sprawie funduszy strukturalnych .

ANEKSY

ANEKS I

KLASYFIKACJA KATEGORII INTERWENCJI FUNDUSZY STRUKTURALNYCH⁹⁴

1. Sektor produkcyjny

11 Rolnictwo

- 111 Inwestycje w gospodarstwa rolne
- 112 Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników
- 113 Specjalistyczne kształcenie zawodowe w dziedzinie rolnictwa
- 114 Poprawa przetwarzania i obrotu produktami rolnym

12 Leśnictwo

- 121 Inwestycje w gospodarstwa leśne
- 122 Poprawa plonów, przetwarzania i obrotu produktami leśnymi
- 123 Promowanie nowych rynków zbytu produktów leśnych
- 124 Zakładanie stowarzyszeń właścicieli gospodarstw leśnych
- 125 Odbudowanie potencjału produkcji leśnej zachwianego na skutek klęsk żywiołowych i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych
- 126 Sadzenie roślin na gruntach nie wykorzystanych przez rolnictwo
- 127 Poprawa i utrzymanie stabilności ekologicznej w lasach chronionych
- 128 Specjalistyczne kształcenie zawodowe w dziedzinie leśnictwa

13 Promowanie adaptacji i rozwoju obszarów wiejskich

- 1301 Poprawa jakości gruntów
- 1302 Scalanie gruntów
- 1303 Wprowadzanie usług związanych ze przejęciem i prowadzeniem gospodarstwa rolnego
- 1304 Obrót jakościowymi produktami rolnymi
- 1305 Podstawowe usługi dla gospodarki wiejskiej i dla ludności
- 1306 Odnowa i rozwój wsi oraz ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego na wsi
- 1307 Różnicowanie działalności rolniczej i działalności okołorolniczej w celu zapewnienia wielozawodowości lub alternatywnych dochodów w rolnictwie
- 1308 Zarządzanie zasobami wodnymi dla potrzeb rolnictwa
- 1309 Rozwój i poprawa infrastruktury związanej z rozwojem rolnictwa
- 1310 Wspieranie działalności turystycznej
- 1311 Wspieranie rozwoju rzemiosła związanego z gospodarstwami rolnymi
- 1312 Ochrona środowiska naturalnego w związku z konserwacją gruntów, lasów i krajobrazów jak również z poprawą dobrostanu zwierząt
- 1313 Odbudowanie potencjału produkcji rolnej zachwianej na skutek klęsk żywiołowych i wprowadzenie właściwych instrumentów zapobiegawczych
- 1314 Montaż finansowy

---

⁹⁴ Zgodnie z załącznikiem nr IV część 3 rozporządzenia nr 438/2001/WE z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE dotyczącego zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach Funduszy Strukturalnych.

14 Rybołówstwo

- 141 Dostosowanie nakładów połowowych
- 142 Odnowa i modernizacja floty rybackiej
- 143 Przetwarzanie, obrót i wspieranie produktów rybołówstwa
- 144 Akwakultura
- 145 Wyposażenie portów rybackich oraz ochrona i rozwój zasobów wodnych
- 146 Środki społeczno - ekonomiczne, w tym pomoc w przypadku czasowego zaprzestania działalności i inne formy rekompensat finansowych
- 147 Operacje prowadzone przez przedstawicieli handlu, rybołówstwa przybrzeżnego na małą skalę oraz rybołówstwa śródlądowego
- 148 Środki finansowane w ramach innych Funduszy Strukturalnych (EFRR, EFS)

15 Wsparcie dla dużych przedsiębiorstw

- 151 Inwestycje w kapitał rzeczowy (budynki i wyposażenie, współfinansowanie pomocy państwa)
- 152 Technologie przyjazne środowisku, czyste i oszczędne technologie energetyczne
- 153 Usługi doradztwa dla przedsiębiorstw (umiędzynarodowienie działalności, wywóz i zarządzanie przeglądem środowiskowym, zakup technologii)
- 154 Usługi dla udziałowców (opieka zdrowotna i bezpieczeństwo, zapewnianie opieki osób będących na ich utrzymaniu)
- 155 Montaż finansowy

16 Pomoc dla MŚP oraz dla rzemiosła

- 161 Inwestycje w kapitał rzeczowy (budynki i wyposażenie, współfinansowanie pomocy państwa)
- 162 Technologie przyjazne środowisku, czyste i oszczędne technologie energetyczne
- 163 Usługi doradztwa dla przedsiębiorstw (informacja, planowanie działalności, usługi konsultingowe, marketing, projekty, umiędzynarodowienie działalności, wywóz i zarządzanie przeglądem środowiskowym, zakup technologii)
- 164 Wspólne usługi dla przedsiębiorców (parki, inkubatory przedsiębiorczości, stymulacja, usługi promocyjne, sieci, konferencje, targi handlowe)
- 165 Montaż finansowy
- 166 Usługi społeczne dla pracowników (opieka dla osób pozostających na utrzymaniu, zdrowie bezpieczeństwo, działalność kulturowa)
- 167 Kształcenie zawodowe dla MŚP oraz dla sektora rzemieślniczego

17 Turystyka

- 171 Inwestycje majątkowe (centra informacji, baza noclegowa, zaplecze gastronomiczne, punkty usługowe)
- 172 Inwestycje niemajątkowe (rozwój i świadczenie usług turystycznych, działalność sportowa, kulturowa i wypoczynek oraz dziedzictwo kulturowe)
- 173 Wspólne usługi dla przemysłu turystycznego (obejmujące działalność promocyjną, sieci, konferencje i targi handlowe)
- 174 Specjalistyczne kształcenie zawodowe w dziedzinie turystyki

18   Badania, rozwój technologiczny i działania innowacyjne (B+R)

- 181   Projekty badawcze prowadzone przez uniwersytety i instytuty badawcze
- 182   Transfer technologii i innowacji, zakładanie sieci i nawiązywanie współpracy między przedsiębiorstwami lub instytutami badawczymi
- 183   Infrastruktura badawczo rozwojowa (B+R)
- 184   Kształcenie naukowców

2. Zasoby ludzkie

- 21   Polityka rynku pracy
- 22   Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- 23   Rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego nie związanego ze szczególnym sektorem (osobami, firmami)
- 24   Potencjał adaptacyjny pracowników, przedsiębiorczość, innowacyjność, technologie komunikacyjne i informacyjne (osoby i firmy)
- 25   Działania na rzecz kobiet na rynku

3. Infrastruktura podstawowa

31   Infrastruktura transportowa

- 311   Kolej
- 312   Drogi
- 3121   Drogi krajowe
- 3122   Drogi regionalne/lokalne
- 3123   Ścieżki rowerowe
- 313   Autostrady
- 314   Lotniska
- 315   Porty
- 316   Drogi wodne
- 317   Transport miejski
- 318   Transport multimodalny
- 319   Inteligentne systemy transportowe

32   Infrastruktura telekomunikacyjna i społeczeństwo informacyjne

- 321   Infrastruktura podstawowa
- 322   Technologie komunikacyjne i informacyjne (w tym bezpieczeństwo przesyłania wiadomości)
- 323   Usługi i projekty wdrożeniowe dla obywateli (zdrowie, administracja, edukacja)
- 324   Usługi i projekty wdrożeniowe dla MŚP (handel i transakcje elektroniczne, edukacja i szkolenia, sieci)

33   Infrastruktury energetyczne (produkcja, dystrybucja)

- 331   Elektryczność, gaz, produkty naftowe, paliwo stałe
- 332   Odnawialne źródła energii (energia słoneczna, energia wiatrowa, wodna, energia

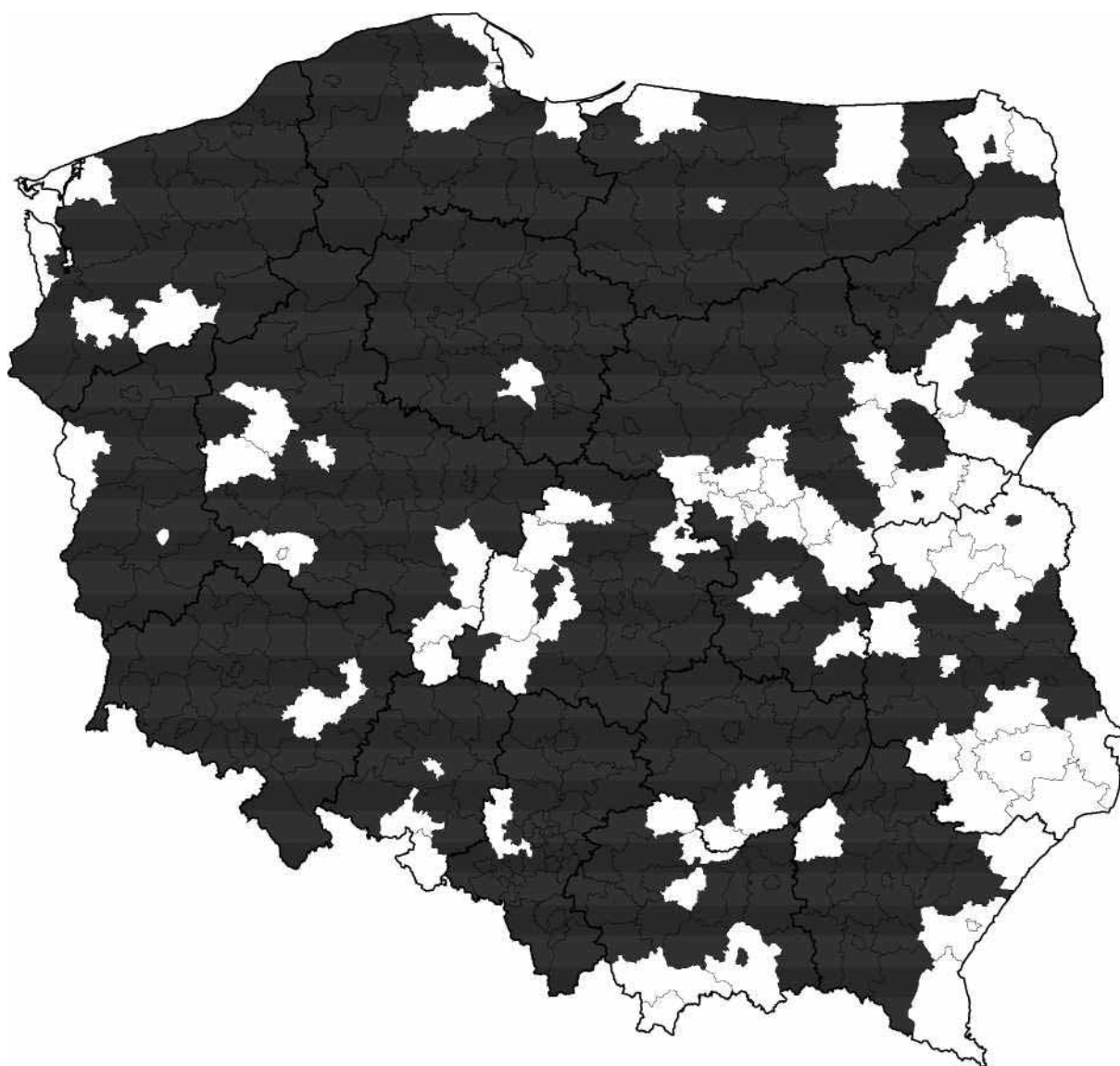
- organiczna-biomasa)
    - 333 Efektywność wykorzystania energii, jej uzyskiwania i kontrola jej zużycia
  - 34 **Infrastruktura środowiskowa (w tym woda)**
    - 341 Ochrona powietrza
    - 342 Ochrona przed hałasem
    - 343 Utylizacja i zagospodarowanie odpadów komunalnych i przemysłowych (w tym odpadów szpitalnych i niebezpiecznych)
    - 344 Woda pitna (pobór, przechowywanie, uzdatnianie i dystrybucja)
    - 345 Oczyszczanie ścieków
  - 35 **Planowanie przestrzenne i odnowa**
    - 351 Odnowa i adaptacja zdegradowanych obszarów przemysłowych i wojskowych
    - 352 Odnowa terenów miejskich
    - 353 Ochrona, poprawa i odtworzenie środowiska naturalnego
    - 354 Utrzymywanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego
  - 36 **Infrastruktura społeczna i ochrony zdrowia publicznego**
- 4. Różne**
- 41 **Pomoc techniczna i działania innowacyjne (EFRR, EFS, EFOGR, IFOR)**
    - 411 Przygotowanie, wdrożenie, monitorowanie, upowszechnianie -
    - 412 Ocena
    - 413 Badania
    - 414 Działania innowacyjne
    - 415 Informowanie opinii publicznej

ANEKS II

**MAPA OBSZARÓW WSPARCIA DO DZIAŁANIA 3.2 „OBSZARY PODLEGAJĄCE
RESTRUKTURYZACJI”.**

Do wsparcia w ramach Działania 3.2 kwalifikują się powiaty spełniające jednocześnie przynajmniej dwa, z następujących kryteriów:

- średnia stopa bezrobocia w latach 1999-2001 równa lub większa od 15 %
- średni udział pracujących w przemyśle w latach 1999 - 2001 powyżej 30 %
- spadek liczby pracujących w przemyśle w relacji do spadku pracujących ogółem w latach 1999 - 2001 powyżej 50 %

■ powiat kwalifikuje się do obszaru wsparcia działania 3.2

□ powiat nie kwalifikuje się do obszaru wsparcia działania 3.2

Wykaz powiatów kwalifikujących się do wsparcia w ramach Działania 3.2- według stanu podziału terytorialnego na dzień 31 grudnia 2001 r.⁹⁵

WOJEWÓDZTWO	POWIAT
02	Powiat bolesławiecki
02	Powiat dzierzoniowski
02	Powiat głogowski
02	Powiat górowski
02	Powiat jaworski
02	Powiat jeleniogórski
02	Powiat kamiennogórski
02	Powiat kłodzki
02	Powiat Legnica
02	Powiat legnicki
02	Powiat lubański
02	Powiat lubiński
02	Powiat lwówecki
02	Powiat milicki
02	Powiat oleśnicki
02	Powiat oławski
02	Powiat polkowicki
02	Powiat strzeliński
02	Powiat średzki
02	Powiat świdnicki
02	Powiat trzebnicki
02	Powiat Wałbrzych
02	Powiat wałbrzyski
02	Powiat wołowski
02	Powiat Wrocław
02	Powiat ząbkowicki
02	Powiat zgorzelecki
02	Powiat złotoryjski
04	Powiat brodnicki
04	Powiat bydgoski
04	Powiat Bydgoszcz
04	Powiat chełmiński
04	Powiat golubsko-dobrzyński
04	Powiat Grudziądz
04	Powiat grudziądzki
04	Powiat inowrocławski
04	Powiat lipnowski
04	Powiat mogileński
04	Powiat nakielski
04	Powiat radziejowski
04	Powiat rypiński
04	Powiat sepołeński
04	Powiat świecki
04	Powiat Toruń
04	Powiat toruński
04	Powiat tucholski
04	Powiat wąbrzeski
04	Powiat Włocławek
04	Powiat włocławski
04	Powiat żniński
06	Powiat Biała Podlaska
06	Powiat Chełm
06	Powiat chełmski

⁹⁵ Wykaz powiatów kwalifikujących się do wsparcia w ramach Działania 3.2. sporządzony został zgodnie z podziałem terytorialnym obowiązującym w dniu 31 grudnia 2001 r. Obszary, które po tej dacie zmieniły swoją przynależność administracyjną (ze względu na utworzenie nowego powiatu czy zmianę granic administracyjnych), a przed wprowadzeniem zmiany podziału terytorialnego kwalifikowałyby się do wsparcia w ramach Działania 3.2. ZPORR zgodnie z załączoną mapą, mogą ubiegać się o wsparcie w ramach ww. Działania.

06	Powiat kraśnicki
06	Powiat lubartowski
06	Powiat lubelski
06	Powiat łączynski
06	Powiat opolski
06	Powiat rycki
06	Powiat świdnicki
06	Powiat włodawski
08	Powiat gorzowski
08	Powiat Gorzów Wielkopolski
08	Powiat krośnieński
08	Powiat międzyrzecki
08	Powiat nowosolski
08	Powiat strzelecko-drezdenecki
08	Powiat sulęciński
08	Powiat świebodziński
08	Powiat zielonogórski
08	Powiat żagański
08	Powiat żarski
10	Powiat bełchatowski
10	Powiat kutnowski
10	Powiat łowicki
10	Powiat łódzki wschodni
10	Powiat Łódź
10	Powiat opoczyński
10	Powiat pabianicki
10	Powiat pajęczański
10	Powiat piotrkowski
10	Powiat Piotrków Trybunalski
10	Powiat radomszczański
10	Powiat rawski
10	Powiat Skierniewice
10	Powiat tomaszowski
10	Powiat wieruszowski
10	Powiat zduńskowolski
10	Powiat zgierski
12	Powiat bocheński
12	Powiat brzeski
12	Powiat chrzanowski
12	Powiat dąbrowski
12	Powiat gorlicki
12	Powiat krakowski
12	Powiat Kraków
12	Powiat limanowski
12	Powiat myślenicki
12	Powiat Nowy Sącz
12	Powiat olkuski
12	Powiat oświęcimski
12	Powiat suski
12	Powiat tarnowski
12	Powiat Tarnów
12	Powiat wadowicki
14	Powiat ciechanowski
14	Powiat gostyniński
14	Powiat grójecki
14	Powiat kozienicki
14	Powiat lipski
14	Powiat makowski
14	Powiat miński
14	Powiat mławski
14	Powiat nowodworski
14	Powiat ostrołęcki
14	Powiat Ostrołęka
14	Powiat Płock
14	Powiat płocki

14	Powiat płoński
14	Powiat przasnyski
14	Powiat przysuski
14	Powiat pułtuski
14	Powiat Radom
14	Powiat radomski
14	Powiat Siedlce
14	Powiat sierpecki
14	Powiat sokołowski
14	Powiat szymborski
14	Powiat wołomiński
14	Powiat wyszkowski
14	Powiat żuromiński
14	Powiat żyrardowski
16	Powiat brzeski
16	Powiat kędzierzyński-kozielski
16	Powiat kluczborski
16	Powiat krapkowicki
16	Powiat namysłowski
16	Powiat nyski
16	Powiat oleski
16	Powiat opolski
16	Powiat strzelecki
18	Powiat brzozowski
18	Powiat dębicki
18	Powiat jarosławski
18	Powiat jasielski
18	Powiat kolbuszowski
18	Powiat Krosno
18	Powiat krośnieński
18	Powiat leżajski
18	Powiat łańcucki
18	Powiat niżański
18	Powiat przeworski
18	Powiat ropczycko-sędziszowski
18	Powiat rzeszowski
18	Powiat Rzeszów
18	Powiat sanocki
18	Powiat stalowowolski
18	Powiat strzyżowski
18	Powiat Tarnobrzeg
18	Powiat tarnobrzeczki
20	Powiat augustowski
20	Powiat białostocki
20	Powiat bielski
20	Powiat grajewski
20	Powiat hajnowski
20	Powiat kolneński
20	Powiat Łomża
20	Powiat łomżyński
20	Powiat Suwałki
20	Powiat zambrowski
22	Powiat bytowski
22	Powiat Chojnicki
22	Powiat człuchowski
22	Powiat Gdańsk
22	Powiat gdański
22	Powiat kościerski
22	Powiat kwidzyński
22	Powiat lęborski
22	Powiat malborski
22	Powiat Słupsk
22	Powiat słupski
22	Powiat starogardzki
22	Powiat tczewski

22	Powiat wejherowski
24	Powiat będziński
24	Powiat bielski
24	Powiat Bielsko-Biała
24	Powiat Bytom
24	Powiat Chorzów
24	Powiat cieszyński
24	Powiat Częstochowa
24	Powiat częstochowski
24	Powiat Dąbrowa Górnicza
24	Powiat Gliwice
24	Powiat Jastrzębie-Zdrój
24	Powiat Jaworzno
24	Powiat Katowice
24	Powiat kłobucki
24	Powiat lubliniecki
24	Powiat mikołowski
24	Powiat Mysłowice
24	Powiat myszkowski
24	Powiat Piekary Śląskie
24	Powiat pszczyński
24	Powiat raciborski
24	Powiat Ruda Śląska
24	Powiat rybnicki
24	Powiat Rybnik
24	Powiat Siemianowice Śląskie
24	Powiat Sosnowiec
24	Powiat Świętochłowice
24	Powiat tarnogórski
24	Powiat Tychy
24	Powiat tyski
24	Powiat wodzisławski
24	Powiat Zabrze
24	Powiat zawierciański
24	Powiat Żory
24	Powiat żywiecki
26	Powiat jędrzejowski
26	Powiat Kielce
26	Powiat kielecki
26	Powiat konecki
26	Powiat opatowski
26	Powiat ostrowiecki
26	Powiat pińczowski
26	Powiat sandomierski
26	Powiat skarżyski
26	Powiat starachowicki
26	Powiat staszowski
26	Powiat włoszczowski
28	Powiat bartoszycki
28	Powiat działdowski
28	Powiat Elbląg
28	Powiat elbląski
28	Powiat ełcki
28	Powiat iławski
28	Powiat kętrzyński
28	Powiat lidzbarski
28	Powiat mrągowski
28	Powiat nidzicki
28	Powiat nowomiejski
28	Powiat olecko-goldapski
28	Powiat olsztyński
28	Powiat ostródzki
28	Powiat piski
28	Powiat szczycieński
30	Powiat chodzieski

30	Powiat czarnkowsko-trzcianecki
30	Powiat gnieźnieński
30	Powiat gostyński
30	Powiat grodziski
30	Powiat jarociński
30	Powiat Kalisz
30	Powiat kolski
30	Powiat Konin
30	Powiat koniński
30	Powiat kościański
30	Powiat krotoszyński
30	Powiat międzychodzki
30	Powiat obornicki
30	Powiat ostrowski
30	Powiat pilski
30	Powiat pleszewski
30	Powiat poznański
30	Powiat rawicki
30	Powiat słupecki
30	Powiat średzki
30	Powiat śremski
30	Powiat turecki
30	Powiat wągrowiecki
30	Powiat wolsztyński
30	Powiat wrzesiński
30	Powiat złotowski
32	Powiat białogardzki
32	Powiat drawski
32	Powiat goleniowski
32	Powiat gryficki
32	Powiat gryfiński
32	Powiat kołobrzeski
32	Powiat Koszalin
32	Powiat koszaliński
32	Powiat myśliborski
32	Powiat sławieński
32	Powiat stargardzki
32	Powiat Szczecin
32	Powiat szczecinecki
32	Powiat świdwiński
32	Powiat walecki

ANEKS III

**ZASADY KWALIFIKACJI WYDATKÓW W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH DZIAŁAŃ
ZPORR**

Refundacji podlegają jedynie wydatki kwalifikowalne, poniesione nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2004 r. z zastrzeżeniem poniższych zapisów:

- a) W przypadku projektów podlegających przepisom o zamówieniach publicznych, wydatki są kwalifikowalne pod warunkiem, że zostały poniesione zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177, z późn. zm.). Koszty ponoszone w ramach realizacji projektów kwalifikują się do wsparcia od dnia 2 marca 2004 r., czyli wejścia w życie wyżej wymienionej ustawy. Wymogowi temu nie podlegają projekty, które ze względu na wielkość zamówienia nie są objęte procedurami udzielania zamówień publicznych,
- b) W przypadku grupy projektów objętych pomocą publiczną konieczna jest notyfikacja danego schematu pomocy publicznej Komisji Europejskiej, a następnie jego zatwierdzenie. Wydatki na wykonanie prac przygotowawczych ww. projektów mogą być ponoszone, jednakże obarczone są ryzykiem **Beneficjenta końcowego**, po pierwsze, niezatwierdzenia schematu pomocy publicznej przez Komisję Europejską, a po drugie nieprzyjęcia projektu do realizacji przez właściwe instytucje. Wydatki inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym mogą być ponoszone dopiero po złożeniu przez **Beneficjenta końcowego** wniosku o dofinansowanie realizacji projektu w ramach ogłoszonego konkursu (wydatki ponoszone są także na ryzyko **Beneficjenta końcowego**). Po spełnieniu wyżej wymienionych warunków (przyjęcie projektu i zatwierdzenie schematu pomocy publicznej), powyższe wydatki kwalifikują się do wsparcia na zasadach ogólnych.

DZIAŁANIE 1.1

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 1.1.1.

W ramach Poddziałania 1.1.1. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004 r. zmieniającym rozporządzenie nr 1685/2000/WE ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia nr 1260/1999/WE w zakresie kwalifikowalności wydatków ponoszonych na operacje współfinansowane z Funduszy Strukturalnych i uchylającym rozporządzenie nr 1145/2003/WE (Dz. Urz. WE L 072 z 11.03.2004), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 448/2004”. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu dotyczącego infrastruktury drogowej (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne i archeologiczne),-przygotowanie dokumentacji technicznej: np. koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy, przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych, badania związane z urbanistyką, krajobrazem, architekturą lub budownictwem, jeśli to

niezbędne;

2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe,
- prace instalacyjne,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją w tym linii elektroenergetycznej, teletechnicznej, kanalizacji sanitarnej, sieci gazowej, ciepłowniczej, wodociągowej, urządzeń wodnych melioracji, urządzeń podziemnych specjalnego przeznaczenia, torów kolejowych, tramwajowych i przejazdów kolejowych,
- zakup sprzętu i wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem projektu,
- prace wykończeniowe, w tym wykonanie umocnienia i zieleni drogowej,
- prace rozbiórkowe,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Za wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania uznaje się:

- zakup środków transportu

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 1.1.2.

W ramach Poddziałania 1.1.2 do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) koszt przygotowania Zintegrowanego Planu Rozwoju Transportu Publicznego (badania, analizy, ekspertyzy) - podmiotem uprawnionym do refundacji jest miasto;
- 2) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu dotyczącego infrastruktury transportu publicznego (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań geologicznych i archeologicznych),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,
  - badania związane z urbanistyką, krajobrazem, architekturą lub budownictwem, jeśli to niezbędne;

3) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne, włączając przygotowanie terenu pod zabudowę,
- prace instalacyjne i montażowe,
- prace rozbiórkowe,
- prace wykończeniowe i wzmocnieniowe,
- zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia w zakresie transportu publicznego i realizacji projektu,
- zakup wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 1.2

W ramach Działania 1.2. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004/WE. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

1) prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
- przygotowanie dokumentacji technicznej,
- przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko;
- prace projektantów, architektów,
- zakup niezabudowanych nieruchomości jeśli jest to nierozdzielnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
- przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- koszty przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych;

2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:

- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
- prace ziemne,
- prace budowlano-montażowe
- prace instalacyjne,
- prace wykończeniowe,
- zakup wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
- koszty promocji projektu,
- koszty infrastruktury towarzyszącej niezbędnej dla realizacji projektu,
- koszt budowy kanalizacji teletechnicznej.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Za wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania uznaje się:

- zakup środków transportu, np. na cele transportu odpadów,
- podłączenie do sieci kanalizacyjnych i wodociągowych indywidualnych użytkowników.

DZIAŁANIE 1.3

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 1.3.1.

W ramach Poddziałania 1.3.1. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004/WE. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym: przygotowanie studium wykonalności, raportu o oddziaływaniu na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej;
- 2) prace inwestycyjne oraz związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe,
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 1.3.2.

W ramach Poddziałania 1.3.2. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym: przygotowanie studium wykonalności, raportu o oddziaływaniu na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,

- przygotowanie dokumentacji przetargowej;
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- prace budowlano-montażowe,
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 1.4

W ramach Działania 1.4. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko, ekspertyzy i opinie konserwatorskie,
  - prace projektantów, architektów i konserwatorów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości, jeśli jest to nierozzerwalnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych;
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji i nadzór konserwatorski,
  - koszty promocji integralnie związane z realizacją projektu.

W ramach wyżej wymienionych typów projektów promocyjnych do współfinansowania kwalifikują się w szczególności koszty organizacji imprez i kampanii promocyjnych (włączając koszty publikacji i dystrybucji materiałów promocyjnych).

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 1.5

W ramach Działania 1.5. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia

projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu dotyczącego infrastruktury społeczeństwa informacyjnego (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości jeżeli jest to nierozzerwalnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - zakup nieruchomości jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie między zakupem i celami realizacji działania 1.5. ZPORR,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych;
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - prace konstrukcyjne (ziemne, naziemne, napowietrzne w zależności od wykorzystywanej technologii),
  - budowa, rozbudowa lub przebudowa pomieszczeń i infrastruktury technicznej niezbędnej dla realizacji projektu (np. pomieszczenia na serwery),
  - roboty budowlano-montażowe,
  - prace instalacyjne,
  - zakup sprzętu, oprogramowania i wyposażenia (oraz jego konfiguracja) stanowiącego integralną część projektu tylko w ramach przedsięwzięć związanych z infrastrukturą społeczeństwa informacyjnego,
  - koszty związane z zapewnieniem bezpieczeństwa przesyłania danych (np. systemy firewall, IDS, antywirusowe, kontroli dostępu do zasobów systemu),
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
  - koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją inwestycji;

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Do wydatków niekwalifikowalnych w ramach działania należy:

- stworzenie strony www. jeśli nie stanowi jednego z elementów większego przedsięwzięcia w ramach Działania 1.5. ZPORR,
- koszt dzierżawy łącz (za wyjątkiem zakupu łącz dostępowych z operatorami dla sieci szkieletowej w przypadku, gdy są faktycznie ponoszone przez końcowego beneficjenta),
- opłaty za usługi dodatkowe t.j. prowadzenie serwisu www, kont poczty elektronicznej, serwerów, rejestracja i utrzymanie domen),
- szkolenie **beneficjentów**.

Do wydatków niekwalifikowalnych należy również zakup komputerów i oprogramowania dla:

- szkół, kolegiów nauczycielskich, Centrów Kształcenia Ustawicznego, Centrów Kształcenia Praktycznego, instytucji oświatowych, bibliotek pedagogicznych i innych instytucji wspieranych w ramach SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006” (za wyjątkiem tworzenia Publicznych Punktów Dostępu do Internetu),
- szkół wyższych dla celów dydaktycznych wspieranych w ramach działania 1.3 „Regionalna infrastruktura społeczna” - ZPORR (za wyjątkiem tworzenia Publicznych Punktów Dostępu do Internetu oraz projektów stanowiących część szerszego przedsięwzięcia w ramach Działania 1.5 ZPORR),
- szpitali i ośrodków zdrowia wspieranych w ramach ZPORR - Działanie 1.3. „Regionalna infrastruktura społeczna” i Działanie 3.5 - „Lokalna infrastruktura społeczna” (za wyjątkiem Publicznych Punktów Dostępu do Internetu oraz projektów związanych z e-zdrowiem realizowanych w ramach Działania 1.5 ZPORR: np. systemy do obiegu informacji medycznej, usługi w zakresie telemedycyny, systemy przechowywania i przetwarzania danych medycznych).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 1.6.

W ramach Działania 1.6. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) koszt przygotowania Zintegrowanego Planu Rozwoju Transportu Publicznego (ekspertyzy, badania) - uprawnionym do refundacji jest podmiot składający do Instytucji Zarządzającej ZPORR w imieniu aglomeracji Zintegrowany Plan Rozwoju Transportu Publicznego;
- 2) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu dotyczącego infrastruktury transportu publicznego (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, geologicznych i archeologicznych),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raport oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozdzielnie związanych z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych,
  - badania związane z urbanistyką, krajobrazem, architekturą lub budownictwem, jeśli to niezbędne.
- 3) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne, włączając przygotowanie terenu pod zabudowę,
  - prace instalacyjne i montażowe,
  - prace rozbiórkowe,
  - prace wykończeniowe i wzmocnieniowe,
  - zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia w zakresie transportu publicznego,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z jego realizacją

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.1.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS.

Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004.

W szczególności finansowane mogą być:

1. Koszty personelu projektu

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu - może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

Koszty wynagrodzenia opiekunów / instruktorów praktyk z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych w tym zakresie⁹⁷

2. Koszty beneficjentów ostatecznych

Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia przy szkoleniach odbywających się poza miejscem zamieszkania;

Koszty muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

Zwrot kosztów podróży środkami komunikacji publicznej, kosztów zakwaterowania, wyżywienia w przypadku odbywania praktyk poza miejscem zamieszkania i poza siedzibą

---

96 Poziom stawek określony jest w: rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U Nr 236, poz.1990 oraz z 2004, Nr 271, poz. 2686) oraz w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U Nr 236, poz.1991 oraz z 2004, Nr 271, poz. 2687).

97 Metoda obliczania kosztów: wynagrodzenia będą refundowane do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 113, poz. 988 oraz z 2003 r. Nr 192, poz. 1875)

szkoły z uwzględnieniem odpowiednich przepisów krajowych w tym zakresie⁹⁸, tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty opieki nad dziećmi i osobami zależnym. - koszty te nie mogą stanowić więcej niż 10% projektu.

Dodatki do praktyk

Kwota wypłacana przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** uczestnikom praktyk z tytułu udziału w programie praktyk zawodowych w wysokości nie wyższej niż 50% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Koszty związane ze studiami zawodowymi dla pielęgniarek i położnych (w tym m.in. opłaty za odbywanie studiów, wynagrodzenie wykładowców).

3. Inne koszty

Koszty usług księgowych.

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym proporcjonalnie do okresu realizacji projektu. Sprawy leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004.

Koszty przedsiębiorców uczestniczących w programie praktyk:

a) *amortyzacja sprzętu wykorzystywanego do programu praktyk,*

koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych;

---

⁹⁸ Koszt zakwaterowania i wyżywienia do wysokości nie wyżej niż kwota ryczału określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

b) *koszty odzieży, obuwia roboczego i środków ochrony indywidualnej oraz środków higieny osobistej niezbędnych na danym stanowisku przydzielonych praktykantom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u przedsiębiorc⁹⁹,*

koszty te muszą być uzasadnione i proporcjonalne do czasu trwania projektu;

c) *Koszty instruktorów/opiekunów praktyk¹⁰⁰,*

Koszty materiałów szkoleniowych

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedać lub wydzierżawić sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Koszty ubezpieczenia uczestników praktyk od następstw nieszczęśliwych wypadków.

Koszty związane z realizacją szkoleń zawodowych - podkontraktowanie.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy - wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane. Dopuszczalny jest jeden poziom zlecenia (**ostateczny odbiorca (beneficjent)** może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecenia, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** pojedynczego projektu o wartości **600 000 PLN** i więcej oraz w przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** kilku projektów w ramach 2 Priorytetu ZPORR o łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty badań i analiz.

Koszty organizowania seminariów, spotkań, warsztatów mających na celu wzmocnienie współpracy w zakresie monitorowania rynku pracy w szczególności takie jak:

- koszty dystrybucji (edycji, druku, rozpowszechniania folderów informacyjnych lub wkładek prasowych na temat organizowanego projektu);
- koszty używania pomieszczenia wykorzystywanego do realizowanego projektu,
- koszty wynagrodzenia, dojazdu, zakwaterowania, wyżywienia osób prowadzących prezentacje stanowiące integralną część projektu.

W przypadku kontroli dowodami na odbycie się seminariów lub spotkań mogą być:

- artykuły prasowe, które ukazały się w związku z realizacją danego projektu,
- fotografie z konferencji,
- listy obecności.

⁹⁹ Metoda obliczania kosztów: do wysokości 20% przeciętnego wynagrodzenia zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

¹⁰⁰ Metoda obliczania kosztów: wynagrodzenia będą refundowane do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 1 lipca 2002 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu.

Koszty związane z tworzeniem bazy informacyjnej:

- koszty wynagrodzenia osób zajmujących się zbieraniem danych (np. ankietarów),
- zakup oprogramowania komputerowego również specjalistycznego,
- tworzenie specjalistycznego oprogramowania,
- koszty związane z codziennym użytkowaniem bazy danych przez okres trwania projektu (koszty wynagrodzenia osoby odpowiedzialnej za aktualizowanie bazy danych o zebrane informacje),
- zakup danych statystycznych,
- administrowanie portalem internetowym,
- podłączenie do sieci.

Koszty działań promocyjnych i informacyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot lub odliczenie zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT.

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS, w szczególności:

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty marketingu i rekrutacji uczestników,
- koszty doradztwa prawnego, koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,
- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być

- amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,
- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.2.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004.

W szczególności finansowane mogą być:

1. Koszty personelu projektu

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu - może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

2. Koszty beneficjentów ostatecznych

Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów zakwaterowania w bursie, internacie, akademiku lub na stacji.

Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów posiłków w stołówce szkoły, internatu lub prowadzonej przez inny podmiot.

Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów zakupu słowników i podręczników do nauki w szkołach ponadgimnazjalnych i szkołach wyższych.

Całkowite lub częściowe pokrycie kosztów związanych z transportem do i ze szkoły środkami komunikacji zbiorowej.

Całkowite lub częściowe pokrycie opłat za studia w szkole wyższej prowadzonej w systemie dziennym, wieczorowym, zaocznym i eksternistycznym.

Całkowite lub częściowe pokrycie czesnego za naukę w szkole ponadgimnazjalnej niepublicznej posiadającej uprawnienia szkoły publicznej.

Inne koszty związane z pobieraniem nauki, określone przez Dyrektora szkoły, o ile Regulamin przyznawania stypendiów przewiduje taką pozycję wydatku. Wydatki te zostaną określone przez Dyrektora szkoły w formie zarządzenia.

Koszty muszą być udokumentowane, uzasadnione, odnosić się do okresu współfinansowania projektu ze środków EFS i wynikać z celów projektu.

Decyzję o wyborze wszystkich wymienionych świadczeń podejmuje stypendyści.

Maksymalna kwota stypendium dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych wynosi 250 zł w skali miesiąca. **Każdy region może określić minimalną i maksymalną kwotę stypendium na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania**

Maksymalna kwota stypendium dla studentów szkół wyższych wynosi 350 zł w skali miesiąca. **Każdy region może określić minimalną i maksymalną kwotę stypendium na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania**

Koszty muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen), tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

3. Inne koszty

Koszty usług księgowych

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym proporcjonalnie do okresu realizacji projektu. Sprawy leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedać lub wydzierżawić sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Podkontraktowanie.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy - wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane.

Dopuszczalny jest jeden poziom zlecenia (**ostateczny odbiorca (beneficjent)** może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecenia, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** pojedynczego projektu o wartości **600 000 PLN** i więcej oraz w przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** kilku projektów w ramach II Priorytetu ZPORR o łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty działań promocyjnych i informacyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot lub odliczenie zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS w szczególności.

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty doradztwa prawnego, koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości,
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,

- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,
- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.3.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS.

Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W przypadku projektów subsydiowania zatrudnienia, do których stosuje się *rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz. U. z dnia 17 grudnia 2004, Nr 267 poz. 2653)* w wydatkach kwalifikowanych projektu należy odrębnie uwzględnić koszty, które stanowiąć będą pomoc publiczną udzielaną podmiotowi zatrudniającemu Beneficjentów Ostatecznych oraz koszty związane z obsługą projektu, które nie stanowiąć będą pomocy publicznej. W przypadku projektów składanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, u których odbywać się będzie subsydiowane zatrudnienie koszty związane z obsługą projektu nie będą kwalifikowane – jedynie koszty określone w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia* będą stanowiły koszty kwalifikowane.

W szczególności finansowane mogą być:

1. Koszty personelu projektu

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu - może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

2. Koszty beneficjentów ostatecznych

Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia przy szkoleniach odbywających się poza miejscem zamieszkania; muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do

powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty dodatków szkoleniowych. Osobom uczestniczącym w szkoleniach i kursach przysługują dodatki szkoleniowe na zasadach określonych przepisami o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Koszty opieki nad dziećmi i osobami zależnymi.

Koszty te nie mogą stanowić więcej niż 10% projektu.

Koszty subsydiowanego zatrudnienia - w przypadku zatrudnienia Beneficjentów Ostatecznych wydatki kwalifikowane określone są w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia. Wymagane jest dokumentowanie czasu, stawek, wypłat.

3. Inne koszty

Koszty usług księgowych.

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym proporcjonalnie do okresu realizacji projektu. Kwestię leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004/WE.

Koszty materiałów szkoleniowych.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedać lub wydzierżawić sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Koszty związane z realizacją szkoleń zawodowych - podkontraktowanie.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy - wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne

wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane. Dopuszczalny jest jeden poziom zlecenia (**ostateczny odbiorca (beneficjent)**) może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecenia, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** pojedynczego projektu o wartości **600 000 PLN** i więcej oraz w przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** kilku projektów w ramach II Priorytetu ZPORR o łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty działań promocyjnych i informacyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT.

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS w szczególności:

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty marketingu i rekrutacji uczestników,
- koszty doradztwa prawnego, koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości,
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,
- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,

- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.4.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W przypadku projektów subsydiowania zatrudnienia, do których stosuje się *rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia (Dz.U. z dnia 17 grudnia 2004, Nr 267 poz. 2653)* w wydatkach kwalifikowanych projektu należy odrębnie uwzględnić koszty, które stanowiąć będą pomoc publiczną udzielaną podmiotowi zatrudniającemu Beneficjentów Ostatecznych oraz koszty związane z obsługą projektu, które nie stanowiąć będą pomocy publicznej. W przypadku projektów składanych przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą, u których odbywać się będzie subsydiowane zatrudnienie koszty związane z obsługą projektu nie będą kwalifikowane – jedynie koszty określone w *rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia* będą stanowiły koszty kwalifikowane.

W szczególności finansowane mogą być:

1. Koszty personelu projektu

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu - może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

2. Koszty beneficjentów ostatecznych

Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia przy szkoleniach odbywających się poza miejscem zamieszkania; muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶, tak aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty opieki nad dziećmi i osobami zależnymi.

Koszty te nie mogą stanowić więcej niż 10% projektu.

Koszty subsydiowanego zatrudnienia - w przypadku zatrudnienia Beneficjentów Ostatecznych wydatki kwalifikowane określone są w rozporządzeniu Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 17 listopada 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w zakresie zatrudnienia. Wymagane jest dokumentowanie czasu, stawek, wypłat.

3. Inne koszty

Koszty usług księgowych.

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym proporcjonalnie do okresu realizacji projektu. Kwestię leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004.

Koszty materiałów szkoleniowych.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedawać lub wypożyczać sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Koszty związane z realizacją szkoleń zawodowych - podkontraktowanie.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy - wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane. Dopuszczalny jest jeden poziom zlecania (ostateczny odbiorca (beneficjent) może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecania, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) pojedynczego projektu o wartości 600 00 PLN i więcej oraz w przypadku realizowania przez ostatecznego odbiorcę (beneficjenta) kilku projektów w ramach 2 Priorytetu ZPORR o

łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty działań promocyjnych i informacyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot lub odliczenie zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS w szczególności:

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty marketingu i rekrutacji uczestników,
- koszty doradztwa prawnego,
- koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości,
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,
- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,
- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.5.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS.

Koszty projektu obejmują:

- a) koszty **Ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)** związane z realizacją projektu, które obejmują:
  - koszty personelu projektu,
  - koszty Beneficjentów Ostatecznych (za wyjątkiem kosztów wsparcia pomostowego oraz kosztów jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności),
  - inne koszty
- b) koszty wsparcia pomostowego i koszty jednorazowych dotacji inwestycyjnych na rozwój działalności.

Koszty **Ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)**, o których mowa w punkcie a) nie mogą przekroczyć **100 000 PLN** na rok na projekt.

Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004.

1. Koszty personelu projektu.

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu - może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶ tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektach przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

2. Koszty Beneficjentów Ostatecznych

Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia przy szkoleniach odbywających się poza miejscem zamieszkania; muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty opieki nad dziećmi i osobami zależnymi od uczestników projektu - koszty te nie mogą stanowić więcej niż 10% projektu.

Koszty wsparcia pomostowego

Wsparcie pomostowe jest bezpośrednią, bezzwrotną pomocą kapitałową wspomagającą „przetrawianie” przedsiębiorcy do uzyskania przez niego płynności finansowej. Beneficjent

Ostateczny otrzymuje, przez okres pierwszych 6-mcy działalności (liczonych od zarejestrowania firmy zgodnie z obowiązującymi przepisami), pomoc kapitałową w formie comiesięcznych dotacji w wysokości 700 zł (kwota zbliżona do wysokości obowiązkowych opłat dla przedsiębiorcy nie zatrudniającego pracowników, ponoszonych niezależnie od poziomu przychodów w postaci składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz fundusze pozaubezpieczeniowe). W przypadku utrzymującej się i udokumentowanej słabej kondycji finansowej przedsiębiorcy korzystającego ze wsparcia pomostowego, istnieje możliwość przedłużenia jego udzielania o kolejne 6 miesięcy (jednakże nie dłużej niż do 12 miesiąca funkcjonowania firmy), o ile w opinii **ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)** umożliwi to osiągnięcie przez Beneficjenta Ostatecznego płynności finansowej. Wsparcie pomostowe wypłacane jest Beneficjentowi Ostatecznemu, ze środków zarezerwowanych na ten cel w projekcie obejmującym usługi doradczo-szkoleniowe w ramach działania 2.5, na podstawie decyzji:

- **ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)** - w przypadku wsparcia przysługującego przez pierwsze 6 miesięcy działalności,
- upoważnionego przedstawiciela **Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej)**, wydanej po uprzedniej ocenie dokonanej przez KOP - w przypadku wsparcia „przedłużonego”.

Koszty jednorazowej dotacji inwestycyjnej na rozwój działalności

Jednorazowa dotacja inwestycyjna na rozwój działalności polega na udzieleniu Beneficjentowi Ostatecznemu jednorazowego wsparcia kapitałowego ułatwiającego sfinansowanie pierwszych wydatków/inwestycji umożliwiających rozpoczęcie funkcjonowania nowozarejestrowanemu mikroprzedsiębiorcy (np. zakup drobnego sprzętu, mebli, itp.). Wysokość dotacji uzależniona jest od wykazanych potrzeb związanych z planowaną inwestycją, jednakże maksymalnie wynosi ona **20 000 PLN**. Ze środków dotacji pokrywane jest 75% kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, a pozostałe 25 % ponosi Beneficjent Ostateczny ze środków własnych. Jednorazowa dotacja inwestycyjna na rozwój działalności wypłacana jest Beneficjentowi Ostatecznemu ze środków zarezerwowanych na ten cel w projekcie obejmującym usługi doradczo-szkoleniowe w ramach działania 2.5, na podstawie decyzji upoważnionego przedstawiciela **Beneficjenta końcowego (Instytucji Wdrażającej)**, wydanej po uprzedniej ocenie dokonanej przez KOP.

3. Inne koszty.

Koszty usług księgowych

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Podkontraktowanie - w szczególności koszty związane z realizacją szkoleń specjalistycznych.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy (za wyjątkiem opieki indywidualnego doradcy)- wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane.

Dopuszczalny jest jeden poziom zlecenia (**ostateczny odbiorca (beneficjent)** może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecenia, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym odpowiadającym okresowi realizacji projektu. Kwestię leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004.

Koszty materiałów szkoleniowych.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedawać lub wypożyczać sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Koszty związane z organizacją spotkań informacyjno - doradczych.

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** pojedynczego projektu o wartości **600 000 PLN** i więcej oraz w przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** kilku projektów w ramach II Priorytetu ZPORR o łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty publikacji i działań promocyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot lub odliczenie zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT

Koszty badań i analiz.

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS w szczególności:

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty marketingu i rekrutacji uczestników,
- koszty doradztwa prawnego, koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE, W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości,
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,
- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,
- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 2.6.

Koszty kwalifikowalne to koszty niezbędne do realizacji projektu współfinansowanego ze środków EFS, możliwe do weryfikacji (udokumentowane), rzetelne, efektywne kosztowo, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS.

Do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004.

W szczególności finansowane mogą być:

1. Koszty personelu projektu.

Koszty wynagrodzeń personelu wraz z obowiązkowymi składkami na ubezpieczenie społeczne.

Każda wypłata należna pracownikom (zaangażowanym bezpośrednio w realizację projektu) z mocy przepisów ogólnych lub regulaminów wewnętrznych, która podlega opodatkowaniu -może być wliczona do wydatków projektu (w części odpowiadającej

zaangażowaniu pracownika w projekt). Każda wypłata uznaniowa, nie znajdująca podstawy w przepisach lub regulaminach i nie opodatkowana - nie może zostać uznana jako wydatek projektu.

Koszty delegacji personelu (w szczególności podróży, zakwaterowania, diet).

Koszty podróży muszą odnosić się wyłącznie do projektu, muszą być udokumentowane, muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶ tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych. W uzasadnionych projektem przypadkach kwalifikowalne będą także koszty zakwaterowania poza miejscem stałego zamieszkania.

2. Koszty Beneficjentów Ostatecznych

Koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia przy szkoleniach odbywających się poza miejscem zamieszkania; muszą zostać poniesione w racjonalnej wysokości (w stosunku do powszechnie występujących cen) oraz z uwzględnieniem stawek określonych w odpowiednich przepisach krajowych w tym zakresie⁹⁶ tak, aby te same limity były stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty uczestniczenia w konferencjach, seminariach itp.

Koszty związane z uczestnictwem w stażach np. koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia.

Koszty grantów udzielanych uczestnikom studiów doktoranckich np. zakupu niezbędnej literatury naukowej, opłat za odbywanie studiów doktoranckich, kosztów prowadzenia badań naukowych, kosztów prowadzenia prac projektowych i wdrożeń.

Koszty dodatków stażowych dla absolwentów uczestniczących w stażach.

Dodatek stażowy to kwota wypłacana absolwentowi szkoły wyższej nie zarejestrowanemu jako bezrobotny przez okres uczestniczenia w stażu.

3. Inne koszty.

Koszty usług księgowych

Koszty księgowe muszą być bezpośrednio związane z projektem, są konieczne do jego realizacji oraz odnoszą się do wymagań Instytucji Zarządzającej w tym zakresie.

Koszty amortyzacji sprzętu.

Koszt amortyzacji odnosi się wyłącznie do okresu współfinansowania projektu z udziałem EFS. Koszt amortyzacji, wyliczony jest z uwzględnieniem obowiązujących przepisów krajowych w tym zakresie i w rezultacie te same regulacje są stosowane dla projektów współfinansowanych z EFS i projektów krajowych.

Koszty korzystania z pomieszczeń i ich utrzymania.

Koszty wykorzystania i utrzymania pomieszczenia są kwalifikowalne, jeśli jednak pomieszczenie to używane jest równocześnie do innych celów - należy wyliczyć odpowiednią dla projektu część tego wydatku. Wkład rzeczowy może być dokonany również w formie nieodpłatnego udostępnienia lokalu, konieczne jest jednak przedstawienie sposobu obliczenia wydatków związanych z wykorzystaniem tego lokalu.

Podkontraktowanie - w szczególności koszty związane z realizacją szkoleń zawodowych (w tym prowadzenia badań potrzeb szkoleniowych i tworzenia programów).

Ostateczny odbiorca (beneficjent) może przewidywać zlecenie realizacji części zadań podwykonawcy - wyłącznie w ramach przepisów dotyczących zamówień publicznych. Płatność z tytułu wykonania kontraktu przez podwykonawcę musi być oparta o realne wyliczenia poniesionych kosztów - w żadnym wypadku nie może być wyliczona jako

udział w ogólnych kosztach projektu. Koszty podwykonawcy muszą być udokumentowane. Dopuszczalny jest jeden poziom zlecenia (**ostateczny odbiorca (beneficjent)** może zlecić część projektu innej instytucji, która nie ma już prawa dalszego zlecenia, jest zobowiązana wykonać zadanie samodzielnie).

Koszty zakupu sprzętu np. komputerowego, biurowego.

Wartość pojedynczych jednostek zakupionego sprzętu nie może być wyższa niż 3,5 tysięcy złotych, a suma wydatków na sprzęt nie może być wyższa niż 10% całkowitych wydatków projektu.

Koszty leasingu.

Jeśli w ramach projektu przewidywany jest nabycie sprzętu, to jednym ze sposobów nabycia jest wzięcie sprzętu w leasing na czas realizacji projektu. W ramach operacji leasingu do objęcia pomocą kwalifikują się kwoty odpowiadające czynszowi lub ratom leasingowym odpowiadającym okresowi realizacji projektu. Kwestię leasingu reguluje zasada nr 10 w rozporządzeniu nr 448/2004.

Koszty materiałów szkoleniowych.

Ostateczny odbiorca (beneficjent) nie może sprzedać lub wydzierżawić sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach niniejszego działania w okresie realizacji projektu przed upływem 5 lat od daty podpisania umowy dotyczącej udzielenia pomocy na realizację projektu szkoleniowego.

Koszty związane z organizacją spotkań informacyjno - doradczych.

Koszty audytu.

W przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** pojedynczego projektu o wartości **600 000 PLN** i więcej oraz w przypadku realizowania przez **ostatecznego odbiorcę (beneficjenta)** kilku projektów w ramach II Priorytetu ZPORR o łącznej wartości **800 000 PLN** i więcej, jest on zobowiązany do przeprowadzenia audytu zewnętrznego. Koszt takiego audytu jest kwalifikowalny.

Koszty publikacji i działań promocyjnych.

Wszystkie materiały promocyjne i informacyjne powinny być oznaczane poprzez umieszczenie na nich logo UE, logo EFS i logo ZPORR, bądź słownego opisu przedstawiającego wkład Unii (EFS) i wkład budżetu państwa.

VAT

VAT jest wydatkiem kwalifikowalnym tylko i wyłącznie wówczas, gdy nie istnieje możliwość ubiegania się o jego zwrot lub odliczenie zgodnie z krajowym prawodawstwem dotyczącym VAT

Koszty badań, analiz i ekspertyz i innych działań służących przygotowaniu projektów wynikających z RSI i innych programów wspierających budowanie regionalnego systemu innowacji.

Koszty związane z tworzeniem i udostępnianiem kompleksowej bazy informacyjnej takie jak np. tworzenie specjalistycznego oprogramowania, administrowanie portalem internetowym, zakup oprogramowania komputerowego również specjalistycznego, zakup danych statystycznych.

Koszty administracyjne odnoszące się do projektu, wyliczone w sposób proporcjonalny do okresu współfinansowania projektu z EFS w szczególności:

- koszty ubezpieczenia np. sprzętu, pomieszczenia, osób,
- koszty marketingu i rekrutacji uczestników,

- koszty doradztwa prawnego,
- koszty opłat notarialnych związane bezpośrednio z projektem i niezbędne dla przygotowania i wdrażania projektu,
- koszty związane z prowadzeniem dokumentacji projektów,
- koszty związane z oceną i oddziaływaniem projektu i jego monitorowaniem

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI, KTÓRE NIE MOGĄ BYĆ UZNANE JAKO KWALIFIKOWALNE W SZCZEGÓLNOŚCI:

- pożyczki i spłaty rat oraz odsetek,
- koszty poniesione na przygotowanie wniosku,
- koszty nie odnoszące się jednoznacznie do projektu,
- koszty nieudokumentowane,
- koszty prac zleconych obliczone jako procent od kosztów całkowitych,
- koszty zakupu nieruchomości,
- inwestycje w maszyny i urządzenia, których wartość przekracza 10% ogólnych kosztów projektu,
- koszty prac budowlanych,
- koszty napraw sprzętu,
- wydatki na zakup używanych maszyn i urządzeń, jeżeli wartość ich może być amortyzowana zgodnie z krajowymi przepisami,
- odpisy amortyzacyjne dotyczące majątku zakupionego ze środków Wspólnoty lub krajowych środków publicznych,
- mandaty, opłaty karne i koszty procesów sądowych.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 3.1.

W ramach Działania 3.1. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) przygotowanie planu rozwoju lokalnego - podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o refundację są samorządy gmin i powiatów;
- 2) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej, przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko;
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości jeśli jest to nierozdzielnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu)
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych

- 3) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
  - koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,
  - koszt budowy kanalizacji teletechnicznej.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Za wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania uznaje się:

- podłączenie do sieci wodociągowych lub kanalizacyjnych indywidualnych,
- użytkowników zakup środków transportu np. na cele transportu odpadów.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 3.2.

W ramach Działania 3.2. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) przygotowanie planu rozwoju lokalnego - podmiotami uprawnionymi do ubiegania się o refundację są samorządy gmin i powiatów;
- 2) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości jeśli jest to nierozdzielnie związane z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych;
- 3) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe,
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup wyposażenia nierozdzielnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji,
  - koszty promocji projektu integralnie związane z jego realizacją,
  - koszt budowy kanalizacji teletechnicznej.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Za wydatki niekwalifikowalne w ramach Działania uznaje się:

- podłączenie do sieci wodociągowych lub kanalizacyjnych indywidualnych użytkowników,
- zakup środków transportu np. na cele transportu odpadów.

DZIAŁANIE 3.3

WYDATKI KWALIFIKOWALNE W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.3.1.

W ramach Poddziałania 3.3.1. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

1. przygotowanie Lokalnych Programów Rewitalizacji (przeprowadzenie prac studialnych ekspertyz, badań) - podmiotem uprawnionym do otrzymania zwrotu poniesionego kosztu przygotowania dokumentu jest samorząd miasta,
2. prace przygotowawcze:
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - zakup niezabudowanej nieruchomości nierozzerwalnie związanej z realizacją projektu (nie więcej niż 10 % wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - projekt budowlany i architektoniczny
  - badania i prace projektowe poprzedzające rewitalizację obszarów miejskich związane z urbanistyką, krajobrazem, i budownictwem oraz prace geodezyjne,
  - zakup nieruchomości jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie między zakupem i celami realizacji poddziałania 3.3.1. ZPORR
  - koszt przygotowania projektu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych.
3. prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
  - przygotowanie terenu pod budowę,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe,
  - prace budowlane,
  - prace rozbiórkowe,
  - prace remontowe,
  - prace modernizacyjne,
  - prace konserwacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - prace ziemne,
  - przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
  - prace wykończeniowe w tym umocnienia,
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji i nadzór konserwatorski,
  - koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Do wydatków niekwalifikowalnych należy:

- budowa budynków mieszkaniowych,
- adaptacja, przebudowa, remont budynków, powierzchni i mieszkań na cele mieszkaniowe,
- remont, przebudowa, adaptacja budynków administracji publicznej w celach wyłącznie administracyjnych, (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych, zapobiegania przestępczości przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu),
- zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu) - zgodnie z zasadą nr 6, o której mowa w rozporządzeniu nr 448/2004,
- uzbrojenie terenu pod budowę budynków mieszkaniowych,
- remont, przebudowa indywidualnych mieszkań (prace budowlano-montażowe),
- rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkalnych, zakup nieruchomości dla celów mieszkaniowych,
- zakup nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 10 lat była finansowana z krajowych lub wspólnotowych grantów, które powodowałyby podwójne współfinansowanie jego zakupu ze środków EFRR - zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w rozporządzeniu nr 448/2004,
- finansowanie projektów, nie ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (nie znajdują się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji), nie przyczyniających się do realizacji celów działania.

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 3.3.2.

W ramach Poddziałania 3.3.2. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

1. przygotowanie Lokalnych Programów Rewitalizacji (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań) - podmiotem uprawnionym do zwrotu poniesionego kosztu przygotowania dokumentu jest samorząd gminy lub powiatu (w zależności od tego kto zlecił przygotowanie programu),
2. prac przygotowawczych, w tym:
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - zakup niezabudowanej nieruchomości - jeśli jest nierozzerwalnie związana z realizacją projektu (nie więcej niż 10 % wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - projekt budowlany i architektoniczny,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - badania i prace projektowe poprzedzające rewitalizację obszarów przemysłowych i powojkowych związane z urbanistyką, krajobrazem, i budownictwem oraz prace geodezyjne,
  - zakup nieruchomości jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie między zakupem i celami realizacji poddziałania 3.3.2 ZPORR,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych.
3. prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
  - prace ziemne, w tym przygotowywanie gruntu pod zabudowę,
  - prace rozbiórkowe,
  - prace remontowe,
  - prace budowlane,

- prace modernizacyjne,
- prace porządkowe związane z oczyszczaniem terenu z materiałów, sprzętu i chemikaliów powojkowych i przemysłowych, asenizacją i wywozem niepożądanych materiałów,
- prace budowlane i konstrukcyjne,
- prace konserwacyjne,
- przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
- prace wyburzeniowe,
- prace wykończeniowe,
- zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
- nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji i nadzór konserwatorski,
- koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Do wydatków niekwalifikowalnych należy:

- budowa budynków mieszkaniowych;
- zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu) - zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w rozporządzeniu nr 448/2004,
- remont, przebudowa, adaptacja lub budowa obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, poradnictwa i przekwalifikowywania zawodowego, zapobiegania przestępczości przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą we wdrażaniu programu) - zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w rozporządzeniu nr 448/2004,
- prace budowlano-montażowe w indywidualnych mieszkaniach,
- uzbrojenie terenu pod budowę budownictwa mieszkaniowego,
- zakup nieruchomości dla celów wyłącznie mieszkaniowych,
- rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkaniowych,
- zakup nieruchomości w przypadku jeśli w ciągu ostatnich 10 lat była finansowana z krajowych lub wspólnotowych grantów, które powodowałyby podwójne współfinansowanie jego zakupu ze środków EFRR - zgodnie z zasadą nr 6, o której mowa w rozporządzeniu nr 448/2004,
- finansowanie projektów nie ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (nie znajdują się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 3.4

W ramach projektów z zakresu doradztwa specjalistycznego kosztem kwalifikującym się do refundacji jest kwota faktury wystawionej przez firmę doradcą za usługę, pod warunkiem, że usługa została zakwalifikowana przez Komisję Oceny Projektów jako usługa spełniająca kryteria doradztwa specjalistycznego.

W przypadku projektów inwestycyjnych następujące kategorie kosztów bezpośrednich, zafakturowanych przez zewnętrznych dostawców, są kwalifikowalne do dotacji:

- zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektu (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
- cena nabycia albo koszt wytworzenia środków trwałych bezpośrednio związanych z realizacją projektu, takich jak budowle, budynki i lokale oraz ich wyposażenie związane z

- prowadzeniem działalności gospodarczej, w tym w szczególności maszyny i urządzenia, narzędzia, przyrządy i aparaturę, wyposażenie biurowe, infrastrukturę techniczną,
- koszty nabycia środków transportu drogowego, pod warunkiem że projektodawca nie należy do sektora transportowego i zagwarantuje iż nabyty środek transportu będzie służył wyłącznie celom związanym z realizacją projektu. Celem projektu nie może być działalność transportowa,
  - koszt nabycia wartości niematerialnych i prawnych polegających na uzyskaniu patentu, nabyciu licencji lub nieopatentowanego know-how, w tym koszt wdrożenia systemu zarządzania jakością,

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

DZIAŁANIE 3.5

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 3.5.1.

W ramach Poddziałania 3.5.1. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:
  - przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badania geologiczne),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej, w tym: przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - zakup niezabudowanych nieruchomości nierozzerwalnie związanych z realizacją projektów (maksymalnie 10% wydatków kwalifikowalnych w ramach projektu),
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
  - przygotowanie terenu pod budowę, w tym prace geodezyjne,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania **nie jest kosztem kwalifikowalnym.**

WYDATKI KWALIFIKOWALNE PODDZIAŁANIA 3.5.2.

W ramach Poddziałania 3.5.2. do wydatków kwalifikowalnych, wyłącznie w przypadku przyjęcia projektu do realizacji, mogą zostać zaliczone koszty zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu nr 448/2004. W szczególności mogą to być wydatki poniesione na:

- 1) prace przygotowawcze, w tym:

- przygotowanie projektu (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz),
  - przygotowanie dokumentacji technicznej w tym: przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - prace projektantów, architektów,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
- 2) prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym, w tym:
- prace budowlano-montażowe,
  - prace instalacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup sprzętu nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór sprawowany w imieniu inwestora w zakresie prawidłowości realizacji inwestycji.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 4.1

W ramach działania 4.1 do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone między innymi:

- koszty osobowe (wydatki związane z rekrutacją, wynagrodzeniami oraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne) pracowników pełniących ściśle określone funkcje związane z przygotowaniem, oceną, monitorowaniem, audytem projektu i programu, kontrolą finansową i weryfikacją płatności **w ramach ZPORR oraz RPO na lata 2007-2013**,
- koszty osobowe (wydatki związane z wynagrodzeniami oraz ze składkami na ubezpieczenie społeczne) pracowników obsługujących Regionalne Komitety Sterujące, Podkomitety Monitorujące komponent regionalny ZPORR, krajowy Komitet Monitorujący,
- koszty remontów pomieszczeń biurowych,
- koszty wynajęcia powierzchni biurowej,
- koszty organizacji posiedzeń Komitetów, paneli i komisji,
- koszty przygotowania i powielenia materiałów,
- koszty wynajmu sal i sprzętu multimedialnego,
- koszty przejazdów,
- koszty wyżywienia,
- koszty noclegów,
- koszt usług świadczonych przez ekspertów powołanych do uczestnictwa w obradach Komitetów,
- koszty przygotowania, powielenia i rozpowszechnienia raportów z posiedzeń Komitetów oraz sprawozdań rocznych i końcowych,
- koszty przygotowania ekspertyz na potrzeby oceny i selekcji projektów,
- koszty pracy ekspertów oceniających projekty,
- koszty przygotowania analiz, studiów i ekspertyz,
- koszty leasingu samochodu,
- koszty kontroli (także kontrola na miejscu).

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 4.2.

W ramach działania 4.2. do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone w szczególności:

- koszty organizacji seminariów i warsztatów,
- koszty przygotowania i powielenia materiałów,
- koszty wynajmu sal i sprzętu multimedialnego,
- koszty przejazdów,
- koszty wyżywienia,
- koszty noclegów,
- koszty udziału pracownika w szkoleniach językowych,
- koszty udziału pracownika w szkoleniach, seminariach, stażach, studiach podyplomowych dotyczących problematyki związanej z wykonywanymi obowiązkami w ramach wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty przygotowania specyfikacji przetargowej i przeprowadzenia przetargu,
- koszty zakupu i instalacji sprzętu komputerowego (np. komputery, serwery, monitory, projektory multimedialne, skanery),
- koszty zakupu pozostałych urządzeń elektronicznych wyposażenia biurowego (np. faksy, kopiarki, drukarki, telefony),
- koszty zakupu oprogramowania,
- koszty zakupu mebli biurowych na potrzeby wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty zakupu innych materiałów biurowych niezbędnych do zarządzania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty przygotowania analiz, studiów i ekspertyz na potrzeby wdrażania ZPORR oraz programowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty prac ekspertów krajowych i zagranicznych,
- koszty tłumaczeń dokumentów oraz wynajmu tłumaczy dla ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty przeprowadzenia ewaluacji bieżącej, oraz ex-ante ZPORR i RPO na lata 2007-2013,
- wsparcie eksperckie w postaci pracy ekspertów, przygotowania ekspertyz (w tym koszt przygotowania Oceny wpływu na środowisko dla RPO na lata 2007-2013), analiz, studiów i koncepcji dotyczących ewaluacji ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013,
- koszty uczestnictwa w konferencjach dotyczących programowania RPO na lata 2007-2013,
- koszt staży i wizyt studyjnych dotyczących wsparcia procesu przygotowania RPO na lata 2007-2013.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

WYDATKI KWALIFIKOWALNE DZIAŁANIA 4.3.

W ramach działania 4.3. do wydatków kwalifikowalnych mogą zostać zaliczone między innymi:

- koszty wynajęcia sali, sprzętu multimedialnego i nagłośnienia,
- koszty tłumaczeń,
- koszty przejazdu, wyżywienia, zakwaterowania pracowników biorących udział w szkoleniach dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów) i wydarzeniach promocyjnych,
- koszty przygotowania dokumentacji przetargowej na wybór firmy lub firm odpowiedzialnych za opracowanie i dystrybucję materiałów informacyjnych oraz organizację szkoleń dla beneficjentów końcowych oraz ostatecznych odbiorców (beneficjentów),
- koszty przygotowania, publikacji i dystrybucji ulotek, broszur, folderów i biuletynów

informacyjnych oraz innych materiałów informujących o ZPORR oraz programowaniu RPO na lata 2007-2013,

- koszty organizowania konferencji prasowych, seminariów i warsztatów,
- koszty przygotowania i zamieszczania informacji o ZPORR oraz programowaniu RPO na lata 2007-2013 w mediach,
- koszty stworzenia oraz modyfikacji portalu internetowego,
- koszty bieżącego uaktualniania informacji, utrzymania i obsługi portalu,
- koszty promocji portalu internetowego,
- koszty opracowania materiałów zamieszczanych na stronach internetowych,
- koszty przeprowadzenia przetargu i wyposażenia biura (sprzęt komputerowy, inne urządzenia biurowe, meble) pełniącego funkcję punktu informacyjnego dla beneficjentów końcowych,
- koszty wynajęcia pomieszczenia na potrzeby punktu informacyjnego dla beneficjentów końcowych,
- koszty opłat eksploatacyjnych związanych z funkcjonowaniem punktu informacyjnego,
- koszty zatrudnienia osób w punkcie informacyjnym na podstawie umowy cywilno-prawnej,
- koszty zatrudnienia osób zajmujących się informacją i promocją na podstawie umowy cywilno-prawnej,
- koszty zakupu materiałów oraz niezbędnego wyposażenia - w szczególności nośniki danych, papier, folie, toner i atrament do drukarek,
- inicjatywy dotyczące tworzenia sieci wymiany informacji o zasięgu ponadlokalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym, w celu wymiany doświadczeń i propagowania dobrych wzorów,
- koszty zakupu sprzętu i wyposażenia na potrzeby realizacji Planu Promocji ZPORR oraz Regionalnych Planów Działań Informacyjnych i Promocyjnych oraz programowania RPO na lata 2007-2013.

Za kwalifikowalne uznaje się koszty związane z realizacją postanowień umowy o dofinansowanie projektu (m.in. koszty zabezpieczeń, koszty rachunku bankowego, itd.).

Szczegółowy opis systemu wyboru projektów opisany został w „Porozumieniu w sprawie podziału kompetencji w procesie wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 podpisywanym pomiędzy Ministrem Gospodarki i Pracy, Samorządem Województwa oraz Wojewodą”, w „Podręczniku procedur wdrażania ZPORR”, w „Wytycznych dla Instytucji uczestniczących w realizacji Priorytetu II ZPORR”, w „Ramowych wytycznych dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów) i Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających) ubiegających się o wsparcie w ramach ZPORR 2004-2006 Priorytet 3: *Rozwój lokalny* Działanie 3.4: *Mikroprzedsiębiorstwa*” oraz w „Ramowych wytycznych dla ostatecznych odbiorców (beneficjentów) i Beneficjentów końcowych (Instytucji Wdrażających) ubiegających się o wsparcie w ramach ZPORR 2004-2006 Priorytet 2: *Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach* Działanie 2.5: *Promocja Przedsiębiorczości*”. Podręczniki oraz wytyczne dostępne są na stronie internetowej www.zporr.gov.pl

Wszystkie kryteria oceny merytorycznej i technicznej dla poszczególnych działań i poddziałań oraz typów projektów oceniane są w skali punktowej od 1 do 4 punktów przy czym 1 oznacza słabo zgodne, a 4 oznacza zdecydowanie zgodne.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 1.1.1.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryteriami demograficznymi i geograficznymi określone w ZPORR – w przypadku projektów dotyczących budowy, przebudowy, remontów lub rozbudowy ulic wyłącznie w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Kwalifikowalność wydatków.
9. Źródła finansowania projektu.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE

¹⁰¹ W przypadku stwierdzenia niepoprawności przeprowadzonej analizy ekonomicznej, Panel Ekspertów żąda od beneficjenta jej poprawy w terminie 10 dni roboczych. W przypadku niedostarczenia w tym terminie lub dostarczenia niepoprawnej – Panel Ekspertów odrzuca wniosek

¹⁰² W przypadku stwierdzenia niepoprawności przeprowadzonej analizy finansowej, Panel Ekspertów żąda od beneficjenta jej poprawy w terminie 10 dni roboczych, w przypadku niedostarczenia w tym terminie lub dostarczenia niepoprawnej – Panel Ekspertów odrzuca wniosek

¹⁰³ W przypadku stwierdzenia braku zasadności zaproponowanych w danym projekcie rozwiązań technologicznych, Panel Ekspertów odrzuca projekt

4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Ekonomiczny wpływ projektu na rozwój regionu ¹⁰⁶	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Wpływ na politykę ochrony środowiska	1	4
VI	Wpływ na politykę społeczeństwa informacyjnego	1	4
VII	Spójność z istniejącym, realizowanym lub przewidywanym do realizacji układem komunikacyjnym; spójność z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi w czasie realizacji ZPORR finansowane ze środków ZPORR, SPO Transport na lata 2004-2006, Funduszu Spójności lub innych źródeł	3	12
VIII	Poprawa bezpieczeństwa ruchu wyrażona przez redukcję liczby wypadków	2	8
	Maksymalna liczba punktów		60

¹⁰⁴ W przypadku stwierdzenia zaniżenia, zawyżenia lub braku zasadności dla przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych – Panel Ekspertów odrzuca projekt

¹⁰⁵ W przypadku stwierdzenia braku spójności informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku, Panel Ekspertów żąda od beneficjenta wprowadzenia stosownych poprawek w terminie 10 dni roboczych. W przypadku niedostarczenia w tym terminie lub niepoprawnego dostosowania dokumentów – Panel Ekspertów odrzuca wniosek

¹⁰⁶ 1. Dla projektów, których koszt całkowity przekracza 5 mln euro powinna być przeprowadzona analiza kosztów i korzyści (CBA). W przypadku tych projektów, należy odrzucić projekty, posiadające ujemną ekonomiczną stopę zwrotu (EIRR), a następnie uszeregować pozostałe projekty od największej do najmniejszej wartości ekonomicznej wewnętrznej stopy zwrotu projektu (EIRR). Następnie należy przyznać ocenę 4 pierwszej 1/4 projektów, ocenę 3 kolejnej 1/4 projektów, ocenę 2 kolejnej 1/4 i ocenę 1 pozostałym projektom. W przypadku, gdy liczba projektów nie dzieli się przez 4 należy dokonać zaokrągleń zgodnie z przyjętymi zasadami (od 0.5 włącznie w górę, do 0.5 w dół). Jeżeli Panel Ekspertów ocenia jeden projekt podczas swojego posiedzenia, należy przyznać ocenę 4, jeżeli ekonomiczna wewnętrzna stopa zwrotu jest wyższa od 0.

2. Projekty, których koszt całkowity mieści się między 1 mln euro a 5 mln euro powinny być oceniane metodą wielokryterialną (kryteria opisowe wraz z oszacowaniem i podaniem w Studium Wykonalności skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody będą wchodzić kryteria zamieszczone w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa kryterium	Waga	Ocena (od 1 do 4)	Razem (=3x4)
1	2	3	4	5
1.	Poprawa wykorzystania istniejącej infrastruktury (w tym remont, przebudowa lub rozbudowa)	0,3		
2.	Redukcja liczby wypadków (szt./rok)	0,2		
3.	Oszczędność czasu podróży (osobogodziny/rok)	0,2		
4.	Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów (jako wynik zwiększonej średniej prędkości przejazdu lub poprawionego stanu nawierzchni w zł/rok)	0,2		
5.	Zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko	0,1		
SUMA				

3. Projekty poniżej 1 mln euro powinny być oceniane uproszczoną metodą wielokryterialną (kryteria opisowe bez konieczności podawania skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody uproszczonej metody wielokryterialnej będą wchodzić te same kryteria jak w przypadku metody wielokryterialnej przedstawionej powyżej.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 1.1.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryterium demograficznym i geograficznym określonym w ZPORR - miasta powyżej 50 tys. mieszkańców i obszar funkcjonalnie z nimi połączony.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia)
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Kwalifikowalność wydatków.
9. Źródła finansowania projektu.
10. Zgodność z Zintegrowanym Planem Rozwoju Transportu Publicznego (np. Miejska Strategia Rozwoju Transportu lub Miejska Polityka Rozwoju Transportu).
11. Umowa o Świadczenie Usług Publicznych -jedynie w przypadku kiedy projekt będzie realizowany przez inny podmiot niż podmiot samorządu terytorialnego, który jest odpowiedzialny za świadczenie usług transportu publicznego.
12. Porozumienie lub umowa o utworzeniu związku międzygminnego -jedynie w przypadku prowadzenia wspólnej komunikacji na obszarze miast powyżej 50 tys. mieszkańców oraz terenów funkcjonalnie powiązanych z tym miastami.
13. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Ekonomiczny wpływ projektu na rozwój regionu ¹⁰⁷	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne (równość szans, społeczeństwo informacyjne, ochrona środowiska)	2	8

¹⁰⁷ Dla projektów w ramach Poddziałania 1.1.2 powinna być przeprowadzona analiza kosztów i korzyści (CBA). W przypadku tych Z projektów, należy odrzucić projekty, posiadające ujemną ekonomiczną stopę zwrotu (EIRR), a następnie uszeregować pozostałe projekty od największej do najmniejszej wartości ekonomicznej wewnętrznej stopy zwrotu projektu (EIRR). Następnie należy przyznać ocenę 4 pierwszej 1/4 projektów, ocenę 3 kolejnej 1/4 projektów, ocenę 2 kolejnej 1/4 i ocenę 1 pozostałym projektom. W przypadku, gdy liczba projektów nie dzieli się przez 4 należy dokonać zaokrąglenia zgodnie z przyjętymi zasadami (od 0.5 włącznie w górę, do 0.5 w dół). Jeżeli Panel Ekspertów ocenia jeden projekt podczas swojego posiedzenia, należy przyznać ocenę 4, jeżeli ekonomiczna wewnętrzna stopa zwrotu jest wyższa od 0.

VI	Spójność z istniejącym, realizowanym lub przewidywanym do realizacji układem komunikacyjnym; spójność z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi w czasie realizacji ZPORR finansowane ze środków ZPORR, SPO Transport na lata 2004-2006, Funduszu Spójności lub innych źródeł	2	8
VII	Zmniejszenie natężenia ruchu w mieście	1	4
VIII	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego	1	4
IX	Zwiększenie liczby pasażerów transportu publicznego	1	4
	Maksymalna liczba punktów		60

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 1.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
7. Właściwa wartość projektu – projekty infrastrukturalne o całkowitej wartości od 4 000 000 PLN do 40 000 000 PLN, projekty z zakresu zarządzania ochroną środowiska o min. wartości całkowitej 1 200 000 PLN.
8. Kwalifikowalność wydatków.
9. Źródła finansowania projektu.
10. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowanych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Wpływ na realizację zobowiązań akcesyjnych w obszarze ochrony środowiska ¹⁰⁸	4	12
II	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, Funduszu Spójności, oraz finansowanymi z innych źródeł	1	4
III	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
IV	Efektywność kosztowa projektu	4	16
V	Poprawność wskaźników	1	4
VI	Wykonalność techniczna	1	4
VII	Kompleksowe projekty, w tym realizowane wspólnie przez więcej niż jedną jednostkę samorządu terytorialnego	2	8
	Maksymalna liczba punktów		60

- ¹⁰⁸
- a) Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:
Aglomeracja powyżej 100 000 RLM - 4 pkt Od 15 000 do 100 000 RLM - 3 pkt Od 2 000 do 15 000 RLM - 2 pkt Poniżej 2 000 RLM - 1 pkt
Projekty nie wpisane do Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych otrzymują 1 punkt w trakcie oceny kryterium.
- b) Krajowy i właściwy Regionalny Program Gospodarki Odpadami:
Projekt obsługujący powyżej 150 000 mieszkańców - 4 pkt
Od 50 000 do 150 000 mieszkańców - 3 pkt
Od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 pkt
Poniżej 20 000 mieszkańców - 1 pkt
- c) Projekt ochrony powietrza zlokalizowany w strefie objętej Programem Ochrony Powietrza — 4 pkt
- d) Projekt z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:
- ma charakter kompleksowy (np. tworzenie polderów+ zalesianie + budowa wałów + monitoring) - od 1 do 3 pkt. - w zależności od kompleksowości
- przyczynia się do realizacji krajowych lub regionalnych/lokalnych programów ochrony przeciwpowodziowej — 1 pkt
(razem możliwe 4 pkt)
- e) Energia Odnawialna
Źródło o mocy:
- Powyżej 10 MW-4 pkt
- 5 do 10 MW-3 pkt
- od 1 do 5 MW-2 pkt
- poniżej 1 MW - 1 pkt
- f) Zarządzanie ochroną środowiska
Projekt zgodny i kompatybilny z systemami krajowymi i regionalnymi środowiskowych baz danych - 3 pkt
Projekt zgodny ze strategią informatyzacji kraju - 1 pkt (razem możliwe 4 pkt)

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 1.3.1

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Kwalifikowalność wydatków.
8. Źródła finansowania projektu.
9. Pozwolenie na prowadzenie działalności edukacyjnej na poziomie wyższym lub równoważny dokument wydany przez Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.
10. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Poprawność wskaźników	1	4
III	Wykonalność techniczna	1	4
IV	Wzrost ilości studentów i poprawa jakości nauczania	2	8
V	Ułatwienie dostępu do szkolnictwa wyższego mieszkańcom obszarów wiejskich poprzez wzrost liczby studentów z tych obszarów	1	4
VI	Zwiększenie udziału/zaangażowania uczelni w realizację międzynarodowych projektów badawczych i dydaktycznych,	1	4
VII	Wykorzystanie dorobku naukowego w gospodarce (tworzenie nowych technologii),	1	4
VIII	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza realizowanymi w ramach SPO: Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 oraz Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006	1	4
	Maksymalna liczba punktów		40

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 1.3.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Kwalifikowalność wydatków.
8. Źródła finansowania projektu.
9. Zgodność projektu z Narodowym Programem Zdrowia lub strategią rozwoju województwa lub wojewódzkim planem ochrony zdrowia.
10. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.
11. Kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na usługę lub usługi medyczne, które są zbieżne z przedmiotem projektu jako potwierdzenie realizacji celu publicznego.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Zgodność projektu z Narodowym Programem Zdrowia lub strategią rozwoju województwa lub wojewódzkim planem ochrony zdrowia	4	16
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne	1	4
VI	Poprawa poziomu jakości świadczeń zdrowotnych	2	8
VII	Zwiększenie dostępu do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych	2	8
VIII	Racjonalność ze względu epidemiologicznego i demograficznego rozmieszczenia placówek świadczących usługi medyczne określonego rodzaju	1	4
IX	Gotowość do udzielania świadczeń w sytuacjach zdarzeń nagłych, klęsk żywiołowych	2	8
X	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza realizowanymi w ramach działania 1.5 „Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego”, działania 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi” i działania 3.5 „Lokalna infrastruktura społeczna” ZPORR	1	4
	Maksymalna liczba punktów		68

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 1.4.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
7. Właściwa wartość projektu - projekty infrastrukturalne o minimalnej wartości całkowitej 4 000 000 PLN oraz projekty promocyjne o min całkowitej wartości 400 000 PLN.
8. Kwalifikowalność wydatków.
9. Źródła finansowania projektu.
10. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt zysku/znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowanych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt (tworzenie miejsc pracy, wzrost liczby turystów). Priorytetowo będą traktowane projekty dotyczące rozwoju turystyki	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Priorytetowo będą traktowane projekty zgodne z Narodowym Planem Rozwoju Kultury lub Narodową Strategią Rozwoju Turystyki.	2	8
VII	Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego przystosowane do celów kultury i turystyki	1	4
VIII	Kompleksowość i wieloaspektowość projektów (w szczególności, kompleksowość projektów we wszystkich aspektach dotyczących rozwoju turystyki i kultury)	1	4
IX	Dotychczasowa aktywność beneficjenta końcowego w sferze turystyki i kultury ¹⁰⁹	1	4
	Maksymalna liczba punktów		56

¹⁰⁹ W szczególności nagrody za działalność, dotychczasowe osiągnięcia, znaczenie wnioskodawcy dla ogólnopolskich działań w turystyce i kulturze

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIE 1.5.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
6. Kwalifikowalność wydatków.
7. Źródła finansowania projektu.
8. Zgodność z prawodawstwem polskim i wspólnotowym, w tym z zasadami neutralności technologicznej i otwartego dostępu oraz *Strategią informatyzacji Rzeczypospolitej Polskiej e-Polska na lata 2004 - 2006, oraz Przewodnikiem w sprawie kryteriów i warunków wdrażania funduszy strukturalnych w ramach wsparcia komunikacji elektronicznej - Guidelines on criteria and modalities of implementation of structural funds in support of electronic communication, 28.07.2003 SEC (2003) 895.*
9. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt zysku/znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, na którym będzie realizowany projekt	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne	1	4
VI	Komplementarność z innymi przedsięwzięciami dotyczącymi społeczeństwa informacyjnego, zwłaszcza w ramach SPO Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 i SPO Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006, a także stanowiącymi element już zrealizowanych projektów w ramach Kontraktu Wojewódzkiego	1	4
VII	Wpływ na zapobieganie „wykluczeniu cyfrowemu” (<i>e-exclusion / digital divide</i>)	1	4

VIII	Skalowalność (możliwość rozwijania projektu)	1	4
IX	Zapewnienie dostępu do Internetu w małych miastach lub na obszarach wiejskich	2	8
X	Podniesienie bezpieczeństwa przechowywania i przesyłu danych w/pomiędzy organizacji/institucji (<i>e-security</i>)	1	4
XI	Ponadlokalny zasięg oddziaływania projektu	1	4
XII	Zgodność projektu z regionalną e-strategią (o ile istnieje)	1	4
	Maksymalna liczba punktów		68

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 1.6.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryteriami demograficznymi określonymi w ZPORR – aglomeracje powyżej 500 tys. mieszkańców.
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
7. Kwalifikowalność wydatków.
8. Źródła finansowania projektu.
9. Spójność z aktualnym Zintegrowanym Planem Rozwoju Transportu Publicznego.
10. Umowa o Świadczenie Usług Publicznych -jedynie w przypadku kiedy projekt będzie realizowany przez inny podmiot niż podmiot samorządu terytorialnego, który jest odpowiedzialny za świadczenie usług transportu publicznego.
11. Większość udziałów lub akcji w spółce handlowej jest w posiadaniu jednostki samorządu terytorialnego/Skarbu Państwa.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
T	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, na którym będzie realizowany projekt ¹¹⁰	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne (równość szans, społeczeństwo informacyjne, ochrona środowiska)	2	8
VI	Spójność z istniejącym, realizowanym lub przewidywanym do realizacji układem komunikacyjnym; spójność z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi w czasie realizacji ZPORR finansowane ze środków ZPORR, SPO Transport na lata 2004-2006 , Funduszu Spójności lub innych źródeł	2	8
VII	Zmniejszenie natężenia ruchu na terenie aglomeracji	1	4
VIII	Poprawa bezpieczeństwa ruchu	1	4
IX	Zwiększenie liczby pasażerów transportu publicznego	1	4
Maksymalna liczba punktów			60

¹¹⁰ Dla projektów w ramach Działania 1.6 powinna być przeprowadzona analiza kosztów i korzyści (CBA). W przypadku tych projektów, należy odrzucić projekty, posiadające ujemną ekonomiczną stopę zwrotu (EIRR), a następnie uszeregować pozostałe projekty od największej do najmniejszej wartości ekonomicznej wewnętrznej stopy zwrotu projektu (ETRR). Następnie należy przyznać ocenę 4 pierwszej 1/4 projektów, ocenę 3 kolejnej 1/4 projektów, ocenę 2 kolejnej 1/4 i ocenę 1 pozostałym projektom. W przypadku, gdy liczba projektów nie dzieli się przez 4 należy dokonać zaokrągleń zgodnie z przyjętymi zasadami (od 0.5 włącznie w górę, do 0.5 w dół). Jeżeli Panel Ekspertów ocenia jeden projekt podczas swojego posiedzenia, należy przyznać ocenę 4, jeżeli ekonomiczna wewnętrzna stopa zwrotu jest wyższa od 0.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.1.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN.
5. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z EFS i z budżetu państwa.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Dodatkowo każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić kryteria dodatkowe. Wskazanie ich w Ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

Kryteria	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
	I	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
Kryteria Podstawowe	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe	Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych: <ul style="list-style-type: none"> - ponadlokalny charakter projektu, wpisujący się w między gminne lub regionalne programy rozwoju zawodowego, - zaangażowanie uczestników życia lokalnego i partnerów społecznych w regionie w realizację projektu, projekty modułowe zawierające zarówno elementy praktyczne jak i teoretyczne, znajomość potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy, - dostosowanie do czasu pracy beneficjenta ostatecznego, - powiązanie z projektami infrastrukturalnymi i z zakresu rozwoju przedsiębiorczości realizowanymi w ramach ZPORR		
	Badania i analizy dla potrzeb regionalnego rynku pracy: <ul style="list-style-type: none"> - znajomość potrzeb lokalnego/regionalnego rynku pracy, - jakość instytucji zaangażowanych we współpracę, - metodologia przeprowadzania badań i ekspertyz, - metodologia upowszechniania wyników badań, ekspertyz, - zakres oddziaływania.		

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.2.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z EFS i z budżetu państwa.
5. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN; w przypadku organów prowadzących do 3 szkół ponadgimnazjalnych włącznie minimalna wartość projektu wynosi 8000 PLN.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Kryteria Podstawowe	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
	I	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe		Wspierania rozwoju edukacyjnego młodzieży wiejskiej: <ul style="list-style-type: none"> - wielkość dających się oszacować korzyści z realizacji projektu, - zaangażowanie uczestników życia lokalnego i partnerów społecznych w regionie w realizację projektu, - możliwość kontynuowania projektu, - spójność z polityką edukacyjną.	
		Wspieranie rozwoju edukacyjnego studentów: <ul style="list-style-type: none"> - wielkość dających się oszacować korzyści z realizacji projektu, - zaangażowanie uczestników życia lokalnego i partnerów społecznych w regionie w realizację projektu, - możliwość kontynuowania projektu.	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.3.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z EFS i z budżetu państwa.
5. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Dodatkowo każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić kryteria dodatkowe. Wskazanie ich w Ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

Kryteria	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
	T	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
Kryteria Podstawowe	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe		Powiązanie z działaniami mającymi na celu stworzenie warunków na rozwój inwestycji sprzyjających powstaniu nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich poprzez EFRR (działanie 3.1 ZPORR)	
		Projekty modułowe zawierające zarówno elementy praktyczne jak i teoretyczne	
		Ponadlokalny charakter projektu, wpisujący się w międzygminne lub regionalne programy rozwoju zawodowego	
		Propozycja ewentualnego zatrudnienia	
		Zaangażowanie uczestników życia lokalnego i partnerów społecznych w regionie w realizację projektu	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.4.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z EFS i z budżetu państwa.
5. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Dodatkowo każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić kryteria dodatkowe. Wskazanie ich w Ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

Kryteria Podstawowe	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
	I	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
Kryteria Podstawowe	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe		Projekty powiązane z działaniami mającymi na celu stworzenie warunków na rozwój inwestycji sprzyjający powstaniu nowych miejsc pracy na obszarach restrukturyzacji przemysłu poprzez EFRR (Działanie 3.2. ZPORR).	
		Projekty modułowe zawierające zarówno elementy praktyczne jak i teoretyczne	
		Ponadlokalny charakter projektu, wpisujący się w międzygminne lub regionalne programy rozwoju zawodowego	
		Propozycja ewentualnego zatrudnienia	
		Zaangażowanie uczestników życia lokalnego i partnerów społecznych w regionie w realizację projektu.	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.5.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z EFS i z budżetu państwa.
5. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Dodatkowo każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić kryteria dodatkowe. Wskazanie ich w Ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

Kryteria Podstawowe	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
	I	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe		Znajomość problematyki lokalnego rynku pracy	
		Dostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy	
		Kompleksowość wsparcia w przypadku działań adresowanych do osób zainteresowanych podjęciem własnej działalności gospodarczej	
		Zasięg i zakres projektu	
		Uwzględnienie w projekcie działań towarzyszących, w szczególności zapewnienia opieki nad dziećmi i osobami zależnymi od osób objętych działaniami aktywizującymi	
		Realizowanie projektu samodzielnie, bez zlecania realizacji części zadań podwykonawcy	
		Deklarowana ilość nowych mikroprzedsiębiorców zarejestrowanych w wyniku realizacji projektu	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 2.6.

KRYTERIA FORMALNE

Wszystkie projekty muszą spełniać następujące kryteria:

1. Spełnienie wymogów rejestracyjnych, kompletność złożonego wniosku i załączników.
2. Zgodność projektu z dokumentami programowymi.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym (szczególnie w zakresie pomocy publicznej i zamówień publicznych).
4. Przedstawienie sposobu informowania o współfinansowaniu projektu z efs i z budżetu państwa.
5. Wartość projektu jest wyższa niż 20 000 PLN.
6. Zgodność z celami horyzontalnymi.
7. Kwalifikowalność wydatków.

KRYTERIA MERYTORYCZNE

Dodatkowo każdy region na poziomie Ramowego Planu Realizacji Działania może określić kryteria dodatkowe. Wskazanie ich w Ramowym Planie Realizacji Działania powoduje, iż priorytetowo traktowane będą wnioski wskazujące na objęcie wsparciem osób spełniających jedno lub kilka kryteriów dodatkowych. Obok kryteriów dodatkowych odnoszących się do osób zastosować można również kryteria wskazujące na priorytetowe traktowanie wniosków m.in. ze względu na: czas trwania projektu, wartość projektu, dodatkowe załączniki do wniosku projektowego.

	Nr	Kryteria	Maksymalny wynik
Kryteria Podstawowe	I	Uzasadnienie potrzeby realizacji projektu	20
	II	Adresaci pomocy, sposób ich wyboru i zapewnienie ich udziału w projekcie	15
	III	Zakładane rezultaty projektu	15
	IV	Sposób zarządzania projektem (racjonalność harmonogramu działań, czytelność zasad realizacji)	20
	V	Uzasadnienie kosztu projektu (uzasadnienie wielkości poniesionych nakładów do spodziewanych rezultatów realizacji projektu),	30
Kryteria szczegółowe		Znajomość problematyki lokalnego rynku pracy	
		Dostosowanie oferty do potrzeb lokalnego rynku pracy	
		Zasięg i zakres projektu w przypadku projektów informacyjnych oraz promocyjnych	
		Deklarowana liczba przedsiębiorstw, które rozpoczęły działalność innowacyjną w wyniku uczestnictwa w projekcie	
		Zaangażowanie przedsiębiorców (pracodawców) w przygotowanie i realizację projektów	
		Deklarowany wpływ na wzrost nakładów na działalność inwestycyjną w przedsiębiorstwach	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 3.1.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryterium demograficznym - inwestycje na terenie miejscowości, liczących nie więcej niż 20000 mieszkańców, w przypadku projektów z zakresu kultury i turystyki oraz kompleksowego uzbrojenia terenu pod inwestycje, inwestycje zlokalizowane na terenie miejscowości od 5000 do 20000 mieszkańców (poniżej 5000 mieszkańców jeśli stanowią lokalne ośrodki rozwoju).
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
9. Właściwa wartość projektu - projekty z zakresu infrastruktury środowiskowej o całkowitej wartości poniżej 4 000 000 PLN.
10. Kwalifikowalność wydatków.
11. Źródła finansowania projektu.
12. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.
13. Zgodność z planem rozwoju lokalnego.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

Projekty drogowe

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Ekonomiczny wpływ projektu na rozwój lokalny ¹¹¹	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Wpływ na politykę ochrony środowiska	1	4
VI	Wpływ na politykę społeczeństwa informacyjnego	1	4
VII	Spójność z istniejącym, realizowanym lub przewidywanym do realizacji układem komunikacyjnym; spójność z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi do realizacji ze środków ZPORR, SPO Transport na lata 2004-2006 , Funduszu Spójności lub innych źródeł	1	4
VIII	Poprawa bezpieczeństwa ruchu wyrażona przez redukcję liczby wypadków.	2	8
	Maksymalna liczba punktów		52

Projekty środowiskowe

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

¹¹¹ 1. Projekty powyżej 1 mln euro powinny być oceniane metodą wielokryterialną (kryteria opisowe wraz z oszacowaniem i podaniem w Studium Wykonalności skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody będą wchodzić kryteria zamieszczone w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa kryterium	Waga	Ocena (od 1 do 4)	Razem (=3x4)
1	2	3	4	5
1.	Poprawa wykorzystania istniejącej infrastruktury (w tym remont, przebudowa lub rozbudowa)	0,3		
2.	Redukcja liczby wypadków (szt./rok)	0,2		
3.	Oszczędność czasu podróży (osobogodziny/rok)	0,2		
4.	Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów (jako wynik zwiększonej średniej prędkości przejazdu lub poprawionego stanu nawierzchni w zł/rok)	0,2		
5.	Zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko	0,1		
	SUMA			

2. Projekty poniżej 1 mln euro powinny być oceniane uproszczoną metodą wielokryterialną (kryteria opisowe bez konieczności podawania skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody uproszczonej metody wielokryterialnej będą wchodzić te same kryteria jak w przypadku metody wielokryterialnej przedstawionej powyżej.

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Wpływ na realizację zobowiązań akcesyjnych w obszarze ochrony środowiska ¹¹²	3	12
II	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami realizowanymi w ramach ZPORR, Funduszu Spójności, oraz finansowanych z innych źródeł	1	4
III	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
IV	Efektywność kosztowa projektu	4	16
V	Poprawność wskaźników	1	4
VI	Wykonalność techniczna	1	4
VII	Kompleksowe projekty, w tym realizowane wspólnie przez więcej niż jedną jednostkę samorządu terytorialnego	2	8
	Maksymalna liczba punktów		56

Projekty dotyczące turystyki i kultury

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

¹¹² a) Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:

- powyżej 10 000 RLM- 4pkt,
- od 5 000 do 10 000RLM- 3pkt,
- od 2000 do 5000RLM- 2pkt,
- poniżej 2000RLM- 1 pkt

Krajowy i właściwy Regionalny Program Gospodarki Odpadami:

- Od 10 000 do 20 000 mieszkańców - 4 pkt
- Od 5 000 do 10 000 mieszkańców - 3 pkt
- Od 2 000 do 5 000 mieszkańców - 2 pkt
- Poniżej 2 000 mieszkańców - 1 pkt

Projekt ochrony powietrza zlokalizowany w strefie objętej Programem Ochrony Powietrza - 4 pkt

Projekt z zakresu ochrony przeciwpowodziowej

- ma charakter kompleksowy (np. tworzenie polderów+ zalesianie + budowa wałów + monitoring) - od 1 do 3 pkt - w zależności od kompleksowości
  - przyczynia się do realizacji krajowych lub regionalnych/lokalnych programów ochrony przeciwpowodziowej- 1 p k t
- (razem możliwe 4 pkt)

Energia Odnawialna Źródło o mocy:

- Powyżej 10 MW - 4 pkt
- 5 do 10 MW - 3 pkt
- od 1 do 5 MW-2 pkt
- poniżej 1 MW - 1 pkt

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt (tworzenie miejsc pracy, wzrost liczby turystów). Priorytetowo traktowane będą projekty dotyczące rozwoju turystyki	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Zgodność z regionalnymi lub lokalnymi programami rozwoju w zakresie kultury i turystyki.	1	4
VII	Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego przystosowane do celów kultury i turystyki	1	4
VIII	Kompleksowość i wieloaspektowość projektów (w szczególności kompleksowość projektów w aspektach dotyczących rozwoju turystyki i kultury)	1	4
IX	Dotychczasowa aktywność beneficjenta w sferze turystyki i kultury ¹¹³	1	4
	Maksymalna liczba punktów		52

Projekty dotyczące kompleksowego zagospodarowania terenu

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Ekonomiczny wpływ na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Wpływ na polityki horyzontalne	1	4
VII	Kompleksowość projektu	2	8
	Maksymalna liczba punktów		48

¹¹³ W szczególności nagrody za działalność, dotychczasowe osiągnięcia, znaczenie wnioskodawcy dla działań w turystyce i kulturze

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 3.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryterium geograficzne - na obszarach podlegających restrukturyzacji (zgodnie z załączoną mapą obszarów wsparcia działania przedstawioną w Aneksie II).
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
9. Właściwa wartość projektu - projekty z zakresu infrastruktury środowiskowej o całkowitej wartości poniżej 4 000 000 PLN.
10. Kwalifikowalność wydatków.
11. Źródła finansowania projektu.
12. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.
13. Zgodność z planem rozwoju lokalnego.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

Projekty drogowe

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Ekonomiczny wpływ projektu na rozwój lokalny ¹¹⁴	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Wpływ na politykę ochrony środowiska	1	4
VI	Wpływ na politykę społeczeństwa informacyjnego	1	4
VII	Spójność z istniejącym, realizowanym lub przewidywanym do realizacji układem komunikacyjnym; spójność z innymi projektami realizowanymi lub planowanymi do realizacji ze środków ZPORR, SPO Transport na lata 2004-2006, Funduszu Spójności lub innych źródeł	1	4
VIII	Poprawa bezpieczeństwa ruchu wyrażona przez redukcję liczby wypadków	2	8
	Maksymalna liczba punktów		52

Projekty środowiskowe

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

¹¹⁴ 1. Projekty powyżej 1 mln euro powinny być oceniane metodą wielokryterialną (kryteria opisowe wraz z oszacowaniem i podaniem w Studium Wykonalności skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody będą wchodzić kryteria zamieszczone w poniższej tabeli.

Lp.	Nazwa kryterium	Waga	Ocena (od 1 do 4)	Razem (=3x4)
1	2	3	4	5
1.	Poprawa wykorzystania istniejącej infrastruktury (w tym remont, przebudowa lub rozbudowa)	0,3		
2.	Redukcja liczby wypadków (szt./rok)	0,2		
3.	Oszczędność czasu podróży (osobogodziny/rok)	0,2		
4.	Zmniejszenie kosztów eksploatacji pojazdów (jako wynik zwiększonej średniej prędkości przejazdu lub poprawionego stanu nawierzchni w zł/rok)	0,2		
5.	Zmniejszenie negatywnego wpływu na środowisko	0,1		
SUMA				

2. Projekty poniżej 1 mln euro powinny być oceniane uproszczoną metodą wielokryterialną (kryteria opisowe bez konieczności podawania skwantyfikowanych korzyści generowanych przez projekt). W zakres metody uproszczonej metody wielokryterialnej będą wchodzić te same kryteria jak w przypadku metody wielokryterialnej przedstawionej powyżej

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Wpływ na realizację zobowiązań akcesyjnych w obszarze ochrony środowiska ¹¹⁵	3	12
II	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami realizowanymi w ramach ZPORR, Funduszu Spójności, oraz finansowanych z innych źródeł	1	4
III	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
IV	Efektywność kosztowa projektu	4	16
V	Poprawność wskaźników	1	4
VI	Wykonalność techniczna	1	4
VII	Kompleksowe projekty, w tym realizowane wspólnie przez więcej niż jedną jednostkę samorządu terytorialnego	2	8
	Maksymalna liczba punktów		56

Projekty dotyczące turystyki i kultury

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowanych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

¹¹⁵ a) Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych:

- Powyżej 20 000 RLM - 4 pkt
- Od 15 000 do 20 000 RLM - 3 pkt
- Od 2 000 do 15 000 RLM - 2 pkt
- Poniżej 2 000 RLM - 1 pkt

Krajowy i właściwy Regionalny Program Gospodarki Odpadami:

- Powyżej 20 000 mieszkańców - 4 pkt
- Od 10 000 mieszkańców do 20 000 mieszkańców — 3 pkt
- Od 5 000 do 10 000 mieszkańców - 2 pkt
- Poniżej 5 000 mieszkańców - 1 pkt

Projekt ochrony powietrza zlokalizowany w strefie objętej Programem Ochrony Powietrza - 4 pkt

Energia Odnawialna Źródło o mocy:

- Powyżej 10 MW-4 pkt
- 5 do 10 MW-3 pkt
- od 1 do 5 MW - 2 pkt
- poniżej 1 MW - 1 pkt

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt (tworzenie miejsc pracy, wzrost liczby turystów). Priorytetowo będą traktowane projekty dotyczące rozwoju turystyki	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Zgodność z regionalnymi lub lokalnymi programami rozwoju w zakresie kultury i turystyki.	1	4
VII	Obiekty znajdujące się na liście dziedzictwa narodowego przystosowane do celów kultury i turystyki	1	4
VIII	Kompleksowość i wieloaspektowość projektów (w szczególności kompleksowość projektów w aspektach dotyczących rozwoju turystyki i kultury)	1	4
IX	Dotychczasowa aktywność beneficjenta końcowego w sferze turystyki i kultury ¹¹⁶	1	4
Maksymalna liczba punktów			52

Projekty dotyczące kompleksowego zagospodarowania terenu

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Ekonomiczny wpływ na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Wpływ na polityki horyzontalne	1	4
VII	Kompleksowość projektu	2	8
Maksymalna liczba punktów			48

¹¹⁶ w szczególności nagrody za działalność, dotychczasowe osiągnięcia, znaczenie wnioskodawcy dla działań w turystyce i kulturze

Projekty dotyczące inkubatorów przedsiębiorczości

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Polityki horyzontalne	1	4
	Maksymalna liczba punktów		40

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.1.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryterium geograficznym - na obszarach podlegających rewitalizacji.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
9. Kwalifikowalność wydatków.
10. Źródła finansowania projektu.
11. Zgodność z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji.
12. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt oraz tworzenie miejsc pracy.	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne	1	4
VI	Kompleksowe projekty oddziałujące zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną.	2	8
VII	Komplementarność z działaniami realizowanymi ze środków EFS dla osób chcących podnieść kwalifikacje lub zagrożonych utratą zatrudnienia w ramach ZPORR oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wspieranych w ramach SPO Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006, a także działań w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL na terenach objętych rewitalizacją.	2	8
Maksymalna liczba punktów			52

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Zgodność z kryterium geograficznym - na obszarach podlegających rewitalizacji.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
9. Kwalifikowalność wydatków.
10. Źródła finansowania projektu.
11. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.
12. Zgodność z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Polityki horyzontalne	1	4
VII	Kompleksowe projekty oddziałujące zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną.	2	8
VIII	Lokalizacja w pobliżu osi komunikacyjnych	1	4
	Maksymalna liczba punktów		52

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 3.4.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Zgodność z prawodawstwem unijnym i krajowym.
4. Zgodność z celami Działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność projektu z typami wspieranych projektów.
5. Zgodność udziału % dofinansowania z maksymalnymi limitami przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
6. Źródła finansowania projektu.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
	Trwałość projektu		16
I	Wpływ planowanych rezultatów projektu będzie znaczący i trwały w zakresie rozwoju przedsiębiorstwa	4	16
	Doświadczenie		4
II	Ostateczny odbiorca (beneficjent) posiada potencjał i doświadczenie do wdrożenia projektu	1	4
	Udział własny ostatecznego odbiorcy (beneficjenta)		8
III	Deklarowany wkład własny ostatecznego odbiorcy (beneficjenta) jest wyższy od minimalnego:		
	od 5 do 10 punktów procentowych	1	4
	powyżej 10 punktów procentowych	2	8
	Efektywność kosztowa		12
IV	Przewidywane wydatki są adekwatne i zgodne z zaproponowanymi działaniami i produktami	2	8
V	Proponowane źródła finansowania dają gwarancję realizacji projektu	1	4
	Zgodność projektu ze zdefiniowanymi potrzebami		12
VI	Projekt opiera się na przeprowadzonej analizie potrzeb ostatecznego odbiorcy (beneficjenta), ma pozytywny wpływ na rozwiązanie określonej kategorii problemów i barier zidentyfikowanych w przedsiębiorstwie	3	12
	Poprawa konkurencyjności przedsiębiorstwa w skali:		4
VII	rynku lokalnego	1	4
	Realizacja polityk horyzontalnych UE		4
VIII	Polityki horyzontalne	1	4
	Maksymalna liczba punktów		60

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.5.1.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
7. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Kwalifikowalność wydatków.
9. Źródła finansowania projektu.
10. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
ITT	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Wpływ na polityki horyzontalne	1	4
VI	Poprawa jakości nauczania	1	4
VII	Ułatwienie dostępu do edukacji mieszkańcom obszarów wiejskich	1	4
VIII	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza realizowanymi w ramach SPO: Rozwój Zasobów Ludzkich 2004-2006 oraz Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw, lata 2004-2006	1	4
	Maksymalna liczba punktów		36

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.5.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupełnieniu ZPORR.
5. Zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
6. Okres realizacji projektu nie dłuższy niż 2 lata od zakończenia roku, w którym projekt został wybrany do realizacji (odpowiednie uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupełnieniu ZPORR.
9. Kwalifikowalność wydatków.
10. Źródła finansowania projektu.
11. Odpowiednio ustalony poziom dotacji zależnie od osiągnięcia przez projekt znaczącego zysku netto.
12. Kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia na usługę lub usługi medyczne, które są zbieżne z przedmiotem projektu jako potwierdzenie realizacji celu publicznego.

KRYTERIA MERYTORYCZNE I TECHNICZNE

1. właściwie przygotowana analiza ekonomiczna projektu ¹⁰¹	TAK	NIE
2. właściwie przygotowana analiza finansowa projektu ¹⁰²	TAK	NIE
3. zasadność zaproponowanych rozwiązań technologicznych w projekcie ¹⁰³	TAK	NIE
4. zasadność i odpowiednia wysokość przedstawionych w projekcie kosztów kwalifikowalnych ¹⁰⁴	TAK	NIE
5. spójność informacji zawartych we wniosku o dofinansowanie projektu z informacjami zawartymi w załącznikach do wniosku ¹⁰⁵	TAK	NIE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Zgodność projektu z Narodowym Programem Zdrowia lub strategią rozwoju województwa lub wojewódzkim programem ochrony zdrowia	2	8
II	Powiązania z innymi projektami	1	4
III	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Wpływ na polityki horyzontalne	1	4
VII	Poprawa poziomu jakości świadczeń zdrowotnych wyrażona we wskaźnikach dotyczących ilości pacjentów, rodzajów świadczonych usług, czas oczekiwania na usługę medyczną, itp.	2	8
VIII	Zwiększenie dostępu do świadczeń zdrowotnych mieszkańców wsi	1	4
IX	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
	Maksymalna liczba punktów		48

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 4.1.

KRYTERIA FORMALNE

Projekty w ramach działania 4.1. muszą spełniać następujące kryteria:

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
7. Planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków).
8. Źródła finansowania projektu.

KRYTERIA MERYTORYCZNE I TECHNICZNE

Kryteria podstawowe	Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
	I	Spójność z projektami realizowanymi w czasie trwania programu, finansowanymi w ramach ZPORR, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2004-2006 lub ze źródeł krajowych	1	4
	II	Wpływ projektu na zwiększenie efektywności wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013 w regionie/kraju	4	16
	III	Wskaźniki osiągnięcia celów projektu	1	4
	IV	Czy nie została przekroczona wysokość środków przyznanych w ramach pomocy technicznej dla:		
		- danej instytucji na określone działanie	1	4
		- danej instytucji ogółem	1	4
- województwa na działanie		1	4	
	- województwa ogółem	1	4	
Razem			40	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 4.2.

KRYTERIA FORMALNE

Projekty w ramach działania 4.2 muszą spełniać następujące kryteria:

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
7. Planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków).
8. Źródła finansowania projektu.

KRYTERIA MERYTORYCZNE I TECHNICZNE

Kryteria podstawowe	Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
	I	Spójność z projektami realizowanymi w czasie trwania programu, finansowanymi w ramach ZPORR, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2004-2006 lub ze źródeł krajowych	1	4
	II	Wpływ projektu na zwiększenie efektywności wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013 w regionie/kraju	4	16
	III	Wskaźniki osiągnięcia celów projektu	1	4
	IV	Czy nie została przekroczona wysokość środków przyznanych w ramach pomocy technicznej dla:		
		- danej instytucji na określone działanie	1	4
		- danej instytucji ogółem	1	4
- województwa na działanie		1	4	
- województwa ogółem		1	4	
Razem			40	

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW DZIAŁANIA 4.3

KRYTERIA FORMALNE

Projekty w ramach działania 4.3 muszą spełniać następujące kryteria:

1. Kompletność wniosku.
2. Kompletność załączników.
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku.
4. Zgodność z celami działania określonymi w uzupełnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w uzupełnieniu ZPORR dla danego działania.
5. Właściwy okres realizacji projektu (uzasadnienie w razie jego przekroczenia).
6. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w uzupełnieniu ZPORR.
7. Planowane wydatki (kwalifikowalność wydatków).
8. Źródła finansowania projektu.

KRYTERIA MERYTORYCZNE I TECHNICZNE

Kryteria podstawowe	Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
	I	Spójność z projektami realizowanymi w czasie trwania programu, finansowanymi w ramach ZPORR, Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2004 -2006 lub ze źródeł krajowych	1	4
	II	Wpływ projektu na zwiększenie efektywności wdrażania ZPORR oraz przygotowania RPO na lata 2007-2013 w regionie/kraju	4	16
	III	Wskaźniki osiągnięcia celów projektu	1	4
	IV	Czy nie została przekroczona wysokość środków przyznanych w ramach pomocy technicznej dla:		
		- danej instytucji na określone działanie	1	4
- danej instytucji ogółem		1	4	
- województwa na działanie		1	4	
	- województwa ogółem	1	4	
Razem			40	